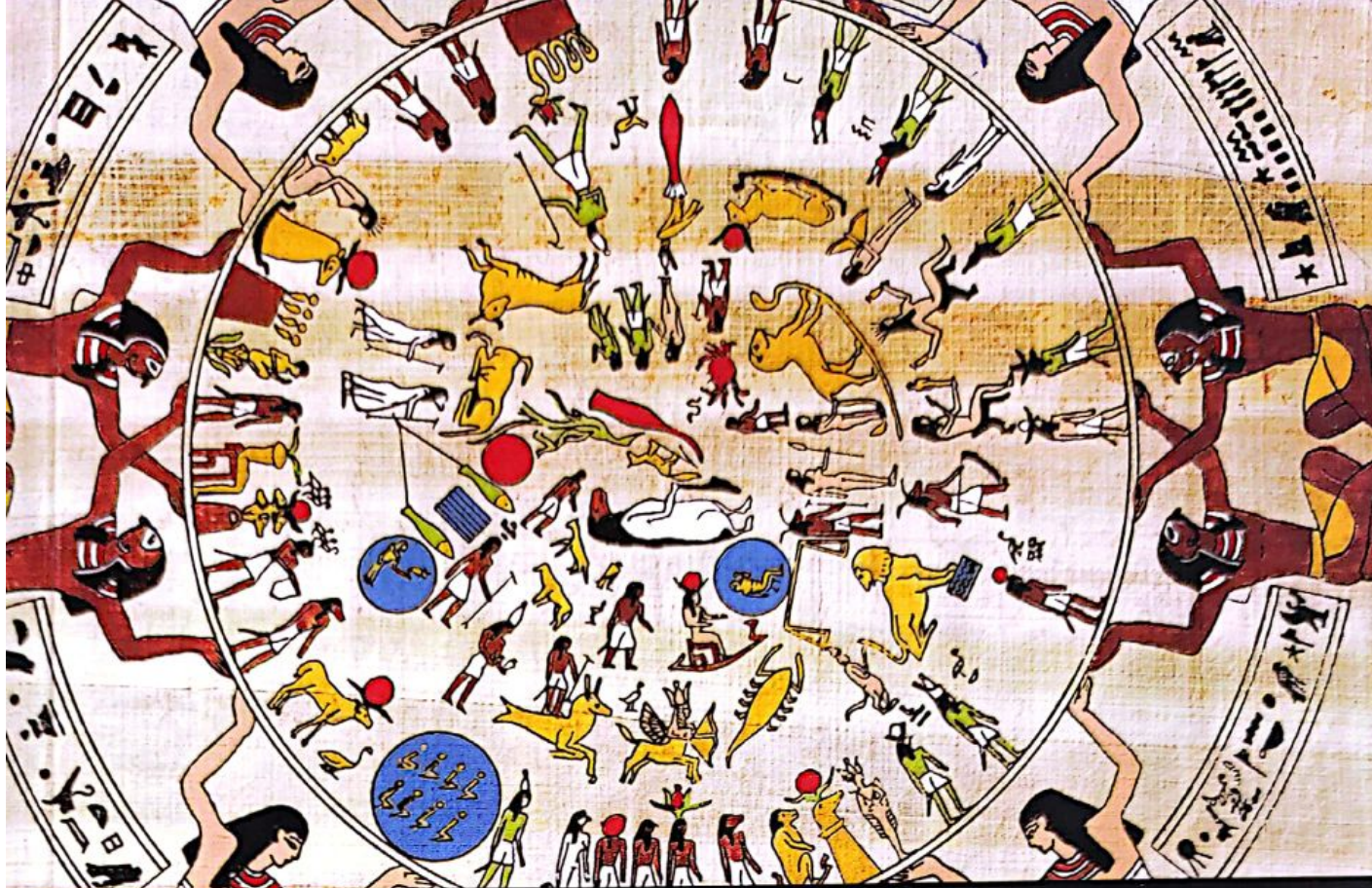

KYBALION

Cunoașterea ezoterică a lumii

William Walker Atkinson

Cuprinde manuscrisul pierdut al
lucrării *Cele șapte legi cosmice*

Introducere și editare
de Philip Deslippe

**TREBUIE
SĂ ȘTII**

KYBALION

Cunoașterea ezoterică a lumii

**TREBUIE
SĂ ȘTII**

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Constantin Dumitru

Cuprins

Introducere de Philip Deslippe	7
Kybalionul de William Walker Atkinson, autor sub pseudonimul Trei Inițiați	49
Cele șapte legi cosmice de William Walker Atkinson	173

Introducere

de Philip Deslippe

Habent sua fata libelli.

Cărțile au propriul destin.

Terentianus Maurus

După mai bine de o sută de ani de la prima publicare, *Kybalion* s-a dovedit a fi unul dintre cele mai importante și mai influente texte oculte scrise vreodată pe teritoriul Americii. Spre deosebire de alte lucrări cu o semnificație comparabilă prin bogăția de doctrine secrete sau de învățături secrete cuprinzătoare din toate timpurile, *Kybalion* era o lucrare de dimensiuni modeste și cu o tematică restrânsă. Autointitulat „mic volum“ de numai cincisprezece capitole scurte, *Kybalion* constituia o chintesență a filosofiei hermetice contopite în șapte principii esențiale. Aceste șapte principii hermetice din *Kybalion* au construit puntea dintre lumile oculte ale secolelor al XIX-lea și al XX-lea, reunind cele dintâi învățături ezoterice și organizându-le astfel încât să poată inspira, într-o manieră unică, un grup extins și diversificat format din cei însetați de cunoaștere, până în zilele noastre. Lucrarea nu a fost doar baza pe care s-au clădit alte învățături oculte și școli de magie, ci a și jucat un rol important în cazul unor tradiții americane divergente, cum ar fi fost New Thought și Black Nationalism.

Dacă moștenirea lăsată de *Kybalion* stă sub semnul importanței și influenței pe care a continuat să le aibă, lucrarea a fost asociată în același timp cu o notă de mister și de confuzie. Datorită alegerii făcute de autor de a scrie sub acoperirea unui pseudonim, circumstanțelor publicării lucrării și folosirii pe scară largă a textului, *Kybalion* a creat o

stare unică de incertitudine. Spre deosebire de orice altă carte cu un număr comparabil de cititori din perioada modernă, lucrurile n-au fost foarte clare și nu s-a ajuns la vreun consens cu privire la autorii lucrării, data scrierii și sursele folosite. Despre *Kybalion*, s-a crezut pe rând că era un text ba antic, ba modern, o creație originală sau parte a unei tradiții îndelungate, de sorginte orientală sau occidentală, operă de inspirație divină scrisă cu smerenie de un om. Ținând cont că, în ultimul secol, cele șapte principii hermetice din *Kybalion* au suferit atât de multe copieri, adaptări și reformulări, fără conștientizarea sau cunoașterea sursei lor, ideile din cuprinsul cărții nu au fost doar greșit înțelese, ci au și depășit aria de cuprindere a lucrării de proveniență. Și, dacă toate acestea au contribuit cu un plus la misterul creat în jurul lucrării *Kybalion*, la fel de adevărat este că, din acest motiv, ea nu a fost pe deplin apreciată și nu s-a bucurat de recunoașterea binemeritată. Tocmai din acest motiv, introducerea la această ediție completă va oferi pentru întâia oară nu doar o istorie detaliată a lucrării în sine, ci și răspunsuri la numeroasele întrebări formulate în jurul creării sale, inclusiv stabilirea pentru totdeauna a identității autorului ei, William Walker Atkinson.

Maestrul ezoterismului

În vremea când scria lucrarea *Kybalion*, fostul avocat William Walker Atkinson îi conferise unui termen juridic ieșit din uz o semnificație mistică mai puternică, folosindu-l drept motto al cărții sale *The Arcane Teaching (Învățătura ezoterică)*. Sintagma era în limba latină, unde *Ex Uno Disce Omnes* înseamnă „Pornind de la Unul, ajungi să cunoști Totul”. Era mottoul potrivit pentru Atkinson, care părea să acopere toate lucrurile abordând o gamă vastă de subiecte în cărțile, articolele și conferințele sale: hipnotismul, arta vânzării, vindecarea paranormală, budismul, educația copilului, frenologia, logica și raționamentul clasic, yoga, antrenarea memoriei și

ocultismul, pentru a aminti doar câteva dintre ele. Chiar el își descria propriile lucrări ca aparținând ocultismului practic, curentelor *New Psychology* și *New Thought*, iar pe sine se prezenta, în multe feluri, de la profesor de metafizică și cercetător al minții până la simplu autor de texte. În ciuda acestei diversități, mesajul fundamental sau, altfel spus, acel lucru unic comun întregii sale opere a fost în mod consecvent unul simplu și direct: când este îndrumată și folosită, mintea umană ar putea schimba existența unei persoane conducând-o spre un nivel mai înalt.

Cea mai concludentă dovadă a puterii creatoare a scriitorului William Walker Atkinson este probabil modul în care bibliografia sa de aproape o sută de lucrări poate fi descrisă nu ca o înșiruire de titluri, ci ca una de serii de cărți: seria în nouă volume din *New Psychology* pentru The Progress Company și o altă serie în patru volume, intitulată identic și destinată Editurii Elizabeth Towne Company; cele șase volume care compun *The Arcane Teaching*; seria în douăsprezece volume intitulată *Personal Power*. La moștenirea impresionantă de titluri cu semnificație mistică, trebuie adăugat că Atkinson s-a folosit de vreo șase pseudonime diferite pentru a-și semna lucrările, printre care Yogi Ramacharaka, Theron Q. Dumont și Magus Incognito.

Pe lângă redactarea propriilor lucrări ca autor, Atkinson și-a desfășurat activitatea în același timp ca editor și colaborator la reviste precum *Suggestion*, *New Thought* și *Advanced Thought* și, totodată, a scris pentru diverse reviste, inclusiv pentru revista *Nautilus*, editată de Elizabeth Towne.* Atkinson a făcut parte pentru o vreme din International New Thought Alliance (INTA/Aliața Internațională pentru New Thought) în calitate de vicepreședinte onorific și, totodată, a susținut

* Elizabeth Towne, sufragetă din Massachusetts, a fost una dintre figurile emblematice ale curentului New Thought (Noua gândire) de la începutul secolului al XX-lea, fiind în același timp unul dintre liderii Alianței Internaționale pentru New Thought. Ea a publicat o listă lungă de cărți ale unor autori importanți de *self-help* și metafizică, reușind totodată în mod incredibil să editeze vreme de 55 de ani revista *Nautilus*.

în mod frecvent prelegeri și conferințe ca invitat al altor personalități notabile ale acestui curent.

De-a lungul celor trei decenii de activitate scriitoricească, Atkinson și-a schimbat domiciliul de multe ori și a locuit cel puțin în trei perioade distincte atât în Chicago, cât și în Los Angeles, cele mai importante două centre polarizatoare ale misticismului și ezoterismului din America la începutul secolului al XX-lea. Notorietatea lui de autor, poziția de redactor de revistă și de membru al INTA, faptul că locuise în mai multe orașe americane și, nu într-o mică măsură, personalitatea lui sociabilă, toată această combinație de factori l-a pus în contact pe William Walker Atkinson, în diverse ipostaze, cu reprezentanți de seamă ai curentului New Thought și ai ezoterismului acelei vremi: Julia Seton Sears, Ernest Holmes, Helen Wilmans, Henry Harrison Brown, Ella Wheeler Wilcox, Sidney Weltmer, Christian D. Larson și Annie Rix Militz, pentru a-i aminti doar pe câțiva.

* * *

Născut la Baltimore, în 1862, la câteva luni după bătălia de la Antietam, William Walker Atkinson a crescut într-o familie tipică pentru clasa de mijloc și a primit educația potrivită școlilor publice. Când abia împlinise douăzeci de ani și făcea eforturi să-și găsească o slujbă, la scurt timp după moartea tatălui, se pare că a suferit o cădere emoțională sau nervoasă. Rezultatul a fost că a dispărut câteva zile de acasă, ca să revină apoi în mijlocul familiei. Cu timpul, tânărul Atkinson și-a găsit echilibrul, a lucrat în băcănia familiei sale și, la scurt timp, s-a însurat cu Margaret Foster Black de Halloween, în anul 1889.* Cuplul a avut doi copii, William C. Atkinson și un

* Se consideră adesea, în mod eronat, că William Walker Atkinson ar fi scris în acea perioadă, deși aveau să mai treacă alți unsprezece ani până când lucrările sale de metafizică să ajungă să fie publicate. Această confuzie pare să fi fost generată de publicarea unui articol intitulat „Mental Science Catechism” („Catehismul științei mentale”), apărut în numărul din septembrie-octombrie 1889 al revistei *Modern Thought*, care a fost scris, de fapt, de un anume W.J. Atkinson, un rozacrușian din Missouri.

alt fiu, Joseph Welsh Atkinson, care a murit încă din fragedă pruncie. În 1983, cum se obișnuia în profesiile juridice, Atkinson și-a făcut ucenicia sub îndrumarea unui avocat din Pennsylvania și, după ce a trecut examenele obligatorii, a profesat pe cont propriu ca avocat de succes, ocupându-se în general de testamente și tranzacții cu proprietăți. Chiar la începutul secolului al XX-lea, viața i-a fost tulburată când, exact după ce se mutase într-un oraș din apropiere pentru a lucra la o firmă de avocatură, lui William Walker Atkinson nu i s-a recunoscut transferul formal al diplomelor de studii. Baroul din districtul respectiv susținea că, prin schimbarea domiciliului, diplomele își pierduseră valabilitatea, iar el ar fi trebuit să aștepte șase luni înainte să susțină din nou examenul de intrare în barou, sub supravegherea lor. Atkinson s-a văzut fără loc de muncă și nevoit să apeleze la aceleași persoane care, în mod evident, erau pornite împotriva lui. Apropiatii lui au susținut că făcuse o obsesie din pricina nedreptății suferite, iar el a scris mai târziu despre prețul teribil pe care îl plătise prin această grea încercare, care îi epuizase economiile, sănătatea și energia.

Atkinson se descria pe sine ca un ocultist de salon până în acel moment al vieții, dar situația în care se afla îl obliga să-și pună în aplicare cunoștințele ezoterice pentru a-și putea câștiga existența în prezentul imediat și astfel să îmbrățișeze ideile utilitariste ale școlii New Thought, care promova gândirea pozitivă, cu zelul unui proaspăt convertit. Această combinație de ezoterism și aplicare practică avea să devină trăsătura specifică a întregii sale opere pentru următorii treizeci și doi de ani, așa cum aveau să devină puncte de reper perspectiva de inspirație juridică asupra lumii și limbajul carierei sale anterioare.

În toamna anului 1900, William Walker Atkinson s-a mutat la Chicago împreună cu familia și a început un nou capitol de viață ca autor, finalizându-și prima carte, *Thought Force* (*Forța gândirii*), la scurt timp după stabilirea sa aici. Câteva luni mai târziu, a scris articole nesemnate publicate în periodicul *Suggestion* consacrat hipnotismului terapeutic

și medical, pentru ca, la scurt timp după aceea, să fie numit oficial redactor adjunct. O scurtă perioadă de timp, Atkinson a avut propria școală, „Mental Science”, consultând în același timp pacienți și clienți particulari, practică pe care a continuat-o toată viața.

Spre sfârșitul lui 1901, Atkinson a devenit redactorul revistei *The Journal of Magnetism*, care și-a schimbat curând denumirea în *New Thought*. Revista era condusă de un ins care se autointitulase expert în hipnoză, pe numele său Sydney Blanchard Flower. Acesta își publicase ani la rând revista schimbându-i în permanență echipa redacțională. Vocea lui Atkinson, în calitate de autor al articolelor, s-a făcut puternic auzită în cadrul revistei și foarte curând el a devenit principalul punct de atracție al publicației, semnând mai multe rubrici și articole novatoare, care se grupau practic în jurul unor probleme de factură ezoterică, cum ar fi spiritismul, hipnoza și telepatia. Pe de altă parte, Sydney Flower începuse să se folosească de paginile *New Thought* și de numărul tot mai mare de cititori ca de o piață pentru o mulțime de scheme care să producă bani, iar aceste mașinațiuni financiare erau tot mai bizare și mai dubioase: un trabuc care îți reda sănătatea, remedii alimentare, diete bazate exclusiv pe produse lactate, o invenție miraculoasă în minerit și mai multe oferte pentru acțiuni la bursă, mult prea convenabile pentru a fi și adevărate. Până la sfârșitul anului 1904, lucrurile ajunseră atât de departe încât, la denunțul unui diriginte de poștă, au avut loc mai multe descinderi ale poliției în birourile revistei *New Thought*, care, între timp, își schimbase sediul în New York City, Flower fiind reclamat pentru folosirea ilegală a serviciilor de poștă. Flower a dispărut și, cu toate că *New Thought* își continua activitatea, nu peste mult timp, Atkinson și familia lui s-au mutat în capătul opus al țării, stabilindu-se la Los Angeles.

Atkinson avea să-și amintească de perioada petrecută în Los Angeles, cu nostalgie, ca fiind una de odihnă, de reîncărcare a bateriilor și dedicată cercetării. În timp ce se afla în sudul Californiei, a continuat să scrie și să dețină în mod

sporadic rubrici în *New Thought*, dar contribuția sa a fost mult mai redusă decât în primii ani, când scria pentru unele reviste în timp ce elabora cărți semnate cu numele său real sau cu pseudonimul Yogi Ramacharaka. Atkinson a susținut conferințe cât a locuit la Los Angeles, alături de un magician de bâlci, transformat în mentalist și apoi în purtător de cuvânt al *New Thought*, Alexander McIvor-Tyndall. Acesta a publicat pentru scurt timp, sub numele de A. Victor Segno, cu o notorietate negativă pentru o așa-numită Școală a Succesului, de la care puteai să primești, prin poștă, contra cost, ceea ce s-a numit „O undă mentală pentru un dolar”.

Este demn de amintit faptul că, în perioada petrecută la Los Angeles, Atkinson s-a împrietenit cu Premananda Baba Bharati, unul dintre cei dintâi misionari hinduși care veniseră din India în SUA. Atkinson a vorbit cu pasiune despre discipolul lui Krishna și a scris mai multe articole scurte pentru revista lui Bharati, *Light of India*. Legătura dintre Atkinson și Bharati este doar una dintre multele conexiuni încheiate între *New Thought* și cei dintâi ambasadori ai hinduismului și meditației yoga care au pătruns în conștiința populară americană. Este totodată și o dovadă că Atkinson s-a apropiat și mai mult de sursă decât l-au creditat mulți dintre criticii săi.

Atkinson s-a întors la Chicago în 1907 și, în afara unei scurte reveniri în California, a rămas acolo împreună cu soția în următorii cincisprezece ani, deveniți cea mai productivă perioadă din cariera sa. Fie folosindu-și propriul nume, fie pseudonimul Yogi Ramacharaka, Atkinson a continuat să scrie despre misticismul indian și, în același timp, a început să înțeleagă subiectele despre care scrisese până atunci din perspectiva psihologiei, o evoluție logică izvorâtă din preocuparea lui pentru cercetarea minții de la propriile studii de debut din universul sugestiei și al vindecării prin puterea minții. Mai târziu, Atkinson și-a scris lucrările de mare anvergură semnându-le aproape exclusiv cu pseudonimul Theron Q. Dumont, un gentleman francez al cărui nume era legat de o așa-zisă școală pariziană de hipnoză. Cărțile lui Dumont aveau o țintă clară și erau vândute unei pătri sociale în

continuă creștere de comercianți și funcționari de companii aflați în căutarea unui sprijin eteric care să-i ajute să câștige și să se afirme practic în lumea afacerilor. La rândul lui, Atkinson cerceta cu înfrigurare, dedicându-se într-un mod profund și direct ocultismului în primii ani după întoarcerea la Chicago: a elaborat lucrări de divinație cu ajutorul unui glob de cristal și de studiere a telepatiei, semnate cu propriul nume, în 1907; a redactat lucrări în același an despre ceea ce denumea „Magia mentală”; a elaborat o lucrare anonimă compusă din șase volume despre subiecte oculte, intitulată *The Arcane Teachings*, între 1909 și 1911. În mijlocul acestei perioade fecunde de activitate, a pus la punct cea mai strălucitoare lucrare a sa și cea mai elocventă chintesență a filosofiei oculte, *Kybalion*. Într-un cocteil de imaginație, clarviziune și organizare riguroasă, *Kybalion* contopește modele presupuse antice de ezoterism cu psihologia și știința modernă. De la prima sa apariție, în 1908, și până astăzi, *Kybalion* a avut o influență covârșitoare asupra unui număr mare de școli spirituale de gândire și o istorie fascinantă, care va fi detaliată în continuare în această introducere.

Cărțile de mare întindere scrise în perioada șederii sale la Chicago și-au găsit ecoul într-un număr impresionant de articole redactate de el în diverse reviste ale vremii. În primăvara lui 1910, Atkinson și-a reluat vechea funcție de redactor al revistei *New Thought* până când, în final, aceasta s-a desființat la scurt timp după aceea și el a început să scrie pentru mai multe reviste tipărite de The Progress Company. De asemenea, Atkinson a elaborat lunar articole pentru revista lui Elizabeth Townes *Nautilus*, ceea ce a făcut ca multe dintre articolele sale să fie răspândite și popularizate în ziare din întreaga țară. În 1916, Arthur Gould de la Advanced Thought Publishing Company a pus bazele unei noi reviste purtând același nume. Revista a supraviețuit aproape patru ani și putea fi numită pe bună dreptate *one-man operation*, acesta fiind însuși William Walker Atkinson, care semna cu propriul nume sau sub diverse pseudonime, lunar, toate rubricile, inclusiv răspunsurile la scrisorile cititorilor și articolele, tot ceea ce constituia fiecare număr al revistei.

La începutul anilor 1920, Atkinson s-a stabilit la Detroit pentru o scurtă perioadă de timp, unde a scos de sub tipar o serie de douăsprezece volume intitulată *Personal Power*, împreună cu Edward Beals, care lucrase anterior la revista și pentru Editura The Progress. Însușind peste două mii de pagini, seria *Personal Power* se dorea a fi o posibilă bibliotecă de referință, în miniatură, care aduna laolaltă cele mai multe dintre lucrările de metafizică practică ale lui Atkinson scrise în cele două decenii anterioare. Deși Beals era menționat în calitate de coautor alături de Atkinson, trecutul lor sugera mai degrabă că Beals trebuie să fi funcționat mai mult ca partener în privința finanțelor afacerii decât să fi fost implicat efectiv în procesul de creație. De la Detroit, Atkinson s-a întors în sudul Californiei împreună cu soția, unde a rămas tot restul vieții, locuind alături de fiul lor și de cele două nepoate. A susținut conferințe și a continuat să publice în mod sporadic, dar într-un ritm mai lent, având în vedere că vârsta începea să-și spună cuvântul. În 1929, chiar la începutul marii recesiuni economice, Atkinson și-a exprimat îndelungata admirație pentru școala de gândire teosofică, elaborând o lucrare introductivă în domeniu, pentru ca, după un an și jumătate, să elaboreze varianta finală a *Celor șapte legi cosmice*.^{*} Cu două zile înainte de Crăciun, în 1931, a suferit o congestie cerebrală și, doar cu două săptămâni înainte să împlinească șaptezeci de ani, la 22 noiembrie 1932, William Walker Atkinson s-a stins în locuința sa din Pasadena.

În mod paradoxal, după moarte opera lui Atkinson și-a extins influența, dar în egală măsură a fost dată uitării. Spre deosebire de alte figuri aparținând curentului New Thought, care și-au creat propriile instituții, precum Unity School of Christianity a lui Fillmores sau United Church of Religious

* Textul din 1931 al *Celor șapte legi cosmice* este inclus în această ediție a lucrării *Kybalion* și marchează prima sa apariție sub formă tipărită. *Cele șapte legi cosmice* nu reprezintă doar ultimul manuscris redactat de Atkinson, ci marchează și încununarea efortului său final de a descrie funcționarea universului prin intermediul unei serii de legi, temă pe care o începuse odată cu publicarea lucrării *Kybalion*, în 1908, și pe care o abordase în decursul anilor și în alte lucrări.

Science a lui Ernest Holmes, nu a existat nicio structură care să fi preluat retipărirea articolelor sale și a materialelor susținute cu ocazia diferitelor conferințe, reeditarea cărților sau păstrarea întregii opere pe care a lăsat-o moștenire. Multe dintre scrierile sale materializate în cărți și articolele publicate de alți editori s-au pierdut sau au fost date uitării odată cu trecerea timpului, astfel încât doar anumite fragmente din bibliografia sa și-au găsit drumul în arhive fără nicio legătură între ele sau disparate.

Personalități precum Annie Rix Militz și Emma Curtis Hopkins au deținut suficiente materiale păstrate și catalogate pentru a face posibilă elaborarea de articole științifice și teze de doctorat, pentru a le reda locul cuvenit în istoriile mai ample ale curentului New Thought și ale religiei americane. Cu toate acestea, autorul William Walker Atkinson a rămas la bunul-plac al celor ce, dacă îl includeau în istoriile lor, scriau despre el pe bază de fragmente din opera sa ori pe informații inexacte. Dacă ținem cont și de complexitatea demersului de a identifica diferitele pseudonime după moartea sa, era un lucru firesc ca publicul să admire cărțile lui Yogi Ramacharaka, William Walker Atkinson sau ale celor Trei Inițiați, ignorând faptul că toate fuseseră scrise de același autor. Indiferent dacă a fost vorba despre un destin tragic sau doar despre cel care i s-a potrivit, omul care se declarase atât de vehement împotriva „religiozității” și scrisese de mai multe ori că ideile sale ar trebui interpretate pentru ceea ce le făcea să fie utile și apoi abandonate, în cele din urmă, avea să-și vadă dorința împlinită.

În ciuda tuturor acestor obstacole, multe dintre cărțile lui William Walker Atkinson s-au bucurat de o mare apreciere după dispariția sa, depășind-o cu mult pe cea a cărților scrise de colegii de breaslă. Marea criză i-a surprins pe membrii nucleului New Thought în plin efort de reinventare. Fiind unul dintre cei mai populari și mai prolifici autori ai curentului, multe dintre lucrările lui Atkinson au furnizat adevărate modele pentru figurile emblematice ale literaturii așa-numite de *self-help* care l-au urmat, precum Robert Collier și Norman

Vincent Peale. Acesta din urmă, alături de alții, și-a consolidat o largă audiență folosindu-se de ideile New Thought, vehiculate sub niște titluri mai pământene ca desăvârșirea de sine și gândirea pozitivă.

Dacă fuseseră criticate de multe ori ca fiind simpliste sau prea puțin documentate, scrierile lui Atkinson semnate cu pseudonimul Yogi Ramacharaka au fost printre cele dintâi cărți în limba engleză care au abordat cu seriozitate tematica yoga ca practică de angajare în meditație, chiar dacă ele au filtrat parțial această practică prin prisma culturii fizice, a teozofiei și a New Thought. În prima jumătate a secolului al XX-lea, pe măsură ce maeștrii și misionarii sosiți din India s-au infiltrat încet-încet în cultura Occidentului, cărțile lui Yogi Ramacharaka au găsit numeroși cititori dornici să descopere tainele hinduismului și ale *Vedelor*, reușind să fie adevărați catalizatori ai căutărilor spirituale din India și să le ofere noțiuni de respirație yoghină și conștientizare meditativă personalităților artistice din lumea literară, a jazzului, a teatrului și a artelor decorative. Ramacharaka, despre care la acea vreme se credea că ar fi fost un personaj hindus din secolul al XIX-lea, urma să fie descoperit din nou în anii 1960, fiind același element introductiv în misticismul și meditația orientală pentru numeroșii căutători ai acestor mistere și pentru potențialii maeștri ai meditației yoga. Influența lui Ramacharaka urma să se răspândească mai mult pe măsură ce lucrările aveau să-i fie asimilate în alte câmpuri ale ezoterismului, așa cum s-a întâmplat în cazul lui Carlos Castaneda, figura atât de populară a șamanismului, care a atribuit cuvintele lui Yogi Ramacharaka presupusului său mentor, Don Juan, șamanul indian yaqui.*

* Faptul că autorul Castaneda s-ar fi inspirat din lucrările lui Atkinson a fost dezvăluit pentru prima oară de Richard De Mille în cartea *Carlos Castaneda: The Power and the Allegory*, apărută în 1976. Textul copiat făcea parte din lucrarea lui Atkinson apărută în 1911 sub semnătura Yogi Ramacharaka, *Fourteen Lessons in Yogi Philosophy and Oriental Occultism*, și a fost folosit de Castaneda în cartea pe care a publicat-o la începutul anilor 1970, *A Separate Reality: Further Conversations with Don Juan* (Cealaltă realitate. Alte conversații cu Don Juan, RAO, 1995).

Ajungem astfel la cea mai semnificativă operă a lui William Walker Atkinson și probabil cea mai bună dintre toate scrierile sale, *Kybalion*. Pseudonimele de care s-a folosit evidențiază acest paradox al enormei influențe asupra posterității și, totodată, al obscurității. Deși este imposibil să fie înțeles pe deplin separat de autorul său, discursul articulat despre *Cele șapte principii hermetice* sugera o existență dramatică și complexă și un destin unic în felul său.

Chipurile lui Hermes

Dacă ar fi să găsim firul care parcurge întreaga istorie a ezoterismului, acesta ar putea fi reprezentat de chipurile lui Hermes. Tradițiile și originile hermetice pot fi descoperite într-o pleiadă de școli mistice și metafizice apărute cu multe milenii în urmă și care au avut o existență extrem de sinuoasă în decursul timpului. Primul a fost zeul egiptean al înțelepciunii, Tehuti sau Thot, care, mai târziu, a ajuns să fie contopit cu zeul grec Hermes, mesager al zeilor, și cunoscut ca Hermes Trismegistul, Hermes Cel de Trei ori Preamărit.

Hermes Trismegistul și-a găsit locul aproape în fiecare punct al ansamblului care pornește de la personajul uman istoric și ajunge până la zeul nemuritor din mitologie menționat că ar fi fost contemporan, uneori ca maestru, alteori preluându-le chiar identitatea, cu Adam, Noe, Alexandru cel Mare, Enoch, Apollonius din Tyana și chiar Moise. Cel mai semnificativ, lui Hermes Trismegistul i s-a atribuit scrierea unei colecții de 42 de lucrări mistice, cunoscute drept *Corpus Hermeticum*, care cuprindea tratate de filosofie, magie și astronomie. Scrierile hermetice sau *Hermetica* reprezentau o forță de mare rezonanță în lumea elenă: influența lor poate fi identificată în lucrările neoplatoniciene, pitagoreice și gnostice creștine, chiar dacă erau condamnate deschis de Augustin, părintele Bisericii Creștine. Lucrările hermetice au intrat într-un con de umbră în Evul Mediu, dar au fost redescoperite și traduse din nou în perioada Renașterii, la Curtea

lui Cosimo de Medici, ajungând să aibă o influență majoră asupra științei, culturii și filosofiei.

Totodată, *Hermetica* a avut un profund impact asupra alchimiștilor și magicienilor în perioada Renașterii, în special textul hermetic criptic, alcătuit din 13 rânduri, cunoscut ca *Tabula Smaragdina* sau *Tabla de Smarald*. Diferite curente de gândire rozacruciene își aveau rădăcini adânci în filosofia hermetică, iar Hermes era menționat în diverse texte timpurii drept personajul mitic care a pus bazele francmasoneriei.* Câteva secole mai târziu, Societatea Teozofică a inclus numeroase concepte aparținând filosofiei hermetice printre cele dintâi învățături, iar apologeții și oponenții teozofiei, precum Ordinul Hermetic al Zorilor de Aur și Societatea Hermetică aparținând Annei Kingsford și lui Edward Maitland, au fost purtătorii acestor tendințe într-un mod mai explicit.

Au existat multe grupări care s-au autointitulat „Frății Hermetice” spre sfârșitul secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea. Cea mai proeminentă și influentă dintre toate acestea a fost Frăția Hermetică din Luxor, fondată de ocultistul afro-american Pascal Beverly Randolph, care a retipărit un text hermetic esențial, cunoscut drept *The Divine Pymander*, în 1871.** Grupări mai mici de frății hermetice pot fi găsite, de asemenea, în locuri destul de disparate precum Battle Creek, în Michigan; San Antonio, în Texas; Reno, în Nevada; San Francisco, în California; Chicago, în Illinois. Indiferent dacă erau influențate direct sau se bazau pe surse comune de inspirație, aceste prime grupări moderne hermetice s-au metamorfozat în mare parte în organizații oculte contemporane.

* Albert Gallatin Mackey, *An Encyclopedia of Freemasonry and Its Kindred Sciences*, New York, și Londra, The Masonic History Company, 1913, p. 322.

** Lucrarea lui Randolph, *Divine Pymander*, avea să fie retipărită mai târziu de prima editură care a publicat *Kybalion*, Yogi Publication Society. Sursa definitivă în privința lui Randolph și Frăției Hermetice din Luxor sunt biografia din 1996 a lui John Patrick Deveney și lucrarea scrisă de acesta în colaborare *The Hermetic Brotherhood of Luxor*, din 1995.

În toiul acestei efervescente activități hermetice de la începutul secolului, William Walker Atkinson a scris *Kybalion*, sub pseudonimul Trei Inițiați. Dacă multe dintre textele hermetice aveau formă de dialog, *Kybalionul* sintetiza modul în care Atkinson exprima înțelepciunea lui Hermes Trismegistul, surprinsă în șapte principii concise, fiecare deținând propria axiomă: mentalismul, corespondența, vibrația, polaritatea, ritmul, relația cauză-efect și genul. În timp ce *Tabla de Smarald* sintetiza la rândul ei filosofia hermetică într-o serie de axiome scurte, *Kybalion* își argumenta modul de structurare, explicând și detaliind fiecare axiomă și furnizându-le un cadru cognoscibil. Este motivul pentru care *Kybalion* este privit de către unii entuziaști că s-ar afla doar între originalul *Corpus Hermetic* și *Tabla de Smarald*, ca un text de o valoare inestimabilă pentru hermetism. Iar, astăzi, este aproape cu siguranță mult mai citit decât alte texte mai vechi.

Dacă influența textelor specific hermetice este evidentă în *Kybalion*, nu se știe exact dacă autorul acestuia a fost inițiat sau educat în spiritul unei tradiții hermetice, cu toate că, după câte se pare, au existat premise ca Atkinson să beneficieze de ele. În timpul primilor ani ai șederii lui inițiale la Chicago, la începutul secolului, Frăția Hermetică din Atlantis, Luxor și Elephantae, condusă de W.P. Phelon și soția lui, era activă în oraș, organizând întâlniri și publicând revista lunară intitulată *The Hermetist*. În numerele revistei *The Hermetist* se regăsesc un număr impresionant de figuri majore ale *New Thought*, precum Annie Rix Miltz și Ursula Gestefeld, care aveau legături cu Frăția Hermetică, lucrările lor fiind promovate și făcute cunoscute membrilor. Exact înainte ca Atkinson să devină editor la revista *Suggestion* a lui Herbert A. Parkyn, au existat în paginile revistei referiri la „Frații Hermetici” și la o Întâlnire pe Lună Plină a Frăției Hermetice.* Cu siguranță

* „Scientific Versus Occult Suggestion” („O propunere științifică versus una ocultă”), de Arthur Foster, articol apărut în numărul din aprilie 1900 al revistei *Suggestion*, și „Enquiry and Experience Department: Grew A New Finger” („Departamentul de cercetări și experimente: a crescut încă un deget”), de Mary E. Applegate, apărut în numărul din decembrie 1899 al *Suggestion*.

a existat un soi de interferență între Frăția Hermetică și cercul de hipnotism de la revista lui Parkyn și Școala de Psihologie din Chicago a sa, pe care Atkinson a urmat-o pentru scurt timp. El însuși sugerează că avea cunoștință de grupările hermetice contemporane, care se ocupau, printre altele, de energia și practicile sexuale, lansând o admonestare tăioasă la sfârșitul celui de-al doilea capitol din *Kybalion*, unde suntem preveniți de „numeroasele teorii, învățături și practici infame, dăunătoare și desfrânate, care ne sunt prezentate sub titluri atrăgătoare și care nu sunt altceva decât o batjocorire a celui mai important principiu natural al Genului“.

Nu există nicio dovadă clară care să confirme că Atkinson ar fi făcut parte dintr-o grupare hermetică, deși astfel de dovezi abia dacă există. Apropierea dintre *Kybalion* și alte lucrări de ocultism scrise de Atkinson, precum și lucrările altor grupări, ca Frăția Hermetică Atlantis, Luxor și Elephantae, ar putea doar să reflecte influențele împărtășite sau limbajul comun, precum și legenda care circula în lumea ezoterică a epocii. Cu toate acestea, participarea lui William Walker Atkinson la o grupare hermetică rămâne o posibilitate ispititoare.

Chiar dacă axiomele hermetice nu erau „transmise prin viu grai, de la o generație la alta, de-a lungul secolelor“, într-un sens mai abstract, elementele din *Kybalion*, care aveau să fie mai târziu contestate sau calomniate, sunt în concordanță absolută cu spiritul istoriei hermetismului. Dacă lui Atkinson i se poate atribui meritul de a fi construit o mitologie fantastică în introducerea de la *Kybalion*, care să-i asigure fundalul pe care să-și proiecteze ideile, absolut originale într-un fel, nu se poate spune că ar fi fost unicul filosof hermetic care a procedat în acest fel. Hermetismul în sine a avut această tendință de a-și genera singur propria istorie încă de la începuturi. Din perioada Renașterii și până în prezent, un mare număr de erudiți s-au aplecat asupra surselor multora dintre scrieri, începând din presupusa perioadă antică și egipteană a *Hermeticii* până într-o perioadă mult mai târzie din Antichitatea clasică, în care Hermes Trismegistul era folosit ca un exponent convenabil, emblematic pentru filosofii magice și gnostice din primele secole ale erei noastre.

Cele dintâi scrieri hermetice au fost redactate adesea de anonimi și de grupări puțin numeroase sau de indivizi care nu era afiliați și, mai presus de toate, cu mult înainte de fascinația resimțită de nobilimea florentină în Renaștere sau de așteptările înalte ale ocultiştilor britanici bine remunerați, primele texte hermetice au fost *populare*. Ele erau destinate unor persoane puțin vizibile și celor aflați în căutarea secretelor, care nu făceau parte din cultele cunoscute sau din instituțiile puterii. A critica lucrarea *Kybalion* pentru că ar fi un gen de învățătură spirituală nerafinată, neautentică sau a fi preocupat de câte pseudonime a folosit Atkinson, sau a pune la îndoială veridicitatea textului, ar însemna într-un fel a-l condamna pentru că este în mod tradițional una hermetică.

* * *

Fiind o carte, *Kybalion* a fost concepută să servească mai multe scopuri, dar, în esență, se pretinde a fi o exegeză, care își propune să explice și să sistematizeze o lucrare mult mai veche, cunoscută, de asemenea, sub numele de *Kybalion*. Acest *Kybalion* al secolului al XX-lea diferă în mod substanțial de vechiul *Kybalion*, fiind o colecție sau o compilație de „maxime, axiome și precepte”, care erau răspândite conform unei tradiții păzite, secrete, transmise „prin viu grai”. Spre deosebire de toate celelalte exegeze care explică o lucrare sau un text sacru, cum ar fi comentariile diverselor Evanghelii sau analizele detaliate ale sutrelor budiste, materialul de pornire pentru *Kybalion* din 1908, în ciuda tuturor legendelor și misterului din jur, așa cum se sugerează în introducere, pare să nu fi existat deloc. Lucrarea *Kybalion* se desfășoară în jurul unui nucleu, care era fie unul imaginat, fie folosit absolut ca un mecanism al scrierii. Singura asemănare literară cu acesta pare să fie *Cartea lui Dzyan*, o presupusă lucrare stângace despre cosmologie, pe care Helena Blavatsky, fondatoarea teozofiei, pretindea că ar fi citit-o și memorat-o în lamaseriile tibetane. Lucrarea ei de căpătâi din 1888, *Doctrina secretă*, poate fi considerată un gen de exegeză pe marginea *Cărții lui Dzyan*, deși unii exegeți din vremea ei o considerau mai

degrabă o prelucrare a textelor deja existente. William Walker Atkinson era cu siguranță un admirator al Helenei Blavatsky, iar unele influențe teozofice pot fi identificate în cea mai mare parte a lucrărilor sale. Dacă Atkinson nu și-a imaginat el însuși mecanismul de scriere a unui comentariu pe marginea unei lucrări imaginate, atunci *Cartea lui Dzyan* poate fi o sursă de inspirație ca oricare alta.

Cea mai apropiată asemănare cu un *Kybalion* antic imaginat ar fi putut să fie *Tabla de Smarald* hermetică, un text fundamental pentru alchimia și misticismul Evului Mediu, a cărei primă formă cunoscută a fost un text în latină, scris în lumea arabă în timpul secolului al X-lea. Cele treisprezece rânduri lapidare ale *Tablei de Smarald* furnizează în linii generale o structură similară celor Șapte Legi Hermetice din *Kybalion*, ambele utilizând faimoasa axiomă hermetică „Cum e sus, așa și jos”. Conținutul *Kybalionului* este în mod semnificativ diferit față de bine-cunoscuta și atât de răspândita *Tablă de Smarald* pentru a stabili o conexiune între cele două care să nu meargă mai departe de o ușoară și limitată influență.

Cuvântul „Kybalion” este evaziv, nefiind folosit niciodată de Atkinson înainte să-și intituleze astfel opera, în 1908. Sufixul *-ion* poate să facă trimitere la o origine grecească mai veche a cuvântului și sugerează o posibilă conexiune cu un corp mai vechi de scrieri hermetice realizate în greacă, dar nu are semnificație lingvistică. Au existat unele speculații nesustținute, conform cărora cuvântul „Kybalion” ar fi putut fi preluat de la personajul grec, dar și roman al zeiței Kybele sau că, după toate probabilitățile, numele s-ar referi la Cabala din misticismul evreiesc, însă lipsa totală a vreunei corespondențe sau referințe la vreuna dintre aceste variante în paginile lucrării sugerează că nu este vorba decât despre pure coincidențe. Dacă ar exista o anumită semnificație în privința titlului, ar putea fi, poate, o anagramă. Prin inversarea primelor silabe ale cuvântului, pentru a crea „Al-kyb-ion”, se ajunge la „Alchemy” (alchimie) și astfel ne trimite la teza principală a lui Atkinson, conform căreia esența învățăturilor hermetice și

semnificația mai profundă chiar a tradiției alchimice se află în mintea umană. După opinia lui Atkinson, adevărata magie și misticismul se bazează pe transmutația mentală.

Adevăratul autor

Dacă *Kybalion* a fost publicat pentru prima oară în 1908, iar drepturile de autor i-au aparținut lui Yogi Publication Society, cu un an mai devreme, o reclamă cuprinzătoare a acesteia, întinsă pe patru pagini, cu referire la operă, inclusiv lungi extrase și cuprinsul original, fusese publicată la sfârșitul cărții *Mystic Christianity*, semnată de Yogi Ramacharaka, faimosul și identificabilul pseudonim al lui Atkinson. Putem presupune că, probabil, capitole esențiale din *Kybalion* erau deja finalizate în 1907.* Primele scrieri care făceau referire la cele Șapte Principii Hermetice pot fi descoperite încă din 1903, în *The Science of Breath*, scrisă de Atkinson și semnată cu pseudonimul Yogi Ramacharaka. În ciuda unei aure de anti-chitate și mitologie, referințele din paginile cărții o ancorează într-un timp specific, chiar la începutul secolului al XX-lea. În mod frecvent, autorul *Kybalionului* face referiri la „știința modernă” pentru a confirma principiile hermetice antice, în mod special cu privire la atomi și electroni, și amintește de descoperirile de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Cărțile care sunt menționate în *Kybalion*, fie prin paragrafe citate, fie prin referințe directe, datează și ele din aceeași perioadă: cartea lui Thomas J. Hudsons *The Law of Psychic Phenomena*, din 1893, *The Science of Breath and Philosophy of the Tatwas*, a lui Rama Prasada, apărută în 1890, precum și scrierile despre filosofie ale lui Herbert Spencer și William James, din același deceniu și de la începutul secolului al XX-lea.

Aceste referințe furnizează nu numai un cadru temporal pentru influențele ce s-au răsfrânt asupra *Kybalionului*,

* Cartea intitulată *A Series of Lessons in Mystic Christianity*, scrisă de William Walker Atkinson, semnată cu pseudonimul Yogi Ramacharaka (Chicago, Yogi Publication Society, 1907), p. 224.

ci întăresc totodată și ideea că, de fapt, *Kybalionul* a avut un singur autor, și acela a fost William Walker Atkinson. Acesta avea să-l menționeze pe Thomas J. Hudson doi ani mai târziu într-o carte despre telepatie, apoi, să folosească sintagma „forțele mai subtile ale naturii” aparținând lui Rama Prasada în trei dintre cărțile sale ulterioare și să-l citeze pe Herbert Spencer cel puțin în 12 din alte cărți ale sale, începând de la *Crucible of Modern Thought* până la mai multe titluri semnate cu pseudonimul Yogi Ramacharaka. Sub pseudonimul Ramacharaka, Atkinson folosea în același timp faimoasa aserțiune „lapte pentru copii și carne pentru oameni puternici” în al său *Advanced Course in Yogi Philosophy and Oriental Occultism*, aceeași sintagmă pe care cei Trei Inițiați aveau s-o întrebuințeze în introducerea *Kybalionului*. Atkinson recomanda în cel de-al optulea capitol al acestei lucrări romanul metafizic *Zanoni* și a procedat în același mod mai târziu într-o carte dedicată comerțului și semnată cu un alt pseudonim, Theron Q. Dumont. Însăși structura *Kybalionului*, cele Șapte Principii Hermetice esențiale, a fost, de asemenea, revizuită și reformulată de Atkinson de mai multe ori în următoarele două decenii: Cele Șapte Legi menționate în lucrarea anonimă apărută în 1909, *The Arcane Teaching*; cele Șapte Principii Cosmice prezentate în *The Secret Doctrine of the Rosicrucian*, apărută în 1918; și ca tematică a lucrării nepublicate până atunci, *Cele șapte legi cosmice*, scrisă la sfârșitul vieții (și retipărită mai târziu în volumul de față). Toate aceste exemple nu numai că fac legătura între fiecare dintre lucrările semnate cu pseudonime de Atkinson sau anonime, ci ne conduc și la concluzia că acesta este unicul autor al *Kybalionului*. Cel mai edificator aspect cu privire la diferitele legături dintre alte lucrări ale lui William Walker Atkinson și *Kybalion* este faptul că aceste similitudini de conținut, format și material de studiu nu există cu niciun alt scriitor.

Atkinson era interesat de o multitudine de aspecte, toate gravitând în jurul temei centrale, recurentă, descoperită în toate operele sale: puterea dinamică și transformatoare a voinței și minții omului. După cum se poate constata în

scrierile sale, el a cercetat clar în profunzime teosofia, *New Thought*, primele scrieri de psihologie, hipnotism și sugestie, filosofi ca William James și scrieri contemporane despre știință. În mod semnificativ, aproape fiecare dintre aceste filoane diverse și cu totul deosebite este prezent într-o formă sau alta în lucrarea *Kybalion* și, în același timp, în paginile cărții nu găsim nimic din ceea ce îi era străin ariei de cuprindere a lui Atkinson, cum ar fi astrologia, tarotul sau magia rituală. Dacă ar fi să facem o comparație cu alte lucrări ale lui Atkinson din aceeași perioadă, stilul din *Kybalion* este consecvent și similar cu al acestora, împărtășind același ton, mod de exprimare, de construcție a frazei și de selecție a cuvintelor.

Dincolo de bogăția de dovezi contextuale din *Kybalion*, care conduc fără echivoc la concluzia că William Walker Atkinson este unicul autor al lucrării, există totodată dovezi și mai concrete. În ediția din 1912 a lui *Who's Who in America*, în nota biografică, Atkinson însuși supunea atenției cititorilor în lista sa de lucrări *Kybalionul*. Cinci ani mai târziu, în introducerea la prima ediție în limba franceză a *Kybalionului*, traducătorul cărții din limba engleză, Albert Caillet, descria „micul volum” ca fiind „foarte profund în spatele unei simplități aparente”, dar își asigura cititorii că autorul, „W.W. Atkinson, maestrul american al psihismului”, știa foarte bine cât de profunde erau lucrurile despre care scrisese.* Și, până în ziua de astăzi, nu au existat alte pretenții de paternitate cu privire la autorul *Kybalionului*, la fel de clare, fățișe și verificabile precum acestea.

Mare parte din ceea ce a rămas după *Kybalion* a fost o poveste despre o identitate greșit atribuită și consecințele dictate de hazard, începând de la concluziile cele mai generoase până la cele mai mici detalii. Nici măcar data publicării sale nu a scăpat de controverse. Încă din 1940, editorii *Kybalionului* au început să fixeze data copyrightului ca 1912, în loc de anul

* William Walker Atkinson, *Le Kybalion: Étude Sur La Philosophie Hermetique de l'Ancienne Egypte & de l'Ancienne Grece*, trans. Albert Caillet (Paris, Henri Durville, 1917), p. 7.

inițial 1908, în ciuda existenței înregistrării celei de-a doua date. Întrucât copyrightul s-a întins la început pe o perioadă de 28 de ani, care a cuprins acest răgaz de timp, iar eșecul de a-l reînnoi a plasat opera în domeniul public, ar fi greu să înțelegem altfel lucrurile decât drept o încercare de a păstra controlul în urma unei erori administrative. Însă retipărirea *Kybalionului* odată cu copyrighturile din 1912 și 1940 a aruncat în uitare data primei sale editări. Faptul că pe prima pagină, unde apare titlul *The Kybalion*, este menționat că opera se adresează „Templului Masonic din Chicago” a condus la o legătură greșită între francmasonerie și *Kybalion*. Cu toate că francmasonii ocupau într-adevăr nivelul cel mai de sus al clădirii Templului Masonic, nu era o simplă lojă, ci chiar primul zgârie-nori al orașului Chicago, care domina localitatea de la înălțimea celor 22 de etaje. Prima editură care a publicat lucrarea, Yogi Publication Society, a fost doar unul dintre cei peste cinci sute de deținători ai cotelor-par-te, care închiriau spații de birouri în clădire, și nu avea vreo legătură nici cu francmasoneria, nici cu proprietatea yoghină. Înființată în 1895 de Sydney Flower, primul editor al revistei *New Thought*, doi ani mai târziu, Yogi Publication Society a fost vândută secretarei sale, Olive Bedwell. Cu ajutorul soțului acesteia, Arthur Gould, afacerea a început ca o librărie, unde personalitățile locale din Chicago se întâlneau în atmosfera dominată de ocultism a începutului de secol. Până la urmă, s-a ajuns la publicarea de cărți, iar Yogi Publication Society a fost condusă în tandem cu *Advanced Thought*, cele două edituri împărțind laolaltă adresele și transferându-și una celeilalte funcțiile de management între cei doi soți până în anii 1920, când *Advanced Thought* s-a închis și a lăsat Yogi Publication Society să-și continue singură activitatea până în zilele noastre.*

* Corespondența dintre Bonnie Hennessey de la Yogi Publication Society și stră-strănepoata lui Olive Bedwell Gould, între 26 octombrie și 12 noiembrie 2009. Vezi, de asemenea, Chicago City Directories pentru perioada 1912-1916.

Mai mulți inițiați

După cum am amintit anterior, cea mai mare sursă de confuzie în privința *Kybalionului* a fost fără îndoială identitatea autorului. Pe parcursul anilor, mai mult de 12 indivizi diferiți au pretins că ar fi fost autorii lucrării dintr-o listă, după câte se pare, fără sfârșit de candidați, începând de la cele mai reale posibilități până la alternative absurde. Lucrările anonime și cele semnate cu pseudonime, printre care și *Kybalionul*, sunt aproape întotdeauna subiectul unor speculații în legătură cu autorul real, deși această operă marchează o diferență substanțială. Multe dintre aceste speculații, alimentate în ultima vreme de ceea ce apare pe internet, au preluat referințe mărunte din *Kybalion* sau raporturi biografice nesustenabile dintre figurile asociate cu opera în sine și le-au susținut pretenția de paternitate literară, deseori fără vreo legătură logică sau o dovadă.

Dacă ar fi să acceptăm semnificația reală a pseudonimului „Trei Inițiați”, în ultimul secol s-a înrădăcinat convingerea că au existat literalmente trei persoane care ar fi scris lucrarea din 1908 de filosofie hermetică. O explicație mai logică a semnificației pseudonimului ar fi aceea că el se referă la aspectele triunice ale lui Hermes Trismegistul, „cel de Trei Ori Mare”, care a fost privit ca maestru al celor trei tărâmurii ale înțelepciunii universale. Deși *Kybalionul* se citește ca o lucrare unitară, creată de o singură minte, iar posibilitatea ca trei autori să fi cooperat pentru a produce un singur text este puțin probabilă, imaginea unei triade de ocultiști care trudesce pe un text generează o aură de mister, ispititoare și greu să ne lase impasibili. Ea trimite cu gândul la posibilitatea existenței unui izvor de înțelepciune, a unui punct de confluență ale diferitelor curente ale ocultismului american sau chiar a unei societăți secrete găzduite în interiorul altei societăți secrete. Ideea că ar fi fost trei autori distincți ai *Kybalionului* conduce în același timp îndeosebi la speculație și rezistă la efortul de dezvăluire a adevărului; faptul că cineva pretinde că este

autorul operei nu va fi neapărat anulat de pretenția altcuiva, la fel de întemeiată sau de amăgitoare.

În afară de William Walker Atkinson, un posibil autor al *Kybalionului* este considerat, cel mai adesea, Paul Foster Case, un ocultist american care a scris lucrări foarte populare despre tarot și Cabala în anii 1920 și 1930 și a fost fondatorul grupării cunoscute drept Builders of the Adytum (B.O.T.A.). Atât de răspândită a fost asocierea speculativă cu persoana lui Case încât nu mai puțin de alte cinci posibilități sugerate pentru identitatea celor Trei Inițiați, publicate online sau în cărți referitoare la Case, au legătură directă cu acesta, inclusiv soția lui, Harriet Case, succesoarea lui la conducerea B.O.T.A., Ann Davies și nici mai mult, nici mai puțin decât „o anume Voce Interioară, care îl asistase pe Case timp de ani de zile”.^{*} Doi așa-ziși șefi ai Templului lui Thot Hermes din cadrul Ordinului Hermetic al Zorilor Aurii, la care Case a aderat, Michael Whitty și Charles Atkins, au pretins la rândul lor că ar fi fost coautori alături de Case ai *Kybalionului*, deși Case și Whitty se pare că s-au întâlnit pentru prima oară după ce fusese publicată cartea.

Conform legendei vehiculate de mulți dintre cei care sugerează că ar trebui să i se atribuiască paternitatea acestei opere lui Paul Foster Case, se pare că, după ce ar fi citit opera lui William Walker Atkinson *Secrets of Mental Magic* (*Secretele magiei mentale*), apărută în 1907, Case l-ar fi contactat imediat pe acesta și cei doi ar fi format un parteneriat, începând să lucreze împreună, și ajungând în cele din urmă să colaboreze la scrierea *Kybalionului*. Pretențiile potrivit cărora Case ar fi fost coautor al *Kybalionului* au de suferit deoarece se bazează pe dovezi nedocumentate și neverificate, pe surse anonime și relatări despre Atkinson pline de erori factuale, cum ar fi date inexacte și nume scrise greșit. Dacă vom rămâne strict la dovezile publicate și verificabile, se poate totuși dovedi că atât Case, cât și Atkinson au locuit în Chicago în

^{*} „Case Timeline” de Lee Moffitt, <http://kcbventures.com/pfc/documents/timeline.pdf>.

aceeași perioadă, au migrat între aceleași cercuri oculte și se cunoșteau. Spre sfârșitul anului 1908, Case a început să scrie o serie amplă de articole lungi pentru revista *New Thought*, intitulată „The Law of Chemical Equilibrium” („Legea echilibrului chimic”), în timp ce Atkinson asigura administrarea departamentelor încredințate și redactarea articolelor sale despre știința mentală. Există dovezi că, în afară faptului că au fost autori ai unor articole apărute în aceeași revistă, Case și Atkinson s-au întâlnit și s-au cunoscut personal. Un anunț din numărul din martie 1910 al revistei *New Thought*, care vestea organizarea unei recepții de inaugurare găzduite de Editura The Library Shelf, îi plasa pe cei doi în mod indubitabil în aceeași încăpere în același timp.

Deocamdată, nu există documente sau surse convingătoare care să ateste natura specifică a relației dintre Atkinson și Case sau că au lucrat vreodată împreună. Paul Foster Case avea la acea vreme în jur de douăzeci de ani și, cu toate că atunci scria articole pentru revista *New Thought*, avea să mai treacă încă un deceniu până când a început să publice cărți sub propria semnătură. De cealaltă parte, William Walker Atkinson se afla la mijlocul celei mai substanțiale și fecunde perioade din cariera lui de scriitor, publicând în mod uimitor o altă nouă carte în medie la fiecare șapte săptămâni, în timp ce scria pentru câteva periodice și își desfășura activitatea de editor. Este puțin credibil să fi avut nevoie de asistența unei alte persoane ca să-și scrie cărțile sau să-și adune propriile idei. Relația sa cu Case, mult mai tânăr decât el, ar putea fi asemănată mai degrabă cu aceea dintre un student și profesorul lui, nu dintre doi omologi sau coautori.

Un alt personaj, magician de scenă, pe numele real Claude Conlin și cunoscut publicului drept „Alexandru, omul atotștiutor”, cel înfășurat în turban, a fost și el socotit un posibil autor în spatele celor Trei Inițiați. Dacă acest Conlin nu avea nicio legătură cu apariția *Kybalionului*, el a publicat totuși în 1924 o lucrare compusă din cinci volume și intitulată *The Inner Secrets of Psychology* (*Secretele lăuntrice ale psihologiei*). Era, în același timp, omul din spatele celor

se
rie
t,
-
ea
e
că
ase
unt
e
e
ita-

două pseudonime datorită cărora fusese confundat în mod frecvent cu William Walker Atkinson: Swami Panchadasi și Swami Bhakta Vishita.* În fraza de deschidere a introducerii la *Kybalion*, este adresat un salut de bun venit „discipolilor și cercetătorilor în Doctrina Secretă” și, având în vedere cât de puternică era influența teosofiei, nu este deloc surprinzător că anumite figuri proeminente din rândul teosofilor au fost la rândul lor bănuite că s-ar fi aflat în spatele pseudonimului celor Trei Inițiați: arhitectul Claude Bragdon; traducătorul textelor hinduse de la începutul secolului, Rama Prasada; Mabel Collins, autoarea lucrării *Light on the Path*. Pentru a completa lista cu alte posibile nume, ar trebui amintiți Marie Corelli, autoare a numeroase romane metafizice, și contele Alessandro di Cagliostro, legendarul ocultist italian, nume ce ar trebui exclus, având în vedere că decedase cu mai bine de un secol înainte de publicarea *Kybalionului*. În mod similar, supoziția conform căreia misionarul hindus din secolul al XIX-lea Swami Vivekananda și-ar fi adus contribuția la redactarea *Kybalionului* nu ține cont de faptul că moartea acestuia a survenit cu șase ani înainte de publicarea cărții. În mod neașteptat, există mențiuni privind pseudonimul sub care a semnat William Walker Atkinson, Yogi Ramacharaka, în calitate de autor al *Kybalionului*, în catalogul din 1932 al literaturii oculte britanice aparținând lui W & G Foyle și în catalogul bibliotecii din 1931 al Colegiului Britanic de Științe Paranormale.** Deși acest fapt ar putea fi pus pe seama unei simple erori, reeditările ulterioare ale lucrării de către Yogi Publication Society au prezentat aceeași reclamă la finalul cărții cu privire la operele complete ale lui Yogi Ramacharaka.

, omul
un
onlin
blicat
nti-
rice
celor

Dacă pseudonimul Trei Inițiați a fost o sursă de căutare febrilă a cât mai mulți autori, el a inspirat totodată afirmația bizară și influentă potrivit căreia lucrarea nu ar avea niciun autor. Pe măsură ce timpul se scurgea după prima publicare

* Interviu cu Don Wood din 10 martie 2009. Vezi, de asemenea, biografia din 2006 a lui David Charvet, *Alexander: The Man Who Knows*.

** Numărul din iunie 1931 al revistei *Psychic Science*, vol. 10, nr. 1.

a *Kybalionului*, se acredita tot mai mult ideea că opera nu ar fi fost creația unei persoane care ar fi trăit în Chicago în 1908, că era produsul real al înțelepciunii hermetice străvechi, la care se referă în introducere, ba chiar a însuși legendarului Hermes Trismegistul. Dacă ar fi fost scris de un adevărat inițiat (sau de mai mulți inițiați) aparținând școlii sau tradiției Misterelor, atunci cel ce ar fi scris *Kybalionul* nu crea niciun fel de informații în paginile lui, fiind doar un custode care transmitea textul mai departe. Indiferent dacă aceasta fusese sau nu intenția lui, introducerea lui Atkinson este vinovată într-un fel pentru această confuzie. Cei Trei Inițiați se aplecau atât de jos în smerenia lor, încât cititorilor le era ușor să privească dincolo de ei și să se concentreze asupra unei surse imaginare, istorice sau legendare pentru acea carte. Probabil că ar fi fost mai dificil de respins ideea că un om a scris *Kybalionul*, dacă autorul și-ar fi arogat paternitatea conținutului sau dacă numele folosit ar fi fost Trei Magi sau Trei Maeștri. În mod neașteptat, această confuzie avea să contribuie la conservarea și permanenta aură novatoare a textului în secolul următor, lăsându-l totodată în umbră pe adevăratul autor, William Walker Atkinson.

Toate acestea ridică în mod firesc un semn de întrebare: de ce William Walker Atkinson și-ar fi ascuns propriul nume și ar fi semnat *Kybalionul* cu un pseudonim? Pseudonimele sunt atribuite deseori unor motivații întunecate și misterioase, cum ar fi o viață dublă. Dar, luând în considerare întreaga operă elaborată de Atkinson și contextul în care a fost scrisă, folosirea pseudonimului Trei Inițiați are rădăcini mult mai prozaice și pragmatice. William Walker Atkinson nu era nici pe departe singurul între colegii săi de breaslă care ar fi scris o lucrare despre un subiect străin sau magic sub acoperirea unui nume sau a unui personaj la fel de exotic. Pe lângă numele folosit în lumea literelor de Claude Conlin, partenerul de conferințe al lui Atkinson din Los Angeles, Alexander McIvor-Tyndall își semna operele cu pseudonimul „Ali Nomad”. În acest timp, contemporanul său, editorul și autorul L.W. DeLaurence, și el locuitor al orașului Chicago, se împodobește cu turban și tunică,

așa cum apărea pe prima pagină a cărții sale, sub titlul *The Hindoo Book of Death* (*Cartea hindusă a morții*). Deși diversele pseudonime folosite de Atkinson își găseau corespondența în diversitatea subiectelor abordate, ele erau asociate mai exact cu diferitele edituri. Yogi Ramacharaka scria pentru Yogi Publication Society, iar Theron Q. Dumont, pentru Advanced Thought Publishing, în timp ce operele semnate de Atkinson cu propriul nume erau tipărite de numeroase alte edituri, fiecare în perioade distincte. Dovezile demonstrează că pseudonimele sale erau, după câte se pare, un mod de a evita sufocarea pieței cu titlurile care îi purtau numele și, totodată, de a-l ajuta să publice în continuare alte opere în timp ce se găsea sub contracte exclusive pe termen scurt cu diferite edituri. Puținele lucrări ale lui Atkinson, care au rămas complet anonime sau care au fost semnate cu pseudonime folosite o singură dată, se refereau exclusiv la sex sau ocultism. Acest lucru sugerează că Atkinson, fost avocat, recurgea la pseudonime ca mod practic prin care să se protejeze într-o vreme în care Poșta din SUA și cruciații puritanismului, precum Anthony Comstock, inspector poștal și fondator al New York Society for the Suppression of Vice (Societatea newyorkeză pentru suprimarea viciului), începuseră prigoana împotriva autorilor și editurilor ale căror cărți despre sex sau magie erau considerate obscene sau frauduloase.

Cu siguranță, William Walker Atkinson învățase din pățania mentorului său, Helen Wilmans, căreia îi dedicase în mod reverențios cartea sa din 1907 *The Secret of Mental Magic*, în semn de grațitudine pentru că îi fusese sursă de „inspirație, curaj, determinare și voință”. La începutul secolului, Wilmans și-a văzut marea și prospera sa organizație, Mental Science, din Florida, ajunsă la apogeu, acuzată că ofertele ei de vindecare de la distanță erau considerate fraudă poștală. Wilmans a fost în cele din urmă exonerată de acuzație, când Curtea Supremă a respins acuzațiile de fraudă, dar toate acestea cu un zdrobitor tribut personal și financiar. Ea și-a petrecut ultimii ani din viață în umbră, departe de ceea ce fusese odinioară.

Poate că explicația cea mai simplă și pertinentă pentru faptul că Atkinson a recurs la un pseudonim este evidențiată de însăși istoria *Kybalionului*. Pe scurt, misteriosul nume atribuit autorului, precum și mitologia corespunzătoare și preambulul cărții și-au atins scopul, creând o puternică legendă care l-a conectat la imaginația publicului său și i-a făcut pe mulți să-l considere o chintesență de înțelepciune.

Cheia principală

Dacă, fără îndoială, lucrarea *Kybalion* este unică în multe privințe, Atkinson, la rândul lui, recurgea la idei vehiculate la vremea când o scrisese. Era ceva obișnuit ca grupările care existau sub flamura hermeticii să descrie universul în termeni cosmici sau ai legilor universale. De exemplu, cartea apărută în 1885 *The Virgin of the World*, de Anna Kingsford și Edward Maitland, amândoi membri ai Societății Hermetice, era plină de diferite legi universale, similare cu cele din *Kybalion*: a gravitației, a ordinii, a generării și a afinității. La mai mult de un deceniu după opera lui Kingsford și Maitland, revista Școlii de Filosofie Hermetică din Chicago a descris legile transmițerii și receptării într-unul dintre numerele sale și „marea și atotputernica lege” a forțelor pozitive și negative, în următorul număr.*

În afară de hermetism, existau multe elemente în paginile *Kybalionului* care le-ar fi fost cunoscute celor familiarizați cu ideile promovate de New Thought în acea vreme. Opiniile lui Atkinson cu privire la alchimia mentală se consolidaseră în parte după contactul cu scriitorul Prentice Mulford, cunoscut la sfârșitul secolului al XIX-lea. Seria lui de cărți proto-New Thought, intitulată *Your Forces, And How to Use Them* (*Forțele tale și cum să te folosești de ele*) și multe dintre ideile lui Mulford se regăsesc în *Kybalion*.

* Articolele intitulate „Mediumship” („Despre medium”), apărut anonim în numărul din martie 1898 al revistei *The Hermetist*, și „An Esoteric View of Gold and Silver” („O perspectivă ezoterică asupra aurului și argintului”), de Gertrude De Bielski, apărut în numărul din mai 1898.

Faptul că acest *Kybalion* a supraviețuit lucrărilor care au acoperit un câmp similar și că influența ei a depășit granițele inițiale ale hermetismului sau ale New Thought stă mărturie pentru calitățile scriiturii și ale prezentării unice a lui Atkinson. *Kybalionul* a avut succes pentru că a umplut vidul pe care căutătorii spirituali îl resimțeau și a reușit să ajungă la publicul său, vorbindu-i într-un limbaj familiar și în același timp revelator. Cartea a atins acel punct perfect de echilibru între mister și accesibilitate, oferind exemple atât din lumea pământenilor, cât și din mitologiile fantastice. Pentru o audiență compusă exclusiv din ocultiști și mistici, obișnuiți cu înțelepciunea tăinuită și cu inițierea, *Kybalionul* părea să sugereze în același timp imaginea cărții scoase din raftul unei librării. Sintagmele atât de populare din carte — „cât de puțini sunt cei din fiecare generație care sunt pregătiți să primească adevărul sau care l-ar recunoaște, dacă ar fi să li se arate” și „buzele înțelepciunii sunt pecetluite, dar nu și pentru urechile Înțelegerii” — îndeplinesc o dublă funcție. Învățăturile din *Kybalion* sunt unice și sunt menite să fie înțelese de puțini, însă faptul că cititorul descoperă el însuși aceste cuvinte îi dă convingerea că se numără printre acei puțini aleși.

Poate că cel mai important aspect este că lucrarea *Kybalion* a creat un sistem ocult care era în același timp modern și democratic, fiind în mod indiscutabil *mental*. El a deschis calea spre înțelepciune, fără să se cufunde într-un sistem complicat de inițiere secretă, să se ancoreze într-o cultură exotică sau să se înfășoare într-un ritual sofisticat. În schimb, sistemul său era susținut de știință și psihologie și putea fi explorat cu instrumentul obișnuit al gândurilor de zi cu zi și al voinței fiecărui individ.

Mai mult decât atât, absența unui autor unic, modern al lucrării în favoarea chiar a hermetismului a învăluit cartea într-o aură de mister și legendă și i-a conferit acea flexibilitate care a determinat-o să se ancoreze, cum de altfel îi era confortabil, în Egiptul antic, în cele dintâi tradiții magice sau în tradiția alchimiștilor din Renaștere. Începând chiar de la prima publicare, *Kybalionul* și cele Șapte Principii Hermetice ale sale au fost folosite ca text fundamental standard sau

lucrare introductivă de studiu pentru un număr mare de discipoli, aspiranți la inițiere în ezoterism, atât din SUA, cât și din alte locuri ale lumii. În cele din urmă, o lungă listă de autori și grupări, care continuă până în zilele noastre, au apelat la cele Șapte Principii Hermetice din *Kybalion*, în locul altor texte mai vechi de hermetică, precum *Tabla de Smarald* sau *Hermetica* greacă. Ar fi aproape imposibil să avem o perspectivă completă și definitivă a tuturor celor care au fost influențați de *Kybalion*. Multe școli de ocultism și loji magice au fost, prin înseși natura hermetică și închiderea impusă sau în alte situații, suficient de mici și localizate pentru a fi sigure că emiteau un număr limitat de informații publicate cu circuit intern sau instrucțiuni cu caracter privat. Cu toate acestea, din ceea ce avem la dispoziție, este posibil să afirmăm că influența *Kybalionului* asupra ezoterismului în secolul al XX-lea a fost imensă și, ca lectură larg răspândită, a contribuit la modelarea structurală, începând de la mișcările mici independente până la grupări mari, cum ar fi diferite ordine rozacruciene și sisteme la fel de populare și unice, precum Wicca și păgânismul.

La mijlocul anilor 1920, ocultistul Alfred Henry a citat cele Șapte Principii Hermetice ale *Kybalionului* cuvânt cu cuvânt și le-a descris ca „elemente de bază ale Doctrinei Rozacruciene”.^{*} El urma gestul făcut de impunătorul său predecesor, George Winslow Plummer, cofondator la Societas Rosicruciana din America, acelacare se referise cu ceva timp înainte la *Kybalion* ca fiind „adevărata esență a întregii Filosofii Hermetice” și o parte din „Evanghelia Tatălui Nostru Hermes”.^{**} Totodată, Plummer își sfătuia discipolii să „studieze hermetica în orice moment pornind de la adevărurile esențiale ce nu se lasă ușor revelate, în loc să pornească de la

^{*} Alfred H. Henry, *Ex Oriente Lex: Lecture Outlines for Those Seeking Initiation into The Hidden House of Masonry*, Boston, The Stratford Company, 1924, p. 237.

^{**} George Winslow Plummer, „Elementary Instruction in Hermetic Philosophy”, *Mercury: An Official Organ of the Societas Rosicruciana in America*, 6 sep. 1920, p. 1.

un punct de vedere critic și academic", ceea ce ar fi fost prudent, având în vedere înțelegerea superficială pe care esența filosofiei hermetice o manifesta față de Antichitate.

Mai recent, o altă grupare rozacruciană, Sediul Suveran al Rozei Cruci din Insulele Canare, a publicat o primă ediție a traducerii franceze a *Kybalionului*, deosebit de bine prezentată în colecția lor, menționând locul apropiat de rozacrucieni pe care îl ocupă opera*. Laurie Cabot, „vrăjitoarea oficială din Salem, Massachusetts“, a recurs la cele Șapte Principii Hermetice din *Kybalion* în propriul manual magic pentru ucenicii care aspirau să dobândească meșteșugul, afirmând că aceste principii erau sursa pentru „legile Vrajitoriei“. Un studiu ulterior dedicat neopăgânismului din America a descris fără echivoc cum adepții săi credeau că „lumea este organizată conform... celor Șapte Principii Hermetice“, care sunt formulate în mod succint de cei „Trei Inițiați“.^{***} *Kybalionul* figura pe lista operelor recomandate să fie citite ca adevărate cărți de căpătâi pentru ritualuri magice, înaltă magie și alte lucrări de unele grupări contemporane, care se identifică singure ca fiind Zorii de Aur.

Dacă acest ansamblu de grupări și școli care au considerat *Kybalionul* drept temelia pe care s-au constituit în ultimul secol ar putea părea ușor exagerat, el simboliza, cu siguranță, o finalitate care nu era prea departe de intenția lui Atkinson cu privire la opera lui. Toată viața, Atkinson a refuzat să adere strict la o grupare sau la un sistem de credințe, iar, în lucrările sale, își sfătuia în permanență cititorii să experimenteze, să-și descopere propriile adevăruri și să rămână independenți față de orice dogmă, chiar dacă acest lucru ar fi însemnat să renunțe la o mare parte chiar din lucrările lui. La sfârșitul capitolului al XIV-lea, Atkinson își oferă opera ca fiind „cheia principală“ (sintagmă ocultă larg răspândită

* http://www.rosicrucian-order.com/revista_kybal.htm.

** Laurie Cabot și Tom Cowan, *Power of the Witch*, New York, Random House, 1990, p. 198.

*** Loretta Orion, *Never Again the Burning Times: Paganism Revived*, Long Grove: Waveland Press, 1994, p. 105.

la acea vreme), care va „clarifica învățăturile celorlalți — servind astfel ca un Mare Reconciliator al diferitelor teorii și doctrine opuse“.

Cu toate acestea, *Kybalionul* a însemnat mult mai mult decât o lectură auxiliară altor texte de metafizică. Multe dintre influențele sale cele mai semnificative au ajuns mult mai departe decât intenționa William Walker Atkinson sau chiar decât imaginația lui.

* * *

La câțiva ani după moartea lui Atkinson, *Kybalionul* era folosit, într-un mod mai pragmatic, ca instrument de business, fiind menționat la rubrica de mică publicitate în *The New York Times* deoarece furniza „șapte principii miraculoase“ pentru comerț*. Pentru 50 de cenți, comercianții care visau la succes și se găseau în mijlocul marii crize financiare puteau învăța tehnici de obținere a comisionului de la anticul magician egiptean Hermes Trismegistul, într-un birou modest, închiriat mai pe nimic, dincolo de Broadway.** Mai târziu, *Kybalionul* a jucat un rol mai misterios și cu mult mai influent în felul în care americanii puneau preț pe bani, pe succes și alegeau cea mai potrivită cale pentru a le avea pe amândouă, prin intermediul unuia dintre cei mai populari și conservatori autori și oratori, Norman Vincent Peale.

În mare parte, critica cu care a fost întâmpinat Peale după publicarea și succesul cărții lui *The Power of Positive Thinking* (*Puterea gândirii pozitive*) se referea la formularea exagerată a unei filosofii eretice și centrate pe ființa umană, care pune accentul pe gândirea magică și pe forța care îi aparținea omului, nu lui Dumnezeu. În cele din urmă, astfel de critici nu-și mai atingeau scopul, având în vedere că Peale ajunsese să reprezinte o adevărată instituție a valorilor americane conservatoare și calea fundamentală urmată de creștinismul protestant. Deși mare parte din toate acestea se datorau

* Mica publicitate, *The New York Times*, 24 mar. 1935.

** Mica publicitate, *The New York Times*, 31 mar. 1935.

succesului lui Peale, influenței sale tot mai mari și relațiilor sale extinse, el susținea fără încetare că baza învățăturilor sale o reprezentau Biblia, optimismul și bunul-simț practic. Cu toate acestea, spre sfârșitul vieții, Peale a început să manifeste o deschidere spre unele influențe oculte mai mult decât în anii de început. Într-un interviu din 1987, publicat în revista *Science of Mind*, Peale își amintea cum, în 1919, autorul și misticul Ernest Holmes, reprezentant al New Thought, îi oferise cartea *Creative Mind and Success*, pe vremea când era un tânăr reporter la început de drum. Așa începuse să-și consolideze încrederea și să pornească pe calea succesului care îl aștepta.* Câteva ani mai târziu, Peale a scris un articol pentru *Scottish Rite Journal* și s-a referit la puternica influență pe care francmasoneria o avea asupra existenței sale, numind-o „comoară prețioasă de principii și ținte care să sprijine temelia pe care mi-am consolidat-o deja în viață”.** Având în vedere documentele prețioase pe care le dețineau deja unele dintre bibliotecile francmasonice în perioada în care Peale intra în frăție, este foarte posibil ca și *Kybalionul* să fi fost una dintre acele prețioase comori.

* * *

Cea mai pertinentă dovadă în sprijinul influenței ocultismului în opera lui Norman Vincent Peale a apărut în 1989, atunci când Peale a andosat un volum ce aduna laolaltă lucrări ale lui Florence Scovel Shinn, o scriitoare din perioada de pionierat a New Thought și autoare a unei suite de conferințe din prima jumătate a secolului al XX-lea. Shinn era foarte cunoscută pentru cartea ei din 1925 referitoare la dinamica forței mentale metafizice, *The Game of Life and How to Play It* (*Jocul vieții și cum trebuie el jucat*). Peale a afirmat despre lucrarea lui Shinn: „*The Game of Life* este plină de înțelepciune

* Elaine St. John's „The Pathway to Positive Thinking: Recollections by Dr. Norman Vincent Peale”, în *Science of Mind Magazine*, iun. 1987.

** Norman Vincent Peale, „Enthusiasm Makes the Difference”, în *Scottish Rite Journal*, mar. 1991.

și revelații creatoare. Știu cu siguranță că învățăturile ei își vor găsi adevărata menire, pentru că și eu, la rândul meu, m-am folosit de ele".* La un an și jumătate după ce Peale a murit, doi prelați, John Tweed și George Exoo, au scris un articol în care au prezentat detaliat conexiunea dintre Norman Vincent Peale și Florence Shinn pentru periodicul academic de circulație restrânsă *Lutheran Quarterly*.

Pentru Tweed și Exoo, formulările și ideile lui Shinn constituiau miezul operei lui Peale, iar *Kybalionul* se afla în centrul lucrării lui Shinn, foarte clar evidențiat în momentul când, în cartea ei publicată în 1940 *The Secret Door to Success*, a scris: „...Dacă veți citi cu atenție *Kybalionul*, veți descoperi că el [Hermes Trismegistul] ne-a învățat ceea ce noi la rândul nostru îi învățăm astăzi pe alții".** Dacă Peale a fost influențat de *Kybalion* în mod direct sau a ajuns să-l cunoască din surse intermediare, prin scrierile lui Florence Shinn, nu are prea mare importanță. Aceleași teme se regăsesc la ambii autori: individul poate influența realitatea prin propriile stări mentale, un univers spiritual guvernat de legi științifice, capacitatea de a anula negativul făcând apel la polaritatea corespunzătoare. Este ușor de identificat aici cea de-a treia lege hermetică din *Kybalion*, Principiul Vibrației, în capitolul al IV-lea al operei lui Peale din 1952, *The Power of Positive Thinking*: „Personal, cred că rugăciunea transmite în exterior vibrații de la o persoană la alta și către Dumnezeu. Întregul univers este într-o permanentă vibrație“***.

Peale nu era singurul care îmbrățișa tendința vremii și o perspectivă creștină despre prosperitate, ambele având rădăcini oculte ascunse. Unul dintre puținele bestselleruri, care pot sta cu mândrie alături de *The Power of Positive Thinking*, era ghidul mentalist pentru dobândirea bogăției al lui Napoleon

* Florence Scovel Shinn, *The Wisdom of Florence Scovel Shinn*, New York, Simon & Schuster, 1989.

** Florence Scovel Shinn, *The Secret Door to Success*, Marina del Rey, De Vorss, 1940.

*** Norman Vincent Peale, *The Power of Positive Thinking*, New York, Prentice-Hall, 1952.

Hill, apărut în 1937, *Think and Grow Rich* (*Gândește și îmbogățește-te*), după câte se spune, bazat pe studiul lui Hill, de peste douăzeci de ani, despre obiceiurile și trăsăturile oamenilor de succes și scris la solicitarea personală a magnatului Andrew Carnegie. Cu câțiva ani înainte de moartea acestuia, survenită în 1970, Hill a dezvăluit o sursă de inspirație mai puțin pământească în cartea sa *Grow Rich! With Peace of Mind* (*Îmbogățește-te! Cu împăcare de sine*), unde povestește vizita primită din partea unui „orator nemaivăzut” de la „Marea Școală a Maestrilor”, care îi înmânase instrucțiunile legate de tot ceea ce trebuia astfel încât cineva să devină „Inițiat”.^{*} După publicarea cărților fundamentale ale lui Hill și Peale, mesajul lor, care propovăduia prosperitatea prin gândirea pozitivă, a ajuns să fuzioneze cu ideologiile conservatoare și să fie preluat cu sfینtenie chiar în miezul unei Americi evanghelice creștine, predicat în megabiserici de televangheliști populari, precum Joel Osteen și Robert Schuller, protejatul lui Peale. În mod neașteptat, astăzi, mulți dintre creștinii care îmbrățișează și practică învățăturile Evangheliei Prosperității critică fățiș în același timp „ereziile noii ere” a ocultismului și ezoterismului, care le-au fost parțial sursă de inspirație.

La aproape o jumătate de secol de la publicarea lucrării *The Power of Positive Thinking*, Rhonda Byrne a scos pe piață, în 2006, *The Secret*, un film cu buget limitat, care a fost repede urmat de o carte și care a declanșat o suită de dezbateri publice și talk-show-uri, generând un fenomen cultural de masă. Cărțile și DVD-urile s-au vândut în milioane de exemplare în câteva luni. *The Secret* se baza pe o intrigă simplă și oferea puține noutăți pentru oricine avea cunoștințe despre tradiția gândirii pozitive, care mergea în trecut până la Peale, ajungând la Hill și la New Thought: dacă îți concentrezi gândurile pe ceea ce îți dorești în viață, toate ți se vor împlini grație legilor universului. În același timp, puține erau lucruri noi în *The Secret* pentru cei familiarizați cu învățăturile

^{*} Napoleon Hill, *Grow Rich! With Peace of Mind*, Greenwich, Fawcett Crest, 1968, p.159.

din *Kybalion*: vibrație, frecvență, alchimie mentală și legea atracției. *The Secret* îl descria pe Hermes Trismegistul, alături de Henry Ford și Martin Luther King, ca fiind una dintre figurile „din spatele Secretului” pe website-ul lui oficial și făcea referire în mod hiperbolic la legendara *Tablă de Smarald* ca fiind „unul dintre cele mai importante documente istorice cunoscute de omenire”.*

Autoarea de literatură *self-help* de inspirație New Age, Doreen Virtue, a fost mai directă, prezentând *Kybalionul* în același an, sub forma unei cărți tipărite în ediție de lux, alături de un CD, purtând titlul *Divine Magic: The Seven Sacred Secrets of Manifestation* (*Magia divină. Cele șapte secrete sacre ale manifestării*). Pe coperta discului se menționa că era necesară interpretarea *Divine Magic*, întrucât textul din 1908 era „difícil de înțeles din pricina arhaismelor și a limbajului alambicat”. O mare parte din lucrarea lui Virtue consta din citate directe din *Kybalion* și din paragrafe întregi din textul original, scris cu italice și pe alocuri reformulat.**

Influența cărții s-a extins dincolo de diversitatea de culturi aparținând altor spiritualități. În concordanță cu descendența hermetismului așa cum era ea înțeleasă, *Kybalionul* se dezvăluia ca fiind „filosofia hermetică a Egiptului și a Greciei antice”. Dacă erau foarte puțini aceia care își propuneau să găsească o linie de continuitate grea-că în paginile *Kybalionului*, au existat numeroase încercări de a face legătura între autorul operei din 1908 și zeul antic Tehuti, conectând lucrarea la Egiptul indiscutabil negru și african. În 1969, poetul și dramaturgul LeRoi Jones i-a criticat pe „ignoranții” și „impostorii pigmei fricoși, înguști la minte”, care citeau *The New York Times*, spunându-le că „maestrii oculte ai unui popor negru” erau ei înșiși negri, incluzându-l pe autorul *Kybalionului****. Un sfert de secol mai târziu, Wayne B. Chandler a scris un articol cu reverberație pentru *Journal*

* <http://www.theseecret.tv/pastteachers.html>.

** Doreen Virtue, *Divine Magic: The Seven Sacred Secrets of Manifestation*, Carlsbad: Hay House, 2006.

*** Scrisoare către editor, *The New York Times*, 11 mai 1969.

of *African Civilizations* și, mai târziu, o carte intitulată *Ancient Future (Viitorul antic)*, în care cele Șapte Axiome Hermetice din *Kybalion* erau atribuite zeității egiptene Tehuti și considerate a fi în concordanță cu alte texte clasice hermetice într-un context în mod explicit african.* Elijah Mickel, profesor de științe sociale, a adoptat această perspectivă despre *Kybalion* în numeroase articole, creând un concept al „terapii realității centrate pe Africa” și folosind cele Șapte Principii Hermetice ca fundament pentru un sistem de valori centrat-african.”

Mult mai puțin academică era prezentarea din 2002 a *Kybalionului* sub titlul *The Sacred Wisdom of Tehuti (Înțelepciunea sacră a lui Tehuti)*, semnată de Dwight York din Gruparea Naționalistă Neagră a Națiunii Nuwaubiene Unite din Moors. Nu mai mult decât o retipărire cu pseudohieroglife adăugate și un text înlocuit în mod selectiv, *Sacred Wisdom* reprezenta șansa lui Dwight York de „a fixa atenția direct asupra *Kybalionului*”, care era, după spusele acestuia, un document egiptean străvechi ce fusese modificat și de cananeeni, și de greci.

O aplicație mai pragmatică și la îndemână a *Kybalionului* a fost descoperită de membrii unui grup de vânători de recompense de comori mistice din New Jersey, cunoscuți drept The Seekers, care apelau la tratamente omenoase și axate pe spiritualitate și se bucurau de un succes uriaș, care îl depășea

* Wayne B. Chandler, „Seven Times Seven: Comprehensive Discourse on the Seven Hermetic Principles of Egypt” („De șapte ori șapte: un discurs cuprinzător despre cele Șapte Principii Hermetice ale Egiptului”, N.t.), *Journal of African Civilizations*, Vol. 12, primăvara 1994.

** Elijah Mickel, „Africa Centered Reality Therapy: Intervention and Prevention” („Terapia realității centrat-africane: intervenție și prevenire”, N.t.) în *Health Care in the Black Community: Empowerment, Knowledge, Skills, and Collectivism* („Sistemul de sănătate în rândurile comunității de culoare: responsabilizare, cunoaștere, aptitudini și simțul de apartenență la colectivitate”, N.t.), editat de Sadye L. Logan și Edith M. Freeman. (Binghamton: Howorth Press, 2000). *Africa Centered Reality Therapy and Choice Therapy* (Terapia realității centrat-africane și terapia opțiunii, N.t.), editat de Sadye L. Logan. (Trenton Africa World Press, 2005). *Mental Health Care in the African-American Community* (Sistemul de sănătate în cadrul comunității afro-americeane, N.t.) (New York, The Hawthorne Press, 2007).

chiar și pe cel al FBI-ului și al Marshall Service din SUA. Joshua Armstrong, fondatorul afro-american al grupării The Seekers, pregătea potențiali candidați care să se alăture grupării citind lucrări despre filosofia Egiptului, inclusiv *Kybalionul*, pe lângă instruirea aspiranților în artele marțiale și pregătirea pentru mânăuirea armelor.* Dacă era posibil să fie percepută ca o operă africană doar în sens mai abstract, numeroasele referințe la *Kybalion* din ultimele patru decenii din diferite romane, lucrări de *self-help* precum *Black Wealth*, forumuri de chat pe internet și pictura artistului Jeff Donaldson, aparținând mișcării Africobra, toate acestea arată locul modest și totuși de necontestat pe care *Kybalionul* l-a ocupat în domeniul gândirii centrat-africane și al spiritualității afro-americane.

Dacă unii și-au îndreptat privirea spre Egipt pentru a descoperi sursa *Kybalionului*, trei indivizi din mediul suburban din Michigan, care se autointitulaseră „Cei Trei Inițiați”, și-au propus să recurgă la textul *Kybalionului* ca la un proiect detaliat pentru construcția unei piramide la sfârșitul anilor 1970, realizând mai multe modele și menționând de zeci de ori opera lui Atkinson în cartea lor intitulată *Pyramid Power Explained***.*** În timp ce inițiații din Michigan ridicau piramide inspira-te din *Kybalion*, o altă grupare din Salt Lake City, intitulată Summum, cerceta în profunzime cele șapte principii hermetice

* Patrice O'Shaughnessy, „Bounty Hunting 1994; Rambo Learns Philosophy” „Vânătoarea de recompense 1994; Rambo învață filosofie”, *New York Daily News*, 30 ian. 1994, și Joshua Armstrong și Anthony Bruno, *The Seekers: A Bounty Hunter's Story* (Căutătorii: povestea unei vânători de recompense), New York, HarperCollins, 2000.

** Mary Hardy, Dean Hardy și Kenneth Killick, *Pyramid Energy Explained* (Energia piramidei explicată), Allegan, Delta — K. Products, 1979.

*** *Pyramid Power Explained* (Puterea piramidei explicată) se bazează în mare parte pe cartea apărută în 1940 *Prophecies of Melchi-Zedek in the Great Pyramid and the Seven Temples* (Profețiile lui Melchi-Zedek în Marea Piramidă și cele Șapte Temple) de dr. Brown Landone, un prolific autor exponent al New Thought, a cărui lucrare a apărut într-unul dintre numerele revistei *The Nautilus*, alături de William Walker Atkinson; dar, în lucrarea *The Adept's „Creation” of the Dollar: Lesson Two* (Crearea dolarului de către adept: lecția a doua), Landone pare să fi interpretat cu exactitate și să fi împrumutat fără ezitare din introducerea lui Atkinson la *Kybalion*.

și construia cu forțe proprii o piramidă cu o înălțime de 7,8 m. Summum nu numai că a pus bazele unora dintre cele mai colorate și neobișnuite experimente spirituale din istoria recentă a Americii pornind de la *Kybalion*, dar membrii ei au oferit cel mai vizibil moment public posibil, atunci când prezentau opera lui Atkinson în fața tribunalului din district.

După ce, zice-se, ar fi fost vizitat de extratereștri la mijlocul anilor 1970, Claude Nowell, tată a doi copii, divorțat, a început să împărtășească din înțelepciunea lumii de dincolo, care îi fusese revelată. În câțiva ani, Nowell, cunoscut drept Corky Ra, a întemeiat o grupare denumită Summum, care introducea un amestec de idei New Age și de învățături mistice într-un cadru exclusiv egiptean. Având ca sediu o piramidă construită în vecinătatea autostrăzii I-15, Summum împletea latura mistică cu cea antreprenorială și se ocupa de decantarea vinului care ajuta la intensificarea meditației, cunoscut ca „Nectar Publications”, de producerea unui lubrifiant sexual și chiar de reînvierea practicii mumificării pentru oameni, dar și pentru animalele lor de companie. Învățăturile spirituale care începeau să fie propovăduite de Corky Ra urmau o cale mai puțin originală; cele Șapte Aforisme fundamentale ale Summum erau împrumutate aproape cuvânt cu cuvânt din cele Șapte Principii Hermetice ale *Kybalionului*. Când i s-a reproșat similitudinea izbitoare dintre cele două texte, Corky Ra a negat, susținând că nici măcar nu citise opera lui Atkinson, iar mai târziu a sugerat că și el, și *Kybalionul* aveau o sursă comună de inspirație. The United States Copyright Office era însă mai explicit, stabilind că lucrarea *Summum: Closed Except to the Open Mind* („Summum: doar pentru spiritele libere”, *N.t.*), ce cuprindea învățăturile grupării Summum și care fusese în cele din urmă creată, era „o operă derivată”.

Aproape trei decenii mai târziu după prima întâlnire a lui Corky Ra cu extratereștrii, Summum solicita să amplaseze un monument în parcul orașului, în apropiere de Pleasant Grove, inscripționat cu cele Șapte Aforisme ale grupării, alături de un altul, deja existent, închinat celor zece porunci. Municipality din Pleasant Grove a refuzat solicitarea și

a urmat un adevărat război juridic între primărie și grupa-rea Summum, cu apeluri care, până la urmă, au ajuns la cele mai înalte instanțe. În 2008, la un secol de la prima apariție a *Kybalionului*, cele Șapte Legi Hermetice scrise de William Walker Atkinson, el însuși fost avocat, admis în baroul a două state americane, au fost prezentate în fața Curții Supreme a Statelor Unite ale Americii.

Într-un proces care se baza pe interpretările esențiale ale Primului Amendament, Summum își fundamenta argumentația pe discursul liber și pe accesul neîngrădit la un forum public, în timp ce municipalitatea din Pleasant Grove susținea că monumentul ar fi obligat-o să aprobe un text care nu reflecta interesele orașului sau valorile sale. În ciuda diferențelor clare de opinie dintre reprezentanții justiției, Curtea Supremă a hotărât în unanimitate un verdict împotri-va grupării Summum. Monumentele sunt asociate, în opinia publică, cu proprietarii lor, iar opțiunea de a accepta și a expune un monument într-un parc public era, conform Curții, o chestiune de discurs guvernamental.

Argumentele prezentate în fața Curții Supreme nu erau lipsite de o tentă de absurditate. Președintele Curții Supreme, John Roberts, a întrebat dacă, în conformitate cu argumen-tele grupării Summum, Statuia Libertății ar necesita o statuie a despotismului, iar judecătorul, Antonin Scalia, a sugerat un posibil „monument din biscuiți cu ciocolată”. Conținutul celor Șapte Aforisme ale Summum abia dacă fusese amin-tit, în afară de o vagă etichetare ca fiind un text religios, însă membrii grupării, în ciuda încercărilor lor de a-și căuta adăpost în spatele etichetei de „creștinism gnostic”, păreau să fie mai degrabă ei în centrul atenției decât cuvintele propuse pentru inscripționarea monumentului. Ne-am putea imagina că un mesaj mai potrivit, venit din partea unei grupări mai puțin „originale”, ar fi putut să nu fie respins de autoritățile responsabile cu zona verde a orașului din Pleasant Grove. Printr-o ironie nerostită a sortii, aflată în subtextul bătă-liei pricinuite de ridicarea monumentului, opera din care Summum preluase aproape fiecare cuvânt nici măcar n-a

fost amintită. În multe privințe, cele Șapte Legi Hermetice din *Kybalion* meritau să fie omagiate mai mult decât filosofia pastîșată de Corky Ra.

* * *

Timp de un secol, lucrarea *Kybalion* a realizat ceva cu adevărat remarcabil: nu numai că a fost tipărită de nenumărate ori, și edițiile s-au vândut întotdeauna bine, surclasând de departe toate textele de gen și pe cele comparabile, dar a continuat să reprezinte și o sursă proaspătă de inspirație în timpul marii crize, al curentului contraculturii din anii 1960, în perioada New Age și la fel de bine în era internetului.

Cartea a avut zeci, dacă nu chiar sute de ediții diferite și a fost tradusă în cel puțin zece limbi diferite și în alfabetul Braille. Darío Sommer, de origine chiliană, a apelat la cele Șapte Principii Hermetice din *Kybalion* în timpul anilor 1970, ca punct de plecare pentru mai multe cărți scrise sub pseudonimul John Baines, pentru ca în cele din urmă să pună bazele Institutului pentru Filosofie Hermetică, institut care astăzi are filiale în Europa, Statele Unite ale Americii și în întreaga Americă Latină.* Cuvintele *Kybalionului* au fost transpuse într-un *madrigal spirituale*, o formă muzicală *a cappella*, care era rezervată de obicei poeziei dedicate sfinților catolici sau Fecioarei Maria și care a fost interpretat în fața publicului la München la sfârșitul anilor 1980.** În domeniul literaturii, un exemplar al *Kybalionului* a fost așezat alături de operele clasice de metafizică, pe același plan, în romanul *The Legend of Bagger Vance*, o poveste moralizatoare despre golf cu aluzii la Baghavad Gita, și într-o bibliotecă dedicată metafizicii din recentul succes de vânzări al lui Dan Brown *Simbolul pierdut*. Probabil, dintr-un amestec de necunoaștere exactă a originilor sale și de entuziasm sincer față de

* Darío Sommer, sub pseudonimul John Baines, *The Stellar Man*, Saint Paul, Lewellyn Publications, 1985 și *The Secret Science*, Saint Paul, Lewellyn Publishers, 1980.

** Babette Koblenz, *Madrigale für Hermes Trismegistos: für 6-stimmigen Chor a cappella*, Hamburg, Kodasi, 1985.

învățăturile sale, *Kybalionul* este astăzi deseori menționat alături de alte texte mult mai vechi și recunoscute ca fiind sacre, precum Biblia și Coranul.

Uimitoare sunt forța, flexibilitatea și longevitatea *Kybalionului*, care ar putea inspira pe oricine, de la atei moderni până la creștinii adepți ai gândirii pozitive, de la micile societăți secrete până la fenomenele de masă ale culturii pop. În mod direct sau indirect, *Kybalionul* și-a pus amprenta asupra modului în care milioane de oameni au înțeles semnificația banilor, a spiritualității, a minții umane, a succesului și a naturii universului. Cum s-a întâmplat cu destinul multor lucrări oculte și ezoterice, *Kybalionul* nu s-a bucurat niciodată de respectul pe care l-a meritat, iar cel care l-a scris nu a primit recunoașterea binemeritată. Poate că, recunoscând astăzi meritul de a fi autorul ei și valoarea moștenirii pe care ne-a lăsat-o opera lui atât de influentă, monumentul pe care *Kybalionul* îl merita este întruchipat de chiar această ediție.

Kybalion

Un studiu despre filosofia hermetică
din Egipt și Grecia în Antichitate

Trei Inițiați

*Buzele înțelepciunii sunt pecetluite,
Dar nu și pentru urechile Înțelegerii.*

*Lui Hermes Trismegistul
cunoscut de vechii egipteni drept Mai-Marele Marilor
și
Maestrul-Maeștrilor
îi este dedicat cu plecăciune acest mic volum de învățături
hermetice.*

Cuprins

Introducere	55
1. Filosofia hermetică	61
2. Cele șapte principii hermetice	66
3. Transmutația mentală	76
4. TOTUL	81
5. Universul mental	88
6. Paradoxul divin	95
7. „TOTUL“ în Toate	105
8. Planurile corespondenței	113
9. Vibrația	125
10. Polaritatea	131
11. Ritmul	137
12. Cauzalitatea	144
13. Genul	151
14. Genul mental	156
15. Axiomele hermetice	166

Introducere

Ne face mare plăcere să supunem atenției discipolilor și cercetătorilor preocupați de doctrinele secrete această mică lucrare bazată pe învățăturile hermetice vechi de când lumea. S-a scris atât de puțin despre acest subiect, în ciuda nenumăratelor referințe la învățături în multe lucrări dedicate ocultismului, încât mulți dintre cei mai însetați căutători ai adevărilor ezoterice vor considera, fără îndoială, bine-venită apariția acestui volum.

Scopul pe care și-l propune această lucrare nu este să enunțe vreo filosofie sau doctrină specială, ci mai degrabă să le ofere discipolilor o formulare a Adevărului, care va servi la reconcilierea multor frânturi de cunoștințe oculte, pe care se poate ca ei să le fi dobândit, dar care, după toate aparențele, se contrazic între ele și, adesea, nu fac decât să-l descurajeze și să-l dezguste pe cel ce abia a început să studieze. Intenția noastră nu este să ridicăm un nou Templu al Cunoașterii, ci mai curând să punem în mâinile discipolului Cheia Principală, cu ajutorul căreia să poată deschide nenumăratele uși din interiorul Templului Misterului, odată ce a pășit dincolo de principalele portaluri ale lui.

Nu există niciun text al învățăturilor oculte deținute de omenire care să fi fost atât de atent păzit precum fragmentele învățăturilor hermetice ajunse până la noi, după zeci de secole scurse începând de la existența marelui lor fondator, Hermes Trismegistul, „scribul zeilor”. Se spune că el ar fi trăit în Egiptul antic în vremea când neamul acesta omenesc se afla în perioada copilăriei. Contemporan cu Avraam și, dacă spusele legendei sunt adevărate, dascăl al acelui venerabil înțelept, Hermes era, și încă mai este, Marele Soare

Central al Ocultismului, ale cărui raze au iluminat numeroase învățături care au fost formulate începând din timpul lui. Toate învățăturile fundamentale cuprinse în învățăturile ezoterice ale fiecărui neam pot fi identificate cu mult timp în urmă, în vremea lui Hermes. Chiar și cele mai străvechi învățături ale Indiei își au, fără îndoială, rădăcinile în cele din-tâi învățături hermetice.

Plecând de pe pământurile Gangelui, mulți ocultiști înzestrați s-au îndreptat spre tărâmul Egiptului și s-au așezat la picioarele Maestrului. De la el au dobândit ei Cheia Principală, datorită căreia înțelegeau și își reconciliau opiniile divergente și, în acest fel, se puneau bazele doctrinei secrete. În același timp, din alte teritorii îndepărtate, soseau învățați, toți privind-l pe Hermes ca pe adevăratul Maestru al Maeștrilor; influența lui devenise atât de mare încât, oricât s-ar fi abătut de la calea adevărată sutele de învățători veniți din aceste tărâmurile felurite, tot mai putea exista o anumită asemănare și corespondență care să unească numeroasele și deseori divergentele teorii păstrate și transmise mai departe de ocultiștii de azi din aceste diferite locuri ale lumii. Discipolul care studiază religiile comparate va fi capabil să înțeleagă influența învățăturilor hermetice din fiecare religie, care își merită numele, cunoscute astăzi omului, indiferent că vorbim despre o religie apusă sau despre una în plină manifestare, chiar în timpurile noastre. Există întotdeauna o anumită corespondență, în ciuda trăsăturilor contradictorii, iar învățăturile hermetice acționează asemenea Marelui Reconciliator.

Se pare că eforturile de-o viață ale lui Hermes erau îndreptate în direcția sădirii Semințelor Adevărului, care au crescut și au înflorit în atât de multe forme ciudate, în loc să se coaguleze și să pună bazele unei școli de filosofie, care să domine gândirea omenirii. Cu toate acestea, adevărurile inițiale așa cum le dezvăluia el au fost păstrate intacte în puritatea lor originală de câțiva aleși ai fiecărei epoci din istorie. Aceștia, având grijă să-i dea la o parte pe mulți dintre ucenicii și discipolii doar pe jumătate inițiați, au urmat tradiția hermetică și

au păstrat tainicele adevăruri doar pentru cei puțini aleși, care erau pregătiți s-o înțeleagă și s-o stăpânească. Transmisă prin viu grai, ea a fost dusă mai departe doar prin câțiva. Întotdeauna, a existat un grup restrâns din fiecare generație, al câtorva Inițiați, în diferite colțuri ale lumii. Ei au ținut aprinsă flacăra sacră a învățăturilor hermetice și, în acest fel, erau pregătiți oricând să aprindă făcliile care nu ardeau la fel de intens, din lumea din afara lor, atunci când lumina adevărului slăbea și stătea să dispară din neglijență și când fitilul părea să se stingă, copleșit de corpuri străine. Au existat întotdeauna câțiva pregătiți să se închine cu credință în fața altarului Adevărului, pe care a fost păstrată nestinsă Lumina Eternă a Înțelepciunii. Aceștia au fost cei care și-au dedicat existența iubirii, așa cum poetul a știut atât de bine să formuleze în versurile sale:

O, să nu lăsăm nicicum flacăra să moară! Binecuvântată
fie vremuri după vremuri, luminând în peștera ei
întunecată — în templul ei sfânt, binecuvântată fie.
Păstrată vie prin truda prelaților iubirii — să nu lăsăm
să moară flacăra nicicum!

Oamenii aceștia n-au căutat niciodată încuviințarea semenilor și nici n-au dorit să-și sporească numărul discipolilor. Pe ei nu i-au interesat asemenea lucruri, întrucât știau cât de puțini sunt cei dintr-o singură generație într-adevăr pregătiți să primească adevărul sau care l-ar putea recunoaște dacă le-ar fi înfățișat. Ei păstrează „carnea pentru oamenii puter-nici“, iar alții se îngrijesc de „laptele pentru copii“. Ei păstrează nestematele înțelepciunii pentru cei câțiva aleși, care le recunosc valoarea și le poartă ca pe niște podoabe, și nu le aruncă hrană porcilor scăldați în vulgaritatea materialistă care le-ar întina cu noroi, amestecându-le cu hrana lor mentală dezgustătoare. Cu toate acestea, oamenii de care vorbim n-au uitat niciodată și nici n-au neglijat cele dintâi învățături ale lui Hermes, înțelegând cât de important este să transmită mai

departe cuvintele adevărului celor pregătiți să-l primească. Iar învățătura lor este formulată în *Kybalion* după cum urmează: „Acolo unde calcă pașii Maestrului, urechea celorlalți este pregătită să-i audă Învățăturile”. Și mai departe: „Când urechea ucenicului este pregătită să audă, atunci și buzele vor începe să le spună bogăția de înțelepciune”. Însă atitudinea lor obișnuită a fost întotdeauna strict în concordanță cu un alt aforism hermetic, pe care îl descoperim tot în *Kybalion*: „Buzele Înțelepciunii sunt pecetluite, dar nu și pentru urechile Înțelegerii”.

Există persoane care au criticat această atitudine a hermetiștilor și care au susținut că aceștia nu au manifestat adevăratul spirit prin politica lor, a secluziunii și reticenței. Dar, dacă vom arunca o scurtă privire asupra unor pagini ale istoriei, vom descoperi acolo adevărata înțelepciune a Maestrilor, care înțelegeau absurditatea de a încerca să înveți o lume nepregătită sau fără dorința de a primi învățăturile. Hermetiștii nu au căutat niciodată să fie martiri, în schimb, au stat deoparte tăcuți, cu un zâmbet compătimator în colțul gurii pecetluite, în timp ce „scepticii urlau zgomotos acuzându-i”. Și astfel, spre amuzamentul lor obișnuit, observau cum cei onești erau osândiți la moarte și tortură, iar entuziaștii prost îndrumați își imaginau că puteau dezvălui adevărul unui neam de barbari, când acesta putea fi înțeles doar de cei aleși, care pășiseră înainte urmând Calea.

Și spiritul persecuției încă nu a apus pe acele pământuri. Există anumite învățături hermetice, care, dacă ar fi enunțate în public, ar îndrepta asupra maestrilor un val mare de denigrare și desconsiderare din partea multora, și-ar înălța din nou strigătele acuzatoare:

„Să fie răstigniți! Răstigniți-i!”

În această mică lucrare am încercat să vă expunem esența învățăturilor fundamentale ale *Kybalionului*, străduindu-ne să vă punem la dispoziție principiile cu care operează, pentru

a vă da posibilitatea să le aplicați chiar voi, în loc să încercăm să analizăm în detaliu învățătura în sine. Dacă vă veți dovedi un discipol adevărat, veți reuși să înțelegeți și să aplicați aceste principii — dacă nu, înseamnă că trebuie să vă dezvoltați voi înșivă pentru a deveni unul demn de acest nume pentru că, altfel, învățăturile hermetice vor fi pentru voi doar „cuvinte, cuvinte, cuvinte“.

TREI INIȚIAȚI

Capitolul 1

Filosofia hermetică

*Buzele Înțelepciunii sunt pecetluite,
dar nu și pentru urechile Înțelegerii.*

Kybalion

Din vechiul Egipt ni s-au transmis învățăturile ezoterice și oculte fundamentale, care au influențat profund filosofii tuturor raselor, națiilor și popoarelor timp de mai multe mii de ani. Egiptul, locul de baștină al Piramidelor și al Sfinxului, a reprezentat ținutul de unde a izvorât Înțelepciunea Ascunsă a Învățăturilor Mistice. Din doctrina sa secretă și-au tras sevă toate națiile. India, Persia, Caldeea, Medeea, China, Japonia, Asiria, Grecia și Roma antică, precum și alte țări străvechi au luat parte de bunăvoie la festinul cunoașterii, pe care hierofanții și Maeștrii Tărâmului lui Isis îl ofereau cu generozitate celor care ajungeau să fie pregătiți să se înfrupte din belșugul Științelor Mistice și Oculte, pe care mințile măștrilor de pe pământul străvechi le adunaseră laolaltă.

În lumea antică, Egiptul i-a găzduit pe marii adepți și măștri, care nu au mai fost întrecuți niciodată în desăvârșirea lor și au putut fi egalați rareori, în decursul secolelor ce le-au dus mai departe ritualul tainic, începând din vremea Marelui Hermes. În Egipt, se găsea Marea Lojă a Lojelor Misticilor. Pe porțile deschise ale Templului intrau neofiții, care, după aceea, în calitate de hierofanți, adepți și măștri, porneau în călătorie spre cele patru zări ale lumii, purtând cu ei prețioasele cunoștințe, pe care erau hotărâți, nerăbdători și doritori să le

transmită mai departe acelor care erau pregătiți să le primească. Toți discipolii ordinului ocult recunosc ce datorează acestor venerabili maeștri ai tărâmului sfânt.

Însă printre acești mari maeștri ai Egiptului antic a trăit odată unul preaslăvit ca „Maestrul Maeștrilor”. Acest om, dacă a fost într-adevăr „om”, a trăit în Egipt la începutul vremurilor. Era cunoscut drept Hermes Trismegistul, care a fost părintele Înțelepciunii Oculte, fondatorul astrologiei, cel ce a descoperit alchimia. Detaliile legate de povestea vieții sale se pierd în negura istoriei, din cauza scurgerii timpului, deși unele dintre țările antice și-au disputat onoarea de a-i fi fost loc al nașterii — și aceasta cu mii de ani în urmă. Perioada șederii sale în Egipt, în această ultimă încarnare a lui pe Pământ, nu este deocamdată cunoscută, însă a fost fixată cândva la începutul celei mai vechi dinastii din Egipt — cu mult înainte de vremea lui Moise. Cei mai autorizați consideră că ar fi fost contemporan cu Avraam, iar unele dintre tradițiile evreiești merg atât de departe încât susțin că însuși Avraam ar fi dobândit o parte din cunoștințele mistice de la Hermes.

Pe măsură ce anii s-au scurs după trecerea lui din acest plan al existenței (tradiția spune că ar fi trăit trei sute de ani în carne și oase), egiptenii l-au zeificat pe Hermes și au făcut din el unul dintre zeii lor, pe care îl venerau sub numele de Thot. Mulți ani după aceea, la rândul lor, popoarele din Grecia antică l-au adoptat ca pe un zeu între zeii lor la care se închinău numindu-l „Hermes, zeul Înțelepciunii”. Egiptenii i-au venerat memoria multe secole la rând — da, zeci de secole — numindu-l „Scribul zeilor” și preaslăvind-l, adresându-i străvechiul titlu „Trismegistul”, care înseamnă „de trei ori mare”, „mai-marele marilor”, „cel mai mare dintre cei mari” etc. În toate teritoriile antice, numele lui Hermes Trismegistul era venerat, fiind sinonim cu „Izvorul Înțelepciunii”.

Astăzi, folosim termenul „hermetic” cu sensul de „secret”, „pecetluit astfel încât nimic să nu scape în afară” etc. și această în virtutea faptului că întotdeauna adepții lui Hermes au respectat principiul păstrării secretului în învățăturile lor. Ei nu consideră că „ar trebui aruncate nestematele la porci”, ci ar

trebui ținute cu sfințenie pentru a fi „lapte pentru copii, carne pentru oamenii puternici“, ambele fiind aforisme familiare celor care citesc scripturile creștine și folosite de egipteni timp de secole înainte de era creștină.

Această politică de diseminare bine gândită a adevărului a fost întotdeauna o trăsătură a hermeticii și este chiar și în zilele noastre. Învățăturile hermetice urmează să fie identificate oriunde în lume, în toate religiile, dar nu putem spune niciodată că pot fi identificate cu o anumită țară și nici cu o anumită sectă religioasă. Aceasta se datorează avertismentului vechilor învățați, care ne preveneau că doctrina secretă nu poate fi dezvăluită pentru a se cristaliza într-un crez. Înțelepciunea acestui avertisment este evidentă pentru toți cei care învață istoria. Ocultismul străvechi din India și Persia a degenerat și s-a pierdut în mare parte pentru că maeștrii au ajuns preoți și, astfel, au amestecat teologia cu filosofia, rezultatul fiind acela că ocultismul din India și Persia s-a pierdut treptat, contopindu-se în masa de superstiții religioase, culte, crezuri și „zeități“. La fel s-a întâmplat și în Grecia și Roma antică. La fel s-a întâmplat și cu învățăturile hermetice ale gnosticilor și ale celor dintâi creștini, care s-au pierdut în vremea lui Constantin, a cărui mână de fier a sufocat filosofia acoperind-o cu pătura teologiei, abandonând-o în favoarea Bisericii creștine, ale cărei esență și spirit era, și lăsând-o să orbecăie de-a lungul mai multor secole până când a descoperit drumul înapoi, la credința străveche. Indiciile clare pentru orice observator atent, în acest secol al XX-lea, demonstrează că Biserica luptă astăzi să se întoarcă la străvechile ei învățături mistice.

Dar a existat întotdeauna o mână de suflete întru credință, care au păstrat aprinsă Flacăra, păzind-o cu grijă și nelăsând ca lumina ei să se stingă. Și datorită acestor inimoși susținători și minți vajnice încă suntem călăuziți de adevăr. Dar el nu poate fi descoperit în cărți în niciun caz. El a fost transmis de la maestru la discipol, de la inițiat la hierofant, pe cale orală. Când a fost așternut pe hârtie, semnificația lui era revelată în termenii alchimiei și astrologiei, astfel încât

doar aceia care dețineau cheia puteau să-l citească într-adevăr. Aceste măsuri erau necesare pentru a evita persecuțiile teologilor din Evul Mediu, care luptau împotriva doctrinei secrete cu sabie și foc, cu arderea pe rug, spânzurătoarea și răstignirea. Chiar și astăzi vom găsi puține cărți de substanță despre filosofia hermetică, deși există nenumărate referințe în multe lucrări scrise în diferite etape ale ocultismului. Și totuși, filosofia hermetică este singura Cheie Principală, care va deschide toate ușile Învățăturilor Oculte!

La începuturi, a existat o compilație după unele doctrine hermetice fundamentale, transmise de la maestru la discipol, care erau cunoscute sub numele de „KYBALION”. Adevărata semnificație, sensul termenului, s-a pierdut pe parcursul secolelor. Cu toate acestea, învățătura le este cunoscută multora care au primit-o prin viu grai, de la o generație la alta, secole la rând. Preceptele lui nu au fost niciodată așternute pe hârtie sau tipărite, cel puțin din câte știm până acum. El a fost doar o colecție de aforisme, axiome și precepte, care le erau de neînțeles celor din afară, dar care erau imediat pricepute de învățăcei, după ce și axiomele, și aforismele, și preceptele vor fi fost explicate și exemplificate de inițiații hermetici neofiților. Aceste învățături au reprezentat într-adevăr principiile de bază ale „Artei alchimiei hermetice”, care, contrar părerii generale, se ocupa de stăpânirea forțelor mentale, și nu de elementele materiale — transmutația unui gen de vibrații mentale în altele, în locul transformării unui gen de metal în altul. Legenda „Pietrei filosofale”, care ar fi transformat un metal grosier în aur, era o alegorie care făcea referire la filosofia hermetică, înțeleasă imediat de orice discipol al adevăratului hermetism.

În acest mic volum, din care aceasta este Prima Lecție, îi invităm pe ucenicii noștri să pătrundă în tainele învățăturilor hermetice așa cum sunt prezentate în KYBALION și așa cum noi le explicăm, smeriți discipoli ai învățăturilor, care, atât timp cât purtăm numele de inițiați, suntem în continuare discipoli la picioarele lui HERMES, Maestrul. Ne propunem să vă dăruim în continuare numeroase aforisme, axiome și

precepte din KYBALION, însoțite de explicații și ilustrări pe care le considerăm potrivite pentru înțelegerea mai ușoară a învățăturilor de către discipolul modern, având în vedere că textul original este special învăluit de termeni codificați.

Aforismele, axiomele și preceptele inițiale din „KYBALION” sunt prezentate în continuare între ghilimele, ca niște citate, precizându-li-se de fiecare dată originea. Contribuția noastră este tipărită cu caractere normale în corpul lucrării. Suntem convinși că mulți dintre discipolii noștri, cărora le oferim această carte de mici dimensiuni, vor avea la fel de mult de câștigat din studiul ei cum au avut cei mulți dinaintea lor, urmând aceeași Cale spre Măiestrie de-a lungul secolelor ce s-au scurs începând din vremea lui HERMES TRISMEGISTUL — Maestrul Maestrilor — Mai-Marele celor Mari. În cuvintele din „KYBALION”:

*Acolo unde calcă pașii Maestrului,
urechile celor ce sunt pregătiți să-i primească
Învățătura sunt larg deschise.*

Kybalion

*Când urechile discipolului sunt pregătite să audă,
atunci apar buzele să le umple de Înțelepciune.*

Kybalion

Și astfel, conform învățăturilor, parcurgerea acestei cărți de aceia care sunt pregătiți să primească instruirea va atrage atenția celor ce sunt pregătiți să primească Învățătura. Și, așa cum un elev este gata să primească adevărul, tot astfel va veni spre el și această carte mică. Astfel este Legea. Principiul Hermetic al Cauzei și efectului, prin aspectul lui de Lege a Atracției, va lipi buzele ce rostesc de urechea ce așteaptă, elev și carte împreună. Și se va săvârși!

Capitolul 2

Cele șapte principii hermetice

*Principiile Adevărului sunt Șapte; cel ce știe toate acestea,
de bună seamă, deține Cheia Magică, prin a cărei atingere
toate porțile Templului se vor deschide larg.*

Kybalion

Cele șapte principii hermetice, pe care se sprijină întreaga filosofie hermetică, sunt următoarele:

- I. Principiul mentalismului;
- II. Principiul corespondenței;
- III. Principiul vibrației;
- IV. Principiul polarității;
- V. Principiul ritmului;
- VI. Principiul cauzei și efectului;
- VII. Principiul genului.

Cele șapte principii vor fi discutate și explicate pe măsură ce vom înainta în analiza noastră. Totuși, o scurtă explicație ar fi bine-venită pentru început.

I. Principiul mentalismului

TOTUL este MINTE; Universul este Mental.

Kybalion

Acest principiu sintetizează adevărul conform căruia „Totul este Minte”. El susține că TOTUL (cu alte cuvinte, Realitatea Materială care stă la baza tuturor manifestărilor și formelor în care se prezintă lumea exterioară, așa cum o cunoaștem sub diferite formulări: „Universul Material”; „Fenomenele vieții”; „Materia”; „Energia”; pe scurt, tot ceea ce este în mod evident perceptibil cu simțurile noastre fizice) este SPIRIT, ceea ce este în sine INCOGNOSCIBIL și INDEFINIBIL, dar care poate fi considerat și înțeles ca UN SPIRIT UNIVERSAL, INFINIT, VIU. Totodată, el explică faptul că întreaga lume fenomenală sau Universul este de fapt o Creație Mentală a TOTULUI, supusă Legilor Lucrurilor Create, și că Universul, ca un întreg și prin părțile sau unitățile sale, are propria existență în Mintea TOTULUI, Minte în care noi „trăim, ne mișcăm și avem propria existență”. Acest principiu, în virtutea faptului că stabilește Natura Mentală a Universului, explică simplu diversitatea completă de fenomene psihice și mentale, care preocupă într-o măsură atât de mare opinia publică și care, în lipsa unei astfel de explicații, sunt de neînțeles și scapă explicației legilor științifice. Prin înțelegerea acestui mare Principiu Hermetic al Mentalismului, individul reușește să înțeleagă pe deplin care sunt legile Universului Mental și să le aplice spre a dobândi starea de bine și a evolua. Discipolul care se intruiește urmând principiile hermetice învață să aplice în mod inteligent marile Legi Mentale, în loc să se folosească de ele într-o manieră aleatorie. Odată ce va deține Cheia Măiestriei, discipolul va putea deschide numeroasele uși ale templului mental și psihic al cunoașterii pentru a intra acolo cu ușurință și în mod inteligent. Acest principiu explică adevărata natură a „Energiei”, „Puterii”, „Materiei” și de ce și cum se subordonează toate

acestea Controlului Minții. Unul dintre primii maeștri hermetici a scris în urmă cu mult timp: „Acela care înțelege adevărul Naturii Mentale a Universului a reușit să înainteze pe Calea care duce la Desăvârșire”. Aceste cuvinte sunt la fel de adevărate astăzi ca atunci când au fost scrise prima oară. Fără această Cheie Principală, Desăvârșirea nu este posibilă, iar discipolul va bate în zadar la porțile templului.

II. Principiul corespondenței

Cum e sus, așa și jos; cum e jos, așa și sus.

Kybalion

Acest principiu sintetizează adevărul conform căruia există întotdeauna o corespondență între legi și fenomene din diferitele planuri ale existenței și vieții. Vechea axiomă hermetică este formulată în aceste cuvinte: „Cum e sus, așa și jos; cum e jos, așa și sus”. Înțelegerea acestui principiu ne pune la dispoziție mijlocul prin care să soluționăm multe paradoxuri întunecate și secrete ascunse ale naturii. Există planuri dincolo de cunoașterea noastră, însă, atunci când aplicăm Principiul Corespondenței asupra lor, suntem capabili să înțelegem mult mai bine ceea ce ne-ar fi altfel de neînțeles. Acest principiu are aplicație și manifestare universală, în diverse planuri ale universului material, mental și spiritual — el este o Lege Universală. Străvechii hermetiști considerau acest principiu ca unul dintre cele mai importante instrumente mentale, prin care omul era capabil să depășească obstacole care ascundeau necunoscutul de privirea lui. Când se recurge la el, Vălul lui Isis este sfâșiat și ne este îngăduit doar o clipă să zărim chipul zeiței. Așa cum cunoașterea principiilor geometriei îi permite omului să măsoare distanța dintre stele și mișcările lor în timp ce stă în observatorul lui, tot așa cunoașterea Principiului Corespondenței îl ajută pe om să discearnă într-un mod rațional Cunoscutul de Necunoscut. Dacă va studia monada, va înțelege arhanghelul.

III. Principiul vibrației

Nimic nu stă în repaus; totul este în mișcare; totul vibrează.

Kyballion

Acest principiu sintetizează adevărul conform căruia „totul este în mișcare”, „totul vibrează”, „nimic nu stă în repaus”, realități pe care știința modernă le susține cu dovezi și pe care, prin fiecare nouă descoperire științifică, își propune să le verifice. Și totuși, acest Principiu Hermetic a fost enunțat cu mii de ani în urmă de Maeștrii din Egiptul antic. Acest principiu explică faptul că deosebiriile dintre diferitele manifestări ale Materiei, Energiei, Minții și chiar ale Spiritului sunt în mare măsură rezultatul nivelurilor diferite de vibrație. Începând cu TOTUL, care este Spirit Pur, și până la cea mai grosieră formă a Materiei, totul este în vibrație — cu cât este mai înaltă vibrația, cu atât este mai înaltă poziția pe scară. Vibrația Spiritului se află la un asemenea nivel infinit de intensitate și viteză, încât este practic în repaus — exact așa cum roata care se mișcă cu rapiditate pare a fi nemișcată. Iar, la celălalt capăt al scării, există forme groșiere ale materiei, ale căror vibrații sunt atât de joase, încât par să fie în repaus. Între acești poli se află milioane peste milioane de grade diferite de vibrație. Începând de la corpuscul și electron, atom și moleculă până la alte lumi și universuri, totul este în mișcare vibratorie. Același lucru este valabil pentru planurile de energie și forță (care nu sunt altceva decât grade diferite de vibrație); și, de asemenea, pentru planurile mentale (ale căror stări depind de vibrații); și chiar pentru planurile spirituale. Înțelegerea acestui principiu, alături de formulele care îi corespund, îi permite învățacelui în arta hermetică să controleze propriile vibrații mentale, precum și pe cele ale altora. Totodată, maestrii aplică acest principiu pentru a stăpâni fenomenele naturale în diferite moduri. „Cel care înțelege Principiul Vibrației a pus stăpânire pe sceptrul puterii”, spune unul dintre vechii autori.

IV. Principiul polarității

Totul este dual; orice lucru are doi poli; orice lucru are perechea lui de aspecte contrarii; asemănătorul și neasemănătorul sunt unul și același; extremele sunt identice în natură, însă în grade diferite; extremele se atrag; toate adevărurile nu sunt decât jumătate de adevăruri; toate paradoxurile pot fi reconciliate.

Kyballon

Acest principiu sintetizează adevărul conform căruia „totul este dual”, „orice lucru are doi poli”, „orice are perechea sa de aspecte contrarii”, toate fiind vechi axiome hermetice. El explică antice paradoxuri, care i-au uimit pe oameni dintotdeauna și care au fost formulate după cum urmează: „Teza și antiteza sunt identice în natura lor, însă în grade diferite”; „contrariile sunt identice, diferind doar în grade”; „perechile de contrarii pot fi reconciliate”; „extremele se atrag”; „orice lucru este și totuși nu este, în același timp”; „toate adevărurile nu sunt decât jumătăți de adevăruri”; „fiecare adevăr este doar pe jumătate fals”; „există două laturi în orice lucru” etc., etc. Acest principiu explică de ce în fiecare lucru există doi poli sau două aspecte diferite și de ce „polii opuși” sunt de fapt doar cele două extreme ale aceluiași lucru, însă cu multe grade diferite între ele. Pentru a ilustra, avem perechea Cald și Rece, care, deși sunt „poli opuși”, sunt de fapt același lucru, diferențele constând doar în grade diverse ale aceluiași lucru. Aruncați o privire asupra termometrului din încăpere și vedeți dacă puteți identifica unde încetează să fie „cald” și unde începe să fie „rece”! Nu există delimitări de genul „cald absolut” sau „rece absolut” — cei doi termeni, „cald” și „rece”, indică pur și simplu grade diferite ale aceluiași lucru, iar acest „același lucru”, care se manifestă sub formă de „cald” sau „rece”, este doar o formă, o diversitate și un nivel de vibrație. Așadar, „cald”

și „rece“ sunt doar cei „doi poli“ ai ceea ce noi denumim „căldură“, iar fenomenele care apar ulterior sunt manifestări ale Principiului Polarității. Același principiu se manifestă în cazul „Luminii și Întunericului“, care sunt același lucru, diferența constând în grade diferite între cei doi poli ai fenomenelor. Unde încetează „întunericul“ să se disperseze și începe „lumina“? Care este diferența dintre „Mare și Mic“? Dintre „Tare și Moale“? Dintre „Negru și Alb“? Dintre „Ascutit și Tocit“? Dintre „Zgomot și Liniște“? Dintre „Înalt și Jos“? Dintre „Pozitiv și Negativ“? Principiul Polarității explică aceste paradoxuri și niciun alt principiu nu-l poate înlocui. Același principiu operează în planul mental. Să luăm un exemplu radical și elocvent, cel al „Iubirii și Urii“, două stări mentale aparent total diferite. Și totuși, există grade ale Urii și grade ale Iubirii și un punct la mijloc, în care noi folosim termenii „Plăcut sau Antipatic“, care se contopesc unul într-altul atât de gradual, prin zeci de nuanțe intermediare, încât, uneori, nu mai știm dacă ne „place“ ori ne „displace“ sau „nici una, nici alta“. Și toate nu sunt decât grade diferite ale aceluiași lucru, după cum veți constata doar dacă vă gândiți o clipă. Și, mai mult decât atât (și considerat de o mai mare importanță de către hermetiști), este posibil să schimbăm vibrațiile Urii cu vibrațiile Iubirii în propria minte și în mintea celorlalți. Mulți dintre cei ce veți citi aceste rânduri veți fi avut acest gen de experiențe personale de rapidă tranziție involuntară de la Iubire la Ură și invers, voi înșivă sau cei de lângă voi. Și veți fi înțeleși astfel că acest lucru este posibil făcând apel la voință, prin intermediul formulelor hermetice. „Bine și Rău“ nu sunt decât poli ai aceluiași lucru, iar maeștrii hermetiști înțeleg arta transmutației Răului în Bine prin aplicarea Principiului Polarității. Pe scurt, „Arta polarizării“ devine o etapă a „Alchimiei mentale“ cunoscute și practicate de maeștrii hermetiști din epoca veche și din cea modernă. Înțelegerea principiului va ajuta pe oricine să-și schimbe propria polaritate, precum și pe a celorlalți, dacă va dedica timp și studiu necesar pentru a stăpâni această artă.

V. Principiul ritmului

Totul este în permanentă curgere, în afară și înăuntru; totul este flux și reflux; toate lucrurile se ridică și coboară; mișcarea pendulului se manifestă în toate; măsura balansului la dreapta este egală cu măsura balansului la stânga; ritmul compensează.

Kybalion

Acest principiu sintetizează adevărul conform căruia în orice lucru se manifestă o mișcare oscilatorie, care pornește dintr-un punct și se îndreaptă spre alt punct; flux și reflux; balans înainte și înapoi; mișcare de pendul; marea, care înaintează și se retrage; mișcare de maree a valului în sus și în jos între cei doi poli care există în concordanță cu Principiul Polarității descris ceva mai înainte. Întotdeauna există acțiune și reacțiune, înaintare și retragere, creștere și descreștere. Este ceva ce ține de natura intrinsecă a Universului, a stelelor, a civilizațiilor, a oamenilor, a animalelor, a minții, a energiei și a materiei. Această lege se manifestă în apariția și declinul civilizațiilor, în înflorirea și decăderea națiunilor, în viața oricărei ființe și, în sfârșit, în stările mentale ale omului (și tocmai în acest din urmă aspect găsesc hermetiștii că înțelegerea principiului este de maximă importanță). Hermetiștii au înțeles acest principiu, descoperindu-i aplicația universală și, în același timp, anumite mijloace pentru a-i contracara efectele folosind formule și metode adecvate. Ei aplică Legea Mentală a Neutralizării. Nu pot să anuleze principiul sau să-l facă să înceteze să mai opereze, însă au învățat cum să evite efectele acestuia asupra lor într-o oarecare măsură, atâta vreme cât reușesc să stăpânească principiul. Au învățat cum să-l FOLOSEASCĂ, în loc să se lase FOLOSIȚI DE el. În aceasta și în alte metode similare constă arta hermetiștilor. Maestrul hermetic se polarizează în punctul în care dorește să se situeze și apoi neutralizează oscilația ritmică a pendulului, care are tendința

să-l ducă la polul opus. Toți aceia care au atins orice nivel de autocontrol reușesc acest lucru într-un anumit grad, mai mult sau mai puțin inconștient, însă maestrul îl face în mod conștient și, prin folosirea propriei voințe, atinge un nivel de siguranță de sine și de fermitate mentală aproape imposibil de înțeles de către cei mulți, care oscilează înainte și înapoi asemenea unui pendul. Acest principiu, precum și cel al polarității au fost studiate îndeaproape de hermetiști; metodele contrabalansării, neutralizării și FOLOSIRII lor constituie o parte importantă a alchimiei mentale hermetice.

VI. Principiul cauzei și efectului

Fiecare Cauză își are Efectul ei; fiecare Efect își are Cauza lui; totul se întâmplă conform Legii; Șansa este doar numele pe care îl dăm Legii când nu o cunoaștem; există multe planuri de cauzalitate, însă nimic nu se petrece în afara Legii.

Kybalion

Acest principiu sintetizează adevărul conform căruia există o Cauză pentru orice Efect, un Efect generat de orice Cauză. El explică: „Totul se întâmplă conform legii”; nimic niciodată „doar se întâmplă”; nu există ceva numit șansă; în timp ce există diverse planuri ale Cauzei și Efectului, cele mai înalte dominând planurile mai joase, nimic nu se petrece complet niciodată în afara legii. Hermetiștii înțeleg arta și metodele prin care să se ridice deasupra planului obișnuit al Cauzei și Efectului până la un anumit nivel și, ridicându-se mental pe un plan mai înalt, devin generatorii Cauzelor, și nu victimele Efectelor. Masele de indivizi sunt determinate să urmeze acest drum, supunându-se cu obediență mediului; voința și dorința altora sunt mai puternice decât ale lor; tarele moștenirii, sugestia și alte cauze externe le ghidează mișcările precum ale unor pioni pe tabla de șah a vieții. Însă maeștrii, ridicându-se până la planul superior, își domină stările,

temperamentul, calitățile și forțele, precum și mediul care îi înconjoară și devin Jucători în loc de pioni. Ei sunt cei care JOACĂ JOCUL VIEȚII, în loc să fie piesele de joc și să se miște conform voinței altora și mediului. Ei se FOLOSESC de principiu în loc să fie instrumentele lui. Maeștrii respectă Legea Cauzalității planurilor superioare, însă ei ajută la APLICAREA ei în propriul plan. În acest mesaj se regăsește chintesența unei nestemate a cunoașterii hermetice — lasă-l să citească pe cel ce poate.

VII. Principiul genului

Există un gen în toate; orice coține în esența lui Principiul masculin și Principiul feminin; Genul se manifestă pe toate planurile.

Kybalion

Acest principiu sintetizează adevărul conform căruia există un GEN care se manifestă în orice — Principiul masculin și Principiul feminin sunt în plină acțiune în permanență. Este un adevăr valabil nu doar în planul fizic, ci și în cel mental și chiar în planul spiritual. În planul fizic, principiu se manifestă ca SEX, în planurile mai înalte, el îmbracă forme superioare, însă principiu este întotdeauna același. Nicio creație, fie ea fizică, mentală ori spirituală, nu este posibilă fără acest principiu. Înțelegerea legilor sale va arunca o nouă lumină asupra multora dintre subiectele care au pus în dilemă mintea omenească. Principiul genului operează întotdeauna în direcția generării, regenerării și creației. Orice lucru și orice persoană posedă cele două elemente sau principii sau, altfel spus, acest mare principiu, în mod intrinsec. Orice este masculin are în egală măsură Elementul feminin; orice este feminin conține în același timp Principiul masculin. Dacă vrem să înțelegem filosofia Creației Mentale și Spirituale, a Generării și Regenerării, va trebui să înțelegem și să studiem acest principiu hermetic. El conține soluția multor mistere

ale vieții. Vă avertizăm că acest principiu nu are nicio legătură cu numeroasele teorii, învățături și practici josnice, dăunătoare și complet nefondate, predate sub denumiri pompoase, și care sunt o denigrare a marelui principiu natural al Genului. Astfel de reveniri la vechile forme infame ale venerării falusului tind să înjosească mintea, corpul și sufletul, iar filosofia hermetică a lansat dintotdeauna mesajul de avertisment față de aceste învățături degradante, care se finalizează cu incitarea la dorințe, fapte licențioase și perversitatea principiilor naturii. Dacă veți căuta acest gen de învățături, va trebui să vă îndreptați în altă direcție — hermetismul nu conține astfel de lucruri în aceste rânduri. Atunci când aspiți la puritate, toate lucrurile sunt pure; când te orientezi spre josnicie, toate lucrurile sunt josnice.

Capitolul 3

Transmutația mentală

Mintea (la fel ca metalele și elementele) se poate transmuta de la o stare la alta, de la un nivel la altul, de la o condiție la altă condiție, de la un pol la alt pol, de la o vibrație la altă vibrație. Adevărata Transmutație Hermetică este o Artă Mentală.

Kybalion

După cum am amintit, hermetiștii au fost cei dintâi alchimiști, astrologi și psihologi, Hermes fiind fondatorul acestor școli de gândire. Din astrologie s-a dezvoltat astronomia modernă; din alchimie s-a dezvoltat chimia modernă; din psihologia mistică s-a dezvoltat psihologia modernă care se învață în școli. Însă nu trebuie să tragem concluzia că acești învățați nu ar fi știut ceea ce școlile de astăzi înțeleg că reprezintă averea lor unică și specială. Inscripțiunile gravate pe pietrele din epoca Egiptului antic demonstrează fără niciun dubiu că străvechii inițiați dețineau cunoștințe complete și vaste de astronomie, iar construcțiile perfecte ale piramelor arată fără drept de tăgadă legătura dintre proiectele lor și studiul științei astronomiei. Nici cunoștințele de chimie nu le erau străine, având în vedere că unele fragmente de scrieri străvechi evidențiază că erau familiarizați cu proprietățile chimice ale lucrurilor; de fapt, vechile teorii referitoare la fizică sunt încet-încet verificate odată cu cele mai recente descoperiri ale științei moderne, în special cele privitoare la formarea materiei. Și nici nu ar trebui să ne imaginăm că le erau străine așa-numitele descoperiri actuale din psihologie — dimpotrivă, egiptenii erau foarte pricepuți în știința

psihologiei, îndeosebi în acele ramuri pe care știința modernă le ignoră. Și totuși, astăzi, ele se lasă dezvăluite sub numele de „știința paranormalului”, uimindu-și pe psihologii contemporani și împingându-i să admită cu reticență că „este posibil să fie ceva adevărat, la urma urmelor”.

Adevărul este că, dincolo de chimia, astronomia și psihologia materială (altfel spus, psihologia în etapa ei de „activitate cerebrală”), anticii dețineau cunoștințe de astronomie transcendentală, denumită astrologie, de chimie transcendentală, denumită alchimie, de psihologie transcendentală, denumită psihologie mistică. Ei dețineau Cunoașterea de Sine, precum și Cunoașterea Lumii din Afară, doar cea de-a doua fiind deținută de oamenii de știință moderni. Printre numeroasele ramuri secrete ale cunoașterii stăpânite de hermetiști, se regăsea și cea numită transmutația mentală, care constituie subiectul lecției noastre.

„Transmutația” este un termen folosit de obicei pentru a desemna străvechea artă a transmutației metalelor — în special a metalelor inferioare în aur. Verbul „a transmuta” înseamnă „să schimbi o stare a naturii, o formă sau o substanță în alta; să transformi” (Dicționarul Webster). Și, în consecință, „transmutație mentală” înseamnă arta schimbării și transformării unor stări, forme și condiții mentale în altele. Deci, după cum se poate constata, Transmutația Mentală este „Arta chimiei mentale” — o formă a psihologiei mistice practice.

Însă acest lucru înseamnă mult mai mult decât pare la prima vedere. Transmutația, alchimia sau chimia pe planul mental sunt fiecare în parte extrem de importante prin chiar efectele lor, în mod cert, iar, dacă arta s-ar opri aici, tot ar fi una dintre cele mai importante ramuri de studiu cunoscute de om. Dar acesta este doar începutul. Să vedem de ce!

Primul dintre cele Șapte Principii Hermetice este Principiul mentalismului, a cărui axiomă este „TOTUL este Minte; Universul este Mental”, ceea ce înseamnă că Realitatea Sublimată a Universului este Mintea, iar Universul în sine este Mental — altfel spus, „există în Mintea TOTULUI”. Urmează să

analizăm acest principiu în lecțiile următoare, dar să vedem acum care este efectul principiului, dacă pornim de la ipoteza că este adevărat.

Dacă Universul este Mental în natura lui intrinsecă, atunci transmutația mentală trebuie să fie arta SCHIMBĂRII CONDIȚIILOR UNIVERSULUI, în mod similar cu Materia, Forța și Minte. Prin urmare, se poate deduce de aici că transmutația mentală este de fapt „Magia” despre care scriitorii antici aveau atât de multe de spus în scrierile lor mistice și despre care ne-au lăsat atât de puține instrucțiuni practice. Dacă Totul este Mental, atunci arta care îi înlesnește unui individ să transmute condițiile mentale ar trebui să-l facă pe maestru să devină cel care controlează condițiile materiale, precum și pe cele denumite de obicei „mentale”.

De fapt, nimeni, în afară de alchimiștii mentali avansați, nu a fost capabil să atingă gradul de putere necesar pentru a controla condițiile fizice groșiere, cum ar fi controlul elementelor naturii, declanșarea sau oprirea furtunilor, declanșarea și oprirea cutremurelor și altor fenomene fizice de amploare. Dar faptul că au existat astfel de oameni și există și în ziua de azi este o convingere sinceră împărtășită de toți ocultistii evoluți din toate școlile. Faptul că maestrul există și că ei dețin aceste puteri este o chestiune pe care cei mai buni profesori o împărtășesc elevilor lor, având la rândul lor experiențe care le justifică astfel de convingeri și afirmații. Acești maestri nu-și demonstrează în public puterile pe care le dețin, ci caută să se izoleze de mulțimi, pentru a-și croi mai bine drumul pe Calea Desăvârșirii. Amintim de existența lor în acest moment al discuției noastre doar pentru a vă atrage atenția asupra faptului că forța lor este exclusiv mentală și acționează în concordanță cu legile unei transmutații mentale mai înalte, conform Principiului hermetic al mentalismului. „Universul este Mental” — *Kybalion*.

Însă discipolii și hermetiștii aflați la un nivel mai jos decât maestrul — inițiații și profesorii — sunt capabili să lucreze neîngrădiți în planul mental, folosindu-se de transmutația mentală. De fapt, tot ceea ce denumim „fenomene psihice”,

„influență mentală“, „știință mentală“, „fenomene ale noii gândiri“ etc. acționează conform acelorași linii generale, întrucât există doar un principiu implicat, indiferent cum am denumi fenomenele.

Elevul și practicantul transmutației mentale acționează în planul mental, transmutând condiții, stări mentale etc. în altele, conform unor diferite formule, mai mult sau mai puțin eficiente. Diversele „tratamente“, „afirmații“, „negări“ etc. din partea școlilor de științe mentale nu sunt altceva decât formule, adesea destul de imperfecte și neștiințifice, ale artei hermetice. În majoritate practicanții moderni sunt încă neștiutori în comparație cu maeștrii antici, deoarece le lipsește cunoașterea fundamentală pe care se bazează lucrarea.

Nu doar stările mentale etc. ale sinelui pot fi schimbate sau transmutate prin metode hermetice, ci și stările celorlalți pot fi și sunt în permanență transmutate în același fel, de obicei în mod inconștient, dar adesea conștient printr-o anumită înțelegere a legilor și principiilor, în cazuri în care persoanele influențate nu sunt informate despre principiile de autoprotecție. Și, mai mult decât atât, așa cum mulți studenți și practicanți ai științei mentale moderne știu, orice condiție materială care depinde de mintea semenilor poate fi modificată sau transmutată în conformitate cu cea mai profundă dorință, voință și „tratamente“ ale persoanei care dorește condiții schimbate de viață. Oamenii sunt în prezent atât de informați în general despre aceste lucruri, încât nu considerăm necesar să amintim din nou același lucruri, scopul nostru fiind acum doar să evidențiem principiul hermetic și arta care stă la baza tuturor acestor diverse forme de practică, bune și rele, deoarece forța poate fi folosită în direcții contrare, în conformitate cu principiile hermetice ale polarității.

În acest mic tratat, vom formula principiile de bază ale transmutației mentale, astfel încât toți cei care îl citesc să poată înțelege principiile fundamentale și să dețină astfel Cheia Măiestriei, care va deschide nenumăratele uși ale Principiului Polarității.

Vom continua analizând primul dintre cele Șapte Principii Hermetice, Principiul mentalismului, prin care este explicat adevărul care susține că „TOTUL este Minte, Universul este Mental“, în cuvintele din *Kybalion*. Solicităm o atenție deosebită și studiul minuțios al acestui mare principiu din partea elevilor noștri, deoarece este vorba despre Principiul Esențial al întregii Filosofii Hermetice și al Artei Hermetice a Transmutației Mentale.

Capitolul 4

TOTUL

La baza și dincolo de Universul Timpului, Spațiului și al Schimbării, se va găsi întotdeauna Realitatea Substanțială —Adevărul Fundamental.

Kybalion

„Substanță“ înseamnă „ceea ce stă la baza tuturor manifestărilor lumii exterioare, esența, realitatea esențială, lucrul în sine“ etc. „Substanțial“ înseamnă „ceea ce de fapt există, existența elementului esențial, existența reală“ etc. „Realitate“ înseamnă „starea de a fi real, adevărat, trainic, întemeiat, solid, permanent, actual“ etc.

Mai presus de aparențe sau de manifestările exterioare și în esența lor trebuie să existe întotdeauna o Realitate Substanțială. Aceasta este Legea. Când omul se gândește la Univers, din a cărui unitate face parte, nu vede nimic altceva decât schimbarea la care este supusă materia, apoi forțele și stările mentale. El pricepe că nimic nu ESTE cu adevărat, ci totul este în DEVENIRE și SCHIMBARE. Nimic nu rămâne în nemișcare — orice se naște, crește, moare — din prima clipă în care prinde formă, acel lucru începe să apună — legea ritmului operează fără încetare — nu există realitate, durabilitate, fixitate sau substanțialitate în nimic — nimic nu este permanent, există doar Schimbare. Omul vede cum lucrurile evoluează din alte lucruri și se transformă în altele — o permanentă acțiune și reacțiune, flux și reflux, constructiv și distructiv, creație și distrugere, naștere, creștere și moarte.

Nimic nu durează, exceptând Schimbarea. Și, dacă ar dori să rămână un gânditor, ar înțelege că toate aceste lucruri care se schimbă trebuie să fie doar aparențe sau manifestări exterioare ale unei Forțe Esențiale — o Realitate Substanțială.

Toți gânditorii, din toate colțurile lumii și din toate timpurile, au intuit necesitatea de a postula existența acestei Realități Substanțiale. Toate filosofii demne de numele lor s-au bazat pe acest mod de gândire. Oamenii au fost preocupați să dea un nume acestei Realități Substanțiale — unii i-au spus Zeitate (sub diferite nume); alții au numit-o „Energia Infinită și Eternă”; alții și-au propus s-o denumească „Materie” — însă toți au recunoscut că ea există. Este ceva de la sine înțeles — nu are nevoie de niciun fel de argumente.

În aceste lecții ale noastre, am urmat exemplul unora dintre cei mai mari gânditori ai omenirii, din lumea antică și din cea modernă — Maeștrii Hermetici — și am numit această Forță Esențială, această Realitate Substanțială cu termenul hermetic „TOTUL”, pe care noi îl considerăm cel mai cuprinzător dintre numeroșii termeni folosiți de om pentru CEEA CE transcende nume și termeni.

Suntem de acord și împărtășim perspectiva marilor gânditori hermetici ai tuturor timpurilor, precum și pe cea a unor suflete iluminate, care au atins planuri mai înalte ale existenței, toți aceștia susținând că natura internă a lui TOT este INCOGNOSCIBILĂ. Așa trebuie să fie, întrucât nimic altceva în afară de TOTUL în sine nu poate cuprinde propria natură și existență.

Hermetiștii consideră și împărtășesc ideea că TOTUL, „în sine”, este și trebuie să fie pentru totdeauna INCOGNOSCIBIL. Ei consideră toate teoriile, ipotezele și speculațiile teologilor și metafizicienilor referitoare la natura internă a TOTULUI ca fiind nimic altceva decât eforturi infantile ale minții muritorilor de a pătrunde secretul Infinitului. Astfel de eforturi au eșuat și vor eșua întotdeauna, având în vedere chiar natura sarcinii în sine. Cel care vrea să găsească răspuns la astfel de întrebări se va pierde prin labirintul gândirii, până ce se va fi îndepărtat de raționamentul, fapta sau conduita sănătoasă și

va deveni cu desăvârșire inapt pentru lucrarea vieții. El este asemenea veveriței care aleargă cu frenezie în cușca rotitoare în care este încarcerată, mergând la infinit în cerc pe un drum ce nu duce nicăieri — în cele din urmă rămânând un prizonier ce stă mereu în același loc de unde a pornit.

Cu toate acestea, mai infatuați sunt cei care încearcă să-i atribuie lui TOT personalitatea, calitățile, proprietățile, trăsăturile și atributele proprii, punând pe seama lui TOT emoțiile, sentimentele și trăsăturile umane, mergând chiar până la cele mai neînsemnate trăsături ale omenirii, cum ar fi gelozia, vulnerabilitatea față de linguseală și prețuire, dorința de a oferi și de a venera și toate celelalte, vechi încă din vremea copilăriei rasei. Astfel de idei nu sunt demne de bărbații și femeile mature și sunt imediat lăsate deoparte.

(În acest punct al discuției, ar fi indicat să afirm că noi facem o distincție între religie și teologie — între filosofie și metafizică. Pentru noi, religia înseamnă să conștientizezi intuitiv existența lui TOT și relația dintre o persoană și el, în timp ce Teologia înseamnă încercările oamenilor de a-i atribui acestuia personalitatea, calitățile și caracteristicile; teoriile lor cu privire la ocupațiile lor, voința, dorințele, planurile și proiectele lor; ipotezele lor privitoare la oficiul de „mijlocitori“ între TOT și oameni. În opinia noastră, filosofia înseamnă să cauți cunoașterea lucrurilor cognoscibile și care pot fi gândite, în timp ce metafizica înseamnă să încerci să duci căutarea mai presus și dincolo de limite și în zone incognoscibile și de negândit și urmând aceeași tendință ca teologia. De aici rezultă că atât religia, cât și filosofia semnifică pentru noi acele lucruri care își au rădăcinile în Realitate, în timp ce teologia și metafizica par niște trestii frânte, cu rădăcinile prinse în nisipurile mișcătoare ale ignoranței, și care nu-și propun altceva decât cel mai nesigur sprijin pentru mintea și sufletul omului. Nu insistăm asupra ideii că discipolii noștri trebuie să accepte aceste definiții — le amintim doar pentru a ne exprima propria poziție. În orice caz, veți auzi puține lucruri despre teologie și metafizică în aceste lecții.)

Dar, dacă natura esențială a lui TOT este Incognoscibilă, există unele adevăruri care au legătură cu existența lui, pe care mintea umană se simte constrânsă să le accepte. O scurtă trecere în revistă a acestor aserțiuni formează un subiect demn pentru o cercetare, îndeosebi pentru că ele sunt în concordanță cu enunțurile Iluminaților din planurile superioare. Și invitația pe care v-o adresăm este să le citiți în continuare.

CEEA CE este Adevărul Fundamental — Realitatea Substanțială — nu poate fi numit cu adevărat, însă Înțelepții o numesc TOTUL.

Kybalion

În esența sa, TOTUL este INCOGNOSCIBIL.

Kybalion

Însă enunțul Rațiunii trebuie primit cu generozitate și tratat cu respect.

Kybalion

Rațiunea umană, ale cărei enunțuri trebuie să le acceptăm atât timp cât suntem capabili să gândim, ne informează cu privire la TOT și face acest lucru fără să încerce să îndepărteze vălul Incognoscibilului.

1. TOTUL trebuie să fie TOT ceea ce ESTE ÎNTR-ADEVĂR. Nimic nu există în afara lui TOT, căci altfel TOTUL nu ar fi TOTUL.
2. TOTUL trebuie să fie INFINIT, întrucât nu există nimic altceva care să definească, să îngrădească, să limiteze sau să restricționeze TOTUL. El trebuie să fie Infinit în Timp sau ETERN — trebuie să fi existat fără încetare dintotdeauna, deoarece nu există nimic altceva care să-l fi creat pentru că ceva nu poate să evolueze din nimic și, dacă „nu ar fi existat“ vreodată, chiar

și o clipă, nu ar mai „fi” acum — el trebuie să existe fără oprire veșnic, întrucât nu există nimic care să-l distrugă și nu se poate niciodată „să nu fie”, nici chiar o clipă, pentru că niciodată ceva nu poate să ajungă nimic. El trebuie să fie Infinit în Spațiu — trebuie să fie Pretutindeni, întrucât nu există alt loc în afara lui TOT — nu poate fi altfel decât permanent în Spațiu, fără pauză, oprire, separare sau întrerupere, atâta vreme cât nu există nimic de oprit, separat sau întrerupt în continuitatea lui și nimic cu care „să umplem golurile”. Trebuie să fie Infinit în Forță sau Absolut, deoarece nu există nimic care să-l limiteze, restricționeze, înfrâneze, mărginească, tulbure sau să-l condiționeze — nu este supus niciunei alte Forțe, deoarece nu există altă Forță.

3. TOTUL trebuie să fie IMUABIL sau să nu fie supus schimbării în însăși natura sa, întrucât nu există nimic care să-i producă schimbări, nimic în care el s-ar putea schimba și din care el să se fi schimbat. Nimic nu i se poate adăuga și nici nu i se poate lua; nici să se dezvolte și nici să regreseze; nici să devină mai mare și nici mai mic, în nicio privință, de orice fel. Trebuie să fi existat dintotdeauna și trebuie să rămână veșnic exact ceea ce este acum — TOTUL — niciodată nu a fost, nu este acum și nu va fi niciodată nimic altceva în care să se poată schimba.

TOTUL fiind Infinit, Absolut, Etern și Imuabil, rezultă că orice este finit, supus schimbării, trecător și condiționat nu poate fi TOTUL. Și, cum Nimic nu există în afara lui TOT în Realitate, atunci oricare și toate aceste lucruri finite trebuie să fie de fapt Nimic în Realitate. Acum, nu trebuie să vă simțiți nedumeriți sau înfricoșați — nu ne propunem să vă conducem spre tărâmul științei creștine sub acoperirea filosofiei hermetice. Există o Reconciliere a acestei stări de lucruri aparent contradictorii. Cu răbdare, veți ajunge la ea odată cu trecerea timpului.

Vedem în jurul nostru că ceea ce este denumit „Materie“ constituie structura fizică pentru toate formele. Este TOTUL doar Materie? Nici pe departe! Materia nu poate manifesta Viață sau Minte și, cum Viața și Mintea se manifestă în Univers, TOTUL nu poate fi Materie, întrucât nimic nu se ridică mai sus decât propria sursă — nimic nu se manifestă vreodată printr-un efect care nu are o cauză — nimic nu se dezvoltă ca o consecință care nu a avut legătură cu un precedent. Iar știința modernă ne spune că, de fapt, nu există ceva asemenea Materiei — altfel spus, că ceea ce noi denumim Materie este doar „energie sau forță întreruptă“, adică energie sau forță la un nivel jos de vibrație. După cum spunea de curând un autor, „Materia s-a contopit în Mister“. Chiar și știința materială a abandonat teoria Materiei, iar acum se bazează pe „Energie“.

Atunci, TOTUL este doar Energie sau Forță? Nici Energie, nici Forță, în accepțiunea folosită de materialisti, deoarece energia și forța despre care vorbesc aceștia sunt oarbe, lucruri mecanice, lipsite de viață sau minte. Viața și mintea nu pot evolua niciodată din Energie sau Forță oarbă, având în vedere argumentul amintit mai sus: „Nimic nu se poate ridica mai sus decât propria sursă — nimic nu evoluează dacă nu a involuat — nimic nu se manifestă prin efect dacă nu se regăsește în cauza lui“. Și, astfel, TOTUL nu poate fi doar Energie sau Forță, întrucât, dacă ar fi, atunci n-ar putea exista astfel de lucruri cum ar fi Viața și Mintea într-o existență, iar noi știm mai bine acest lucru, deoarece suntem vii și ne folosim de minte pentru a lua în considerare chiar această întrebare și la fel sunt cei care susțin că Energia sau Forța sunt Toate lucrurile.

Ce este atunci mai presus decât Materia sau Energia, despre care știm că există în Univers? VIAȚA ȘI MINTEA! Viața și mintea în toate gradele lor diversificate de manifestare! „Atunci“, veți întreba, „vreți să spuneți că TOTUL este VIAȚĂ și MINTE?“ Da! și Nu! Acesta va fi răspunsul nostru. Dacă înțelegeți prin viață și minte ceea ce noi, neînsemnate ființe muritoare, înțelegem, răspunsul nostru este Nu! TOTUL nu

înseamnă acest lucru! „Atunci, la ce fel de viață și minte vă referiți?” veți întreba.

Răspunsul este: „MINTE VIE, atât de presus pe cât putem noi, muritorii, să înțelegem prin aceste cuvinte, întrucât viața și mintea sunt mai presus de forțele mecanice sau de materie — MINTE VIE INFINITĂ, în comparație cu viața și mintea finite“. Vrem să spunem, de fapt, ceea ce sufletele iluminate înțeleg atunci când pronunță cu respect cuvântul „SPIRIT“!

„TOTUL“ este Minte Vie Infinită, pe care cei Iluminați o denumesc SPIRIT!

Capitolul 5

Universul mental

*Universul este Mental — el este cuprins în Mintea
TOTULUI.*

Kybalion

TOTUL este SPIRIT! Dar ce este Spiritul? La această întrebare nu se poate răspunde, motivul fiind că definiția sa este, de fapt, aceea de TOT, care nu poate fi explicat sau definit. Spiritul este, simplu, un nume pe care oamenii îl dau celei mai înalte accepțiuni despre Mintea Vie Infinită — el semnifică „Adevărata Esență” — el înseamnă Minte Vie, la un nivel superior pentru Viață și Minte pe cât putem noi să-l percepem, atât timp cât acestea din urmă sunt superioare Energiei mecanice și Materiei. Spiritul ne transcende înțelegerea, iar noi folosim termenul doar ca să putem gândi sau vorbi despre TOTUL. Ținând seama de scopul gândirii și înțelegerii, suntem îndreptățiți să gândim despre Spirit că este Mintea Vie Infinită, recunoscând în același timp că nu putem să-l înțelegem pe deplin. Trebuie fie să acceptăm acest lucru, fie să încetăm definitiv să ne mai gândim la acest subiect.

Să luăm acum în considerare natura Universului, ca un întreg și în părțile sale. Ce este Universul? Am văzut că nu poate exista nimic în afara lui TOT. Atunci, Universul este TOTUL? Nu, nu poate fi, deoarece Universul pare să fie compus din MULTE și este într-o permanentă schimbare și, în alte privințe, nu se ridică la înălțimea ideilor pe care suntem obligați să le acceptăm cu privire la TOT, așa cum au fost ele

formulate în ultima noastră lecție. Atunci, dacă Universul nu este TOTUL, înseamnă că ar trebui să fie Nimic — aceasta este concluzia inevitabilă la care ajunge mintea noastră după o apreciere sumară. Dar acest răspuns nu este satisfăcător pentru întrebarea noastră, deoarece simțim existența Universului. Dacă Universul nu este nici TOTUL, nici Nimic, atunci ce poate fi? Să analizăm această întrebare.

Dacă Universul există cu adevărat sau pare să existe, el trebuie să provină într-un fel din TOTUL — trebuie să fie o creație a TOTULUI. Dar, cum ceva nu poate să provină niciodată din nimic, din ce ar fi putut TOTUL să-l creeze? Unii filosofi au răspuns la această întrebare afirmând că TOTUL a creat Universul din el ÎNSUȘI, altfel spus, din existența și substanța TOTULUI. Dar nu poate fi astfel, întrucât TOTUL nu poate fi scăzut, nici împărțit, după cum am văzut, și, din nou, dacă așa ar sta lucrurile, atunci fiecare particulă din Univers nu ar putea să fie conștientă că ea este TOTUL — TOTUL nu și-ar pierde conștiința de sine, nici nu AR DEVENI, de fapt, un atom, sau o forță oarbă, sau un lucru viu de joasă speță. Într-adevăr, unii semeni, care au înțeles că TOTUL este cu adevărat TOT și au priceput că ei, oamenii, există, s-au grăbit să tragă concluzia că ei și TOTUL ar fi identici și au umplut văzduhul cu strigătele lor „SUNT DUMNEZEU“, spre amuzamentul mulțimii și amărăciunea înțelepților. Dacă un corpusul ar pretinde „Sunt Om!“, ar fi o aserțiune modestă în comparație cu cea dinainte.

Dar ce este, de fapt, Universul, dacă nu este TOTUL și nici nu a fost creat de TOTUL, după ce s-ar fi separat el însuși în fragmente? Ce altceva ar putea fi, din ce altceva poate fi el făcut? Aceasta este întrebarea. S-o examinăm cu atenție. Descoperim în acest moment că „Principiul Corespondenței“ (vezi Lecția I) ne vine în ajutor. Vechea axiomă hermetică „Cum e sus, așa și jos“ poate fi pusă la lucru în acest caz. Ne propunem să aruncăm o privire peste ceea ce se petrece în planurile superioare, examinându-le pe ale noastre. Principiul Corespondenței trebuie să se aplice în acest caz, precum și în altele.

Să vedem! În planul existenței sale, cum creează omul? Ei bine, în primul rând, el poate să creeze realizând ceva din materialele pe care le are la dispoziție în lumea exterioară. Dar nu este o explicație satisfăcătoare, deoarece nu există materiale în afara TOTULUI, cu ajutorul cărora să poată crea. Apoi, în al doilea rând, omul procrează sau reproduce zămislind o altă ființă după asemănarea sa, ceea ce este automultiplicare împlinită prin transferul unei părți din substanța lui pruncului. Dar nici această explicație nu ne mulțumește, întrucât TOTUL nu poate transfera sau scădea o parte din el însuși, nici nu se poate reproduce sau multiplica singur — în primul caz, ar însemna să extragă ceva din el, iar în al doilea, avem de-a face cu multiplicare sau cu adăugare la TOTUL, ambele raționamente fiind absurde. Nu există și un al treilea mod în care OMUL poate să creeze? Ba da, există — el CREEAZĂ MENTAL! Și, procedând în acest fel, nu folosește materiale din lumea din afară, nici nu se reproduce pe sine și totuși Spiritul său se răspândește în Creația Mentală.

Urmând Principiul Corespondenței, suntem îndreptățiți să considerăm că TOTUL creează Universul din punct de vedere MENTAL, într-un fel asemănător cu procesul prin care omul creează Imagini Mentale. Și aici este locul unde aserțiunea Rațiunii se întâlnește cu aserțiunea Iluminaților, după cum ne arată învățăturile și scrierile lor. Așa spun învățăturile Înțelepților. Așa spun Învățăturile lui Hermes.

TOTUL poate crea doar mental, fără să facă apel la material (și nu există niciun element material ce ar putea fi folosit), nici să se reproducă în vreun fel pe sine (ceea ce este, iarăși, imposibil). Nu există alternativă la această concluzie a Rațiunii, care, după cum am spus, este în concordanță cu cele mai înalte învățături ale Iluminaților. La fel cum tu, discipolule, poți să creezi un Univers al tău în mentalitatea ta, la fel poate TOTUL să creeze Universuri în propria Mentalitate. Însă Universul tău este creația mentală a unui Spirit Finit, în timp ce acela al TOTULUI este creația unui Spirit Infinit. Cele două sunt similare în esență, dar infinit de diferite calitativ.

Vom examina mai detaliat procesul creației și al manifestării, pe măsură ce avansăm. Dar trebuie reținută o idee esențială în această etapă: UNIVERSUL ȘI TOT CEEA CE CUPRINDE EL ESTE O CREAȚIE MENTALĂ A TOTULUI. Într-adevăr, TOTUL ESTE MINTE!

TOTUL creează în Mintea sa Infinită nenumărate Universuri, care există de o veșnicie — și totuși, pentru TOTUL, crearea, dezvoltarea, declinul și sfârșitul unui milion de Universuri durează în timp cât ai clipi din ochi.

Kybalion

Mintea Infinită a TOTULUI este pântecele Universurilor.

Kybalion

Principiul genului (vezi Lecția I și alte lecții ce urmează în continuare) se manifestă în toate planurile vieții, material, mental și spiritual. Dar, așa cum am susținut mai devreme, „genul” nu înseamnă „sex” — sexul este doar o manifestare materială a genului. „Genul” înseamnă „ceea ce se raportează la generare sau creație”. Și, de fiecare dată când ceva este generat sau creat, în orice plan, Principiul genului trebuie să se manifeste. Și acesta este un adevăr valabil chiar în ceea ce privește creația Universurilor.

Acum, nu trebuie să trageți neapărat concluzia că am dori să spunem că există un Dumnezeu sau un Creator care ar fi de genul masculin sau feminin. Acea idee nu este decât o denaturare a străvechilor învățături pe această temă. Adevărata lecție este aceea că TOTUL, în el însuși, este mai presus de gen, așa cum este mai presus de orice altă lege, inclusiv de cele referitoare la timp și spațiu. Este Legea, de la care pornesc legile și ea nu se supune acestora. Dar, când TOTUL se manifestă în planul generării sau al creației, atunci acționează conform cu Legea și Principiul, întrucât se îndreaptă spre un plan aflat mai jos, al Ființei. Și astfel se manifestă Principiul

genului, sub aspectele sale de masculin și feminin, desigur, în Planul mental.

Unora dintre voi, care aud aceste lucruri pentru prima oară, această idee li se poate părea surprinzătoare, însă ați acceptat-o deja în mod pasiv în concepțiile voastre de zi cu zi. Vorbiți despre Paternitatea lui Dumnezeu și Maternitatea Naturii — despre Dumnezeu, Tatăl Divin, și Natura, Mama Universală — și astfel, ați recunoscut în mod instinctiv Principiul genului în Univers. Nu-i așa?

Dar învățătura hermetică nu sugerează o dualitate reală — TOTUL este UNUL — cele Două Aspecte sunt numai aspecte ale manifestării. Învățătura spune că Principiul masculin manifestat prin TOTUL se situează, într-un fel, separat de creația mentală a Universului. El își proiectează Voința spre Principiul feminin (care poate fi numit „Natură”), după care acesta din urmă începe lucrarea evoluției Universului, de la simpli „centri de activitate” până la om și apoi, mai departe, tot mai sus, conform unor Legi ale Naturii bine stabilite și ferm puse în aplicare. Dacă preferați vechile tipicuri, v-ați putea gândi la Principiul masculin ca la Dumnezeu Tatăl, iar la Principiul feminin ca fiind NATURA, Mama Universală, din pântecul căreia au luat naștere toate lucrurile. Aceasta este mai mult decât o simplă figură de stil poetică, este o idee care se referă la procesul efectiv de creație a Universului. Dar nu trebuie să uitați că TOTUL este în esență UNUL și că, în Mintea sa Infinită, Universul este generat, creat și există.

V-ar putea fi de folos să înțelegeți exact semnificația ideii dacă veți aplica Legea corespondenței la voi înșivă și la spiritul vostru. Știți că o parte din Voi, pe care o numiți „Eu”, stă într-un fel deoparte și asistă la crearea Imaginilor Mentale din creierul vostru. Acea parte din mintea voastră în care este îndeplinită generarea mentală poate fi numită „Eu însumi”, spre deosebire de „Eu”, care stă deoparte și asistă și analizează gândurile, ideile și imaginile lui „Eu însumi”. „Cum e sus, așa și jos”, amintiți-vă, iar fenomenele dintr-un plan pot fi folosite pentru a rezolva necunoscutele din planurile superioare sau inferioare acestuia.

Există vreun dubiu că Tu, copilul, simți în mod instinctiv deferență față de TOTUL, sentiment pe care îl denuimim „religie” — acel respect și acea deferență față de MINTEA-TATĂ? Mai este de mirare că, atunci când te oprești o clipă spre a înțelege lucrarea și minunile Naturii, ești copleșit de un puternic sentiment ce își are rădăcinile în cele mai profunde străfunduri ale ființei tale? El este MINTEA-MAMĂ în care te cuibărești cu toată ființa, asemenea unui prunc la pieptul mamei sale.

Nu faceți greșeala de a presupune că micul univers pe care îl vedeți în jurul vostru — Pământul, care nu este decât un grăunte de praf în vastul Univers — este Universul însuși. Există alte milioane peste ale milioane de astfel de lumi, chiar mai mari. Și există milioane de milioane de astfel de Universuri, care se află în Mintea Infinită a TOTULUI. Și chiar în propriul sistem solar mic există regiuni și planuri ale vieții cu mult mai înalte decât ale noastre și ființe în comparație cu care, noi, muritorii care depindem de planeta Pământ, suntem la fel ca formele de viață vâscoase, care populează nisipul oceanelor, în comparație cu omul. Există ființe înzestrate cu puteri și calități mai mari decât a visat vreodată omul că ar putea deține zeitățile. Și totuși, aceste ființe erau odinioară la fel ca tine, poate chiar inferioare ție, iar tu vei fi cândva la fel ca ele și chiar superioare lor, cu timpul, căci acesta este Destinul Omului, după cum au enunțat Iluminații.

Iar Moartea nu este ceva real, nici chiar în sens relativ — nu este decât o naștere într-o nouă viață —, iar voi veți merge mai departe, tot mai departe, și mai departe, spre planuri superioare, alte planuri superioare ale vieții, străbătând veșniciile timpului, eoni după eoni. Universul vă este casă și îi veți explora străfundurile cele mai tainice înainte de sfârșitul Timpului. Voi sălășluiți în Mintea Infinită a TOTULUI, iar posibilitățile și oportunitățile voastre sunt infinite, atât în timp, cât și în spațiu. Iar, la sfârșitul Marelui Ciclu al Eonilor, când TOTUL va absorbi în el însuși toate creațiile sale, veți pleca împăcați, pentru că atunci veți fi capabili să înțelegeți Întregul Adevăr de a fi Unul întru TOTUL. Aceasta este

asertiunea transmisă de Iluminați — cei care au ajuns destul de departe străbătând Calea.

Și, în tot acest timp, veți rămâne împăcați cu voi înșivă și senini — sunteți în siguranță și protejați de Forța Infinită a SPIRITULUI — TATĂ-MAMĂ.

Sălășluind în Mintea Tată-Mamă, copiii muritori sunt acasă.

Kybalion

În Univers nu există nimeni care să fie fără Tată sau fără Mamă.

Kybalion

Capitolul 6

Paradoxul divin

Cei pe jumătate înțelepți, care recunosc irealitatea comparativă a Universului, își imaginează că pot să-î nesocotească Legile — sunt doar niște nechibzuiți și aroganți nebuni, ce se vor zdrobi de stânci și se vor fărâma în mii de bucăți sub ploaia de pietre, din pricina propriei nebunii. Cei cu adevărat înțelepți, care înțeleg natura Universului, se folosesc de Lege pentru a domina legile; de superior pentru a domina inferiorul; iar prin Arta Alchimiei, ei pot să transforme ceea ce este indezirabil în ceea ce este valoros și, astfel, ei triumfă. Măiestria nu constă în vise, viziuni sau trăiri fanteziste, ci în folosirea unor forțe superioare contra unora inferioare — eliberându-te de suferința din planurile inferioare, pentru a vibra în planuri mai înalte. Transmutația, nu negarea arogantă, este arma Maestrului.

Kybalion

Acesta este Paradoxul Universului, rezultând în urma acțiunii Principiului Polarității, care se manifestă când TOTUL începe să creeze — revenim la el, întrucât subliniază diferența dintre a fi pe jumătate înțelept și a fi înțelept. În vreme ce, pentru TOTUL CEL INFINIT, Universul, Legile sale, Forțele sale, Existența sa, Fenomenele sale sunt acele lucruri la care asistăm în starea de Meditație sau de Vis, pentru tot ceea ce este Finit, Universul trebuie înțeles ca fiind Real, iar viața, acțiunea și gândirea trebuie, în consecință, să se bazeze pe acesta,

chiar dacă se va recunoaște întotdeauna existența Adevărului mai Înalt. Fiecare în conformitate cu planul și legile proprii. Dacă ar fi ca TOTUL să-și imagineze că UNIVERSUL ar fi într-adevăr Realitate, atunci vai și amar de acest Univers, căci ar însemna să nu mai existe scăpare din planul inferior spre cel superior, spre divinitate — atunci Universul ar deveni fixitate, și progresul ar fi imposibil. Iar, dacă omul, pentru că este doar pe jumătate înțelept, acționează, trăiește și gândește despre Univers de parcă ar fi doar un vis (la fel ca propriile vise finite), atunci, într-adevăr, așa va deveni pentru el și, asemenea unui somnambul, se lovește de obiecte fără încetare, mereu și mereu ca într-un cerc, fără să facă vreun progres și fiind forțat să se trezească în cele din urmă, după ce se va răni în cădere și va sângera, din pricina Legilor Naturale pe care le-a ignorat. Lăsați-vă mintea să se îndrepte mereu spre Stea, dar îndreptați-vă privirea spre pașii voștri, ca nu cumva să vă afundați în noroi, deoarece privirea vă este atintită în sus. Amintiți-vă de Paradoxul Divin, potrivit căruia, deși Universul NU ESTE, EL ESTE totuși. Amintiți-vă întotdeauna de cei Doi Poli ai Adevărului — cel Absolut și cel Relativ. Păziți-vă de Jumătățile de Adevăr.

Prin „Legea Paradoxului“, hermeticienii înțeleg un aspect al Principiului Polarității. Scrierile hermetice abundă de referințe legate de manifestarea Paradoxului, când sunt luate în considerare problemele vieții și ale existenței. Învățătorii își avertizează în permanență discipolii să nu comită eroarea de a pierde din vedere „cealaltă latură“ a oricărei întrebări. Iar avertismentele lor sunt în mod special îndreptate spre aspectul Absolut și cel Relativ al Adevărului, care îi pun în dilemă pe toți cei care studiază filosofia și care îi determină pe atât de mulți să gândească și să acționeze contrar față de ceea ce este în general cunoscut drept „bun-simț“. Iar noi ne prevenim toți discipolii să se asigure că au înțeles esența Paradoxului Divin ce se referă la Absolut și Relativ, astfel încât să nu se împotmolească în clisa Jumătății de Adevăr.

Lecția aceasta a fost scrisă cu această idee în minte. Citiți-o cu atenție!

Primul gând ce îi vine în minte celui ce gândește, după ce înțelege adevărul că Universul este o Creație Mentală a TOTULUI, este acela că Universul și tot ceea ce cuprinde el nu sunt decât o iluzie, o irealitate, idee împotriva căreia instinctele sale se revoltă. Însă acesta, la fel ca toate celelalte mari adevăruri, trebuie luat în considerare atât dintr-un punct de vedere Absolut, cât și din cel Relativ. Din perspectiva Absolută, desigur, Universul este chiar prin natura sa o iluzie, un vis, o fantasmagorie, în comparație cu însuși TOTUL. Noi recunoaștem acest lucru chiar și în perspectiva noastră de zi cu zi, atâta vreme cât vorbim despre lume ca despre „un spectacol trecător“, ce vine și pleacă, se naște și moare — întrucât elementul de efemer și de schimbare, de mărginire și de imaterialitate trebuie să aibă legătură pentru totdeauna cu ideea unui Univers creat, când este comparată cu ideea de TOT, indiferent care ne-ar putea fi convingerile privitoare la natura amândurora. Filosoful, metafizicianul, omul de știință și teologul, cu toții sunt de acord cu această idee, iar ideea se regăsește în toate formele de gândire filosofică și în concepțiile religioase, precum și în teoriile școlilor respective de metafizică și teologie.

Așadar, învățăturile hermetice nu propovăduiesc imaterialitatea Universului în termeni mai emphatici decât aceia care vă sunt mai familiari, deși felul lor de a prezenta acest subiect poate părea mai surprinzător. Orice are un început și un sfârșit trebuie să fie, într-un fel, ireal și neadevărat, iar Universul este supus aceleiași ordini în toate școlile de gândire. Din perspectiva Absolută, nimic nu este Real, exceptând TOTUL, indiferent ce termeni am putea folosi când gândim sau analizăm subiectul. Fie că este creat din Materie, fie că este o Creație Mentală în Mintea TOTULUI — Universul este imaterial, efemer, supus vremelniciei timpului, spațiului și schimbării. Ne dorim să înțelegeți în complexitatea lor aceste lucruri, înainte să treceți la aprecierea concepției hermetice

a naturii Mentale a Universului. Gândiți-vă la fiecare și la toate celelalte concepții pentru a trage singuri concluzia dacă acest lucru este adevărat.

Însă punctul de vedere Absolut evidențiază doar o latură a imaginii de ansamblu — cealaltă latură o reprezintă punctul de vedere Relativ. Adevărul Absolut a fost definit ca fiind „lucruri așa cum le înțelege mintea lui Dumnezeu”, în timp ce Adevărul Relativ constă din „lucruri așa cum le înțelege rațiunea cea mai înaltă a omului”. Și, în acest fel, dacă pentru TOTUL, Universul trebuie să fie ireal și iluzoriu, un simplu vis sau efectul meditației, totuși, pentru mințile muritorilor, care constituie o parte a acestui Univers și felul în care este perceput prin facultățile noastre de muritori, Universul este într-adevăr extrem de real și trebuie să fie considerat astfel. Înțelegând perspectiva Absolută, nu trebuie să facem greșeala de a trece cu vederea sau de a nega realitățile și fenomenele Universului așa cum se prezintă ele facultăților noastre de muritori — nu uitați, noi nu suntem TOTUL.

Pentru a recurge la exemplificări ce ne sunt familiare, toți admitem că Materia „există” pentru că o percepem cu simțurile noastre — nu ne-am simți în largul nostru dacă n-ar fi așa. Și totuși, chiar și mintea noastră de muritori înțelege aforismul științific conform căruia nu există un lucru ca Materia din punct de vedere științific — se consideră că tot ce numim Materie este doar un conglomerat de atomi, iar atomii, la rândul lor, sunt doar o grupare de unități de forță, denumite electroni sau „ioni”, care vibrează și se află într-o permanentă mișcare circulară. Lovim o piatră și simțim imediat impactul — pare să fie real, în ciuda faptului că știm foarte bine că nu este decât ceea ce am afirmat mai sus. Dar amintiți-vă că piciorul nostru, care simte impactul prin intermediul creierului nostru, este asemenea Materiei, constituit tot din electroni și, prin urmare, la fel este și creierul nostru. Și, în cel mai fericit caz, dacă nu s-ar datora Minții noastre, nu am fi conștienți nici de existența piciorului, nici de cea a pietrei, în niciun fel.

Apoi, idealul pe care artistul sau sculptorul se străduiește să-l reproducă în piatră sau pe pânză i se pare acestuia

foarte real. La fel se întâmplă și cu personajele din mintea scriitorului sau a dramaturgului, prin care acesta caută să se exprime astfel încât semenii lui să le recunoască. Și, dacă acest lucru este adevărat în cazul minții noastre de muritori, care ar trebui să fie gradul de Realitate din Imaginile Mentale create în Mintea Infinitului? Oh, dragi prieteni, pentru muritori, acest Univers al Mentalității este într-adevăr foarte real — el este unicul pe care îl putem înțelege vreodată, deși ne înălțăm de la un plan la altul, mai sus și tot mai sus prin el. Pentru a-l înțelege într-un alt fel, prin experiența prezentă, ar trebui să fim însuși TOTUL. Este adevărat că, pe măsură ce ne ridicăm mai sus pe scară, și cu cât suntem mai aproape de „spiritul Tatălui“, cu atât mai evidentă ne apare natura iluzorie a lucrurilor finite, până când, în cele din urmă, TOTUL ne va absorbi în el însuși, astfel încât imaginea să dispară de fapt.

Prin urmare, nu trebuie să stăruim asupra caracterului iluzoriu. În schimb, ar fi mai bine să înțelegem natura reală a Universului, să încercăm să-i pricepem legile mentale și să ne încumetăm să le folosim cât mai bine în evoluția noastră ascendentă prin viață, pe măsură ce călătorim dintr-un plan în altul al existenței noastre. Legile Universului sunt cu toate acestea „Legi de Fier“ datorită naturii mentale. Toate, cu excepția TOTULUI, sunt conectate prin aceste legi. Ceea ce se află ÎN MINTEA INFINITĂ A TOTULUI este REAL la un nivel care este secundar doar față de cel al Realității înseși și care este înveșmântată în natura TOTULUI.

Așadar, nu trebuie să vă simțiți în nesiguranță sau să vă fie frică — suntem cu toții INCLUȘI CU FERMITATE ÎN MINTEA INFINITĂ A TOTULUI și nu se pune problema să ni se facă vreun rău sau să ne temem. Nu există nicio Putere din afara TOTULUI care să ne afecteze. De aceea, putem să ne găsim liniștea și siguranța. Odată ce am ajuns la această înțelegere, ne vom bucura de o lume a stării de confort și securitate. Apoi, „calmi și împăcați cu noi înșine vom adormi, lăsându-ne în voia Leagănului Profunzimii“ — odihnind în siguranță în străfundurile Oceanului Minții Infinite, care este

TOTUL. Într-adevăr, în TOTUL „noi trăim, ne agităm și ne ducem existența”.

Materia este cu toate acestea Materie pentru noi atât timp cât zăbovim în planul Materiei, deși noi știm că este doar un conglomerat de „electroni” sau particule de Forță, ce vibrează cu rapiditate și se rotesc cu mișcări circulare una în jurul celeilalte în formații de atomi; la rândul lor, atomii vibrează și se rotesc, formând molecule, care compun și ele mase mai mari de Materie. Iar Materia nu devine într-o mai mică măsură Materie când urmărim mai departe această înlanțuire logică și aflăm din învățăturile hermetice că „Forța”, din care electronii nu sunt decât unități, este doar o manifestare a Minții TOTULUI și, la fel ca toate celelalte din Univers, este pur Mentală în natura sa. Când ne aflăm în Planul Materiei, trebuie să-i recunoaștem fenomenele — putem controla Materia (așa cum fac toți maeștrii de grad mai înalt sau mai mic), însă facem acest lucru aplicând forțe superioare. Comitem o prostie atunci când încercăm să negăm existența Materiei sub aspectul relativ. Putem să negăm puterea ei asupra noastră — și aceasta, pe bună dreptate —, însă n-ar trebui să încercăm s-o ignorăm sub aspectul ei relativ, cel puțin nu atât timp cât zăbovim în planul ei.

Și, în egală măsură, Legile Naturii nu devin mai puțin constante sau eficiente atunci când înțelegem că și ele sunt doar simple creații mentale, aflate în plină acțiune pe diverse planuri. Noi învingem legile mai joase aplicând unele mai înalte și numai în acest mod. Dar nu putem să evităm Legea sau să ne ridicăm în întregime mai presus de ea. Nimic în afara TOTULUI nu poate eluda o Lege — și aceasta deoarece TOTUL este însăși LEGEA, din care apar toate Legile. Cei mai înaintați maeștri pot să dobândească puteri atribuite de obicei zeilor de către oameni; există nenumărate categorii de ființe, în marea ierarhie a vieții, ale căror existență și putere le transcend chiar și pe acelea ale celor mai înalți maeștri dintre muritori, la un nivel de neimaginat pentru oamenii de rând, dar chiar și cel mai înalt Maestru și cea mai înaltă Ființă trebuie să se încline în fața Legii și să fie asemenea

Nimicului în ochii TOTULUI. Astfel încât, dacă până și aceste Ființe superioare, ale căror puteri le depășesc chiar și pe cele atribuite de oameni zeilor lor, dacă și acestea sunt îngrădite de Lege și i se supun, atunci imaginați-vă cât de arogant este un muritor de rând, din neamul nostru și de rangul nostru, atunci când îndrăznește să considere Legile Naturii ca fiind „ireale”, fanteziste și iluzorii doar pentru că, întâmplător, este capabil să înțeleagă adevărul potrivit căruia Legile au o natură Mentală și sunt pur și simplu Creații Mentale ale TOTULUI. Acele Legi, concepute de TOTUL ca Legi care guvernează, nu pot fi nesocotite sau îndepărtate cu argumente. Atât timp cât Universul continuă să dăinuie, și ele vor dăinui, întrucât Universul există în virtutea acestor Legi care constituie cadrul lui de existență și îl țin întregit.

Principiul hermetic al mentalismului, deși explică adevărata natură a Universului pornind de la principiul că totul este Mental, nu schimbă concepțiile științifice despre Univers, Viață sau Evoluție. De fapt, știința doar coroborează învățăturile hermetice. Acestea din urmă ne învață pur și simplu că natura Universului este „Mentală”, în timp ce știința modernă ne-a învățat că este „Materială” sau (mai nou) că este „Energie”, conform ultimelor studii. Învățăturile hermetice nu greșesc atunci când descoperă, odată cu Herbert Spencer, principiul fundamental care postulează existența unei „Energii Infinite și Eterne, din care toate lucrurile evoluează”. În realitate, hermeticienii recunosc în filosofia lui Spencer cel mai înaintat postulat despre modurile de acțiune a Legilor Naturii care a fost vreodată enunțat în afara doctrinei lor. Ei consideră că Spencer ar fi fost reîncarnarea unui filosof din vechime, care a trăit în Egiptul antic cu mii de ani în urmă și care s-a încarnat mai târziu în Heraclit, filosoful grec care a trăit în jurul anului 500 î.Hr., iar aserțiunea lui despre „Energia Infinită și Eternă” este privită ca o continuare directă a învățăturilor hermetice, la care trebuie să adăugăm întotdeauna propria doctrină, conform căreia „Energia” lui Spencer este Energia Minții TOTULUI. Odată ce deține Cheia Principală a filosofiei hermetice, discipolul lui Spencer va fi

capabil să deschidă multe uși ale concepțiilor filosofice ale marelui filosof englez, a cărui operă este rezultatul pregătirii încarnărilor sale anterioare. Studiile lui referitoare la Evoluție și Ritm sunt într-un acord aproape perfect cu învățăturile hermetice privitoare la Principiul ritmului.

Așadar, ucenicul care studiază hermetica nu trebuie să ignore niciuna dintre ideile sale științifice atât de dragi cu privire la Univers. Tot ceea ce i se cere este să înțeleagă principiul fundamental, care postulează că „TOTUL este Minte, Universul este Mental — inclus în Mintea TOTULUI”. Discipolul va descoperi că celelalte șase dintre cele Șapte Principii „se vor potrivi în” sistemul lui de cunoaștere științifică și îl vor ajuta să descopere aspecte mai puțin cunoscute și să lumineze ceea ce a fost lăsat în umbră. Nu trebuie să ne mirăm când înțelegem cât de mare este influența gândirii hermetice asupra celor dintâi filosofi ai Greciei, pe ale căror baze de gândire se sprijină în mare măsură teoriile științei moderne. Acceptarea Primului Principiu Hermetic (al Mentalismului) este singura mare diferență dintre știința modernă și discipolii hermetici, iar știința se îndreaptă treptat spre poziția hermetică în căutările ei bâjbâite prin întuneric pentru a găsi drumul de ieșire din Labirint, pe unde a rătăcit căutând Realitatea.

Scopul acestei lecții este să imprime în mintea discipolilor ideea că, practic vorbind, Universul, precum și legile și fenomenele lui sunt la fel de REALE în ceea ce îl privește pe om pe cât ar putea fi dacă ar exista în ipotezele Materialismului sau Energetismului. În oricare dintre ipoteze, privit din afară, Universul este în permanentă schimbare, într-o nesfârșită curgere și tranziție și, prin urmare, lipsit de materialitate și realitate. Însă (remarcați și celălalt pol al adevărului), în oricare dintre aceleași ipoteze, suntem forțați SĂ ACȚIONĂM ȘI SĂ TRĂIM de parcă lucrurile trecătoare ar fi reale și materiale. Cu această diferență, care se păstrează întotdeauna, dintre diversele ipoteze — că, în conformitate cu vechile concepții, Puterea Mentală a fost ignorată ca Forță Naturală, în timp ce, din perspectiva Mentalismului, ea devine Cea Mai Mare

Forță Naturală. Și tocmai această diferență revoluționează Viața pentru cei care înțeleg Principiul și legile, și practica decurgând din el.

Astfel, în cele din urmă, toți discipolii înțeleg care este avantajul Mentalismului și învață să cunoască, să folosească și să aplice legile ce rezultă de aici. Dar nu se vor lăsa pradă tentației care, după cum enunță *Kybalionul*, îi copleșește pe cei doar pe jumătate învățați și îi face să fie hipnotizați de aparenta irealitate a lucrurilor. Drept urmare, ei orbecăie fără scop, ca somnambulii ce locuiesc într-o lume a viselor, ignorând lucrarea practică și viața de om, sfârșitul fiind că „se vor zdrobi de stânci și se vor fărâma în mii de bucăți sub ploaia de pietre, din pricina nesăbuiinței”. În schimb, ei trebuie să urmeze exemplul celor înțelepți, care, după cum sună enunțul aceluiași text înțelept, „se folosesc de Lege pentru a domina legile, de superior pentru a domina inferiorul, iar, prin arta alchimiei, pot să transforme ceea ce este indezirabil în ceea ce este valoros și astfel, triumfă”. Urmând logica textului, ar trebui să evităm jumătatea de înțelepciune (altfel spus, nesăbuiința), care ignoră adevărul că: „Măiestria nu constă în vise, viziuni sau imaginație ori trăiri fanteziste, ci în folosirea unor forțe superioare contra unora inferioare — eliberându-te de suferința din planurile inferioare, pentru a vibra în planuri mai înalte”. Amintește-ți mereu, ucenicule, că „Transmutația, nu negarea arogantă, este arma Maestrului”. Citatele de mai sus sunt extrase din *Kybalion* și merită să fie păstrate de discipol în memorie.

Noi nu trăim într-o lume a viselor, ci într-un Univers care, chiar dacă este relativ, în egală măsură este real din perspectiva existenței și acțiunilor noastre. Menirea noastră în Univers nu este să-i negăm existența, ci SĂ TRĂIM, folosindu-ne de Legile lui pentru a ne ridica, de unde ne aflăm, mai sus — trăind mai departe, făcând tot ce ne stă în putință ca să învingem provocările zilnice și ducându-ne existența, pe cât posibil, conform celor mai alese idei și celor mai înalte idealuri. Adevăratul Sens al Vieții nu le este cunoscut oamenilor în acest plan — dacă îi e cunoscut cuiva —, însă cele mai

autorizate voci și propriile intuiții ne învață că nu vom comite nicio eroare dacă ne vom ridica la cele mai înalte aspirații la care visează sinele nostru, cât mai sus cu putință, și dacă vom înțelege că Universul urmează aceeași direcție, în ciuda dovezilor care, aparent, ne demonstrează contrariul. Noi toți urmăm Calea, iar drumul duce în sus întotdeauna și este prevăzut adesea cu locuri unde să ne odihnim.

Citiți Mesajul *Kybalionului* și urmați exemplul „celor înțelepți” evitând greșeala „celor pe jumătate înțelepți”, care pier din pricina nesăbuiinței lor.

Capitolul 7

„TOTUL” în Toate

Dacă Toate sunt în TOTUL, la fel de adevărat este că TOTUL este în Toate. Cel care înțelege cu adevărat acest adevăr dobândește o cunoaștere de mari proporții.

Kybalion

Cât de des au auzit majoritatea oamenilor repetându-se afirmația că Zeitatea lor (indiferent cum o denumesc) era „Totul în Toate” și cât de puțin s-au gândit la adevăratul înțeles ocult al acestor cuvinte rostite cu ușurință? Această sintagmă folosită în mod obișnuit își are rădăcina în aforismul hermetic străvechi citat. După cum sună enunțul din *Kybalion*, „cel care înțelege cu adevărat acest adevăr dobândește o cunoaștere de mari proporții”. Și, astfel stând lucrurile, să pornim în căutarea acestui adevăr, a cărui înțelegere înseamnă atât de mult. În această aserțiune despre adevăr — acest aforism hermetic — este ascuns unul dintre cele mai mari adevăruri filosofice, științifice și religioase.

V-am dăruit învățătura hermetică privind Natura Mentală a Universului — adevărul conform căruia „Universul este Mental — cuprins în Minteia TOTULUI”. Așa cum se spune în *Kybalion*, în pasajul menționat, „Toate sunt în TOTUL”. Dar remarcați totodată aserțiunea corelată, în care se spune că „la fel de adevărat este că TOTUL este în Toate”. Această aserțiune aparent contradictorie este reconciliabilă în virtutea Legii paradoxului. Mai mult, este o aserțiune hermetică exactă a relațiilor existente între TOTUL și Universul său Mental. Am

văzut cum „Toate sunt în TOTUL“, acum să examinăm celălalt aspect al subiectului.

Învățăturile hermetice pornesc de la premisa că TOTUL este Iminent („remanent în, inerent, sălășluiește în“) în Universul său și în fiecare parte, particulă, unitate sau combinație din Univers. Această aserțiune este de obicei ilustrată de către învățători făcându-se referire la Principiul corespondenței. Învățătorul își îndeamnă ucenicul să-și construiască o Imagine Mentală pentru ceva, o persoană, o idee, ceva care poate îmbrăca formă mentală, exemplul preferat fiind cel al scriitorului sau dramaturgului care își formează o idee despre propriile personaje sau al pictorului sau sculptorului, care își construiește imaginea unui ideal, pe care dorește să-l exprime prin arta sa. În fiecare caz, discipolul va constata că, în timp ce imaginea are propria existență, aflându-se exclusiv doar în mintea lui, el, discipolul, scriitorul, dramaturgul, pictorul sau sculptorul, este totodată, într-un sens, immanent în, remanent în ori sălășluiește în imaginea mentală. Cu alte cuvinte, întreaga calitate, viață, spirit ale realității din imaginea mentală provin din „mintea immanentă“ a gânditorului. Analizați această idee o clipă, până îi înțelegeți tâlcul.

Dacă ar fi să recurgem la un exemplu modern, să spunem că personaje cum ar fi Othello, Iago, Hamlet, Lear, Richard al III-lea au existat doar în mintea lui Shakespeare în momentul în care au fost concepute sau create. Și totuși, în același timp, Shakespeare exista în fiecare dintre aceste personaje, dăruindu-le vitalitate, spirit și capacitate de acțiune. Cui îi aparține „spiritul“ personajelor pe care noi le știm drept Micawber, Oliver Twist, Uriah Heep — este Dickens sau fiecare dintre ele are propriul spirit, independent de creatorul lor? Sunt oare înzestrate cu spirit și o realitate doar a lor Venus de Medici, Madonna Sixtină, Appollo Belvedere sau reprezintă ele forța spirituală și mentală a creatorilor lor? Legea paradoxului spune că ambele aserțiuni sunt adevărate, dacă sunt considerate din perspective adecvate. Micawber este atât Micawber, dar, în același timp, și Dickens. Și invers, în timp ce Micawber se poate spune că este Dickens, Dickens nu este identic cu Micawber.

Asemenea lui Micawber, omul poate să exclame: „Spiritul Creatorului meu este în mod inerent în mine însumi și, totuși, eu nu sunt EL!” Cât de diferit sună asta de „adevărul” șocant enunțat atât de sonor de unii nătărăi, care ne asurzesc cu strigătele lor: „Eu sunt Dumnezeu!” Imaginați-vi-l pe bietul Micawber sau pe vicleanul Uriah Heep strigând: „Eu sunt Dickens!” Sau pe vreunul dintre personajele mărunte dintr-o piesă de Shakespeare pretinzând plin de grandomanie: „Eu Sunt Shakespeare!” TOTUL se află într-o rămă, dar aceasta este departe de a fi TOTUL. Însă întrebarea rămâne: deși rama există doar ca o vietate inferioară, creată de și avându-și existența doar în Mintea TOTULUI, TOTUL este immanent în rămă și în particulele care compun această vietate. Poate fi un mister mai mare decât cel din aserțiunea: „Toate sunt în TOTUL și TOTUL este în Toate”?

Cu siguranță, discipolul va înțelege că exemplificările oferite mai sus sunt în mod necesar imperfecte și inadecvate, întrucât reprezintă creația unor imagini din mintea muritorilor, în timp ce Universul este o creație a Minții Infinite, iar diferența dintre cei doi poli le separă. Și totuși, este doar o chestiune de grade — același principiu acționează — Principiul corespondenței se manifestă în fiecare: „Cum e sus, așa și jos, cum e jos, așa și sus”.

Și, în măsura în care conștientizează existența unui immanent Spirit Lăuntric în ființa sa, omul va urca pe scara spirituală a vieții. Aceasta înseamnă evoluție spirituală — recunoașterea, conștientizarea și manifestarea Spiritului în adâncul ființei noastre. Încercați să păstrați în minte această ultimă definiție, cea a evoluției spirituale. Ea cuprinde Adevărul Religiei Adevărate.

Sunt multe planuri ale Existenței, multe subplanuri ale Vieții, multe niveluri de existență în Univers. Și toate depind de gradul de evoluție a ființelor pe această scară. Este o scară pe care în punctul cel mai de jos se găsește materia cea mai grosieră, punctul cel mai înalt fiind separat doar printr-o infimă diferență de SPIRITUL TOTULUI. Iar în susul și de-a lungul acestei Scări a Vieții totul este în mișcare. Toate sunt

pe Calea al cărei capăt este TOTUL. Orice progres este o Întoarcere Acasă. Toate se mișcă în Sus și Înainte, în ciuda tuturor aparențelor contradictorii. Acesta este Mesajul Iluminaților.

Învățăturile hermetice privitoare la procesul Creației Mentale a Universului spun că, la începutul Ciclului Creativ, TOTUL, prin aspectul lui de „Ființă”, își proiectează Voința spre aspectul său de „Devenire” și astfel începe procesul creației. Învățătura spune că procesul constă în reducerea Vibrației până când este atins un grad foarte scăzut de energie vibratorie, punct în care se manifestă cea mai grosieră formă a Materiei. Acest proces este numit Stadiul de Involuție, în care TOTUL e „înfășurat” în propria creație. Hermetiștii consideră că acest proces are o corespondență în procesul mental al unui artist, scriitor sau inventator, care ajunge atât de „înfășurat” în propria creație spirituală încât aproape că-și uită propria existență și, pentru moment, aproape că „trăiește în propria creație”. Dacă am folosi în locul cuvântului „înfășurat” cuvântul „absorbit”, probabil că am înțelege mai bine despre ce e vorba.

Acest stadiu al Creației este denumit uneori „Revărsarea” Energiei Divine, așa cum Stadiul Evoluționist este denumit „Absorbția”. Polul extrem al procesului creativ este considerat a fi cel mai îndepărtat de TOTUL, în timp ce debutul Stadiului Evoluționist este privit ca fiind începutul mișcării oscilatorii de întoarcere a pendulului ritmului — ideea de „întoarcere acasă” fiind prezentă în toate învățăturile hermetice.

Învățăturile spun că, în timpul procesului de „Revărsare”, vibrațiile devin din ce în ce mai joase până când, în cele din urmă, impulsul încetează și începe mișcarea oscilatorie de întoarcere. Dar există această diferență: atunci când în Stadiul de „Revărsare” forțele creatoare se manifestă în mod compact și ca un întreg, încă de la începutul Stadiului Evoluționist sau de „Absorbție” se manifestă Legea individualizării — altfel spus, tendința de a se separa în Unități de Forță, astfel încât, în final, ceea ce a părăsit TOTUL ca energie

neindividualizată se întoarce la sursă sub forma nenumăratelor Unități de Viață extrem de dezvoltate, care s-au ridicat din ce în ce mai sus pe scară prin intermediul Evoluției Fizice, Mentale și Spirituale.

Hermetiștii din vechime folosesc cuvântul „Meditație” pentru a descrie procesul creației mentale a Universului în Mentea TOTULUI, cuvântul „Contemplație” fiind, de asemenea, folosit în mod frecvent. Însă ideea pare să fie aceea de a recurge la Atenția Divină. „Atenție” este un cuvânt derivat din rădăcină latină, semnificația lui fiind „să ajungă la, să se întindă până la” și, astfel, actul Atenției este, de fapt, o „ajungere la, o prelungire” mentală a energiei mentale, astfel încât ideea de bază este imediat înțeleasă când analizăm semnificația reală a cuvântului „Atenție”.

Învățăturile hermetice referitoare la Procesul Evoluției spun că TOTUL — după ce a meditat asupra debutului Creației, stabilind astfel bazele materiale ale Universului, după ce i-a gândit existența — începe după aceea în mod treptat să se trezească sau să se ridice din Meditația sa și, procedând astfel, începe să manifeste Procesul Evoluției, în mod succesiv și în ordine, pe plan material, mental și spiritual. Astfel, ia naștere mișcarea ascensională, și totul tinde să se miște, aspirând spre Spirit. Materia devine mai puțin grosieră; Unitățile încep să prindă ființă; încep să se formeze combinații; Viața își face apariția și se manifestă în forme din ce în ce mai înalte; Mentea iese din ce în ce mai mult în evidență, vibrațiile devenind tot mai înalte. Pe scurt, întregul Proces al Evoluției, în toate etapele sale, debutează și continuă conform Legilor stabilite ale Procesului de „Absorbție”. Toate acestea ocupă eoni după eoni din timpul omului, fiecare eon cuprinzând milioane și milioane de ani. Cu toate acestea, Iluminații ne informează că, pentru TOTUL, întreaga creație a unui Univers, inclusiv Involuția și Evoluția, nu durează mai mult de „cât ai clipi din ochi”. La finalul unor nenumărate cicluri de eoni ai timpului, TOTUL își retrage Atenția — Contemplația și Meditația sa — din Univers, întrucât Marea Lucrare s-a încheiat, și Toate se retrag în TOTUL

din care au luat ființă. Dar Misterul Misterelor — Spiritul fiecărui suflet nu este anihilat, ci se extinde la infinit — Creatul și Creatorul se contopesc. Așa ne spun Iluminații!

Exemplificarea de mai sus despre „meditație” și urmarea ei, „trezirea din meditație” a TOTULUI, sunt, cu siguranță, doar o încercare a învățătorilor de a descrie Procesul Infinit printr-un exemplu finit. Și totuși, „cum e jos, așa și sus”. Diferența este doar de grade. Și, exact cum TOTUL se trezește din meditația asupra Universului, la fel procedează și omul (odată cu trecerea timpului), când încetează să se mai manifeste în Planul Material și se retrage singur, tot mai mult, în Spiritul Lăuntric, care este într-adevăr „Eul Divin”.

Mai există un aspect pe care am dori să-l analizăm pe parcursul acestei lecții, și aceasta se apropie foarte mult de o invadare a domeniului Metafizic al speculației, deși scopul nostru este doar să demonstrăm inutilitatea unei astfel de speculații. Este vorba despre întrebarea care în mod inevitabil le vine în minte tuturor gânditorilor ce s-au aventurat în căutarea Adevărului. Întrebarea este: „DE CE creează TOTUL Universuri?” Întrebarea poate fi pusă sub diferite forme, însă formularea de mai sus constituie esența ei.

Oamenii s-au străduit din greu să răspundă la această întrebare, dar nu există încă un răspuns demn la ea. Unii și-au imaginat că TOTUL a avut de câștigat de pe urma acestui demers, dar asta este ceva absurd, întrucât ce altceva ar fi putut câștiga TOTUL în afară de ceea ce deținea deja? Alții au căutat răspunsul în ideea că TOTUL „își dorea ceva pe care să-l iubească”; alții, că își crease ceva pentru propria plăcere sau amuzament; ori pentru că „se simțea singur”; ori pentru a-și pune în valoare forța. Toate sunt explicații și idei puerile, specifice vârstei infantile a gândirii.

Alte persoane au căutat să explice misterul presupunând că TOTUL s-a văzut „forțat” să creeze, în virtutea propriei „naturi interne”, a propriului „instinct creator”. Această idee le devansează pe celelalte, însă punctul ei slab constă în aceea că TOTUL ar fi fost „forțat” de ceva anume, intern sau extern. Dacă „natura sa internă” sau „instinctul creator” l-au forțat

să facă acel ceva anume, atunci „natura internă” sau „instinctul creator” ar trebui să fie Absolutul în loc de TOTUL și, în consecință, acea parte a enunțului nu mai este adevărată. Și totuși, TOTUL este cel care creează, se manifestă și se pare că descoperă un fel de satisfacție procedând astfel. Și este dificil să evităm concluzia că, într-un anumit grad infinit, el trebuie să aibă ceea ce ar corespunde unei „naturi interne” sau unui „instinct creator”, la fel ca omul, alături de o infinită Dorință și Voință. El n-ar putea să acționeze dacă nu și-ar dori să acționeze și nu și-ar dori să acționeze, dacă n-ar obține o anumită Satisfacție în acest fel. Și toate aceste lucruri ar ține de o „Natură Internă” și ar putea fi postulate ca existând în conformitate cu Legea corespondenței. Cu toate acestea, ne place să credem că TOTUL acționează complet LIBER, fără nicio influență de nicio natură, internă sau externă. Aceasta este problema care stă la baza dificultății și dificultatea care stă la baza problemei.

La drept vorbind, nu se poate spune că există vreo „Rațiune” pentru care TOTUL să acționeze, deoarece o „rațiune” implică o „cauză”, iar TOTUL este mai presus de Causă și Efect, exceptând situația când Vrea să devină Causă, moment în care Principiul este pus în mișcare. Așadar, după cum constatați, chestiunea este de Neconceput, așa cum TOTUL este Incognoscibil. După cum am spus, TOTUL doar „ESTE” — de aceea suntem forțați să afirmăm că „TOTUL ACȚIONEAZĂ PENTRU CĂ ACȚIONEAZĂ”. În fine, TOTUL este Orice Rațiune în Sine, Orice Lege în Sine, Orice Acțiune în Sine și, pe bună dreptate, se poate spune că TOTUL este Propria Rațiune, propria Lege, propria Acțiune și, mergând mai departe, el este chiar TOTUL, Rațiunea Sa, Acțiunea Sa, Legea Sa, sunt UNUL, toate fiind nume pentru același lucru. După părerea celor care vă predau aceste lecții, răspunsul este ferecat în SINELE INTERIOR al TOTULUI, alături de Secretul Existenței sale. Legea corespondenței, în opinia noastră, atinge doar acel aspect al TOTULUI despre care putem spune că este „Aspectul DEVENIRII”. În spatele acestui aspect se găsește „Aspectul EXISTENȚEI”, în care toate Legile se contopesc în LEGE, toate

Principiile fuzionează în PRINCIPIU — și TOTUL, PRINCIPIU, și EXISTENȚĂ, sunt IDENTICE, UNUL ȘI ACELAȘI. Prin urmare, speculația metafizică la acest nivel este lipsită de sens. În acest punct, pătrundem mai adânc în chestiune doar pentru a arăta că înțelegem întrebarea și, în același timp, absurditatea răspunsurilor banale din partea metafizicii și teologiei.

În concluzie, ar putea fi de interes pentru discipolii noștri să afle că, dacă unii dintre mai vechii și mai moderni învățători hermetici sunt mai degrabă înclinați să aplice Principiul corespondenței pentru a răspunde la întrebare, rezultatul fiind concluzia „Naturii Interne“, legenda spune că, atunci când discipolii lui avansați i-ar fi pus această întrebare, HERMES cel Mare le-ar fi răspuns STRÂNGÂNDU-ȘI BUZELE FERM și refuzând să scoată vreun cuvânt, arătând în acest fel că NU EXISTA NICIUN RĂSPUNS. Dar, după aceea, se pare că ar fi intenționat să recurgă la axioma propriei filosofii, conform căreia „Buzele Înțelepciunii sunt pecetluite, dar nu și pentru urechile Înțelegerii“, considerând că nici măcar ucenicii lui cei învățați nu erau în posesia Înțelegerii care să-i îndreptățească la învățătură. În orice caz, dacă deținea Secretul, Hermes n-a reușit să-l împărtășească și, în ceea ce privește lumea, BUZELE LUI HERMES RĂMÂN PECETLUITE. Și, acolo unde Marele Hermes a ezitat să vorbească, ce muritor ar putea îndrăzni să împărtășească învățătura?

Dar amintiți-vă că, oricare ar fi răspunsul la această problemă, dacă ar exista cu adevărat un răspuns, rămâne adevărul că: „Dacă Toate sunt în TOTUL, la fel de adevărat e că TOTUL este în Toate“. Învățătura la acest nivel este categorică. Și am putea adăuga cuvintele concluzive ale citatului următor: „Cel care înțelege cu adevărat acest adevăr dobândește o cunoaștere de mari proporții“.

Capitolul 8

Planurile corespondenței

Cum e sus, așa și jos; cum e jos, așa și sus.

Kybalion

Cel de-al doilea mare principiu hermetic întruchipează adevărul conform căruia există armonie, acord și corespondență între mai multe planuri de Manifestare, Viață și Existență. Acesta este un adevăr, deoarece tot ceea ce face parte din Univers emană din aceeași sursă și aceleași legi, principii și trăsături se aplică fiecărei unități sau combinații de unități de activitate, întrucât fiecare își manifestă propriile fenomene asupra propriului plan.

Din motive ce țin de simplificarea înțelegerii și a studiului, filosofia hermetică este de părere că Universul poate fi divizat în trei mari clase de fenomene, cunoscute drept cele Trei Mari Planuri, și anume:

- I. MARELE PLAN FIZIC;
- II. MARELE PLAN MENTAL;
- III. MARELE PLAN SPIRITUAL;

Aceste diviziuni sunt mai mult sau mai puțin artificiale și arbitrare, deoarece adevărul este că toate cele trei diviziuni nu sunt altceva decât diferite grade prin care se accede la marea scară a Vieții, unde la cel mai de jos nivel este Materia nemanifestată, iar la cel mai de sus este Spiritul. Și, mai mult de atât, diferitele planuri se întrepătrund, astfel încât nu se

poate face nicio diviziune clară sau imediată între fenomenele mai înalte ale Planului Fizic și cele mai joase ale Planului Mental sau între fenomenele mai înalte ale Planului Mental și cele mai joase ale Planului Fizic.

Pe scurt, cele Trei Mari Planuri pot fi privite ca trei mari grupe de grade de Manifestare a Vieții. Deși acest mic volum nu-și propune să inițieze o analiză extinsă sau o explicare exhaustivă a tematicii acestor planuri diferite, credem că este potrivit în acest punct să facem o descriere generală a subiectului în discuție.

Pentru început, vom încerca să răspundem la întrebarea atât de des formulată de orice neofit care își dorește să înțeleagă semnificația cuvântului „Plan”, termen atât de des întâlnit în vorbirea curentă și prea puțin explicat în multe dintre lucrările mai recente dedicate ocultismului. În general, întrebarea se pune în felul următor: „Este un plan un loc care are dimensiuni ori este doar o condiție sau o stare?” Răspunsul nostru este: „Nu, nu este un loc și nici o dimensiune sau un spațiu obișnuit; și totuși, este mai mult decât o stare sau o condiție. El poate fi considerat ca fiind o stare sau o condiție și, cu toate acestea, starea sau condiția este un grad de dimensiune pe o scară ce poate fi măsurată”. Ceea ce este un paradox, nu-i așa? Dar să analizăm problema. O „dimensiune”, după cum se știe, este „o măsură în linie dreaptă, legată de a măsura” etc. Dimensiunile obișnuite ale spațiului sunt lungimea, lățimea și înălțimea sau poate lungimea, lățimea, înălțimea, grosimea ori circumferința. Dar există o altă dimensiune, cea a „lucrurilor create” sau „măsura în linie dreaptă”, bine cunoscută de ocultiști, precum și de oamenii de știință, cu toate că cei din urmă nu au aplicat până în prezent termenul de „dimensiune” când se referă la ea, iar această nouă dimensiune, care, apropo, este mult vehiculată „a Patra Dimensiune”, este etalonul folosit pentru a determina gradele sau „planurile”.

Această a Patra Dimensiune poate fi denumită „Dimensiunea Vibrației”. Este o realitate bine cunoscută de știința modernă, precum și de hermetiști, care au întruchipat

adevărul în cel de-al „treilea principiu hermetic” al lor, potrivit căruia „totul este în mișcare, totul vibrează, nimic nu stă în repaus”. De la manifestarea cea mai înaltă până la manifestarea cea mai joasă, absolut toate lucrurile vibrează. Nu numai că toate vibrează cu viteze diferite de mișcare, dar și în direcții diferite și în moduri diferite. Gradele de „intensitate” a vibrațiilor constituie gradele de măsurare pe Scara Vibrațiilor, cu alte cuvinte, gradele celei de-a Patra Dimensiuni, iar aceste grade formează ceea ce ocultiștii numesc „planuri”. Cu cât gradul de intensitate a vibrației este mai mare, cu atât planul este mai înalt, și manifestarea Vieții care ocupă acel plan este mai înaltă. Așadar, chiar dacă nu este „un loc” și nici „o stare sau o condiție”, un plan posedă calități comune ambelor. Vom avea ocazia să spunem mai multe despre subiectul scării Vibrațiilor în următoarele noastre lecții, în care ne vom ocupa de Principiul hermetic al vibrației.

Între timp, ar fi de folos să vă reamintiți că cele trei mari planuri nu sunt, de fapt, diviziuni ale fenomenelor Universului, ci mai degrabă termeni arbitrari utilizați de hermetiști în sprijinul gândirii și studiului diferitelor grade și forme de viață și de activitate universală. Atomul din care este compusă materia, unitatea de forță, mintea umană și starea de arhangel nu sunt altceva decât grade ale aceleiași scări și toate sunt în mod fundamental unul și același lucru, diferența fiind exclusiv o chestiune de grad și intensitate a vibrației — toate sunt creații ale TOTULUI și au existență proprie numai în Mintea Infinită a TOTULUI.

Pentru hermetiști, fiecare dintre cele trei mari planuri poate fi subdivizat în șapte planuri minore, iar fiecare dintre acestea șapte sunt la rândul lor subdivizate în șapte subplanuri, toate aceste diviziuni fiind mai mult sau mai puțin arbitrare, întrepătrunzându-se una cu cealaltă și fiind adoptate doar pentru a înlesni studiul și gândirea științifică.

Marele plan fizic și cele șapte planuri minore ale sale reprezintă acea diviziune a fenomenelor Universului care cuprinde tot ceea ce are legătură cu fizica sau lucrurile, forțele

și manifestările materiale. El conține toate formele a ceea ce numim Materie și toate formele a ceea ce numim Energie sau Forță. Dar trebuie să vă amintiți că filosofia hermetică nu recunoaște Materia ca pe un „lucru în sine” sau cu o existență separată chiar în Mentea TOTULUI. Învățăturile spun că Materia este doar o formă de Energie, altfel spus, Energia aflată la o intensitate mai joasă a vibrațiilor de un anumit gen. Și, în mod corespunzător, hermetiștii clasifică Materia sub titulatura de Energie și îi atribuie trei dintre cele șapte planuri minore ale marelui plan fizic.

Aceste șapte planuri fizice minore sunt după cum urmează:

- I. Planul materiei (A);
- II. Planul materiei (B);
- III. Planul materiei (C);
- IV. Planul substanței eterice;
- V. Planul energiei (A);
- VI. Planul energiei (B);
- VII. Planul energiei (C).

Planul materiei (A) cuprinde Materia sub formă de corpuri solide, lichide și gazoase, așa cum sunt ele în general recunoscute de manualele de fizică. Planul materiei (B) conține anumite forme de existență mai înalte și mai subtile ale Materiei, pe care știința modernă a început să le recunoască abia astăzi, fenomenele Materiei Radiante în fazele de raiu etc., aparținând subdiviziunii mai joase a acestui plan minor. Planul materiei (C) cuprinde forme ale celei mai subtile și fluide Materii, a căror existență nici măcar nu este imaginată de oamenii de știință obișnuiți. Planul substanței eterice conține ceea ce știința numește „Eter”, o substanță de o mare fluiditate și elasticitate, care este răspândită în întregul Spațiu Universal și care acționează ca un mediu de transmitere a undelor de energie, cum ar fi lumina, căldura, electricitatea etc. Această substanță eterică formează o conexiune între (așa-numita) Materie și Energia și face parte din natura

fiecăreia. Cu toate acestea, învățăturile hermetice susțin că acest plan are șapte subdiviziuni (așa cum au toate planurile minore) și că, de fapt, există în continuare alte șapte subdiviziuni, și nu doar una.

După Planul substanței eterice urmează Planul energiei (A), care cuprinde formele obișnuite de energie cunoscute de știință, cele șapte subplanuri ale sale fiind Căldura, Lumina, Magentismul, Electricitatea și Atracția (care include Gravitația, Coeziunea, Afinitatea Chimică etc.) și câteva alte forme de energie observate prin experimente științifice, dar nenumite sau clasificate până în prezent. Planul energiei (B) reunește șapte subplanuri ale unor forme de energie mai înalte, nedescoperite încă de știință, dar care au fost denumite „Forțe mai Subtile ale Naturii” și care acționează în manifestările anumitor forme de fenomene mentale și prin care astfel de fenomene devin posibile. Planul energiei (C) cuprinde șapte subplanuri ale energiei atât de minuțios organizate încât deține multe dintre trăsăturile caracteristice „vieții”, dar care nu este percepută de mintea omului aflat într-un plan normal de dezvoltare, putând fi folosită doar de ființele din Planul spiritual — o astfel de energie este de neimaginat pentru omul obișnuit și poate fi considerată aproape ca fiind „puterea divină”. Ființele care folosesc o astfel de energie ar putea fi considerate un fel de „zei”, în comparație cu tipurile umane cele mai înalte cunoscute de noi.

Marele Plan Mental include acele forme de „lucruri vii” cunoscute de noi din viața obișnuită, precum și alte forme ce nu sunt bine cunoscute decât de ocultiști. Clasificarea celor șapte planuri mentale minore este mai mult sau mai puțin satisfăcătoare și arbitrară (exceptând cazul în care ar fi însoțită de explicații detaliate, străine scopului urmărit de cartea aceasta), dar ne propunem totuși să le menționăm. Acestea sunt următoarele:

- I. Planul spiritului mineral;
- II. Planul spiritului elementar (A);
- III. Planul spiritului vegetal;

- IV. Planul spiritului elementar (B);
- V. Planul spiritului animal;
- VI. Planul spiritului elementar (C);
- VII. Planul spiritului uman.

Planul spiritului mineral cuprinde „stările sau condițiile” unităților sau entităților ori ale grupurilor și combinațiilor acestora, care însuflețesc formele cunoscute de noi ca „minerale, substanțe chimice etc.”. Aceste entități nu trebuie confundate cu moleculele, atomii și corpusculii înșiși, aceștia din urmă fiind doar copurile sau formele materiale ale acestora, exact așa cum corpul fizic al omului nu este decât forma lui materială, și nu „el însuși”. Aceste entități pot fi numite într-un fel „suflete” și sunt ființe vii cu un grad scăzut de dezvoltare, de viață și de spirit — doar cu puțin mai mult decât unitățile de „energie vie”, care cuprind subdiviziunile mai înalte ale celui mai înalt plan fizic. În general, mintea obișnuită nu atribuie regnului mineral deținerea de spirit, suflet sau viață, însă toți ocultiștii le recunosc existența, iar știința modernă se îndreaptă cu rapiditate spre perspectiva împărtășită de filosofia hermetică în această privință. Moleculele, atomii și corpusculii au și ei „iubirile și urile” lor, „simpatiile și antipatiile” lor, „atracțiile și repulsiile” lor, „afinitățile și nonafinitățile” lor etc. Unele dintre cele mai îndrăznețe minți ale lumii științifice au formulat deja opinia că dorința și voința, emoțiile și sentimentele atomilor diferă doar în grade de cele ale oamenilor. Nu dispunem nici de timpul, nici de spațiul necesare pentru a susține aici această chestiune. Toți ocultiștii știu acest lucru ca pe o certitudine, iar alții se referă la câteva dintre cele mai recente lucrări științifice, cărora însă le lipsește coroborarea. Și acest plan are șapte subdiviziuni.

Planul spiritului elementar (A) cuprinde starea sau condiția și gradul de dezvoltare mentală și vitală ale unei clase de entități necunoscute de omul de rând, dar pe care ocultiștii le pot recunoaște. Ele nu pot fi percepute de simțurile normale ale omului, dar, cu toate acestea, există și au un rol în Spectacolul Universului. Nivelul lor de inteligență se găsește

unde va între cel al entităților minerale și chimice, pe de o parte, și cel al entităților regnului vegetal, de cealaltă parte. Și aici există șapte subdiviziuni ale acestui plan.

Planul spiritului vegetal, în cele șapte subdiviziuni ale sale, cuprinde stările sau condițiile entităților care fac parte din regnurile Lumii Vegetale, ale căror fenomene vitale și mentale pot fi înțelese pe deplin de orice persoană cu inteligență medie. În ultimul deceniu, au fost publicate multe lucrări științifice noi și interesante referitoare la „spiritul și viața plantelor”. Plantele au viață, spirit și „suflet”, la fel ca animalele, omul și superomul.

Planul spiritului elementar (B), prin cele șapte subdiviziuni ale sale, include stările și condițiile unei forme mai înalte de entități „elementare” sau nevăzute, care joacă un rol propriu în opera generală a Universului, iar spiritul și viața lor constituie o parte din scara ce se află între Planul spiritului vegetal și Planul spiritului animal, aceste entități făcând parte din natura ambelor planuri.

Planul spiritului animal, în cele șapte subdiviziuni ale sale, cuprinde stările și condițiile entităților, ființelor sau sufletelelor care animă formele animale de viață familiare tuturor. Nu este necesar să mergem în detaliu în ceea ce privește acest regn sau plan al vieții, întrucât lumea animală ne este la fel de familiară ca lumea noastră.

Planul spiritului elementar (C), prin cele șapte subdiviziuni ale sale, reunește acele entități sau ființe, oricât de invizibile ar fi astfel de forme elementare, care fac parte din natura specifică atât vieții animale, cât și celei umane, într-un anumit grad și în anumite combinații. Cele mai înalte forme sunt semiumane în ceea ce privește inteligența.

Planul spiritului uman cuprinde în cele șapte subdiviziuni ale sale acele manifestări ale vieții și mentalității care îi sunt specifice omului, în diferitele sale grade, niveluri și diviziuni. În această privință, dorim să semnalăm că omul obișnuit de astăzi ocupă doar cea de-a patra subdiviziune a Planului spiritului uman și numai cele mai inteligente ființe umane au trecut granițele celei de-a cincea subdiviziuni. Specia umană

a avut nevoie de milioane de ani să atingă acest stadiu și îi vor mai trebui foarte mulți până să atingă și să depășească cea de-a șasea și cea de-a șaptea subdiviziune și ceea ce se află mai presus de atât. Dar să nu uităm că au existat alte specii înaintea noastră, care au trecut prin aceste niveluri, continuându-și ascensiunea spre planuri mai înalte. Specia noastră este cea de-a cincea (împreună cu "rătăciții" din cea de-a patra) care a pășit pe Calea ce trebuie urmată. Și mai există câteva suflète evaluate ale neamului nostru, care au luat-o înaintea maselor și au trecut la cea de-a șasea și a șaptea subdiviziune, unii chiar fiind mult mai departe. Omul celui de-a șasea subdiviziunii va fi "Super-Omul"; cel care a atins cea de-a șaptea subdiviziune va fi "Supra-Omul".

În analiza noastră privitoare la cele șapte planuri mentale minore, am amintit în linii mari de cele trei planuri elementare. Nu ne propunem să analizăm în detaliu acest subiect în cartea de față — întrucât el nu ține de această parte a filozofiei generale și a învățăturilor —, dar ar trebui să amintim unele aspecte pentru a înțelege mai bine relațiile dintre aceste planuri și altele care ne sunt mai familiare — între planurile elementare și planurile mineral, vegetal, animal, al mentalității umane și al vieții există aceeași relație ca între clapele negre și cele albe ale unui pian. Clapele albe sunt suflète pentru a da naștere liniei melodice, dar există anumite scări, melodii și armonii în care clapele negre au de jucat un rol și în care prezența le este necesară. În același timp, ele sunt necesare ca "punți" ale stării suflétului, stărilor entităților etc. între câteva alte planuri, diferite forme de dezvoltare fiind atinse astfel grație lor — acest ultim aspect îi deschiadă de cititorului care poate "să citească printre rânduri" o nouă perspectivă asupra proceselor evoluției și o nouă cheie care să deschidă ușa secretă spre "salturile vieții" dintr-un regn în altul. Marile regnuri ale LUMII ELEMENTARE sunt recunoscut pe deplin de toți ocultisții, iar scrierile ezoterice abundă în mențiuni cu privire la ele. Cititorii romanului *Zanoni* al lui Edward Bulwer și al altor povești similare vor recunoaște entitățile care populează aceste planuri ale vieții.

Ce am putea spune despre trecerea din Marele Plan Mental la Marele Plan Spiritual? Cum am putea explica aceste stări superioare ale Existenței, Vieții și Spiritului unor minți care deocamdată sunt incapabile să cuprindă și să înțeleagă subdiviziunile mai înalte ale Planului spiritului uman? Este o misiune imposibilă. Putem vorbi doar în termeni foarte generali. Cum îi poate fi descrisă Lumina unuia care este orb din naștere sau zahărul, acelaia care nu a gustat niciodată în viață ceva dulce ori linia armonică, celui care este surd din naștere? Tot ce putem spune este că cele șapte planuri minore ale Marelui Plan Spiritual (fiecare plan minor având propriile șapte subdiviziuni) cuprind Ființele care posedă Viața, Spirit și Formă atât de evaluate în comparație cu Omul de azi, așa cum este acesta în comparație cu rămele, cu structurile minerale sau chiar cu anumite forme de Energie sau Materie. Viața acestor Ființe o transcend atât de mult pe a noastră, încât nu putem nici măcar să ne gândim la detaliile ei; Mintea lor atât de mult o transcend pe a noastră, încât pentru ele noi abia dacă suntem capabili „să gândim”, iar procesele noastre mentale par să semene mai degrabă cu niște procese materiale. Materia din care sunt compuse formele lor de viață provine din cele mai înalte planuri ale materiei, ba, mai mult, despre unele se spune că ar fi „învăsmântate în Energie Pură”. Ce se poate zice despre astfel de Ființe?

În cele șapte planuri minore ale Marelui Plan Spiritual există Ființe cărora ne putem adresa ca unor Îngeri, Arhangheli, Semizei. În planurile minore mai joase se găsesc acele suflete mari, pe care le numim maeștri și adepți. Deasupra lor se află Marile Ierarhii de Oști Îngerești, de neimaginat de către omul obișnuit; și mai presus de acestea se găsesc acela care pot fi numiți, fără să fim irreverențioși, „dumnezei”, atât de sus pe scara Existenței se află. Ființa, inteligența și puterea lor sunt asemănătoare celor atribuite de toate neamurile seminișiei umane noțiunii de divinitate. Aceste Ființe sunt mai presus chiar de cele mai înalte culmi atinse de imaginația omenescă, singurul atribut ce li se poate aplica fiind acela de „divine”. Multe dintre aceste Ființe, la fel ca Oștile Îngerești, sunt

preocupate de bunul mers al Universului și joacă un rol important în mecanismul acestuia. Aceste Divinități Nevăzute și Ajutoarele Îngerești își extind influența nestingherit și energic în procesul evoluției și al progresului cosmic. Intervenția și asistența lor ocazională în treburile ființelor umane au dat naștere multor legende, credințe, religii și tradiții ale neamului omenesc, în trecut și în prezent. Ele și-au impus cu autoritate cunoașterea și puterea asupra lumii, în repetate rânduri, desigur, respectând Legea TOTULUI.

Cu toate acestea, chiar și cele mai înalte dintre aceste Ființe avansate există doar ca niște creații ale Minții TOTULUI și în ea însăși și se supun Proceselor Cosmice și Legilor Universale. Ele sunt totuși Muritoare. Le putem numi „zei” dacă dorim, însă nu sunt decât Frații mai Mari ai Speciei Umane — sufletele evolute care și-au depășit frații și au renunțat la extazul Absorbției în TOT, cu scopul de a ajuta omenirea să urce tot mai sus în călătoria prin care urmează Calea. Însă ele aparțin Universului și se supun condițiilor acestuia — sunt muritoare —, iar planul lor este sub cel al Spiritului Absolut.

Numai cei mai avansați dintre hermetiști sunt capabili să înțeleagă învățăturile interne privitoare la starea existenței și la forțele manifestate în planurile spirituale. Fenomenele sunt atât de înalte în comparație cu cele ale planurilor mentale, încât se va crea cu siguranță o confuzie de idei dacă se va încerca descrierea lor în detaliu. Numai cei ale căror minți au fost instruite cu rigurozitate să înțeleagă scrierile filosofiei hermetice, timp de ani de zile — da, aceia care au adus cu ei din alte reîncarnări cunoștințele dobândite anterior —, pot să priceapă exact ce vrea să spună învățătura despre aceste planuri spirituale. Și mare parte din aceste învățături interne sunt considerate de hermetiști ca fiind prea sacre, importante și chiar periculoase pentru a fi împărtășite oamenilor de rând. Discipolul inteligent poate să priceapă ce vrem să spunem atunci când afirmăm că semnificația cuvântului „Spirit”, așa cum este folosit de hermetiști, este similară cu „Forța Vie”, „Forța Însuflețită”, „Esența Interioară”, „Esența

Vietii" etc. Această accepțiune nu trebuie confundată cu aceea folosită de obicei în legătură cu termenul determinant care îl însoțește, respectiv „religios, ecleziastic, spiritual, eteric, sfânt" etc. Pentru ocultiști, cuvântul „Spirit" este folosit în sensul de „Principiu care Animă", purtând în el ideea de Putere, Energie Vie, Forță Mistică etc. Ocultiștii înțeleg că ceea ce este pentru ei „Putere Spirituală" poate fi folosită în egală măsură în scopuri rele sau bune (conform Principiului polarității), realitate recunoscută de majoritatea religiilor în concepția lor despre Satana, Belzebut, Diavol, Lucifer, Înger Căzut etc. Și astfel, cunoștințele referitoare la aceste planuri au fost păstrate în Sfânta Sfintelor în toate Fraternitățile Ezoterice și Ordinele Oculte — în Camera Secretă a Templului. Însă ar trebui amintit aici că aceia care au atins puteri spirituale înalte și s-au folosit de ele în mod greșit trebuie să se aștepte la o soartă cumplită, iar mișcarea de oscilație a pendulului ritmului îi va aduce în mod inevitabil înapoi în punctul cel mai îndepărtat al existenței materiale. Din acest punct, ei trebuie să revină pe calea ce duce spre Spirit, urmând meandrele întortocheate ale Căii, dar, ducând în plus în spate tortura amintirii neșterse a înălțimilor de unde au căzut din pricina actelor nesăbuite. Legende despre Îngeri Căzuți au la bază fapte reale, după cum toți ocultiștii avansați o știu. Lupta dusă pentru a dobândi în mod egoist puterea în Planurile Spirituale se finalizează în mod inevitabil cu pierderea echilibrului spiritual de către sufletul egoist, care cade atât de jos pe cât de sus se înălțase înainte. Dar chiar și unui astfel de suflet i se dă șansa unei posibile reîntoarceri — și astfel de suflete fac calea întoarsă, plătindu-și pedeapsa cumplită, conform Legii ineluctabile.

În concluzie, vă vom aminti din nou că, în conformitate cu Principiul corespondenței, care întruchipează adevărul „Cum e sus, așa și jos, cum e jos, așa și sus", toate cele Șapte Principii Hermetice operează din plin în toate planurile: Fizic, Mental și Spiritual. Principiul Substanței Mentale se aplică, desigur, tuturor planurilor, deoarece toate sunt cuprinse în Mintea TOTULUI. Principiul corespondenței se manifestă în

toate având în vedere că există corespondență, armonie și acord între toate planurile. Principiul vibrației se manifestă în toate planurile și chiar diferențele care ajung să creeze „planurile” iau naștere din Vibrație, după cum am explicat. Principiul polarității se manifestă în fiecare plan, extremele de la poli fiind în mod aparent opuse și contradictorii. Principiul ritmului se manifestă în fiecare plan, mișcarea fenomenelor pendulând între flux și reflux, creștere și descreștere, intrare și ieșire. Principiul cauzei și efectului se manifestă în fiecare plan, orice Efect având o Cauză și orice Cauză având un Efect. Principiul genului se manifestă în fiecare plan, Energia Creatoare fiind întotdeauna prezentă și acționând prin Aspectul său Masculin și Aspectul său Feminin.

„Cum e sus, așa și jos, cum e jos, așa și sus.” Această axiomă veche de secole întruchipează unul dintre marile principii ale Fenomenelor Universale. Pe măsură ce vom avansa în analiza următoarelor principii, vom înțelege tot mai clar adevărul naturii universale a acestui mare Principiu al corespondenței.

Capitolul 9

Vibrația

Nimic nu este în repaus; totul se mișcă; totul vibrează.

Kybalion

Cel de-al treilea mare principiu hermetic — Principiul vibrației — întruchipează adevărul conform căruia Mișcarea se manifestă în tot ceea ce se găsește în Univers, nimic nu este în repaus, totul se mișcă, vibrează și circulă. Acest principiu hermetic a fost recunoscut de unii dintre primii filosofi greci, care l-au inclus în sistemele lor. Dar, după aceea, timp de secole, a fost dat uitării de către gânditorii care nu făceau parte din rândurile hermetiștilor. Însă, în secolul al XIX-lea, fizica a redescoperit adevărul, iar descoperirile științifice ale secolului al XX-lea au adăugat noi dovezi în sprijinul corectitudinii și justetei acestei doctrine hermetice vechi de secole.

Învățăturile hermetice spun nu doar că totul este în permanentă mișcare și vibrație, ci și că „diferențele“ dintre diversele manifestări ale puterii universale se datorează în întregime intensității variate și modului de manifestare a vibrațiilor. În plus, TOTUL, în plenitudinea lui, manifestă o permenență vibrație într-un asemenea grad infinit de intensitate și mișcare rapidă, încât se poate considera că se află, practic, în repaus. În acest fel, învățătorii le îndrumă discipolilor atenția asupra faptului că, până și în planul fizic, un obiect care se mișcă rapid (cum ar fi roata aflată în plină mișcare) pare să se găsească în repaus. Învățăturile menționează că Spiritul se găsește la extremitatea Polului Vibrației, în timp ce la celălalt

Pol se găsesc anumite forme extrem de grosiere ale Materiei. Între acești doi poli se află milioane și milioane de diferite niveluri de intensitate și moduri de vibrație.

Știința modernă a demonstrat că tot ceea ce numim Materie și Energie nu reprezintă decât „moduri de mișcare vibratorie” și unii dintre cei mai avansați oameni de știință se orientează rapid spre atitudinea îmbrățișată de ocultiști, care susțin că fenomenele Spiritului sunt moduri similare de vibrație sau mișcare. Să vedem ce are de spus știința cu privire la chestiunea vibrațiilor din materie și energie.

În primul rând, știința susține că întreaga materie manifestă, într-un anumit grad, vibrații generate de temperatură sau căldură. Indiferent dacă este cald sau rece — ambele fiind doar grade ale acelorași lucruri — un obiect manifestă anumite vibrații de căldură și, în acest sens, se află în mișcare și vibrație. Astfel, toate particulele de Materie se găsesc într-o mișcare circulară, de la corpusculi până la sori. Planetele realizează mișcări de revoluție în jurul sorilor și multe dintre ele se rotesc în jurul axelor proprii. Sorii se mișcă în jurul unor puncte centrale mai mari și se crede că au mișcări în jurul altor sori mai mari și așa mai departe, *ad infinitum*. Moleculele din care sunt compuse anumite tipuri de Materie sunt într-o stare de vibrație și mișcare permanentă, una în jurul celeilalte și față de celelalte. Moleculele sunt compuse din atomi, care, în mod similar, sunt într-o stare de permanentă mișcare și vibrație. Atomii sunt compuși din corpusculi, denumiți uneori „electroni”, „ioni” etc., care la rândul lor sunt într-o stare de mișcare rapidă, rotindu-se unul în jurul celuilalt, și, totodată, manifestă o stare și un mod de vibrație foarte rapidă. Și astfel, constatăm că toate formele Materiei manifestă Vibrația, în concordanță cu Principiul hermetic al vibrației.

Acest lucru este valabil și la diverse forme de Energie. Știința ne spune că Lumina, Căldura, Magnetismul și Electricitatea nu sunt altceva decât forme de mișcare vibratorie conectate într-un anumit fel și emanând probabil din Eter. Știința nu a încercat până în acest moment să explice natura fenomenului cunoscut drept Coeziune, care este principiul

Atracției Moleculare; nici Afinitatea Chimică, care este principiul Atracției Atomice; nici Gravitația (cel mai mare mister din toate trei), care este principiul atracției, prin care fiecare particulă sau masă de Materie este legată de oricare altă particulă sau masă. Aceste trei forme de Energie nu sunt până în acest moment înțelese de știință, deși autorii înclină spre opinia că și acestea sunt manifestări ale unei anumite forme de energie vibratorie, realitate pe care hermetiștii o susțin și o predică de multe secole.

Eterul Universal, care este postulat de știință fără ca natura să-i fie bine înțeleasă, este considerat de hermetiști doar o manifestare mai înaltă a ceea ce în mod eronat se numește materie — mai exact, Materia la un grad mai intens de vibrație — și este numit de aceștia „Substanța Eterică”. În învățăturile lor, hermetiștii susțin că Substanța Eterică este de o rarefiere și o elasticitate extremă și se răspândește în spațiul universal, servind drept mediu de transmitere a undelor de energie vibratorie, cum ar fi căldura, lumina, electricitatea, magnetismul etc. Învățăturile spun că Substanța Eterică este o conexiune între formele de energie vibratorie cunoscute ca „Materie”, pe de o parte, și „Energia sau Forța”, de cealaltă parte; și, de asemenea, că manifestă un nivel de vibrație cu o intensitate și un mod care îi sunt specifice doar ei.

Oamenii de știință au ales să exemplifice prin mișcarea rapidă a roții, a titirezului sau a cilindrului pentru a demonstra efectele creșterii intensității vibrației. Imaginea aleasă este cea a unei roți, a unui titirez sau cilindru aflat în mișcare de rotație cu o viteză mai mică — în continuare, vom numi acest lucru care se rotește „obiect”. Să presupunem că obiectul se mișcă încet. El poate fi văzut cu ușurință, însă niciun sunet al mișcării lui nu ajunge la urechea noastră. Treptat, îi creștem viteza de rotație. În câteva clipe, mișcarea lui devine atât de rapidă încât se poate auzi un huruit sau o notă muzicală joasă. Apoi, pe măsură ce viteza crește, nota devine mai înaltă pe scara muzicală. După aceea, când viteza de rotație crește și mai mult, se poate distinge cea mai înaltă notă. Apoi, una după alta, pot fi distinse toate notele scărilor muzicale, tot mai

înalte, pe măsură ce viteza de rotație se amplifică. În sfârșit, când mișcarea a ajuns la o anumită viteză, este atinsă cea mai înaltă notă ce poate fi percepută de urechea umană, iar nota acută, care culminează cu un sunet strident, se stinge și se instalează liniștea. Niciun sunet nu se mai aude din locul unde se află obiectul care se rotește, iar viteza mișcării este atât de mare încât urechea umană nu mai poate înregistra vibrațiile. Apoi, urmează percepția unor grade din ce în ce mai ridicate de Căldură, după care, pentru o vreme, ochiul identifică o frântură de imagine în care obiectul are o culoare roșiatică ștersă și întunecată. Pe măsură ce viteza crește, roșul devine mai strălucitor. După aceea, viteza fiind mai mare, roșul se metamorfozează în portocaliu. Apoi, portocaliul se transformă în galben. Urmează în mod succesiv nuanțe de verde, albastru, indigo și, în final, violet, pe măsură ce viteza sporește. După aceea, violetul se estompează și toate culorile dispar, ochiul uman nefiind capabil să le mai perceapă. Însă există încă raze invizibile, care emană din obiectul ce se rotește, raze care sunt utile în fotografiere și alte raze subtile de lumină. Apoi, pe măsură ce se schimbă constituția obiectului, începe să se manifeste un gen special de radiații, denumite „Razele X” etc., în timp ce se schimbă constituția obiectului. Când este atinsă intensitatea corespunzătoare de vibrație, sunt emise Electricitatea și Magnetismul.

Când obiectul ajunge la o anumită intensitate a vibrației, moleculele lui se dezintegrează, și el se descompune în elementele sau atomii inițiali. Apoi, atomii, urmând Principiul vibrației, sunt separați în nenumărați corpusculi din care sunt compuși. Și, în cele din urmă, chiar corpusculii dispar și se poate spune că obiectul se compune din Substanță Eterică. Știința nu-și permite să urmărească exemplificarea mai departe, însă hermetiștii ne învață că, dacă vibrațiile se intensifică în continuare, obiectul escaladează stările succesive de manifestare și, la rândul lui, manifestă diverse stadii mentale și astfel se îndreaptă spre Spirit, până când, în cele din urmă, reintră în TOT, care este Spiritul Absolut. Cu toate acestea, „obiectul” a încetat să mai fie un „obiect” cu mult

Înainte să atingă stadiul de Substanță Eterică. Însă exemplificarea este corectă în măsura în care demonstrează efectul pe care îl are creșterea continuă a vitezei și a modurilor de vibrație. Trebuie să ne amintim că, în exemplul oferit mai sus, în stadiile în care „obiectul” emite vibrații de lumină, căldură etc., el nu se descompune, de fapt, în acele forme de energie (care ocupă un loc mult mai înalt pe scară), ci doar atinge un grad de vibrație în care acele forme de energie sunt eliberate, într-o anumită măsură, de influențele restrictive ale moleculelor, atomilor și corpusculilor lui, după cum se poate constata. Aceste forme de energie, deși aflate mult mai sus pe scară decât materia, sunt încorsetate și îngrădite în combinațiile materiale, în virtutea energiilor prin care se manifestă și a formelor materiale folosite. Dar, în acest fel, ele ajung să se întrepătrundă strâns și să rămână închise în creația lor de forme materiale, ceea ce, într-o anumită măsură, este adevărat pentru orice creație, forța de creație ajungând să fie implicată în creația ei.

Dar învățăturile hermetice merg mult mai departe decât știința modernă. Ele ne arată că orice manifestare a gândului, emoției, rațiunii, voinței sau dorinței ori a unei stări mentale este însoțită de vibrații, din ele o parte fiind emanate și, astfel, fiind posibil să influențeze mintea altor persoane prin „inducție”. Acesta este principiul care produce fenomenul „telepatiei”, influența mentală și alte forme de acțiune și putere a minții asupra altei minți, idee cu care publicul s-a familiarizat rapid, datorită răspândirii pe scară largă a cunoștințelor oculte de către diferite școli, culte și învățători instruiți astăzi în aceste direcții.

Fiecare gând, emoție sau stare mentală are intensitatea și modul ei de vibrație corespunzătoare. Și, printr-un efort de voință din partea unei persoane sau a unor persoane, aceste stări mentale pot fi reproduse, exact așa cum linia melodică poate fi reprodusă făcând un instrument să vibreze cu o anumită intensitate, așa cum culoarea poate fi reprodusă în același mod. Prin înțelegerea Principiului vibrației, aplicat la Fenomenele Mentale, oricine își poate polariza mintea la orice

nivel dorește, dobândind în acest fel un control absolut al stărilor sale mentale, al dispozițiilor sufletești etc. În același mod, el poate influența mintea celorlalți, inducându-le stările mentale pe care le dorește. Pe scurt, este capabil să producă în Plan Mental ceea ce știința produce în Plan Fizic, altfel spus, „Vibrații în funcție de Dorință”. Desigur, această putere poate fi dobândită doar prin instruire, exerciții și practică adecvată etc., această știință fiind cea a Transmutației Mentale, una dintre ramurile artei hermetice.

O scurtă reflecție asupra celor menționate de noi mai sus îi va permite discipolului să înțeleagă că Principiul vibrației pune în lumină minunatele fenomene ale puterii manifestate de maeștri și adepți, care sunt capabili să anuleze în mod aparent Legile Naturii, dar care, în realitate, nu fac altceva decât să folosească pur și simplu o lege contra alteia, un principiu contra altuia și care își îndeplinesc sarcina schimbând vibrațiile obiectelor materiale sau formele de energie și săvârșesc astfel ceea ce numim în mod curent „miracole”.

Așa susținea, în mod justificat, unul dintre vechii autori hermetici: „Cel care înțelege Principiul vibrației a dobândit sceptrul Puterii”.

Capitolul 10

Polaritatea

Orice lucru este dual; orice lucru are doi poli; orice lucru are perechea lui de extreme; asemănarea și deosebirea sunt una și aceeași; extremele sunt identice prin natura lor, însă diferite în grade; extremele se întâlnesc; toate adevărurile sunt doar pe jumătate adevăruri; orice paradox poate fi reconciliat.

Kybalion

Cel de-al patrulea mare principiu hermetic, Principiul polarității, întruchipează adevărul potrivit căruia orice lucru care se manifestă are „două laturi“, „două aspecte“, „doi poli“, „o pereche de extreme“, între cele două extreme existând o multitudine de grade. Vechile paradoxuri, care au pus dintotdeauna la încercare mintea umană, își pot găsi explicația prin înțelegerea acestui principiu. Omul a recunoscut dintotdeauna esența care stă la baza acestui principiu și a încercat s-o formuleze prin zicale, maxime și aforisme asemenea celor ce urmează: „Totul există sau nu, în același timp“; „orice adevăr nu este decât pe jumătate adevărat“; „orice adevăr este pe jumătate fals“, „orice lucru are două laturi“; „întotdeauna există și reversul medaliei“ etc., etc.

Învățăturile hermetice susțin că diferența dintre lucruri aparent diametral opuse unul față de celălalt este doar o chestiune de grad. Ele susțin că „extremele unei perechi pot fi reconciliate“ și că „teza și antiteza sunt identice prin natura lor, dar diferite în grade“; că „reconcilierea universală

a contrariilor" este realizată prin recunoașterea acestui Principiu al polarității. Învățătorii susțin că exemplificările acestui principiu pot fi la îndemâna oricui și că el poate fi înțeles pornind de la o examinare atentă a naturii reale a oricărui lucru. Ei încep prin a demonstra că Spiritul și Materia sunt doar doi poli ai aceluiași lucru, planurile intermediare fiind doar grade diferite de vibrație. Ei demonstrează că TOTUL și Multele sunt același lucru, diferența fiind doar o chestiune de grad de Manifestare Mentală. Astfel, LEGEA și Legile sunt cei doi poli opuși ai aceluiași lucru. În mod similar, PRINCIPIUL și Principiile, Spiritul Infinit și spiritele finite.

Apoi, trecând în Planul Fizic, aceștia exemplifică principiul demonstrând că, de fapt, Caldul și Recele sunt identice prin natura lor, diferențele fiind doar o chestiune de grade. Termometrul ne indică multe grade pentru temperatură, cel mai coborât pol fiind denumit „rece“, iar cel mai înalt, „cald“. Între acești doi poli există multe grade pentru „cald“ sau „rece“; oricum le-am denumi, vom fi la fel de corecți. Dintre două grade, cel mai înalt va fi întotdeauna „mai cald“, în timp ce gradul care se află mai jos va fi întotdeauna „mai rece“. Nu există un standard absolut, totul este o chestiune de grade. Nu există un loc pe scara termometrului unde să înceteze să mai fie cald și să înceapă să fie rece. Totul este o problemă de vibrații mai înalte sau mai joase. Chiar termenii de „înalt“ și „jos“, pe care suntem obligați să-i folosim, nu sunt decât poli ai aceluiași lucru, aceștia sunt relativi. La fel când vorbim despre est și vest — călătoriți în jurul lumii urmând direcția estică și veți atinge un punct care este numit vest în momentul plecării și vă întoarceți din direcția vestică. Dacă veți călători spre îndepărtatul nord, veți constata că, de fapt, călătoriți spre sud sau viceversa.

Lumina și Întunericul sunt poli ai aceluiași lucru, între care există multe grade. Scara muzicală este similară — începând cu Do, urcați până atingeți o altă notă Do și așa mai departe, diferențele dintre cele două extreme ale scării fiind aceleași, iar între cele două extreme, mai multe grade. Scara culorilor este similară — vibrațiile mai înalte și mai joase fiind singura

diferență dintre culoarea violet din partea de sus a spectrului și roșul, aflat în partea de jos a spectrului. Mare și Mic sunt relative. La fel, Zgomot și Liniște; Tare și Moale urmează și ele aceeași regulă. La fel, Ascutit și Tocit. Pozitiv și Negativ sunt doi poli ai aceluiași lucru, între ei existând nenumărate grade.

Binele și Răul nu sunt absolute — numim un capăt al scării Bine și celălalt Rău sau un capăt Bun și celălalt Rău, conform modului în care sunt folosiți termenii. Un lucru este „mai puțin bun” decât un alt lucru mai bun aflat mai sus pe scară; în schimb, un lucru „mai puțin bun” este „mai bun” decât lucrul care se află imediat sub el pe aceeași scară și așa mai departe, „mai mult sau mai puțin” fiind reglementat prin poziția ocupată pe scară.

Și la fel se întâmplă pe Planul Mental. „Iubirea și Ura” sunt privite în general ca fiind sentimente diametral opuse, complet diferite, ireconciliabile. Dar, aplicând Principiul polarității, vom descoperi că nu există ceva care să însemne Iubire Absolută sau Ură Absolută, care s-o deosebească pe una de cealaltă. Cele două sunt, de fapt, simpli termeni ce se aplică la cei doi poli ai aceluiași lucru. Începând cu oricare punct de pe scară, vom descoperi „mai multă iubire” sau „mai puțină ură” pe măsură ce urcăm această scară, și „mai multă ură” sau „mai puțină iubire”, pe măsură ce coborâm — acest lucru este adevărat indiferent din ce punct am putea porni, mai sus sau mai jos. Există grade ale Iubirii și ale Urii și există un punct de joncțiune, unde granițele dintre „Plăcut și Neplăcut” devin atât de șterse încât este dificil să faci deosebire între ele. Curajul și Frica se supun aceleiași reguli. Perechea Contrariilor există oriunde. Acolo unde descoperiți un lucru, veți constata că există și opusul lui — cei doi poli.

Și tocmai această realitate îi determină pe hermetiști să transmute o stare mentală în alta, urmând principiile polarizării. Lucrurile care aparțin unor clase diferite nu pot fi transmutate unul în celălalt, însă acele lucruri care aparțin aceleiași clase pot fi schimbate, altfel spus, li se poate schimba polaritatea. Astfel, Iubirea nu poate deveni niciodată Est sau Vest, sau Roșu, sau Violet, în schimb, poate și deseori se

transformă în Ură și, în mod similar, Ura se poate transforma în Iubire prin schimbarea polarității ei. Curajul poate fi transmutat în Frică și reversul este valabil. Lucrurile care sunt Tari pot fi transformate în lucruri Moi. Cele Tocițe pot deveni Ascuțite. Lucrurile Fierbinți devin Reci. Și așa mai departe, transmutația având loc întotdeauna între lucruri de același gen, dar de grade diferite. Să luăm cazul unui om temător. Prin ridicarea vibrațiilor sale mentale conform Principiului polarității Teamă-Curaj, acesta poate fi pătruns în cel mai înalt grad de Curaj și Cutezanță. În mod similar, omul cel leneș se schimbă singur într-un individ activ, energic doar prin polarizarea care urmează evidențierea calității dorite.

Discipolul care este familiarizat cu procesele prin care diferite școli ale științei mentale etc. induc schimbări în stările mentale ale celor care le urmează învățăturile s-ar putea să nu înțeleagă de la început principiul care stă la baza atât de multor schimbări. Cu toate acestea, odată ce Principiul polarității este înțeles și devine evident că schimbările mentale sunt înlesnite de o schimbare de polaritate — o alunecare în sus sau în jos de-a lungul aceleiași scări —, problema este mai ușor pricepută. Schimbarea nu constă în natura transmutației unui lucru în alt lucru complet diferit, ci este doar o schimbare de grad în cadrul unei clase de lucruri similare, ceea ce reprezintă o diferență majoră. De exemplu, împrumutând o analogie din Planul Fizic, este imposibil să schimbăm Căldura în Ascuțime, Intensitate, Înălțime etc., dar Căldura poate fi repede transmutată în Răceală doar prin scăderea vibrațiilor. În același mod, Ura și Iubirea sunt în mod reciproc transmutabile; la fel sunt Curajul și Frica. Însă Frica nu poate fi transformată în Iubire și nici Curajul nu poate fi transmutat în Ură. Stările mentale fac parte dintr-o multitudine de clase, fiecare clasă având polii săi opuși, iar transmutația este posibilă între aceștia.

Discipolul va înțelege cu ușurință că în stările mentale, precum și în fenomenele Planului Fizic cei doi poli pot fi clasificați ca fiind polul Pozitiv și polul Negativ. Astfel, Iubirea este Pozitivă în raport cu Ura, Curajul este Pozitiv în

raport cu Frica, Activitatea se opune Nonactivității etc., etc. În același timp, este important de observat că, până și pentru cei care nu sunt familiarizați cu Principiul vibrației, polul pozitiv pare să fie de un grad mai înalt decât cel negativ și îl domină în mod evident. Tendința Naturii este în direcția activității dominante a polului pozitiv.

Pe lângă schimbarea de poli a propriilor stări mentale ale unei persoane prin acțiunea artei polarizării, fenomenele Influenței Mentale, în nenumăratele sale faze, ne demonstrează că principiul poate fi extins astfel încât să cuprindă fenomenul influenței unei minți asupra alteia, subiect despre care s-a scris și s-a vorbit atât de mult în ultima vreme. Când devine clar că este posibilă Inducția Mentală, altfel spus, că stările mentale pot fi generate prin „inducție” din partea altora, atunci putem înțelege cu ușurință cum o anumită intensitate a vibrației sau polarizării unei anumite stări mentale poate fi comunicată unei alte persoane și, astfel, polaritatea ei din acea clasă de stări mentale se schimbă. Doar urmând acest principiu se pot obține numeroase „tratamente mentale”. De exemplu, o persoană este cuprinsă de ipohondrie, de melancolie și este temătoare. Psihiatrul își va aduce mintea până la vibrația dorită prin exercitarea voinței sale bine antrenate și va obține astfel polarizarea dorită în propriul caz. Apoi, el va genera, prin inducție, o stare mentală similară celeilalte persoane, rezultatul fiind că vibrațiile sunt intensificate, iar aceasta se va polariza spre capătul pozitiv al scării, și nu spre cel negativ, iar frica sa și alte emoții negative vor fi transmutate în curaj și în stări mentale pozitive similare. O analiză succintă va demonstra că aceste schimbări mentale sunt aproape în întregime conforme direcției polarizării, schimbarea fiind una de grad, și nu de clasă.

Conștientizând existența acestui mare principiu hermetic, discipolul va înțelege mai bine stările mentale proprii și ale celorlalți. El va pricepe că aceste stări sunt doar schimbări de grad și va fi capabil astfel să ridice sau să coboare vibrația după cum dorește — să schimbe polii săi mentali și în acest mod să fie Stăpânul propriilor stări mentale, în loc să

fie sclavul și supusul lor. Prin cunoștințele sale, va fi capabil să-și ajute în mod inteligent semenii și, folosind metode adecvate, să schimbe polaritatea când se dorește acest lucru. Îi sfătuim pe toți discipolii să se familiarizeze cu acest Principiu al polarității, deoarece o înțelegere corectă va clarifica multe subiecte dificile.

Capitolul 11

Ritmul

Totul curge în afară și în interior; totul este supus valurilor schimbării; toate lucrurile se nasc și apun; balansul pendulului se manifestă în toate; mișcarea de oscilație la dreapta este contrabalansată de mișcarea de oscilație la stânga; ritmul se echilibrează prin compensare.

Kybalion

Cel de-al cincilea mare principiu hermetic, Principiul ritmului, întruchipează adevărul conform căruia în orice există, se manifestă o mișcare regulată, o mișcare înainte și înapoi, un flux și un influx, o oscilație înainte și înapoi, un balans de tipul pendulului, o maree compusă din flux și reflux, un val care crește și coboară, manifestarea între doi poli în planurile fizic, mental sau spiritual. Principiul ritmului este strâns legat de Principiul polarității descris în capitolul precedent. Ritmul se manifestă între cei doi poli stabiliți de Principiul polarității. Totuși, aceasta nu înseamnă că pendulul ritmului se balansează până la polii extremi, întrucât așa ceva se întâmplă rar; de fapt, în majoritatea cazurilor, este dificil de stabilit care sunt opușii polari extremi. Însă mișcarea oscilatorie are loc întotdeauna mai întâi „spre” un pol și apoi spre celălalt.

Există întotdeauna o acțiune și o reacțiune, o mișcare înainte și una de recul, o mișcare de creștere și una de descreștere, manifestate în toate straturile atmosferice și fenomenele din Univers. Stelele, planetele, oamenii, animalele,

plantele, mineralele, forțele, energia, spiritul și materia, ei da, chiar și Spiritul manifestă acest principiu. Principiul se manifestă prin crearea și dispariția lumilor, prin ascensiunea și declinul națiunilor, în istoria existenței tuturor lucrurilor și, în sfârșit, în stările mentale ale omului.

Începând cu formele de manifestare ale Spiritului — ale TOTULUI — se poate observa că există dintotdeauna Emanația și Absorbția, „expirația și inspirația unui Brahman“, cum formulează brahmanii. Universurile sunt create; ating cel mai de jos punct de materialitate; iar după aceea încep pendularea ascensională. Stelele își fac apariția și, după ce au atins culmea puterii lor, începe procesul de retrogresiune și, după trecerea altor eoni, ajung mase inerte de materie, în așteptarea unui alt impuls care să le trezească din nou energiile interne la viață și astfel să înceapă un nou ciclu al vieții solare. Și la fel se întâmplă cu toate planetele. Se nasc, se dezvoltă și mor doar pentru a renaște din nou. Și astfel se întâmplă cu toate lucrurile care au înfățișare și formă; ele pendulează de la acțiune la reacțiune, de la naștere la moarte, de la activitate la inactivitate și apoi o iau de la capăt. Astfel se întâmplă cu toate ființele vii; ele se nasc, se dezvoltă și mor, apoi re-nasc. La fel se întâmplă și cu toate mișcările majore, filosofii, credințe, mode, guvernări, națiuni și toate celelalte — toate traversează nașterea, creșterea, maturitatea, declinul, moartea și după aceea se nasc din nou. Oscilația pendulului este mereu prezentă.

Noaptea vine după zi, iar ziua după noapte. Pendulul oscilează de la vară la iarnă și o ia de la capăt. Corpusculii, atomii, moleculele și toate masele de materie pendulează în jurul unor cercuri din natură. Nu există ceva care să însemne repaus absolut sau încetarea mișcării și orice mișcare este pătrunsă de ritm. Principiul are aplicație universală. El poate fi aplicat la orice aspect sau fenomen din oricare dintre numeroasele planuri ale vieții. El poate fi aplicat la toate etapele activității umane. Întotdeauna va exista balansul ritmic de la un pol la celălalt. Pendulul Universal este în mișcare pentru

totdeauna. Valurile vieții se mișcă înăuntru și în afară, conform Legii.

Principiul ritmului este bine înțeles de știința modernă și este considerat o lege universală care se aplică la lucrurile materiale. Însă hermetiștii merg mai departe cu aplicarea acestui principiu și înțeleg că manifestările și influența lui se extind asupra activităților mentale ale omului și astfel se explică succesiunea uimitoare de stări, sentimente și alte schimbări care ne tulbură și ne perturbă și pe care le observăm la noi. Studiind modurile în care acționează acest principiu, hermetiștii au învățat să evite unele dintre efectele lui prin transmutație.

Maeștrii hermetici au înțeles de mult că, în vreme ce Principiul ritmului rămâne invariabil și este prezent mereu în fenomenele mentale, există încă două planuri de manifestare ale lui în ceea ce privește fenomenele mentale. Ei au descoperit două planuri generale ale Conștiinței, mai Coborât și mai Înalt, iar înțelegerea acestui aspect i-a ajutat să se ridice pe un plan mai înalt și să scape astfel de balansul pendulului ritmic, care se manifestă pe un plan mai jos. Cu alte cuvinte, balansul pendulului avea loc pe un Plan al Inconștientului, iar Conștiința nu era afectată. Ei au denumit acest lucru Legea neutralizării. Acțiunea ei constă în ridicarea Eului deasupra vibrațiilor Planului Inconștient al activității mentale, astfel încât balansul negativ al pendulului să nu se manifeste în conștiință și, în acest fel, ei să rămână neafecțați. Este ca și cum te-ai ridica deasupra unui obiect și l-ai lăsa să treacă pe sub tine. Un maestru hermetic sau un discipol inițiat se polarizează pe sine la polul dorit și, printr-un proces similar „refuzului” de a participa la mișcarea de recul a pendulului sau, dacă preferați, printr-o „negare” a influenței asupra propriei persoane, rămâne bine ancorat în poziția sa polarizată și lasă pendulul mental să oscileze înapoi, în planul inconștientului. Toți aceia care au reușit să atingă un nivel de autocontrol, în mod mai mult sau mai puțin conștient, și care refuză să se lase afectați de stările lor de spirit și de stările mentale

negative pun în aplicare Legea neutralizării. Cu toate acestea, maestrul duce aceasta artă a autostăpânirii de sine la un nivel mai înalt de desăvârșire și, făcând uz de propria Voință, atinge un nivel de Siguranță de sine și de Fermitate Mentală aproape imposibil de imaginat de către cei care se lasă purtați de balansul permanent al pendulului mental al propriilor stări și sentimente.

Orice persoană rațională care înțelege că, în majoritate, oamenii sunt creaturi zămislite din stări de spirit, sentimente și emoție poate aprecia cât de important este acest lucru și cât de greu este să ajungi la o asemenea stăpânire de sine. Dacă vă opriți o clipă să reflectați, veți înțelege cât de mult v-au afectat în viață aceste pendulări ale ritmului — cum o perioadă de entuziasm a fost în mod inevitabil urmată de sentimentul de deznădejde și de o stare de depresie. În mod similar, stările voastre și perioadele marcate de curaj au fost urmate de stări opuse de frică. Și așa li s-a întâmplat mereu celor mai mulți dintre oameni — valuri de sentimente i-au însuflețit și i-au dezamăgit, însă nu au bănuț niciodată care era cauza sau motivul acestor fenomene mentale. Cel ce va înțelege modurile în care acționează acest principiu va dobândi cheia stăpânirii acestor oscilații ritmice de sentimente și va reuși să se cunoască mai bine pe sine și să evite să fie purtat de valurile vieții. Voința este superioară manifestării conștiente a acestui principiu, deși principiul în sine nu poate fi niciodată distrus. Putem să ne ferim din calea efectelor lui, dar principiul acționează. Pendulul își urmează balansul lui la infinit, chiar dacă putem să ne ferim să fim antrenați în mișcarea lui.

Există și alte trăsături ale modului de acțiune a acestui Principiu al ritmului, despre care dorim să vorbim în acest moment. În modurile lui de manifestare, un rol important îl are Legea compensației. Una dintre definițiile sau semnificațiile cuvântului „a compensa” este „a contrabalansa”, acesta fiind sensul în care hermetiștii folosesc termenul. La această Lege a compensației se referă *Kybalionul* atunci când spune: „Mișcarea de oscilație la dreapta este contrabalansată

de mișcarea de oscilație la stânga; ritmul se echilibrează prin compensare".

Legea compensației postulează că balansul într-o direcție determină balansul în direcția opusă sau spre polul opus — unul îl echilibrează sau îl contrabalansează pe celălalt. Pe Planul Fizic, putem constata că există multe exemple ale acestei legi. Pendulul de la ceas se balansează pe o anumită distanță la dreapta, apoi pe o distanță egală la stânga. Anotimpurile oscilează unul după altul în același mod. Mareea se supune aceleiași legi. Și aceeași lege se manifestă în toate fenomenele ritmului. Pendulul, dacă va avea un balans scurt într-o direcție, va avea un balans la fel de scurt în direcția opusă, în timp ce un balans lung la dreapta va fi urmat în mod invariabil de un balans lung la stânga. Un obiect aruncat în sus la o anumită înălțime are de străbătut o distanță egală la revenirea lui pe pământ. Forța cu care un proiectil este trimis în sus pe o distanță de mai bine de un kilometru și jumătate este identică cu cea a proiectilului care revine pe pământ. Această lege este constantă pe Planul Fizic, după cum se poate constata din dovezile standard autorizate.

Însă hermetiștii merg mai departe. Ei ne învață că stările mentale ale omului se supun aceleiași legi. Cel ce se înfruptă din plin din plăcerile vieții este hărăzit să cunoască din plin suferința, pe când acela care are parte de puțină suferință este capabil să simtă doar puțină bucurie. Porcul suferă puțin din punct de vedere mental și se bucură la fel de puțin — există o compensare. Iar, pe de altă parte, există alte animale care se bucură din plin, dar ale căror sistem nervos și temperament le fac să sufere până la un prag extrem de ridicat al durerii. Același lucru este valabil în cazul omului. Există temperamente care nu-i îngăduie omului decât puțină bucurie și, în mod egal, mai puțină suferință, în timp ce există altele care îi permit să aibă parte de cea mai intensă bucurie, dar, totodată, de cea mai intensă suferință. Regula este că potențialul de suferință și de plăcere cu care este înzestrat fiecare individ se echilibrează. Legea compensației funcționează aici din plin.

Însă hermetiștii merg chiar mai departe în această chestiune. Ei ne învață că, înainte să fie capabilă să se bucure într-o anumită măsură de plăcere, o persoană trebuie să fi parcurs în egală măsură mișcarea spre polul opus al sentimentului. Ei susțin totuși că polul negativ precedă întotdeauna polul pozitiv în această privință, ceea ce înseamnă că, dacă va trăi într-o anumită măsură plăcerea, nu urmează neapărat că va trebui „să plătească pentru ea” cu aceeași intensitate a suferinței; dimpotrivă, plăcerea este balansul ritmic, conform Legii compensației, pentru un nivel de suferință trăită anterior fie în viața prezentă, fie într-o reîncarnare anterioară. Acest aspect aruncă o lumină nouă asupra problemei suferinței.

Hermetiștii înțeleg lanțul existențelor ca fiind continuu și formând o parte din viața individului. În acest mod este înțeles balansul ritmic și ar fi lipsit de orice sens dacă nu am accepta adevărul reîncarnării.

Dar hermetiștii susțin că maestrul sau discipolul inițiat este capabil, într-o mare măsură, să evite mișcarea balansului spre suferință, făcând apel la procesul neutralizării menționat. Ridicându-se într-un plan mai înalt al eului, mare parte din experiența trăită de cei care locuiesc într-un plan mai jos decât el este evitată și îi e străină.

Legea compensației joacă un rol important în existența bărbaților și femeilor. Este de observat că, în general, fiecare „plătește prețul” pentru orice posedă sau îi lipsește. Dacă deține un lucru, atunci îi lipsește altceva — echilibrul este atins. Nimeni nu poate „păstra în același timp și banii, și prăjitura”. Orice lucru are o parte plăcută și una neplăcută. Pentru lucrurile pe care le-ai dobândit, vei plăti întotdeauna prin lucrurile pe care le vei pierde. Bogații au mult din ceea ce le lipsește săracilor, dar săracii au adesea ceea ce nu pot avea bogații. Milionarul poate să aibă înclinația de a benche-tui, iar bogăția să-i asigure toate bunătățile și extravaganțele de pe masa îndestulării, dar să nu se bucure de toate acestea; el îl invidiază pe truditorul sărac pentru apetitul și digestia lui, deși acestuia îi lipsesc bogăția și înclinațiile milionarului. Truditorul se bucură mai mult de bucatele îndestulate decât

ar putea s-o facă vreodată milionarul, chiar dacă apetitul nu i-ar slăbi și nici digestia n-ar lenevi, deoarece dorințele, obișnuințele și înclinațiile diferă. Și la fel se petrec lucrurile în viață. Legea compensației acționează în permanență, străduindu-se să atingă echilibrul și contrabalansarea și reușind întotdeauna s-o facă în timp, chiar dacă e nevoie de mai multe vieți pentru balansul de revenire a pendulului ritmului.

Capitolul 12

Cauzalitatea

Orice Cauză are un Efect, orice Efect are o Cauză, totul se petrece conform Legii; spunem că ceva se datorează Șansei atunci când nu înțelegem Legea; există multe planuri ale cauzalității, însă nimic nu rămâne în afara Legii.

Kybalion

Cel de-al șaselea mare principiu hermetic, Principiul cauzei și al efectului, întruchipează adevărul conform căruia Legea se răspândește în tot Universul; nimic nu se petrece la întâmplare; Întâmplarea, Șansa sunt doar termeni care evidențiază cauza existentă, care nu este înțeleasă sau percepută; fenomenul este continuu, fără întrerupere sau excepție.

Principiul cauzei și al efectului stă la baza oricărei gândiri științifice, antică sau modernă, și a fost formulat de învățătorii hermetici de la începutul vremurilor. Deși încă de atunci dispute numeroase și diverse au avut loc între mai multe școli de gândire, toate aceste controverse s-au concentrat îndeosebi asupra unor detalii legate de modurile de acțiune ale principiului și, chiar mai des, asupra semnificației anumitor cuvinte. Toți gânditorii lumii demni de acest nume au considerat că Principiul fundamental al cauzei și efectului este unul corect. Să gândești altfel ar însemna să scoți fenomenele universului din domeniul Legii și al Ordinii și să le lași la voia imaginarii, pe care oamenii îl mai denumesc „șansă“.

O succintă detaliere ne va demonstra că, în realitate, nu există ceea ce noi numim Șansă pură. Dictionarul Webster

definește cuvântul „șansă” după cum urmează: „Un presupus factor sau mod de activitate, altul decât o forță, o lege sau un scop; acțiunea sau activitatea unui asemenea factor; presupusul efect al unui astfel de factor; o întâmplare; ceva neprevăzut; un accident etc.”. Dar, dacă vom reflecta mai profund, vom constata că nu poate exista un astfel de factor în afara legii, în afara cauzei și efectului. Cum ar putea exista ceva care să acționeze în universul fenomenal independent de legi, de ordine și de continuitatea acestuia din urmă? Un astfel de „ceva” ar fi complet independent de tendința ordonată a universului și, prin urmare, superioară lui. Nu ne putem imagina nimic în afara TOTULUI care să fie dincolo de lege, și aceasta deoarece TOTUL este însăși LEGEA. Nu se află loc în univers pentru ceva în afara legii și independent de ea. Existența unui astfel de Ceva ar face ca toate Legile Naturale să fie ineficiente și ar arunca universul în dezordine și lipsă absolută de legi.

La o examinare mai atentă, vom constata că ceea ce numim „șansă” este doar o expresie care se referă la cauze obscure, la cauze pe care noi nu le putem percepe, pe care nu le putem înțelege. Cuvântul este derivat din altul care înseamnă „a cădea” (așa cum se rostogolesc zarurile), ideea fiind că zarurile care se rostogolesc în cădere (ca multe alte întâmplări) sunt doar o „întâmplare” nelegată de vreo cauză. Iar acesta este sensul în care termenul este folosit în general. Dar, la o privire mai atentă, se observă că nu există nicio şansă, absolut niciuna cu privire la căderea zarurilor. De fiecare dată când un zar cade și ne arată un anumit număr, el se supune unei legi la fel de infailibile precum aceea care guvernează mișcarea de revoluție a planetelor în jurul soarelui. În spatele căderii zarului se află cauzele sau lanțurile de cauze care merg mult mai departe decât ar putea mintea umană să cuprindă. Poziția zarului în cutie, volumul de energie musculară cheltuit pentru a arunca zarul, starea mesei etc., etc., toate sunt cauze al căror efect poate fi văzut cu ochiul liber. Dar în spatele acestor cauze vizibile există lanțuri de cauze nevăzute care le-au precedat, toate având ca urmare numărul pe care zarul în cădere ni-l arată pe fața orientată în sus.

Dacă un zar va fi aruncat de mai multe ori, se va constata că numerele pe care le arată vor fi aproximativ egale, altfel spus, va exista un număr egal de cazuri în care latura lui de sus arată un punct, două puncte și așa mai departe. Aruncați cu un ban în sus, și el poate să cadă ori „cap“, ori „pajură“; dar, dacă veți arunca moneda de mai multe ori în aer, situațiile cu varianta „cap“ și cele cu varianta „pajură“ vor fi aproape egale. Acesta este modul de acțiune a legii mediei. Dar și media aruncărilor cu banul, și o singură aruncare cu banul se supun aceleiași Legi a cauzei și efectului și, dacă am putea analiza cauzele care au precedat fenomenul, ar deveni absolut evident că ar fi fost pur și simplu imposibil ca zarul să cadă altfel decât s-a întâmplat, în aceleași circumstanțe și în același timp. Date fiind aceleași cauze, vom obține aceleași rezultate. Pentru fiecare eveniment, există întotdeauna o „cauză“ și un „deoarece“. Nimic nu „se întâmplă“ vreodată fără o cauză sau, mai degrabă, fără un lanț de cauze.

Este posibil să se fi creat o oarecare confuzie în mintea celor care își propun să înțeleagă acest principiu, pornind de la faptul că ei nu au reușit să explice modul în care un lucru ar putea cauza un altul — altfel spus, să fie „creatorul“ celui de-al doilea lucru. De fapt, niciun „lucru“ nu cauzează niciodată și nici nu „creează“ un alt „lucru“. Cauza și efectul au de-a face doar cu „evenimentele“. Un „eveniment“ este „acela care apare, vine sau se întâmplă ca rezultat sau ca o consecință a unui eveniment precedent“. Niciun eveniment nu „creează“ un alt eveniment, ci este mai degrabă o succesiune în marele lanț ordonat de evenimente care izvorăsc din energia creatoare a TOTULUI. Există o continuitate între toate evenimentele precedente, succesive și ulterioare. Există o relație între tot ceea ce s-a petrecut înainte și tot ceea ce urmează. O piatră este dislocată dintr-o parte a muntelui și se prăbușește peste acoperișul unei case din valea de la poalele muntelui. La prima vedere, percepem ceea ce s-a întâmplat ca pe un efect al întâmplării, dar, când vom analiza problema, vom descoperi că în spatele ei se află un mare lanț de cauze. În primul rând, ploaia care a căzut a înmuiat pământul care susținea

bucata de piatră și a făcut-o să se prăbușească; apoi, în spatele acestui fenomen a fost influența soarelui, a altor ploii etc., care au desprins treptat bucata de stâncă dintr-o altă bucată mai mare; apoi, au fost cauzele care au condus la formarea muntelui și la înălțarea lui în urma convulsiilor din natură și tot așa *ad infinitum*. După aceea, am putea urmări cauzele care au provocat ploaia etc. Apoi, am putea lua în considerare starea acoperișului. Pe scurt, vom descoperi în curând că suntem implicați într-o rețea de cauze și efecte, din care vom face eforturi să ieșim singuri.

Așa cum omul are doi părinți, patru bunici, opt străbunici și șaisprezece stră-străbunici și așa mai departe — până când, să spunem, la a patruzecia generație, numărul strămoșilor ajunge să fie de ordinul multor milioane —, la fel se întâmplă și cu numărul cauzelor din spatele celui mai neînsemnat eveniment sau fenomen, cum ar fi trecerea unei particule infime de funingine prin fața ochilor noștri. Nu este simplu să identificăm particula de funingine până în perioadele de început din istoria omenirii, când era înglobată în trunchiul masiv al unui copac, care mai târziu a fost transformat în cărbune și tot așa, până când o particulă de funingine a ajuns acum să treacă prin fața ochilor noștri în drumul ei spre alte aventuri. Și o înlănțuire puternică de evenimente, cauze și efecte au adus-o la starea actuală, aceasta nefiind altceva decât una dintre înlănțuirile de evenimente care vor continua să genereze evenimente sute de ani de-acum înainte. Una dintre seriile de evenimente declanșate de mica particulă de funingine a fost scrierea acestor rânduri, care l-a determinat pe zețar să realizeze anumite operațiuni, pe corector, la rândul lui, să ducă la bun sfârșit alte operațiuni, și care vor avea drept efect să încolțească anumite gânduri în mintea voastră și a altora, ceea ce, în schimb, le va influența gândirea altora și așa mai departe, și mai departe, mai presus de capacitatea omului de a concepe lucrurile ulterior — și totul a început de la trecerea prin fața ochilor a unei particule infinitezimale de funingine, ceea ce demonstrează relativitatea și asocierea dintre lucruri, precum și realitatea ce decurge

de aici, că „nu există mare, nu există mărunț, în mintea ce este cauză pentru toate“.

Să ne oprim să reflectăm un moment. Dacă un anumit bărbat nu ar fi întâlnit o anumită femeie cu mult timp în urmă, în perioada întunecată a Epocii de Piatră, voi, cei care citiți acum aceste rânduri, nu ați fi fost acum aici. Și, probabil, dacă același cuplu nu s-ar fi întâlnit, noi, cei care scriem acum aceste rânduri, nu am fi fost acum aici. Iar actul în sine de a scrie, care ne revine nouă, și acela de a citi, care vă revine vouă, nu ar influența doar existențele voastre și ale noastre, ci ar avea, de asemenea, un efect direct sau indirect asupra multor alți oameni care sunt acum în viață și care vor trăi mult timp de-acum înainte. Fiecare gând pe care îl formulăm, fiecare act pe care îl îndeplinim au rezultate directe și indirecte care se potrivesc în marele lanț al cauzei și efectului.

Nu ne propunem să luăm în considerare în acest volum aspectul liberului-arbitru sau pe cel al determinismului, din diferite motive. Printre acestea, principalul este că niciuna dintre laturile controverselor nu este absolut corectă — de fapt, ambele laturi sunt parțial corecte, conform învățăturilor hermetice. Principiul polarității demonstrează că ambele sunt doar Jumătăți de Adevăr — polii opuși ai Adevărului. Învățăturile spun că omul poate fi în același timp liber și totuși legat de necesitate, în funcție de semnificația termenilor și de superioritatea Adevărului de la înălțimea căreia este analizată problema. Scriitorii din vechime formulează problema în acest fel: „Cu cât creația se îndepărtează mai mult de centru, cu atât este mai legată de el; cu cât se apropie mai mult de centru, cu atât devine mai liberă“.

În majoritate, oamenii sunt mai mult sau mai puțin sclavii eredității, ai mediului etc. și se bucură de prea puțină libertate. Ei sunt influențați de opiniile, obiceiurile și gândurile lumii exterioare și, totodată, de emoțiile, sentimentele, stările lor de spirit etc. Oamenii nu pot să manifeste niciun control demn de acest nume. Ei resping plini de indignare această aserțiune, spunând: „De ce, sunt într-adevăr liber să acționez și să fac așa cum îmi place — fac exact ceea ce vreau să fac“. Dar nu

reuşesc să explice de unde provin aceste „vreau să” şi „cum îmi place”. Ce îi face să „vrea să” facă un lucru în detrimentul altuia, ce îi face să le „placă” să facă un lucru şi nu un altul? Nu există niciun „deoarece” în locul lui „care să-mi placă” şi „pe care să-l vreau”? Maestrul poate schimba aceste „cum îmi place” şi „cum vreau” în altele de la capătul opus al polului mental. El este capabil să „vrea să vrea”, în loc să vrea pentru că un anumit sentiment, o anumită stare, emoţie sau sugestie din mediul din afară determină o tendinţă sau o dorinţă a lui să procedeze în acest fel.

Cei mai mulţi oameni sunt duşi de val ca pietrele care se rostogolesc, obedienţi faţă de mediul lor, de influenţele din afară şi de stările lor interioare, de dorinţe etc., ca să nu mai amintim dorinţele şi voinţa altora, mai puternice decât ale lor, ereditatea, mediul şi de sugestiile din afară, care îi poartă în vârtejul lor fără ca ei să opună rezistenţă sau să-şi exercite voinţa. Mutaţi dintr-un loc într-altul asemenea pionilor de pe tabla de şah a vieţii, îşi joacă rolurile şi sunt daţi de-o parte când jocul s-a sfârşit. Însă maeştrii, care cunosc regulile jocului, se ridică deasupra planului existenţei materiale şi se plasează singuri în contact cu forţele mai înalte ale naturii lor, dominându-şi propriile stări de spirit, caracterele, calităţile şi polaritatea, precum şi mediul din jur. În acest fel, ei devin jucătorii care mută piesele pe tabla de şah în locul Pionilor — cauze în locul efectelor. Maeştrii nu eludează cauzalitatea din planurile mai înalte, ci se integrează în ele, odată cu legile superioare şi, în acest fel, stăpânesc situaţiile din Planul Material. Astfel, ei constituie partea conştientă a legii în loc să fie doar instrumente oarbe. În timp ce slujesc în planuri mai înalte, guvernează în planul material.

Dar, în planuri superioare sau inferioare, legea acţionează mereu. Nu există ceva care să însemne şansă. Zeiţa oarbă a fost alungată de Raţiune. Acum, suntem capabili să vedem cu ochii pe care ni i-a limpezit cunoaşterea că totul este guvernat de Legea Universală, că numărul infinit de legi nu reprezintă decât manifestări ale Unicei Mari Legi — LEGEA care este TOTUL. Este adevărat că nimic nu scapă neobservat de

Spiritul TOTULUI, că până și firele de păr de pe capul nostru sunt numărate, după cum stă scris în scripturi. Nimic nu se află în afara legii, nimic care să se întâmple contrar ei. Și totuși, nu faceți greșea să presupuneți că omul este doar un simplu mecanism, nici pe departe. Învățăturile hermetice spun că omul poate folosi legea pentru a stăpâni legile, iar ceea ce este superior va triumfa întotdeauna în fața a ceea ce este inferior, până când va fi atins stadiul în care el va căuta refugiu în însăși LEGEA și va râde în sinea lui că a disprețuit legile fenomenale. Sunteți capabili să înțelegeți adevărata semnificație a acestor lucruri?

Capitolul 13

Genul

Genul se regăsește în toate; orice pe această lume deține principiul masculin și principiul feminin; genul se manifestă pe toate planurile.

Kybalion

Cel de-al șaptelea mare principiu hermetic, Principiul genului, întruchiează adevărul conform căruia genul se manifestă în orice, iar principiile masculin și feminin sunt prezente și active dintotdeauna în toate etapele fenomenelor, în fiecare plan al existenței. Este momentul să facem precizarea că termenul gen, în semnificația hermetică, nu poate avea același înțeles cu acela de sex, în accepțiunea obișnuită a cuvântului.

Cuvântul „gen” derivă din rădăcina latină care înseamnă „a procrea, a zămisi, a genera, a crea, a produce”. O succintă reflecție vă va edifica asupra faptului că acest cuvânt are o semnificație mai bogată și mai generală decât termenul „sex”, acesta din urmă făcând referire la deosebirile fizice dintre sexul bărbătesc și cel femeiesc la ființele vii. Sexul este doar o manifestare a genului pe un anumit plan al Marelui Plan Fizic, planul vieții organice. Dorim să subliniem această diferență, având în vedere că unii autori, care au dobândit cunoștințe vagi de filosofie hermetică, au căutat să identifice acest al șaptelea principiu hermetic cu unele teorii trăsnete și fanteziste și adesea reprobabile privitoare la sex.

Menirea genului este în mod exclusiv aceea de a crea, de a produce, de a genera etc., iar manifestările sale sunt vizibile

în fiecare plan al fenomenelor. Este într-o măsură dificil să se aducă dovezi de ordin științific, deoarece știința nu a recunoscut până în prezent că acest principiu ar avea aplicație universală. Totuși, există unele dovezi provenind din surse științifice. În primul rând, vom descoperi manifestarea clară a Principiului genului printre corpusculi, ioni sau electroni, care constituie baza Materiei, așa cum este ea cunoscută astăzi de știință și care, prin alcătuirea anumitor combinații, formează Atomul. Acesta din urmă, până nu demult, era privit ca fiind final și indivizibil.

După ultimele descoperiri ale științei, atomul este compus dintr-o multitudine de corpusculi, electroni sau ioni (după cum au fost atribuite diferite denumiri de cei în drept), care au o mișcare de revoluție unul în jurul celuilalt și care vibrează într-un grad ridicat de intensitate. Dar aserțiunea de mai sus continuă cu ideea că formarea atomului se datorează într-adevăr grupării unor corpusculi negativi în jurul unui pozitiv — corpusculii pozitivi par să exercite o anumită influență asupra corpusculilor negativi, determinându-i pe aceștia din urmă să inițieze anumite combinații și astfel „să creeze” sau „să genereze” un atom. Acest lucru corespunde celor mai vechi dintre învățăturile hermetice, care au identificat întotdeauna principiul masculin al genului cu Polul „pozitiv”, iar pe cel feminin cu Polul „negativ” din electricitate.

Ar mai fi necesare câteva cuvinte despre această identificare. În mintea publicului s-a format o impresie complet greșită cu privire la calitățile așa-zisului pol „negativ” al materiei în stare electrică sau magnetică. Știința folosește în mod eronat termenii pozitiv și negativ când îi aplică la acest fenomen. Cuvântul pozitiv înseamnă ceva real și puternic, în comparație cu termenul negativ, care se referă la irealitate sau slăbiciune. Nimic nu este mai depărtat de starea reală a fenomenelor electrice. Așa-numitul pol negativ al bateriei este, de fapt, polul din care și prin care se manifestă generarea sau producerea unor noi forme și energii. Nu este nimic „negativ” în legătură cu el. Cele mai avizate autorități științifice folosesc astăzi cuvântul „catod” în loc de „negativ”, cuvântul catod provenind

din limba greacă, unde înseamnă „proveniență, calea de generare etc.". Pornind de la polul catodic roiesc mii de electroni sau corpusculi, din același pol pornesc acele „raze" minunate, care au revoluționat cele mai îndrăznețe concepții științifice în ultimul deceniu. Polul catodic este mama tuturor fenomenelor stranii care au făcut inutile vechile manuale de fizică și au determinat ca multe teorii acceptate vreme îndelungată să fie exilate în categoria speculațiilor științifice. Catodul sau polul negativ reprezintă Principiul-Mamă al Fenomenelor Electrice și al celor mai subtile forme ale materiei cunoscute până în prezent de știință. După cum puteți constata, suntem îndreptățiți să refuzăm să folosim termenul „negativ" în analiza subiectului nostru și să insistăm să-l înlocuim cu „feminin". Realitățile de necontestat ne conduc la această concluzie, fără să luăm în considerare învățăturile hermetice. Și astfel, vom folosi cuvântul „feminin" în locul lui „negativ" atunci când ne referim la polul activității.

Cele mai recente descoperiri științifice vorbesc despre faptul că acei corpusculi creatori sau electroni sunt feminini (știința postulează că „ei sunt compuși din electricitate negativă" — noi spunem că sunt compuși din energie feminină).

Un corpuscul feminin ajunge să se detașeze sau, mai bine spus, să părăsească un corpuscul masculin și începe o nouă existență. El caută în mod activ să se unească cu un corpuscul masculin, simțind nevoia să facă astfel prin impulsul natural de a crea noi forme ale Materiei sau Energiei. Unul dintre autorii preocupați de acest studiu merge atât de departe încât folosește exprimarea următoare: „El caută dintr-odată, din proprie voință, o uniune". Această detașare și unire formează baza celei mai mari părți din acțiunile universului chimic. Când corpusculul feminin se unește cu un corpuscul masculin, începe un anumit proces. Particulele feminine vibrează rapid sub influența energiei masculine și circulă cu viteză în jurul acestora din urmă. Rezultatul este nașterea unui nou atom. Acest nou atom este, de fapt, compus dintr-o uniune de electroni sau corpusculi masculini și feminini, dar, când uniunea este constituită, atomul este un lucru

separat, având anumite proprietăți, fără să mai manifeste proprietatea electricității libere. Procesul de detașare sau de separare a electronilor feminini este numit „ionizare”. Acești electroni sau corpusculi sunt cei mai activi agenți din câmpul Naturii. Luând naștere din uniunea sau combinația lor, se manifestă diverse fenomene ale luminii, căldurii, electricității, magnetismului, atracției, respingerii, afinității chimice și reversului acesteia, precum și fenomene similare. Și toate acestea iau naștere odată cu acțiunea Principiului genului în planul Energiei.

Rolul principiului masculin pare să fie acela de a direcționa o anumită energie inerentă spre principiul feminin și, în acest fel, de a declanșa activitatea proceselor creatoare. Însă principiul feminin este cel care face întotdeauna activitatea creatoare activă — și acest lucru este valabil pe toate planurile. Cu toate acestea, fiecare principiu este incapabil de energie operativă fără ajutorul celuilalt. În cazul unor forme de viață, cele două principii sunt combinate în același organism. Din acest motiv, tot ce există în lumea organică manifestă ambele genuri — întotdeauna aspectul masculin este prezent în forma feminină și viceversa. Învățăturile hermetice acordă o mare atenție analizei modului de acțiune al celor două principii ale genului în producerea și manifestarea diverselor forme de energie etc., dar noi nu considerăm că este cazul să aprofundăm acum această analiză, întrucât nu suntem în măsură să o susținem cu dovezi științifice, deoarece știința nu a progresat până în prezent atât de mult. Însă exemplul pe care l-am dat cu privire la fenomenele electronilor sau corpusculilor demonstrează că știința este pe calea cea bună și vă oferă o idee generală despre principiile fundamentale.

Unii specialiști de frunte din lumea cercetării științifice și-au exprimat convingerea că în procesul de formare a cristalelor urma să fie descoperit ceva care corespundea „activității sexuale”, ceea ce reprezintă un alt indiciu pentru direcția din care bătea vântul în cercetarea științifică. Și fiecare an va aduce cu sine alte date incontestabile care să coroboreze justetea Principiului hermetic al genului. Se va constata că genul este

în permanentă funcționare și manifestare în câmpul materiei anorganice și în câmpul Energiei sau al Forței. Astăzi, electricitatea este privită în general ca fiind „ceva” în care toate celelalte forme de energie par să se contopească sau să se dizolve. „Teoria Electrică a Universului” este cea mai recentă doctrină științifică și crește rapid în popularitate și acceptare. Și astfel devine evident că, dacă suntem capabili să descoperim prin fenomenul electricității — chiar și în faza incipientă și în sursa manifestărilor sale — o dovadă clară și dincolo de orice îndoială a prezenței genului și activităților sale, suntem îndreptățiți să vă cerem să credeți că, în sfârșit, știința a oferit dovezi ale existenței marelui principiu hermetic al genului în toate fenomenele universale.

Nu este nevoie să vă răpesc din timp cu bine-cunoscutele fenomene ale „atracției și respingerii” atomilor, cu afinitatea chimică, cu „iubirea și ura” dintre particulele atomice sau cu atracția sau coeziunea dintre moleculele materiei. Aceste realități sunt mult prea bine cunoscute ca să mai fie nevoie de comentarii extinse din partea noastră. Dar v-ați gândit vreodată că toate aceste lucruri sunt manifestări ale Principiului genului? Se poate să nu vedeți că fenomenul este într-un totu similar cu cel al corpusculilor sau electronilor? Și, în plus, este posibil să nu remarcați justetea învățăturilor hermetice care susțin că însăși Legea gravitației — neobișnuita atracție în virtutea căreia toate particulele și organisme materiei din Univers tind să se orienteze unele către celelalte — nu este altceva decât manifestarea Principiului genului, care acționează în direcția atracției energiei masculine de către energia feminină și viceversa? Nu vă putem oferi dovada științifică în acest sens deocamdată, dar analizați fenomenele în lumina învățăturilor hermetice cu privire la acest subiect și vedeți dacă nu dispuneți de o ipoteză de lucru mai bună decât oricare alta oferită de fizică. Testați orice fenomen fizic și veți observa că Principiul genului este scos mereu în evidență.

Să trecem acum la analiza modului de funcționare a principiului în Planul Mental. Multe caracteristici interesante așteaptă să fie analizate.

Capitolul 14

Genul mental

Studentii la psihologie, care au urmărit tendința modernă a curentului de gândire consacrat fenomenelor mentale, sunt uimiți de persistența ideii de minte duală, care s-a manifestat atât de puternic în ultimii zece sau cincisprezece ani și a dat naștere unui număr de teorii plauzibile cu privire la natura și alcătuirea acestor „două minți”. Cea mai recentă teorie îi aparține regretatului Thomson J. Hudson și s-a bucurat de o mare popularitate în 1893, odată cu avansarea bine-cunoscutei sale teorii „a minții obiective și a celei subiective”, despre care acesta susținea că ar exista în oricare individ. Alți autori au trezit un interes la fel de mare cu teoriile lor privitoare la „mintea conștientă și cea subconștientă”, „mintea voluntară și cea involuntară”, „mintea activă și cea pasivă” etc., etc. Teoriile avansate de diverși cercetători diferă între ele, însă rămâne principiul esențial al „dualității minții”.

Discipolul care studiază filosofia hermetică este tentat să zâmbească de fiecare dată când citește și aude despre aceste numeroase „noi teorii” referitoare la dualitatea minții, fiecare școală asumându-și cu tenacitate propriile teorii dragi și fiecare susținând că a „descoperit adevărul”. Discipolul se întoarce la paginile istoriei oculte și, cu mult timp în urmă, la începuturile abia luminate ale învățăturilor oculte, găsește referiri la vechea doctrină hermetică a Principiului genului în Plan Mental — manifestarea Genului Mental. Și, analizând în continuare, descoperă că străvechea filosofie luase cunoștință de fenomenul „minții duale” și o explica făcând apel la teoria Genului Mental. Această idee a Genului Mental poate fi

explicată în câteva cuvinte discipolilor care sunt familiarizați cu teoriile moderne. Principiul masculin al minții corespunde așa-numitei minți obiective: mintea conștientă, mintea voluntară, mintea activă etc. Principiul feminin al minții corespunde așa-numitei minți subiective: mintea subconștientă, mintea involuntară, mintea pasivă etc. Desigur, învățăturile hermetice nu sunt de acord cu multe dintre teoriile moderne referitoare la natura celor două faze ale minții și nu acceptă multe dintre faptele atribuite celor două aspecte ale minții — unele dintre aceste așa-zise teorii și afirmații fiind exagerate și incapabile să reziste verificării prin experiment și demonstrație. Subliniem aspectele concordante doar pentru a-l ajuta pe discipol să asimileze cunoștințele dobândite anterior din învățăturile filosofiei hermetice. Discipolii lui Hudson vor fi observat aserțiunea de la începutul Capitolului 2, dedicat „Legii fenomenelor fizice”: „Limbajul mistic al filosofilor hermetici dezvăluie aceeași idee generală”, adică dualitatea minții. Dacă dr. Hudson și-ar fi dedicat mai mult timp și ar fi fost preocupat să descifreze câte ceva din „limbajul mistic al filosofiei hermetice”, ar fi putut să înțeleagă mai bine ce înseamnă „mintea duală”, dar atunci, probabil, opera lui atât de interesantă n-ar mai fi fost scrisă. Să ne ocupăm acum de ceea ce spun învățăturile hermetice cu privire la Genul Mental.

Învățătorii hermetici își împărtășesc ideile cu privire la acest subiect propunându-le discipolilor să analizeze ce le spune propria conștiință cu privire la sinele lor. Ei sunt invitați să-și îndrepte atenția spre interiorul lor pentru a-și regăsi sinele. Fiecare dintre ucenici este condus să înțeleagă că propria conștiință îi oferă mai întâi un raport despre existența sinelui său — raportul este „Eu sunt”. La început, acestea par să fie cuvintele finale transmise de conștiință, dar, după o analiză ceva mai detaliată, se dovedește că acest „Eu sunt” poate fi separat sau fragmentat în două părți sau aspecte distincte, care, chiar dacă acționează la unison și în conjuncție, pot totuși să fie separate în conștiință.

Dacă la început pare să fie doar un „Eu”, o analiză mai detaliată și mai atentă dezvăluie că există un „Eu” și un „Sinele

meu". Acești gemeni mentali diferă prin trăsăturile și natura lor, iar o examinare a naturii lor și a fenomenelor care se nasc din aceeași voință aduce mai multă lumină asupra multor probleme de ordin mental.

Să începem prin a analiza pe acel „Sine”, care este confundat de obicei cu „Eu” de către discipol, până când va duce mai departe cercetarea adânc în străfundurile conștiinței. Omul se gândește la sinele său ca fiind compus din anumite sentimente, gusturi, plăceri, antipații, obișnuințe, anumite legături, caracteristici etc., toate contribuind la configurarea personalității sale sau a „sinelui”, așa cum este cunoscut de el sau ceilalți. El știe că aceste emoții și sentimente se modifică, se nasc și mor, se supun Principiului ritmului și Principiului polarității, care îl duc cu ele dintr-o extremă în cealaltă a sentimentului. El se gândește în același timp la „sine” ca fiind unele cunoștințe adunate laolaltă în mintea lui și care formează astfel o parte din el însuși. Acesta este acel „sine” dintr-un om.

Dar am avansat mult prea repede. Se poate spune că „sinele” multor oameni înseamnă, în mare, felul cum conștientizează ei existența corpului și a poftelor fizice etc. Întrucât conștiința lor este, în mare, legată de natura lor fizică, ei „trăiesc acolo” practic. Unii merg chiar atât de departe încât consideră vestimentația personală ca fiind o parte din „sinele” lor și, de fapt, par să considere că face parte din propria ființă. Un scriitor afirma plin de umor că „omul constă din trei părți — suflet, corp și haine”. Acești oameni „atenți la hainele lor” și-ar pierde personalitatea în eventualitatea în care, naufragiați pe vreo insulă, ar fi dezbrăcați de băștinași. Dar chiar mulți alții care nu sunt atât de legați de ideea straielor personale sunt ferm convinși că, de fapt, corpul înseamnă „sinele” lor. Ei nu pot să conceapă existența unui sine independent de corpul fizic. Mintea este pentru ei, practic, „un ceva care aparține” corpului lor, ceea ce în multe cazuri așa și este.

Dar, pe măsură ce se înalță pe scara conștiinței, omul devine capabil să-și separe „sinele” de ideea de corp fizic

și poate să se gândească la trupul lui ca și cum „ar aparține” laturii sale mentale. Dar chiar și atunci este foarte priceput să-l identifice pe „sine” în întregime cu stările mentale, sentimentele etc. pe care le simte existând în el. Omul este foarte capabil să considere aceste stări interioare identice cu el însuși, în loc să fie doar „lucruri” produse de o anumită parte a mentalității sale care există în sinea lui — despre el și în el și totuși nu în „el însuși”. Omul înțelege că poate schimba aceste stări interioare ale sentimentelor printr-un efort de voință și că poate genera un sentiment sau o stare de o natură exact opusă în același mod și totuși același „sine” există. Și astfel, după o vreme, este capabil să lase deoparte aceste stări mentale, emoții, sentimente, obișnuințe, calități, caracteristici și alte trăsături mentale personale — este capabil să le dea deoparte, în colecția de curiozități și sarcini „non-eu”, precum și de bunuri valoroase. Aceasta necesită multă concentrare și putere de analiză mentală din partea discipolului. Totuși, sarcina poate fi dusă la bun sfârșit de un discipol avansat și chiar cei care nu sunt atât de avansați sunt în stare să înțeleagă, recurgând la imaginație, cum poate fi dus procesul la bun sfârșit.

După acest proces de lăsare de o parte, studentul va descoperi că se află în posesia conștientă a „sinelui”, care poate fi considerat în aspectele sale duale de „Eu” și „sine”. „Sine”-le va fi simțit ca fiind Ceva mental în care gândurile, ideile, emoțiile, sentimentele și alte stări mentale pot fi produse. Acesta poate fi considerat „pântecele mental” — așa cum l-au numit metaforic anticii —, capabil să genereze produse mentale. El se raportează la conștiință ca un „sine” cu puteri latente de creație și generare a unei progenituri mentale de toate genurile. Puterile sale în domeniul energiei creatoare se resimt ca fiind uriașe. Dar încă pare să fie conștient că trebuie să primească o anumită formă de energie, fie de la companionul său „Eu”, fie de la ceva diferit de vreun „Eu”, care cu ceva timp înainte este capabil să dea naștere creațiilor sale mentale. Această conștiință aduce după sine realizarea unei enorme capacități de activitate mentală și de abilitate creatoare.

Dar, curând, discipolul descoperă că asta nu este tot ceea ce găsește în propria conștiință. El constată că există Ceva mental, care este capabil să vrea ca „sinele” să acționeze conform unor direcții creatoare și care în același timp să fie capabil să se detașeze și să fie martorul creației mentale. A fost învățat să numească „Eu” această parte din el însuși. El este capabil să rămână în conștiința sa după cum vrea. Găsește acolo nu o conștiință a unei capacități de a genera și de a crea în mod activ, în sensul procesului treptat asociat operațiilor mentale, ci mai degrabă o senzație și conștiința unei capacități de a proiecta o energie pornind de la „Eu” la „sine”, un proces „volitiv” prin care creația mentală să înceapă și să continue. El constată totodată că „Eu” este capabil să stea de-o parte și să asiste la operațiile creației mentale și ale generării tuturor acelor „sine”. În mintea fiecărei persoane există acest aspect dual. „Eul” reprezintă Principiul masculin al Genului Mental, „Sinele” reprezintă Principiul feminin. „Eul” reprezintă Aspectul Existenței; „Sinele”, Aspectul Devenirii. Veți observa că Principiul corespondenței acționează în acest plan exact așa cum acționează în marele plan în care este înfăptuită creația Universurilor. Cele două sunt similare ca gen, deși sunt foarte diferite în grad. „Cum e sus, așa și jos, cum e jos, așa și sus.”

Aceste aspecte ale minții — Principiul masculin și Principiul feminin — „Eul” și „Sinele” — considerate în legătură cu atât de bine-cunoscutele fenomene mentale și psihice — reprezintă cheia universală pentru aceste zone puțin cunoscute de acțiune și manifestare mentală. Principiul genului mental ne oferă adevărul care stă la baza întregului câmp de fenomene ale influenței mentale etc.

Tendința Principiului feminin este întotdeauna în direcția receptării de impresii, în timp ce tendința Principiului masculin este întotdeauna în direcția oferirii sau exprimării. Principiul feminin are un câmp mult mai variat de acțiune decât Principiul masculin. Principiul feminin conduce activitatea de generare de noi gânduri, concepte, idei, inclusiv activitatea imaginației. Principiul masculin se concentrează

asupra activității „Voinței” în diferitele sale etape. Și totuși, fără sprijinul activ al Voinței Principiului masculin, Principiul feminin este predispus a se mulțumi cu generarea de imagini mentale, care sunt rezultatul impresiilor primite din afară, în loc să genereze creații mentale originale.

Persoanele care reușesc să acorde o atenție permanentă și să se concentreze asupra unui subiect folosesc în mod activ ambele principii mentale — cel feminin în activitatea de generare mentală activă și Voința masculină, în stimularea și dinamizarea părții creative a minții. Majoritatea persoanelor folosesc, de fapt, mai puțin Principiul masculin și se mulțumesc să trăiască în funcție de gândurile și ideile insuflate în „Sine” de „Eul” altor minți. Dar scopul nostru nu este să stăruim asupra acestei etape a subiectului, care poate fi studiată în orice manual serios de psihologie, odată ce v-am pus la dispoziție cheia înțelegerii Genului Mental.

Discipolul care și-a propus să studieze fenomenele psihice înțelege cât de speciale sunt fenomene cunoscute cum ar fi telepatia, transferul gândurilor, influența mentală, sugestia, hipnoza etc. Au fost mulți cei care au încercat să găsească o explicație a acestor diferite etape ale fenomenelor făcând apel la teoriile diferiților învățători ai „minții duale”. Și, într-o mare măsură, au dreptate, deoarece există în mod evident o manifestare a celor două etape distincte ale activității mentale. Dar, dacă acești discipoli vor reflecta asupra acestor „minți duale” în lumina învățăturilor hermetice privitoare la Vibrații și la Genul Mental, vor înțelege că, după o îndelungată căutare, sunt în posesia cheii.

În fenomenele de telepatie se vede cum Energia Vibratoare a Principiului masculin este proiectată spre Principiul feminin al altei persoane, iar acesta din urmă preia gândul-sămânță și îl ajută să se dezvolte pentru a ajunge la maturitate. În același mod acționează sugestia și hipnoza. Principiul masculin al oricărei persoane care oferă sugestii îndreaptă un curent de Energie Vibratoare sau Forță a Voinței spre Principiul feminin al altei persoane, iar cea de-a doua, pentru că îl acceptă, și-l însușește, acționează și gândește în conformitate cu el.

O idee astfel găzduită în mintea unei alte persoane înfloarește, se dezvoltă și, în timp, este privită ca fiind pe drept cuvânt creația mentală proprie a acelui individ, când ea este, în realitate, un fel de ou abandonat de un cuc într-un cuib străin, iar puiul ieșit din el îi va distruge pe ceilalți, rămânând singur acolo. Metoda firească urmărită de principiile masculin și feminin este ca ele să se coordoneze și să acționeze în mod armonios în mintea unei persoane, în deplin acord unul cu celălalt. Dar, din nefericire, în cazul unei persoane de nivel mediu, Principiul masculin este prea leneș pentru a acționa — manifestarea Puterii Voinței este prea slabă — și în consecință acest gen de persoane este dominat aproape în întregime de mintea și voința altora, cărora le permit să gândească și să decidă pentru ele. Cât de puține gânduri sau acțiuni originale sunt duse la bun sfârșit de o persoană obișnuită? Nu sunt cei mai mulți dintre oameni doar umbre sau ecouri ale celor care dețin o voință sau o minte mai puternică decât a lor? Problema este că omul obișnuit locuiește aproape în întregime în conștiința „sinelui” său și nu realizează că îl deține și pe „Eu”. El rămâne în Principiul feminin al Minții sale, iar Principiul masculin, în care este găzduită Voința, este sortit să rămână inactiv și nefolositor.

Bărbații și femeile puternice din această lume manifestă în mod invariabil Principiul masculin al Voinței, iar forța lor depinde din punct de vedere material de această realitate. În loc să se bizuie pe impresiile pe care ceilalți le lasă asupra minții lor, ei își domină propria minte prin Voința lor, dobândind genul de imagini mentale dorite și, în plus, dominând deopotrivă mintea celorlalți, în același mod. Priviți-i pe cei puternici reușind să-și sădească gândurile-sămânță în mintea maselor de oameni, făcându-le pe acestea din urmă să gândească în felul în care doresc. De aceea, masele de oameni sunt creaturi asemenea oilor, neputincioase să dea naștere unor idei proprii și incapabile să se folosească de propriile puteri ale activității mentale.

Manifestarea Genului Mental poate fi observată peste tot în viața de zi cu zi. Persoanele cu magnetism sunt capabile

să folosească Principiul masculin pentru a-și imprima ideile celorlalți. Actorul care îi face pe spectatori să plângă sau să exulte după cum vrea recurge la acest principiu. Același lucru este valabil pentru oratorul, politicianul, pastorul, scriitorul sau pentru alte persoane care se găsesc în atenția publicului. Influența deosebită exercitată de anumiți oameni asupra celorlalți se datorează manifestării Genului Mental, alături de energia vibratoare amintită mai sus. În funcționarea acestui principiu constă secretul magnetismului personal, al influenței personale, al fascinației etc., precum și al fenomenelor grupate în general sub denumirea de hipnotism.

Discipolul care s-a familiarizat singur cu fenomenele cunoscute în general ca fenomene „psihice” va fi descoperit rolul important jucat de forța pe care știința a denumit-o „sugestie”. Termenul se referă la procesul sau metoda prin care o idee este transferată de o persoană către sau „imprimată asupra” minții altei persoane, determinând-o pe cea de-a doua să acționeze în conformitate cu dorința ei. Pentru o mai corectă înțelegere a sugestiei este necesar să fie pricepute în mod inteligent diversele fenomene psihice pe care se bazează sugestia. Dar, pentru cel ce studiază sugestia, mult mai necesară este cunoașterea Vibrației și a Genului Mental, deoarece întregul principiu al sugestiei depinde de principiul Genului Mental și cel al Vibrației.

Este ceva firesc pentru cei care scriu și predau cunoștințe despre sugestie să explice faptul că mintea „obiectivă sau voluntară” este cea care produce impresia mentală sau sugestia în mintea „subiectivă sau involuntară”. Însă aceștia nu descriu procesul și nici nu ne pun la dispoziție vreo analogie din natură prin care să înțelegem mai corect ideea. Dar, dacă vă veți gândi la acest principiu în lumina învățăturilor hermetice, veți reuși să înțelegeți că dinamizarea Principiului feminin de către Energia Vibratoare a Principiului masculin este în conformitate cu legile universale ale naturii și că lumea naturală ne oferă nenumărate analogii prin care principiul poate fi înțeles. De fapt, învățăturile hermetice demonstrează că însăși creația Universului urmează aceeași lege și că, în toate manifestările

creatoare care au loc în planul spiritual, mental și fizic, este în plină funcționare întotdeauna acest principiu al Genului — această manifestare a principiilor masculin și feminin. „Cum e sus, așa și jos, cum e jos, așa și sus.“ Și, mai mult decât atât, odată ce principiul Genului Mental este înțeles și aprofundat, diferitele fenomene ale psihologiei pot fi clasificate dintr-o dată în mod inteligent și studiate, în loc să rămână închise în întuneric. Principiul „dă rezultate“ în practică, deoarece se bazează pe legile universale imuabile ale vieții.

Nu vom aborda o discuție extinsă sau o descriere detaliată a diferitelor fenomene ale influenței mentale sau ale activității psihice. În ultimii ani, au fost scrise și publicate multe cărți despre acest subiect, multe dintre ele fiind foarte bune. Principalele aspecte descrise în aceste cărți sunt corecte, cu toate că unii autori au încercat să explice fenomenele prin diferite teorii proprii, în care ei cred în mod deosebit. Discipolul se poate familiariza singur cu aceste chestiuni și, făcând apel la teoria Genului Mental, va fi capabil să pună ordine în haosul unei teorii și al unor învățături contradictorii și, în plus, va putea să stăpânească mai repede subiectul, dacă se va dovedi dispus. Scopul acestei lucrări nu este să ofere o explicație detaliată a fenomenelor psihice, ci mai degrabă să-i pună la dispoziție discipolului adevărata cheie universală cu ajutorul căreia să poată deschide nenumăratele uși care duc în interiorul Templului Cunoașterii, pe care dorește, poate, să-l exploreze. Noi suntem de părere că acela care se va apleca asupra învățăturilor din *Kybalion* va putea descoperi o explicație care îl va ajuta să înțeleagă multe probleme până atunci neclare — o cheie care va deschide multe uși. Nu ar avea niciun sens să descriem în detaliu nenumăratele caracteristici ale fenomenelor psihice și ale științei mentale, dacă nu am pune la dispoziția celui care le studiază mijlocul prin care îi poate deveni foarte clară orice etapă a subiectului care îl interesează. Cu ajutorul *Kybalionului*, oricine poate să parcurgă literatura ocultă, vechea Lumină din Egipt clarificând multe pagini neînțelese și subiecte rămase în întuneric. Acesta este scopul cărții noastre. Nu ne propunem să expunem o filosofie

nouă, ci mai mult să furnizăm principiile unei mari și stră-
vechi învățături a omenirii, care va ajuta la clarificarea altor
învățături — servind astfel ca un Mare Reconciliator pentru
diferitele teorii și doctrine opuse.

Capitolul 15

Axiomele hermetice

Să deții Cunoaștere fără ca ea să fie însoțită de manifestarea și exprimarea prin Acțiune este ca și cum ai tezauriza metale prețioase — o nebunie lipsită de sens. Cunoașterea, asemenea Bogăției, este destinată Folosirii. Legea Folosirii este una Universală și cel care o încalcă va suferi, căci va intra în conflict cu forțele naturale.

Kybalion

Chiar dacă au fost ținute închise cu strictețe în mințile norocoșilor deținători, din motive pe care le-am amintit deja, nu s-a intenționat niciodată ca învățăturile hermetice să fie doar stocate și ținute secrete. Legea folosirii este amintită în învățături, după cum se poate constata citind cuvintele de mai sus, extrase din *Kybalion* și atât de convingător formulate. Cunoașterea fără Folosirea și Exprimarea ei este un lucru lipsit de sens, care nu aduce nimic bun deținătorului ei sau lumii. Feriți-vă de meschinăria mentală și exprimați prin acțiune ceea ce ați învățat. Studiați axiomele și aforismele, dar, în același timp, practicați-le.

Vă oferim în continuare unele dintre cele mai importante axiome hermetice din *Kybalion*, alături de câteva comentarii pentru fiecare dintre ele. Însușiți-vi-le, practicați-le și folosiți-le, întrucât ele nu vor deveni într-adevăr ale voastre până ce nu le veți fi folosit.

Pentru a vă schimba starea de spirit sau starea mentală, trebuie să vă schimbați vibrația.

Kyballion

Oricine poate să-și schimbe vibrațiile mentale printr-un exercițiu de Voință, dacă își va fixa în mod deliberat atenția asupra unei stări dorite. Voința direcționează atenția, iar atenția schimbă vibrația. Cultivați arta atenției folosindu-vă de voință și veți afla astfel secretul stăpânirii propriilor stări de spirit și stări mentale.

Pentru a distruge partea nedorită din vibrația mentală, puneți în aplicare Principiul polarității și concentrați-vă asupra polului opus celui pe care doriți să-l anulați. Eliminați ceea ce este nedorit schimbându-i polaritatea.

Kyballion

Aceasta este una dintre cele mai importante formule hermetice. Ea se bazează pe unele principii științifice reale. V-am demonstrat că o stare mentală și opusul ei sunt pur și simplu cei doi poli ai unui lucru și că, prin Transmutație Mentală, polaritatea ar putea fi inversată. Acest principiu este cunoscut de psihologii moderni, care îl aplică pentru a pune capăt unor obișnuințe nedorite, cerându-le discipolilor să se concentreze asupra calității opuse. Dacă frica a pus stăpânire pe voi, nu vă pierdeți timpul încercând s-o „învingeți”; în schimb, cultivați o calitate cum este curajul și astfel frica va dispărea. Unii învățați au exprimat această idee în modul cel mai convingător folosindu-se de imaginea camerei aflate în întuneric. Nu este nevoie să îndepărtați sau să alungați întunericul, ci doar să ridicați jaluzelele și să lăsați să pătrundă lumina, pentru ca întunericul să dispară. Dacă vreți să anulați o calitate negativă, concentrați-vă asupra polului pozitiv al aceleiași calități, iar vibrațiile se vor schimba treptat dintr-unele negative în altele pozitive, până când, în cele din urmă, veți deveni polarizat la polul pozitiv, în locul celui negativ. Reversul este în

egală măsură adevărat, așa cum mulți au constatat cu părere de rău când s-au lăsat singuri să vibreze mult prea mult la polul negativ al lucrurilor. Schimbându-vă polaritatea, puteți să vă stăpâniți stările de spirit, să vă schimbați stările mentale, să vă revigorați dispoziția și să vă consolidați personalitatea. Mare parte din controlul mental deținut de hermetiștii avansați se datorează punerii în aplicare a Principiului polarității, care reprezintă unul dintre cele mai importante aspecte ale transmutației Mentale. Amintiți-vă axioma hermetică (citată mai sus), care susține:

Mintea (asemenea metalelor și elementelor) poate fi transmutată de la o stare la altă stare, de la un grad la alt grad, de la o condiție la altă condiție, de la un pol la alt pol, de la o vibrație la altă vibrație.

Kybalion

Controlul polarizării înseamnă stăpânirea principiilor fundamentale ale Transmutației Mentale sau ale Alchimiei Mentale, având în vedere că acela care nu dobândește arta de a-și schimba propria polaritate nu va fi capabil să-și influențeze mediul. Cel ce va înțelege acest principiu va reuși să-și schimbe propria polaritate, precum și pe cea a altora, dacă va dedica timp, preocupare, studiu și exersare necesare desăvârșii acestei arte. Principiul este adevărat, dar rezultatele obținute depind de răbdarea și practica permanentă ale discipolului.

Ritmul poate fi neutralizat prin punerea în aplicare a Artei Polarizării.

Kybalion

După cum am explicat în capitolele anterioare, hermetiștii susțin că Principiul ritmului se manifestă în Planul Mental, precum și în Planul Fizic și că amestecarea succesiune a stărilor de spirit, sentimentelor, emoțiilor și a altor stări mentale

se datorează mișcărilor oscilatorii înainte și înapoi ale pendulului mental, care ne poartă dintr-o extremă a sentimentelor în cealaltă. De asemenea, hermetiștii ne învață că Legea neutralizării este cea care ne înlesnește într-o mare măsură stăpânirea acțiunii ritmului în conștiință. Așa cum explicam, există un Plan mai înalt al Conștiinței, precum și Planul obișnuit mai coborât, iar maestrul, atunci când se ridică mental la Planul mai înalt, face balansul pendulului mental să se manifeste în Planul mai coborât. Astfel, el, care se află în Planul mai înalt, nu-și lasă conștiința să fie atrasă de mișcarea înapoi a pendulului. Acest lucru poate fi realizat prin polarizarea pe sinele mai înalt, astfel încât vibrațiile mentale ale Eului să fie ridicate deasupra celor ale planului obișnuit al conștiinței. Este ca și cum ne-am ridica deasupra unui lucru și l-am lăsa să treacă pe sub noi. Hermetistul evoluat se polarizează el însuși la polul pozitiv al ființei sale — mai degrabă la polul lui „Eu sunt” decât la polul personalității și, „refuzând” și „negând” acțiunea ritmului, se ridică singur deasupra planului conștiinței și, rămânând ferm ancorat în exprimarea ființei lui, lasă pendulul să cadă înapoi în Planul mai coborât, fără ca el să-și schimbe polaritatea. Toate acestea pot fi îndeplinite de toți cei care au atins un anumit nivel de autocontrol, indiferent dacă înțeleg sau nu legea. Astfel de persoane „refuză” pur și simplu să se lase antrenate în mișcarea înapoi a pendulului stării de spirit și emoției și, prin exprimarea într-un mod ferm a superiorității, rămân polarizate pozitiv. Maestrul, desigur, atinge un nivel de competență cu mult mai mare, deoarece înțelege legea pe care o învinge cu o lege superioară și, folosindu-se de propria voință, atinge un grad de siguranță de sine și de fermitate mentală aproape imposibil de imaginat de cei care se lasă singuri antrenați în balansul înainte și înapoi al pendulului mental al stărilor de spirit și sentimentelor.

Totuși, amintiți-vă mereu că, de fapt, voi nu distrugeți cu adevărat Principiul ritmului, întrucât el este indestructibil. Tot ce faceți este să învingeți o lege, contrabalansând-o cu o alta, și să mențineți astfel un echilibru. Legile balansului și contrabalansului sunt în plină acțiune în planul mental, precum și în

cel fizic și, înțelegând aceste legi, se poate să avem senzația că anihilăm legile, când, de fapt, nu facem decât să exercităm un contrabalans.

Nimic nu are loc în afara Principiului cauzei și efectului, însă există multe planuri ale cauzalității, iar omul poate folosi legile din planul mai înalt pentru a învinge legile din planul mai coborât.

Kybalion

Prin înțelegerea punerii în practică a polarizării, hermetiștii se ridică într-un plan mai înalt al cauzalității și contrabalansează astfel legile planurilor mai joase ale ei. Ridicându-se deasupra planului cauzelor comune, devin într-un fel ei înșiși cauze, în loc să rămână doar cei cărora li s-a cauzat. Fiind capabili să-și controleze propriile stări de spirit și sentimente și reușind să neutralizeze ritmul, așa cum am explicat, ei pot să iasă în mare măsură de sub modurile de acțiune a Legii cauzei și efectului din planul obișnuit. Masele de oameni se supun orbește mediului care le domină, voinței și dorințelor celorlalți, mai puternice decât ale lor, efectelor tendințelor moștenite, părerilor altora despre ei și altor cauze externe, care au tendința să le împingă pe tabla de șah a vieții ca pe niște simpli pioni. Ridicându-se deasupra acestor cauze influente, hermetiștii caută un plan mai înalt al acțiunii mentale și, dominându-și stările de spirit, emoțiile, impulsurile și sentimentele, creează pentru ei înșiși noi caractere, calități și puteri, cu care să domine mediul comun și să devină astfel jucători de șah în loc de pioni. Astfel de persoane ajută ca jocul vieții să fie jucat înțelegându-i regulile, în loc să fie mutate ca piesele de șah, dintr-un loc în altul, manevrate de influențe, forțe și voințe mai puternice. Ele se folosesc de Principiul cauzei și al efectului, în loc să se lase folosite de acesta. Desigur, chiar și cei aflați pe cel mai înalt plan spiritual sunt supuși principiului, deoarece el se manifestă în planuri mai înalte, dar

în planurile mai coborâte ale activității ei sunt stăpânii, și nu sclavii. Așa cum glăsuiește *Kybalionul*:

Cei înțelepți servesc în planuri mai înalte, dar domină în planuri mai joase. Ei respectă legile care vin de undeva mai presus decât ei, dar în propriul plan și în cele inferioare sunt cei care domină și dau ordine. Și totuși, procedând astfel, sunt o parte a principiului, nu i se opun. Înțeleptul face corp comun cu Legea și, înțelegându-i mișcările, acționează în virtutea ei, în loc să-i fie sclav orb. Așa cum procedează înotătorul priceput, răsucindu-se de pe o parte pe cealaltă, înotând și înaintând după cum îi este voința, în loc să se lase purtat la întâmplare de forța apei — face și înțeleptul în comparație cu omul obișnuit — și totuși, atât înotătorul, cât și bușteanul, atât înțeleptul, cât și nebunul sunt supuși legii. Cel ce înțelege acest lucru este pe drumul cel bun care duce spre Desăvârșire.

Kybalion

În concluzie, vă supunem din nou atenției axioma hermetică următoare:

Transmutația hermetică este o Artă Mentală.

Kybalion

Prin această axiomă, hermetiștii ne transmit că marea operă de influențare a mediului unei persoane este desăvârșită de Puterea Mentală. Universul fiind în întregime mental, înseamnă că el poate fi guvernat doar de Mentalitate. Și în acest adevăr urmează să fie descoperită o explicație a tuturor fenomenelor și manifestărilor diferitelor forțe mentale spre care se îndreaptă atât de mult atenția și dorința de studiu acum, la începutul secolului al XX-lea. La baza învățăturilor diferitelor culte și școli rămâne pentru totdeauna constant principiul substanței mentale a Universului. Dacă Universul

este mental prin însăși natura lui substanțială, înseamnă că Transmutația Mentală trebuie să schimbe condițiile și fenomenele Universului. Dacă Universul este Mental, atunci Minte trebuie să fie forța cea mai înaltă care îi influențează fenomenele. Dacă acest lucru este înțeles, atunci toate așa-zisele „miracole” și „lucrări-minune” sunt înțelese pe deplin drept ceea ce sunt de fapt.

TOTUL este SPIRIT; Universul este Mental.

Kybalion

Finis

Prefata la Cele șapte
legi cosmice

Cele șapte legi cosmice

William Walker Atkinson

Prefață la Cele șapte legi cosmice

Philip Deslippe

William Walker Atkinson și-a păstrat aceeași perspectivă asupra vieții cu care a pornit la început de carieră ca avocat, menținând-o de-a lungul întregii sale opere de scriitor, prin care și-a propus în permanență să descrie mecanismele interne oculte și ezoterice ale Universului prin intermediul unor legi cosmice sau principii.

Cele șapte legi cosmice nu reprezintă doar manuscrisul final scris de Atkinson și definitivat în martie 1931, ci și încununarea eforturilor sale de a populariza un set de legi esențiale. Aceasta a fost o preocupare neîncetată, începând cu publicarea *Kybalionului* (1908), revizuit în două prime volume anonime, apărute sub titlul *Arcane Teaching* (1909) și în *The Secret Doctrine of the Rosicrucians* (1918), semnat cu pseudonimul Magus Incognito.

Între aceste lucrări majore și numeroase menționări de mai mică anvergură ale principiilor cosmice și ale legilor universale din celelalte lucrări ale sale, este evident că Atkinson a revenit fără încetare asupra scrierilor sale, modificând aceste idei timp de aproape trei decenii. În *Cele șapte legi cosmice*, Universul descris de William Walker Atkinson nu există doar în funcționarea și mecanica sa, așa cum a făcut-o în lucrările de început, ci este și un Univers ordonat, echilibrat și armonios.

Atkinson considera că științele mentale pe care le îmbrățișa, precum New Thought și *Suggestion*, își aveau rădăcinile în învățături cu mult mai vechi din perspectiva filosofică și ocultă și erau în permanență validate de cuceririle tehnologice

și de realizările științifice ale epocii sale. El obișnuia să se refere la „New Thought” numind-o când „vechea gândire”, când „noua psihologie”. Numeroasele pasaje citate, care compun o mare parte din *Cele șapte legi cosmice*, constituie o fereastră deschisă nu doar spre titlurile specifice pe care Atkinson le citea, ci, în același timp, spre influențele exercitate asupra lui și spre simpatii sale. În mod semnificativ, autorii și gânditorii ale căror păreri sunt amintite cu deferență de atâtea ori sunt cei care au încercat să creeze în opera lor punți între diferite lumi: între natură și religie, între Orient și Occident, între psihologie și metafizică. După ce vom fi parcurs *Cele șapte legi cosmice*, vom înțelege clar că William Walker Atkinson se vedea pe sine și propriul corp de lucrări în aceeași lumină, o operă, întinsă pe treizeci și unu de ani, de explorare a învățăturilor oculte străvechi, a mecanismelor interne ale minții omenești și a naturii universului, pe care fusese în cele din urmă capabil să le înțeleagă ca fiind toate diferite fațete ale unui Adevăr unic.

Citatele interne dintre paranteze sunt în conformitate cu ale autorului, așa cum au fost incluse în manuscris; notele de subsol sunt ale editorului și au menirea să aducă claritate și să explice contextul.

Cuprins

I. Cuvânt-înainte	179
II. Legea cosmică și legile cosmice	182
III. Cele șapte legi cosmice	187
IV. Legea cosmică a unității în diversitate	192
V. Legea cosmică a activității	207
VI. Legea cosmică a schimbării	220
VII. Legea cosmică a cauzalității	231
VIII. Legea cosmică a ritmului sau a periodicității	243
IX. Legea cosmică a polarității	257
X. Legea cosmică a echilibrului sau a compensației	269

Capitolul I

Cuvânt-înainte

În decursul unor lucrări de cercetare care s-au desfășurat de-a lungul mai multor ani, autorul și-a propus să investească și să consemneze existența mai multor curente de gândire filosofică și a unor speculații de ordin filosofic, care au atras și au captat atenția minților omenești de toate vârstele și din toate colțurile lumii. Desigur, demersul l-a adus în contact direct cu acest gen de gândire atât din cele mai îndepărtate vremuri, cât și din prezentul imediat, atât în formele sale exoterice sau populare periferice, cât și în cele ezoterice sau interne, care sunt prezente întotdeauna în sistemele antice ale gândirii filosofice.

În timpul desfășurării unei lucrări de acest gen și acum, când autorul privește retrospectiv la calea pe care a străbătut-o, era atunci și este încă astăzi impresionat de importanța faptului că, practic, în toate aceste sisteme de gândire urmează să fie descoperită fie enunțarea exactă, fie cel puțin acceptarea tacită a funcționării anumitor legi fundamentale care guvernează comportamentul lucrurilor și evenimentelor lumii fenomenale în general și în particular. Acest lucru este valabil nu numai pentru sistemele filosofice din timpuri îndepărtate, precum cele din India antică sau Grecia antică și din centre similare de cultură din trecut, ci și pentru sisteme „mai recente” de gândire filosofică și științifică ale vremurilor și ținuturilor noastre. În multe cazuri, de fapt, gândirea științifică modernă occidentală servește în realitate pentru a corobora cât mai bine învățăturile vechi ale Orientului în această privință.

Astfel de legi care guvernează modul de acțiune psihic și fizic al lucrurilor naturale par să fi fost acceptate în trecut și continuă să fie și în prezent, deoarece sunt cât se poate de evidente, axiomatice, fără să necesite vreun argument sau vreo dovadă specială, deținând suficientă validitate conferită de propria justete și de consemnările experienței inteligente, în locul unor simple teorii sau ipoteze susținute șovăielnic și cu rețineri raționale. Cu alte cuvinte, ele par să fi fost acceptate, chiar și în vremuri de demult, fiind conforme cu cerințele de validare a criteriului suprem al credinței și Adevărului care, mult mai târziu, aveau să fie enunțate de Herbert Spencer în celebra sa formulare: „În ultimă instanță, trebuie să acceptăm ca fiind adevărată o propoziție a cărei negare este de neconceput“.*

Cu toate că „legile“ la care tocmai ne-am referit pot fi descoperite în mod evident în diferite scrieri ale anumitor școli de gândire filosofică, exoterice și ezoterice, orientale și occidentale, antice și moderne, așa cum am menționat până acum, din ceea ce am putut descoperi, nu s-a încercat nicio dată enumerarea și aranjarea acestora într-o formă oficială. De aici a izvorât și intenția elaborării acestei lucrări. Trebuie, desigur, să se înțeleagă că nu încercăm să limităm numărul de „legi“ în discuție la cele incluse în această prezentare, întrucât numărul lor este probabil mult mai mare decât cel consemnat aici. În cazul de față, se încearcă doar o ordonare a câtorva dintre acele legi care ies cel mai mult în evidență în sursele la care ne-am referit, intenția de a adăuga altele fiind lăsată astfel în sarcina altora. Desigur, terminologia, descrierea și clasificarea, la fel, sunt supuse schimbării, îmbunătățirii și clarificării din partea altor autori.

Prin această prezentare a subiectului, după o succintă analiză a legii cosmice și a legilor cosmice în general, autorul avansează direct în subiectul Legilor generale ale manifestării

* Apreciat filosof britanic, Herbert Spencer (1820-1903) a fost în mod frecvent menționat în mai multe dintre lucrările lui Atkinson; de asemenea, se face în mod direct referire la el în Capitolul 6 din *Kybalion*.

cosmice — cele șapte legi cosmice, așa cum a considerat de cuviință să le denumească —, amintind pe rând caracteristicile generale ale fiecăreia și ilustrându-le (deși, în mod categoric, fără să încerce să le *dovedească*) prin referiri și citate din scrierile unor filosofi din trecut și prezent. Totuși, din astfel de referințe și citate, nu trebuie să se înțeleagă că autorul subscrie neapărat la întregul corp de învățături generale, speculații sau concluzii ale autorilor la care se face referire sau din lucrările cărora sunt citatele — acestea sunt lucruri distincte, după cum va putea remarca și înțelege chiar cititorul.

În sfârșit, în această carte nu este vorba despre nicio încercare de a avansa o anumită concepție finală despre natura inefabilă a Infinitului, a Absolutului din motivele întemeiate formulate în capitolul următor. Și nici nu s-a încercat vreo explicație finală a „rațiunii” pentru care există Cosmosul însuși — „De ce”-ul Manifestării Cosmice. Investigația mea se referă exclusiv la „cum” se manifestă activitățile cosmice și legile care le guvernează.

Odată ce ați parcurs și înțeles explicațiile anterioare, autorul vă roagă să continuați călătoria.

William Walker Atkinson

Martie, 1931

Capitolul II

Legea cosmică și legile cosmice

Universul este guvernat de Lege.

În accepțiunea filosofică generală, termenul „cosmos” are sensul și semnificația de „natură sau universalitate a lucrurilor naturale, concepute ca un sistem ce există și evoluează conform legii și ordinii”. Termenul este derivat dintr-un cuvânt provenind din limba greacă, ce desemnează ideea de ordine și armonie, și a fost aplicat într-un sens special lumii naturale întrucât se consideră că aceasta funcționează conform structurării ordonate și armonioase a unui sistem. Astfel, a fost folosit pentru a se distinge de termenul opus lui, „haos”, care indică noțiunea de „vid și lipsă de formă, stare de lucruri confuză, neorganizată, lipsită de prezență și puterea ordinii; natură despre care se crede că nu se supune niciunei legi sau niciunor legi, în care întâmplarea este regula supremă”.

Termenul „natură”, identificat în acest fel cu acela de cosmos, este folosit în sensul general al „sumei totale de forțe fizice și psihice, care dinamizează lumea manifestă, sau conglomeratul de evenimente fizice și psihice și lucruri în schimbare care compun lumea manifestă sau ambele în combinație”. John Stuart Hill a afirmat: „Natura în forma ei abstractă este conglomeratul de forțe și proporția tuturor lucrurilor. Natura înseamnă suma totală a tuturor fenomenelor, împreună cu acele cauze care le produc; include nu doar tot ceea ce se petrece, ci și tot ceea ce este cu putință să se petreacă; potențialul nefolosit al cauzelor este în egală

măsură o parte din ideea de natură, așa cum sunt cele care intră în vigoare".

În gândirea filosofică, termenul „lege” este folosit cu sensul următor: „Regulă a unui principiu de existență, funcționare sau schimbare atât de certă încât trebuie să fie gândită fie ca (a) immanentă prin natura esențială sau caracterul lucrului care acționează sub o astfel de regulă sau principiu; fie (b) ca deja aplicată unui lucru asemănător de o autoritate superioară externă”. Într-un sens chiar mai strict, termenul „lege” înseamnă simplu: „Acea regulă invariabilă și stabilită a unei proceduri ordonate, conform căreia ceva acționează, se comportă sau se manifestă”.

Fiind prezent și funcțional în Natură, conceptul fundamental de lege este întruchipat chiar de termenul „cosmos”, care este în contrast cu cel de „haos”, după cum am văzut. În același timp, există exprimat sau sugerat în orice curent de gândire filosofică postulatul unei ordini eterne de acțiune, conform căreia toate lucrurile naturale, însuflețite sau neînsuflețite, acționează și au propria existență. Unul dintre aforismele fundamentale ale gândirii filosofice, științifice și religioase, antice și moderne, exoterice și ezoterice este următorul: „Universul este guvernat de Lege”. Prin urmare, negarea este de neconceput. Așadar, strict vorbind, atotcuprinzătoarea lege a legilor ar putea fi interpretată simplu în felul următor: „Cosmosul se supune Legii”.^{**}

Această lege cosmică originară și atotcuprinzătoare a fost numită în mai multe feluri — printre altele, simplu, „LEGEA” sau „Marea Lege”. Se consideră de obicei că această Mare Lege este incognoscibilă în esența ei supremă; însă, prin efecte, poate fi percepută ca o regulă de procedură universal funcțională. Este Legea Supremă a Cosmosului, sursa, originea și izvorul tuturor celelalte legi care există în Natură, iar acestea sunt numeroase. În unele filosofii ezoterice străvechi,

* Citat din *Three Essays on Religion*, de John Stuart Mill (1806-1873), filosof englez, care a scris despre libertate și utilitarism.

** Această afirmație a fost, de asemenea, menționată în fiecare dintre cele două volume de început ale lui Atkinson, *The Arcane Teachings* (1909).

termenul „lege“ este sinonim cu Realitatea Supremă; în altele, este înțeles mai degrabă ca un atribut inalienabil al Ființei Supreme — Legiutorul. Totuși, în general, legea este înțeleasă cel puțin ca fiind cea mai înaltă manifestare posibilă a Puterii CELUI CARE ESTE. Iar acolo ne mulțumim să o lăsăm.

Marea Lege acționează și se manifestă prin intermediul multor forme diferite de activitate ordonată, cunoscute ca „legile cosmice“, unele dintre cele mai importante și mai generale dintre ele constituind subiectul considerației și analizei de față — există multe altele, cu siguranță. Este totuși important să se înțeleagă în mod hotărât că nu intenționăm în acest caz să extindem acțiunea legilor cosmice dincolo de limitările Cosmosului; intenția este să fie considerate doar în legătură cu Lumea Naturii. Tot ceea ce se crede că este *mai presus de* Natură trebuie totodată să se considere că *transcende* legile relative ale Naturii, fără îndoială. Fiecare concept al unei Realități Absolute poartă cu el ideea existenței sale absolut libere de legile care condiționează, astfel de legi acționând exclusiv în planurile mai joase ale existenței fenomenale relative. Acest lucru trebuie înțeles cât se poate de clar.

În ceea ce privește prezența și acțiunea Legii cosmice în întreaga Natură — Cosmosul —, nu poate exista nicio diferență de opinie: aceasta este concluzia invariabilă, inevitabilă și infailibilă a filosofiei, științei și religiei vechi și moderne, orientale și occidentale, exoterice și ezoterice. Exact înaintea publicării acestei lucrări, ziarele relatau despre profesorul Charles P. St. John, eminent astrofizician, care luase primul cuvântul la dineul istoric oferit în cinstea profesorului Einstein la Pasadena, afirmând că până și cele mai recente și revoluționare dintre conceptele lui Einstein formulează „o cosmologie atotcuprinzătoare în care orice lucru se comportă conform Legii“. * Acesta este doar un ecou al unei aserțiuni vechi de secole în care Buddha Gautama susținea că „Universul

* Atkinson se referă la dineul ținut la 19 ianuarie 1931 în onoarea lui Einstein, despre care se relatează într-un articol publicat a doua zi în *Los Angeles Times*.

continuă să existe în mod implacabil conform Legii“. Timpul s-a scurs: însă Mesajul LEGII rămâne, în esență, același.

* * *

Aceia care vor căuta în cartea noastră speculații finite cu privire la Principiul Suprem — Infinitul, Absolutul, pe care filosofia îl plasează în general sub sau deasupra activităților cosmice, vor fi dezamăgiți nu pentru că autorul nu deține informațiile privitoare la natura acestor speculații finite și la diversitatea lor aproape infinită, ci, mai degrabă, pentru că o astfel de abordare nu face obiectul tematicii și analizei prezente. În cazul de față, suntem preocupați doar de activitățile legilor cosmosului. Ceea ce este extracosmic se situează dincolo de sfera lucrării noastre. De aceea, vom merge mai departe, lăsând în seama altora rezolvarea acestor chestiuni esențiale.

Ne simțim totuși datori să ne exprimăm acordul plin de înțelegere față de vechii învățați budiști, care spuseseră:

„Imaginația, înțelegerea și gândirea abstractă se vor lupta în van să reprezinte Infinitul Etern. Căci nicio forță a mărginirii (căreia gândul și cuvântul îi aparțin) nu poate exprima Infinitul; și nici Vremelnicia nu poate să exprime Eternitatea; nici gândul ce rezultă din Înlănțuirea cauzelor și efectelor nu ar putea să-l priceapă pe cel Acauzal și Auto-Existent. Prin urmare, vom abandona orice speculații de acest gen și dispune zadarnice și nu ne vom ocupa mințile cu ele“.

Aceeași idee este exprimată în poemul lui Sir Edwin Arnold „Lumina Asiei“, în care Buddha este reprezentat afirmând următoarele:

Om Amataya! Nu măsură prin cuvinte

Incomensurabilul;

Nici nu-ți cufunda șirul gândurilor în Incomprehensibil,

Cel ce se întreabă greșește; cel ce răspunde greșește; nu spune nimic;

Oare cel ce privește o va face prin ochii muritorului?

Sau cel ce va cerceta va înțelege cu mintea muritorului?

*Văl după văl va cădea — dar trebuie să fie
Alt văl după văl rămas în urmă.**

Din nou, ne amintim de străvechea inscripție de pe zidurile vechiului Templu al lui Isis din Egipt, care suna astfel:

*Isis, EU SUNT; Tot ceea ce Este, ce A Fost, ce Va Fi:
Niciun Om nu mi-a ridicat până acum Vălul!*

Și astfel, vom fi fericiți să repetăm superba aserțiune a lui H.P. Blavatsky, care postulează: „Unica Realitate Absolută care antedatează orice existență manifestată, condiționată“, care, spune ea, este „un PRINCIPIU Omniprezent, Etern, Nelimitat și Imuabil, despre care nicio speculație nu este posibilă, întrucât el transcende puterea concepției omenești și ar putea fi subminat prin orice exprimare umană sau similitudine. El este mai presus de orice sferă de cuprindere și înțelegere — «de neconceput și de nespus»“. (*Secret Doctrine*, I, p. 14.)

* Publicat pentru întâia oară la 1879, „The Light of Asia“ a reprezentat cea mai semnificativă operă a poetului britanic Edwin Arnold. Grație lui, mulți cititori din Occident au intrat în contact cu budismul.

Capitolul III

Cele șapte legi cosmice

Cele șapte legi cosmice, care constituie subiectul analizei noastre, sunt prezentate în continuare. În fiecare caz este oferită o aserțiune succintă, exprimată în termeni comuni, urmată de o explicație mai formală și complexă a aceluiași principiu.

I. LEGEA COSMICĂ A UNITĂȚII ÎN DIVERSITATE

Universul este un sistem organizat.

Cosmosul este un sistem organizat de părți corelate și coordonate, care, într-o anumită combinație, constituie o unitate adevărată.

În sfera generală a acestei legi se găsesc câteva principii subordonate, ce pot fi formulate după cum se prezintă în continuare:

Compoziția

Orice lucru este compus din părți.

Absolut fiecare lucru din Cosmos este compus din anumite elemente componente, care, în anumite combinații, fac orice lucru să fie ceea ce este, deosebit de toate celelalte lucruri, servind astfel la determinarea specificității lui.

Corelarea și coordonarea

*Toate lucrurile depind de multe alte lucruri.
Absolut fiecare lucru sau eveniment din Cosmos se
află în corelare și coordonare cu fiecare alt lucru sau
eveniment; nu există ceva care să fie complet necorelat
într-o astfel de categorie.*

Diferențierea

*Nu există două lucruri care să fie perfect asemănătoare.
În Cosmos, niciun lucru nu este perfect asemănător cu
un alt lucru.
Cosmosul manifestă o varietate și o diversitate infinite.*

Analogia sau corespondența

*Cum e sus, așa e și jos, cum e înăuntru, așa e și afară.
Activitățile din oricare plan al Cosmosului au propriile
lor analogii și în consecință corespondențe în fiecare
alt plan.*

II. LEGEA COSMICĂ A ACTIVITĂȚII

*Totul este într-o mișcare permanentă.
În Cosmos, fiecare lucru este Activ, în Mișcare,
în Funcționare; există întotdeauna o Activitate
fundamentală și atotpătrunzătoare care se petrece în
Cosmos, luat ca un întreg și în fiecare dintre părțile lui
componente.*

III. LEGEA COSMICĂ A SCHIMBĂRII

*Totul este în schimbare; nimic nu este permanent.
Cosmosul ca un întreg și în fiecare dintre părțile*

componente manifestă o permanentă Schimbare; nimic din Cosmos nu rămâne neschimbat, nici măcar pentru cea mai scurtă perioadă de timp; timpul însuși nu este altceva decât o unitate de măsură a Schimbării. În aceeași lege generală a schimbării este cuprins un principiu subordonat, formulat după cum urmează.

Continuitate sau succesiune ordonată

Totul curge într-un curent neîntrerupt. Succesiunea schimbării lucrurilor din Cosmos se manifestă într-o curgere neîntreruptă, conectată într-o unitate progresivă și care își păstrează întotdeauna înșiruirea ordonată.

IV. LEGEA COSMICĂ A CAUZALITĂȚII

Totul se petrece ca urmare a unei cauze. Toate schimbările din activitățile din Cosmos sunt condiționate și au o cauză; ele ajung să se manifeste pentru că sunt condiționate de o cauză; ele continuă să se manifeste pentru că sunt condiționate de o cauză; ele încetează să se mai manifeste pentru că sunt condiționate de o cauză.

V. LEGEA COSMICĂ A RITMULUI SAU A PERIODICITĂȚII

Totul se mișcă în cicluri ritmice. Toate schimbările din activitățile din Cosmos au loc într-un ritm măsurat, în cicluri măsurate sau într-o succesiune periodică.

În această lege generală este inclus un principiu subordonat, formulat după cum urmează.

Involuție — Evoluție

Involuția precedă întotdeauna Evoluția.

Involuția și Evoluția sunt aspectele gemene sau poli contrastanți ai unui mare proces; ceea ce a evoluat ca o consecință trebuie să fi fost anterior implicat în antecedent.

VI. LEGEA COSMICĂ A POLARITĂȚII

Orice lucru face parte dintr-o pereche de contrarii. Cosmosul își manifestă Principiul polarității în fiecare dintre părțile lui componente. Absolut fiecare dintre calitățile sau grupele de calități manifestate ale lui își are „cealaltă” pereche sau polul opus; și fiecare asemenea teză și antiteză formează o „Pereche de Contrarii”. Cu toate acestea, o astfel de Pereche de Contrarii constituie doar cei doi poli opuși ai unei unități mai mari în care ei pot fi sintetizați.

VII. LEGEA COSMICĂ A ECHILIBRULUI SAU A COMPENSAȚIEI

Toate lucrurile sunt în echilibru.

Toate activitățile din Cosmos sunt echilibrate și compensate și manifestă o condiție de stabilitate, echilibru și compensare.

* * *

Cu toate acestea, cele șapte legi cosmice nu trebuie să fie privite ca fiind absolut independente una de cealaltă. Mai degrabă, ele sunt mai mult sau mai puțin interdependente și interconectate și astfel se sprijină și se susțin una pe cealaltă. În limbajul modern, ele sunt mai mult sau mai puțin „angrenate” de cealaltă și acționează în diferite forme și grade de coordonare. Există totuși o unitate esențială între

ele și fiecare are tendința mai mult sau mai puțin să explice activitățile celorlalte, ceea ce urmează să constatați când veți lua în considerare trăsăturile lor definitorii. Clasificarea exactă redată aici nu este finală; ea a fost adoptată și urmată exclusiv din motive de conveniență și este supusă reordonării și îmbunătățirii, dacă se consideră necesar. În sfârșit, principala idee este să ne amintim că fiecare dintre aceste legi reprezintă doar un anumit aspect sau o anumită manifestare a Unicei LEGI Cosmice — Marea LEGE a Cosmosului —, ale cărei prezență și acțiune îi dau Cosmosului numele și semnificația lui esențială.

Capitolul IV

Legea cosmică a unității în diversitate

*Universul este un sistem organizat.**

Prima lege a Cosmosului este Legea unității în diversitate, care poate fi enunțată după cum urmează:

Cosmosul este un sistem organizat de părți corelate și coordonate, care formează o adevărată unitate într-o anumită combinație.

În accepțiune filosofică, un „sistem” este definit ca fiind: „Un ansamblu de obiecte aranjate sau existând într-o subordonare, dependență și conexiune reglementate și despre care se consideră că formează un întreg complet sau o unitate”. Termenul „organizat” înseamnă „aranjat sau constituit din părți interdependente, fiecare având o funcție specială în raport cu întregul”.

Faptul că este considerat un sistem organizat este sugerat chiar de semnificația termenului „Cosmos”, așa cum a fost aplicat inițial la conceptul de „natură sau universalitate a lucrurilor naturale, considerate ca un sistem care există și

* Prima Lege cosmică a unității și diversității este similară cu cel de-al Doilea Principiu al Legii și Ordinii, ce se găsește în *The Secret Doctrine of the Rosicrucians* (1922), care descrie Universul ca pe „o succesiune ordonată de fenomene”. Desigur, toate scrierile lui Atkinson despre legile și principiile universale se bazează pe ipoteza că Universul este organizat, ordonat și unificat.

evoluează conform legii și ordinii". Universul lucrurilor naturale și al activităților a fost el însuși înțeles ca un adevărat sistem; toate sistemele de gândire filosofice și științifice vechi și moderne sunt de acord cu acest postulat al unității în diversitate. De fapt, orice raționament științific corect se bazează pe această concepție fundamentală și ar fi imposibil să existe în absența acestui postulat. Doctrinile ezoterice ale Orientului au susținut dintotdeauna acest adevăr, după cum se poate constata din afirmația lui H.P. Blavatsky, cea mai avizată continuatoare a unor astfel de învățături, care susținea: „Prima lege a Naturii este uniformitatea în diversitate”. (*Secret Doctrine*, II, p. 699)

Profesorul B.P. Bowne, într-una dintre numeroasele sale cărți, afirmă: „Faptul că lucrurile formează un sistem și că acest sistem este unic constituie cea mai profundă convingere a inteligenței reflexive și reprezintă supoziția supremă a cunoașterii organizate. În acest sistem toate lucrurile sunt determinate de relații reciproce, astfel încât fiecare lucru se află acolo și este ceea ce este datorită relației sale cu întregul”.*

Aserțiunea este corectă și specifică modului de gândire științifico-filosofic modern despre acest subiect. Recunoașterea prevalenței universale a principiului corelației și coordonării lucrurilor naturale conduce în mod inevitabil la această concluzie. Chiar și cea mai recentă concluzie furnizată de calculele matematice ale lui Einstein cu privire la „câmpul unificat” al Cosmosului, dintr-o perspectivă pur matematică, este considerată a fi în deplin acord cu acest concept general al unității în diversitate.

Consensul dintre gândirea științifică și gândirea filosofică modernă cu privire la acest aspect este formulat cu multă pricepere în următoarea aserțiune aparținându-i lui Nicholas

* Borden Parker Bowne (1847-1910) a fost un pastor metodist, profesor de filosofie la Universitatea din Boston și unul dintre cei mai cunoscuți exponenți ai doctrinei personalismului, o școală filosofică susținătoare a valorii și situării în prim-plan a personalității umane. Acest citat este extras din opera sa publicată în 1902, *Theism*.

Murray Butler, președinte al Universității Columbia, eminentă autoritate în acest subiect. Profesorul Butler afirmă:

„Mintea umană înțelege acum că orice lucru este în relație cu orice alt lucru și că relațiile au o importanță covârșitoare, astfel încât ajung să dețină controlul. Departe de a fi o unitate simplă și izolată, ulm este înțeles acum ca fiind o formă de existență organică, un conglomerat de celule, atomi de carbon, oxigen, hidrogen, niciunul neputând fi văzut de om cu ochiul liber și nici înțeles de o minte neîndrumată. Un măr căzut la pământ nu mai sugerează doar satisfacerea apetitului; el ilustrează legile care țin Universul într-o unitate coerentă... Se înțelege acum că niciun obiect nu este independent. Fiecare depinde de celălalt, iar dependența, relativitatea reprezintă principiul care controlează Universul. Călăuzită de principiul lui Newton, consolidată de descoperirile unui Helmholtz și unui Kelvin, această etapă sau ordine a cunoașterii ajunge să spună acum că dependența, relativitatea sunt atât de absolute încât, dacă cel mai neînsemnat dintre obiecte ar fi mișcat din poziția lui sau i s-ar modifica masa, cel mai îndepărtat înveliș al universului material ar fi influențat în consecință; și posibil de măsurat doar dacă instrumentele noastre de precizie ar fi capabile să îndeplinească această sarcină“. (*Philosophy*, de Nicholas Murray Butler, The Columbia University Press, New York City)

În analiza noastră referitoare la această lege cosmică fundamentală, am considerat de cuviință să fragmentăm și să separăm subiectul general în câteva subdiviziuni speciale, pe care le studiem în continuare.

Compoziția

„ORICE LUCRU ESTE CONSTITUIT DIN PĂRȚI COMPONENTE.“

Această formulare generală a principiului compoziției, care formează un aspect important al Legii cosmice a unității în diversitate, este explicată în următorul paragraf:

Absolut fiecare lucru din Cosmos este constituit din elemente componente, care în anumite combinații specifice fac din fiecare lucru ceea ce este el de fapt, deosebindu-l de toate celelalte lucruri și servind astfel la determinarea specificității sale.

În cazul de față, termenul „component” înseamnă „să servească sau să contribuie la formare, să compună, să constituie, să fie un element component etc.”. Termenul „element”, în accepțiunea din acest context, semnifică „una din părțile esențiale sau unul din principiile fundamentale din care constă ceva sau pe care se bazează caracterul său specific, constituția sau individualitatea sa”.

Postulatul principiului compoziției apare în multe dintre cele mai vechi învățături ale filosofiei, atât exoterice, cât și ezoterice, fiind și mai intens prezent în sistemele filosofice ale Greciei și Indiei Antice. Importanța lui a fost subliniată de atenția ce i s-a acordat în dezbaterile interminabile privitoare la relația existentă între „substanțele” ipotetice ale lucrurilor și „atributele” lor, despre care se susținea că le sunt „inerente”. Astfel de dezbateri au fost la fel de evidente în filosofiiile lumii occidentale în perioade mai recente, persistând chiar până în vremea noastră.

Îndeosebi subiectul compoziției a fost considerat și explicat la începuturile filosofiei budiste. Totuși, în gândirea budistă, subiectul „substanțelor” ipotetice, alături de „atributele inerente”, a fost fie evitat în mod tacit, fie negat cu obstinație. Conform budiștilor, în general, compoziția însăși era înțeleasă ca o explicație suficientă în sine pentru „specificul” tuturor lucrurilor fenomenale — un astfel de „specific” fiind înțeles exclusiv ca o sinteză de calități fizice și mentale componente ale lucrurilor aflate în discuție. Perspectiva științifico-filosofică occidentală modernă urmează îndeaproape tendința stabilită astfel de vechii maeștri budiști, după cum vom vedea pe măsură ce înaintăm în analiza noastră.

Esența gândirii budiste distincte privind acest subiect poate fi înțeleasă din următoarele referințe și citate din

autorii care au scris despre el. De exemplu, următorul citat extras dintr-un articol enciclopedic despre budism, semnat de T.W. Rhys-Davids, care formulează concepția budistă despre calitățile componente după cum urmează:

„Chiar în cea mai grosieră clasă de lucruri, în fiecare individ, vom descoperi formă și calități materiale (Skandhas). În clasele mai înalte se manifestă în mod similar o serie de calități mentale, într-o continuă creștere (Skandhas). Din uniunea acestor două rânduri de calități se compune individualitatea. Fiecare persoană sau lucru, sau zeitate este așadar o punere laolaltă, un compus; și, în fiecare astfel de individualitate, fără nicio excepție, relația dintre părțile componente este în continuă schimbare și nu este niciodată aceeași în două momente consecutive. Urmează că, de îndată ce a început separarea, individualizarea, începe și disoluția, dezintegrarea. Nu poate exista individualitate fără o punere laolaltă; nu poate exista nicio punere laolaltă fără o devenire; nu poate exista nicio devenire fără o diferențiere; nu poate exista nicio diferențiere fără o disoluție, un sfârșit, care mai devreme sau mai târziu se va desăvârși în mod inevitabil“. (*Encyclopedia Britannica*, articolul despre budism)*

În conformitate cu această clasificare budistă, la om, corpul fizic, mintea și chiar ceea ce este denumit sufletul personal nu sunt decât „pachete de atribute“ sau *Skandhas* — modificabile, trecătoare și menite să dispară odată cu trecerea timpului. Dar, pentru a preîntâmpina neînțelegerea acestui aspect, trebuie remarcat că școala budistă Mahayana (precum și forma mai înaltă a brahmanismului) postulează prezența unui ceva mai înalt — o „scânteie din Flacăra Divină“** — care

* Thomas William Rhys-Davids (1843-1922) a fost un învățat englez, specialist în pali și budism și fondator al Pali Text Society.

** Sintagma „scânteie din Flacăra Divină“ a fost în mod curent folosită în scrierile teozofice de la sfârșitul secolului al XIX-lea și a fost inclusă în multe dintre scrierile timpurii ale lui Atkinson, inclusiv în *Practical Mental Influence, Faith Power* și în cărțile semnate cu pseudonimul Yogi Ramacharaka, *A Series of Lessons in Gnani Yoga* și *Hatha Yoga*.

nu este nici corp fizic, nici minte, nici măcar suflet personal, ci Spirit pur, care nu este un *Skandha*. Se crede că această scânteie venită din Infinit nu este supusă schimbării, că este eternă, indivizibilă — ea este Sinele Real transcendent, conform acestei filosofii. Această distincție, atât de importantă de altfel, nu constituie totuși un aspect al analizei noastre actuale și este amintită aici doar pentru a clarifica o posibilă neînțelegere. Acele *Skandhas* sau „pachete de attribute” se atașează doar la formele fenomenale, și nu la cea care neapărat transcende.

Mai mult, budismul susține că diferența în ceea ce privește specificul lucrurilor naturale sau al persoanelor nu depinde numai de *specificul* elementelor lor componente: trebuie luată în considerare în același timp *combinația specială sau ordonarea unor astfel de factori componenți* în configurația lucrului sau a persoanei în chestiune. Nu numai *ceea ce* este astfel pus laolaltă, ci și *cum* sunt puși ei laolaltă în compoziție. Această din urmă etapă a gândirii budiste generale cu privire la acest subiect este pe deplin susținută de învățăturile științifico-filosofice moderne. Cum ar fi, de exemplu, argumentările care urmează.

Din cele mai puțin de o sută de elemente chimice recunoscute de știința modernă se pot obține o multitudine de genuri specifice de lucruri materiale. Acest fapt este posibil datorită existenței unui număr aproape infinit de aranjamente și combinații speciale de atomi ai acestor elemente. Acești atomi, la rândul lor, sunt produși prin diverse combinații și aranjamente doar din câte *două* tipuri de electroni: întreaga gamă de forme diferite și complexe ale materiei este astfel rezultatul acestui aranjament și al combinațiilor de electroni.

În același mod, dintr-un număr comparativ limitat de forțe mentale esențiale, este produsă și se manifestă o varietate aproape nelimitată de stări și forme mentale. Așa cum nu există două lucruri naturale sau persoane care să fie vreodată exact identice în cel mai mic detaliu particular, urmează că acea combinație și ordonare specială a elementelor

componente ale acestora joacă un rol extrem de important în determinarea trăsăturilor specifice respective. Dintr-un număr comparativ mic de astfel de factori se pot realiza multe astfel de combinații și aranjamente — practic, în natură este prezentă o posibilitate infinită, după cum susține curentul de gândire modern despre acest subiect.

Unul dintre exemplele budiste preferate pentru a ilustra Legea compoziției era cel al trăsorii care este compusă din diferite părți — roți, corpul propriu-zis, olștea etc. — aranjate într-o anumită combinație. Extrageți din acest întreg, spuneau ei, aceste părți asamblate și nu mai rămâne nimic din „trăsura în sine”. Pe de altă parte, aceste părți detașate și separate, singure, nu reprezintă o trăsură; doar când sunt asamblate într-o anumită combinație devin într-adevăr o trăsură. Dacă lipsește o anumită combinație a acestor părți, nu mai rămâne nimic, în afară de numele de „trăsură”.

Din nou, în manieră specifică, budiștii ilustrau învățătura lor recurgând la imaginea râului. Ei spuneau că râul este într-adevăr o combinație de părți componente, altfel spus, albia râului, malurile lui, apa lui etc. Extrageți aceste elemente și nu a mai rămas nimic în afară de un nume golit de sens, cel de „râu”. În mod similar, obișnuiau să se refere la bulbul care seamănă cu o ceapă; dacă ar fi fost s-o desfacem foaie cu foaie, îndepărtându-i toate straturile, în cele din urmă am fi descoperit că nu mai rămăsese nimic în afară de numele de „ceapă” (și, posibil, mirosul ei — desigur, acesta fiind, de asemenea, unul dintre elementele componente reale). Astfel de exemple se pot da la nesfârșit, însă principiul fundamental rămâne același.

Conform gândirii occidentale moderne cu privire la acest subiect, noi urmăm, practic, aceeași înlanțuire de raționamente. Înțelegem și putem înțelege orice lucru natural doar prin cunoașterea calităților lui, care constituie într-o anumită combinație caracterul specific și unic al acestui lucru — pe scurt, specificitatea lui. Fiecare lucru poate fi analizat mergând până la caracteristicile lui componente; și apoi,

din nou, sintetizate în totalitatea acestor caracteristici. Este imposibil de definit în mod corect orice obiect natural altfel decât prin referire la elementele lui componente; dacă sunt lăsate deoparte, nu mai rămâne nimic pe care mintea umană să se bizuie.

Din perspectiva modernă predominantă, considerăm că pentru a pleda și a susține specificul unui lucru natural dat este necesar să enumerăm lista completă a calităților sau a elementelor sale componente, cel puțin atât cât ne sunt cunoscute. Adevăratul lucru în discuție și pe care o astfel de pledoarie îl încearcă este considerat a fi, practic, totalitatea calităților lui componente predictibile, cunoscute și necunoscute. Cu toate acestea, unele dintre aceste calități s-au manifestat doar în trecut, iar altele există acum doar în stare latentă, odată cu posibilitatea manifestării în viitor; astfel că această totalitate de calități predictibile se manifestă, într-un anumit moment dat, nu ca un întreg, ci doar în parte. În consecință, o astfel de sinteză completă a calităților componente ale unui lucru natural, din perspectivă modernă predominantă, este privită ca fiind „substanța” reală a acelui lucru dat. (Aici, totuși, ar trebui reamintit că acele „calități”, psihice sau mentale, nu sunt lucruri sau entități statice, ci mai degrabă — la fel ca tot ceea ce există în lumea fenomenelor — activități sau forme de activitate.)

În consecință, din această perspectivă, o anumită „substanță” nu mai este ceva ipotetic, care se situează în spatele atributelor sale „moștenite”, ci, dimpotrivă, este acea formă sintetizată de existență ale cărei anumite attribute componente pot fi categorisite. Pe scurt, aceasta este concepția științifico-filosofică modernă despre unitatea în diversitate, manifestă în „specificul” unui lucru natural. Totuși, indiferent de speculațiile privitoare la „substanțele” ipotetice, este evident că acest „specific” al lucrurilor naturale este determinat de prezența și de forța calităților lor respective într-o anumită combinație și de relațiile reciproce. Prin urmare, negarea este de neconceput din perspectiva gândirii moderne.

Corelație și coordonare

„FIECARE LUCRU DEPINDE DE MULTE ALTE LUCRURI.”

Principiul general al corelației, care constituie un aspect important al legii cosmice a unității în diversitate, poate fi formulat după cum urmează:

„Absolut fiecare lucru sau eveniment din Cosmos este corelat și se coordonează cu oricare alt lucru sau eveniment; nu există ceva care să fie în mod absolut necorelat într-o astfel de categorie”.

După o profundă reflecție, vom ajunge în mod inevitabil la concluzia că nu există nimic *absolut* în obiecte, care să fie prezent în sistemul lucrurilor fenomenale din compunerea Cosmosului; și că, dimpotrivă, tot ceea ce este prezent în ele este *relativ*. Orice gândire filosofică, antică sau modernă, susține această concluzie. Profesorul Butler formula atât de sugestiv (din care am citat mai sus): „Toate lucrurile ilustrează legile care țin strâns legat universul într-o unitate coerentă. S-a înțeles acum că niciun obiect nu există independent. Obiectele depind unul de celălalt, iar dependența este, în mod relativ, realitatea care guvernează universul așa cum se manifestă el”. Și mai trebuie amintit, după cum s-a mai spus înaintea lui, „separarea este doar ficțiunea funcțională a universului”.*

Filosofia susține că doar despre Principiul Suprem al Existenței se poate postula *necon condiționarea* și faptul că nu poate exista decât *un* Absolut sau *o* Necon condiționare. Toate celelalte sunt și trebuie să fie părți componente, relative și condiționate ale unui sistem interconectat de lucruri. Astfel se prezintă concluzia oricărui raționament emis din perspectivă filosofică. Faptul că Absolutul sau Necon condiționarea — Principiul Suprem al Existenței — este într-adevăr prezent și operativ și este necesar pentru a explica însuși Cosmosul este

* Atkinson se citează aici pe sine, din lucrarea semnată Yogi Ramacharaka, *A Series of Lessons in Gnani Yoga*.

postulatul fundamental sau cel puțin ipoteza subînțeleasă a celor mai multe școli de gândire filosofică. Acest postulat este puternic subliniat într-o manieră cât se poate de logică, de exemplu, în Filosofia Absolutului a lui Herbert Spencer.

Urmează, din cele menționate mai sus, că toate evenimentele cosmice ar trebui să fie privite ca fiind relative; de fapt, sunt înțelese astfel în enunțul general privitor la corelație. Absolut fiecare eveniment este în relație cu celalalte de genul și clasa lui. Tot de aici rezultă că orice enunț despre realitate referitor la un lucru relativ este și trebuie să fie doar unul „relativ” sau „comparativ” și nu unul absolut. De exemplu, nu există „cald” sau „rece” absolut — nimic altceva decât grade relative și comparative de temperatură. Același lucru este valabil pentru culoare, frumusețe, fericire, bogăție — de fapt, despre oricare altă caracteristică a oricărui lucru din Cosmos. Este bine să ținem minte acest adevăr.

Nu numai că toate lucrurile care compun Cosmosul sunt „corelate”, dar la fel de adevărat este că toate activitățile din cosmos sunt „coordonate”. Prin termenul „coordonare” se înțelege „starea de a fi coordonat, altfel spus, de a exista în condiții, mișcare și acțiune comune, în care lucruri separate sunt combinate, corelate și li se conferă existență și activitate reciprocă”. Gândirea filosofică și științifică susține că activitățile cosmice sunt coordonate în mod pozitiv. Altfel, nu ar exista Cosmos, cu alte cuvinte, universalitatea lucrurilor naturale care se desfășoară conform legii și ordinii; altfel ar exista doar un conglomerat „alandala”, „la nimereală”, „la voia întâmplării” de activități fără legătură între ele și necoordonate.

Diferențierea

„NU EXISTĂ DOUĂ LUCRURI PERFECT ASEMĂNĂTOARE.”

După cum se poate remarca, enunțul Legii cosmice a unității în diversitate afirmă că elementele corelate și coordonate ale sistemului cosmic sunt în același timp „diferențiate”.

Termenul „diferențiate” înseamnă aici „starea sau condiția de a fi distinct, diferit sau deosebit față de alte lucruri”.

În enunțul privitor la Principiul compoziției, ați remarcat că această diferențiere este în mare parte rezultatul unei anumite combinații și interrelații dintre elementele care compun și constituie acel lucru individual, iar aceasta servește la determinarea caracterului său specific, care îl deosebește și îl diferențiază de celelalte lucruri individuale.

Dar aici este momentul în care dorim să vă atragem atenția că această diferențiere și variațiile dintre lucruri sunt cu mult mai radicale decât se presupune în mod obișnuit — de fapt, există un potențial practic infinit de diferențiere și variație în Cosmos. Principiul poate fi formulat după cum urmează:

În Cosmos, niciun lucru nu este exact identic cu un alt lucru. Cosmosul manifestă o varietate și o diversitate infinite.

De exemplu, în infinitatea practică a formelor naturale, între firele de iarbă, firele de nisip, ființele vii de toate genurile și, de fapt, între toate formele de lucruri naturale, nu putem găsi două astfel de forme care să fie exact asemănătoare și absolut identice. Există, desigur, multe grade de relativă asemănare, dar niciodată o identitate absolută de specific sau formă. În evoluție, variația este un factor și un element important. Progresul evoluționist este însoțit întotdeauna de variație — uneori, destul de pronunțat, alteori aproape imperceptibil, dar întotdeauna există variație.

Din anumite motive, Natura pare să lupte cu tărie și în permanență pentru a menține variația. Acesta este în mod evident scopul avut în vedere, de exemplu, în apariția și evoluția sexelor. Asigurând două vlăstare distincte, în loc de unul singur, prin împerecherea părinților de gen masculin și feminin, Natura promovează variația. Natura nu aprobă încrucișarea apropiată a animalelor și autofertilizarea

plantelor, deseori luându-și măsuri de precauție destul de elaborate contra celei din urmă. În același timp, tinde să elimine descendenții rezultați din încrucișarea prea apropiată atât la nivel individual, cât și la nivel de specie; ea încurajează împreunarea diferitelor soiuri sau specii în multe moduri.

În mod evident, generarea și menținerea variației face parte din sistemul cosmic al legilor. Nu este și nu poate fi rezultatul purei întâmplări, pentru că așa ceva nu există. Natura are o infinitate de materiale cu care să lucreze, o infinitate de tipuri posibile pe care să-și construiască forme și cu ajutorul cărora să producă variații; rezultă o infinitate de forme naturale manifestate. Nu vă așteptați niciodată să descoperiți două lucruri absolut asemănătoare, identice în toate trăsăturile caracteristice, chiar într-o infinitate, întrucât așa ceva nu va exista niciodată.

Astfel consemnează filosofia modernă și știința modernă. Și acest postulat este în deplin acord cu vechile învățături ezoterice, după cum menționa H.P. Blavatsky: „Natura, în calitatea ei de putere creatoare, este infinită; și nicio generație de specialiști în științele fizice nu va putea vreodată să se laude că va fi epuizat lista modurilor și metodelor ei, oricât de uniforme ar fi legile după care ea acționează”. (*Secret Doctrine*, II, p. 153)

Analogia sau corespondența

„CUM E SUS, AȘA E ȘI JOS, CUM E ÎNĂUNTRU,
AȘA E ȘI AFARĂ.”

Legea cosmică a unității în diversitate susține că între diversele câmpuri sau planuri ale existenței și activităților din Cosmos acționează un principiu al analogiei sau corespondenței.

Acest principiu al analogiei sau corespondenței (tratat uneori ca o lege în sine) poate fi formulat în felul următor:

Activitățile din orice plan al Cosmosului au anumite analogii și corespondențe ale lor în fiecare alt plan.

Fizica occidentală a recunoscut întotdeauna acest principiu, dar adepții ei l-au folosit cu mare precauție, datorită posibilității de a comite erori prin aplicarea lui incorectă și confuză. Cu toate acestea, unele dintre cele mai uimitoare descoperiri ale științei moderne s-au datorat aplicării principiilor sale generale, în mod inteligent interpretate. Acest adevăr este valabil în special în domeniul chimiei și, respectiv, al astronomiei. În matematică, el a fost aplicat cu succes în multe cazuri. Prin intermediul acestui principiu, în filosofie și știință, omul a avut posibilitatea să judece în mod corect plecând de la cunoscut și mergând spre necunoscut. Pe bună dreptate, poetul ne spune că, dacă am înțelege *totul* despre gingașa floare din crăpătura zidului, atunci, în mod similar, am înțelege *totul* despre absolut tot ce există în univers.*

Dar, așa cum recunoaște știința modernă, sunt puține planurile activității în care ea nu reușește să aplice acest principiu cu forțe depline. Pentru ezoterist sau ocultist, există posibilitatea unei mai mari palete de aplicații. În cunoașterea ezoterică se poate constata că există o recunoaștere a existenței celor șapte stări ale materiei, șapte planuri ale existenței, șapte planuri sau câmpuri de conștiință: de aceea sunt și atât de multe planuri în care acționează acest principiu și asupra cărora omul poate să-l aplice în gândire și cercetare.** Prin urmare, conform înaltelor voci autorizate ale ezoterismului și ocultismului, suntem îndreptățiți să raționăm prin analogie și corespondență, începând cu acțiunile unui anumit plan al activităților cosmice, până la toate celelalte planuri cosmice existente. Aceste activități,

* Poezia la care se face referire aici este „Flower in the Crannied Wall” („Floarea din crăpătura zidului”), scrisă de Lord Alfred Tennyson (1809-1892).

** Atkinson este preocupat, după câte se pare, de universul septenar sau dominat de cifra șapte, prezent în scrierile lui H.P. Blavatsky și în lucrările ei teozofice.

admit aceștia, diferă într-un mod aproape infinit în manifestările lor particulare din diferite planuri ale Naturii, dar, pretind ei, principiile esențiale rămân practic aceleași.

Acest principiu a fost exprimat în multe aforisme și proverbe în istoria filosofiei ezoterice, cum ar fi, de exemplu, binecunoscutul aforism hermetic „Cum e sus, așa e și jos; cum e înăuntru, la fel e și afară; cum e în microcosmos, la fel e în macrocosmos” etc., etc. În mod similar, în latina veche există proverbul „Ex Uno, Disce Omnes” — „Pornind de la un lucru, le poți discerne pe toate”. Un autor de scrieri oculte a afirmat: „Acest principiu universal i-a permis omului să pătrundă dincolo de acele obstacole care ascund de privire necunoscutul. Folosirea lui chiar a sfâșiat o bucată din Vălul lui Isis, atât cât să lase să se vadă o parte din chipul zeiței. Acela care începe studiind Monada poate să înțeleagă Arhanghelul”.*

Vorbind în general despre școlile de ocultism și ezoterism, H.P. Blavatsky afirmă: „Cea de-a doua lege a Naturii este analogia” (*Secret Doctrine*, II, p. 699). După care continuă: „Analogia este legea directoare din Natură, singurul fir adevărat al Ariadnei, care ne poate conduce pe căile încâlcite ale domeniului ei spre misterele ei esențiale și finale” (*Ibid.*, II, p. 153). Totuși, pentru a detalia, aceleași voci autorizate ne avertizează: „În Știința Ocultă, aceasta (analogia) este prima și cea mai importantă cheie pentru fizica cosmică; dar trebuie să fie studiată în cele mai mici detalii și să fie «răsucită de șapte ori» înainte ca un individ să ajungă s-o înțeleagă. Filosofia ocultă este singura știință care o poate explica” (*Ibid.*, I, p. 151).

În sfârșit, Evelyn Underhill, o autoritate în domeniul scrierilor oculte, susține atunci când se referă la subiectul misticismului: „Eliphas Levi spune: «Analogia este cheia tuturor secretelor Naturii»... Argumentația prin analogie este dusă de ocultiști la extreme care nu pot fi descrise aici.

* Preluat din descrierea celui de-al Doilea Principiu Hermetic din Capitolul 2 al *Kybalionului* și ultimul capitol din *The Secret Doctrine of the Rosicrucians*.

Înarmați cu această torță, ei explorează cele mai întunecate, mai teribile mistere ale vieții și nu ezită să arunce umbrele grotești ale acestor mistere peste lumea nevăzută. Principiul corespondenței este fără îndoială unul solid, atât timp cât acționează între niște limite. El a fost admis în sistemul Cabalei, deși această filosofie abilă era departe de a-i acorda importanța pe care și-o asumă în știința hermetică... Boehme și Swedenborg se înfruptă bucuroși din metoda ei pentru a-și prezenta intuițiile în fața lumii. Este recunoscut în mod implicit de către gânditorii altor numeroase școli: influența sa se face resimțită în cele mai frumoase perioade ale literaturii... Hazlitt, în lucrarea *English Novelists*, spune: «Percepția intuitivă a *analogiilor* ascunse dintre lucruri sau, cum mai poate fi numită, instinctul imaginației, este probabil aceea care pune pecetea caracterului unui geniu asupra producțiilor de artă mai mult decât orice alte circumstanțe.» (*Mysticism*, pp. 192-193)*

În concluzie totuși vă vom reaminti, folosindu-ne de cuvintele lui James Ward, că: „Analogia, așa cum o cunoaștem, este o servitoare bună, însă o stăpână nereușită; aceasta deoarece, când este stăpână, tot ce face este mai mult să orbească decât ar fi putut înainte să lumineze.”** Pentru a fi capabilă să aplice Principiul analogiei și corespondenței în mod eficient și sigur, o persoană ar trebui să dețină suficient de multă cunoaștere și inteligență. Nu este vorba despre o simplă joacă.

* Evelyn Underhill (1875-1941) a fost o autoare mistică creștină foarte cunoscută pentru lucrarea ei *Mysticism* (1911).

** Citat din „Molecular Mechanics: Its Indirectness” (Mecanica moleculară: incorectitudinea ei), de James Ward, în *Naturalism and Agnosticism: The Gifford Lectures Delivered Before the University of Aberdeen in the Years 1896-1898*.

Capitolul V

Legea cosmică a activității

*Totul este în permanentă mișcare.**

Cea de-a doua lege a Cosmosului este Legea activității, care poate fi formulată după cum urmează:

Totul în Cosmos este Activ, în Mișcare, în stare de Funcționare; există întotdeauna în Cosmosul luat ca un întreg și în fiecare dintre părțile lui componente o activitate fundamentală și atotpătrunzătoare.

Prezența universală a Activității, Mișcării și Funcționării în întregul Cosmos este enunțată în multe dintre cele dintâi școli de gândire filosofică, în special în cele de tip ezoteric. De la început, gânditorii filosofi par să fi înțeles acest mare principiu, chiar atunci când simțurile nu susțineau același lucru de fiecare dată. Fără îndoială, ei intuiau esența principii-lui și totodată aplicau Legea analogiei la subiectul în discuție. În orice caz, îl percepeau cu exactitate și l-au asimilat în gândirea și învățăturile lor fundamentale.

Desigur, acești gânditori au observat cu claritate activitatea fizică și psihică din etapa de creștere din viața animalelor și a plantelor; însă o astfel de activitate era departe de a fi evidentă în cazul lucrurilor anorganice; de fapt, deducția

* Cea de-a doua lege cosmică se bazează în mare parte pe Principiul vibrației, explicat în detaliu în *Kyballion* și în *The Secret Doctrine of the Rosicrucians*.

firească ar fi putut însemna de multe ori contrariul în astfel de cazuri. Ei observau activitatea generală prezentă la obiectele mari din Natură; dar aceasta era cu totul altceva față de concepția potrivit căreia *toate lucrurile* sunt active, lucru valabil pentru cele mai mici, precum și pentru cele mai mari, pentru lucrurile aparent cele mai inerte, precum și pentru cele a căror activitate este cât mai evidentă. Cu toate acestea, convingerea filosofică generală despre activitatea universală a lucrurilor a persistat, iar știința modernă coroborează acum și susține cu probe același lucru.

Astăzi, chiar și tendința filosofică mai ortodoxă și științifică este să gândești despre Cosmos și să vorbești despre Cosmos și modurile lui de acțiune în termenii unei activități dinamice, nu în cei ai unei existențe statice. Din toate punctele de vedere, putem remarca în filosofia și știința modernă cât de mult se pune accentul pe Energie, Activitate, Funcționare, în raport cu Cosmosul luat ca un întreg și în toate părțile și obiectele sale componente și în toate planurile lui diverse și câmpurile lui de acțiune. Se manifestă un puternic curent spre Energetism, o tendință ușor de perceput de către un observator atent.

Școala filosofică și științifică a Energetismului merge chiar atât de departe încât postulează că Energia este însăși esența manifestării fenomenale și că este îndeajuns pentru a explica toate fenomenele naturale. Școlile științifice mai conservatoare și mai stricte se mulțumesc să postuleze existența unui univers dinamizat prin energiile Naturii, fizice și psihice, în contrast cu lumea fizică concepută ca un agregat de substanțe pasive și inerte. Se poate spune că orice concepție științifică modernă poate postula existența unui univers activ, în mișcare, în funcțiune. Perspectiva dinamică a universului este acum destul de departe față de cea cu care eram obișnuiți; ea a ajuns să ocupe tronul altădată destinat unei perspective mai mult sau mai puțin statice. Și se pare că nou-venita are de gând să rămână alături de noi multă vreme, cel puțin.

Pentru a corobora enunțurile de mai sus, este nevoie doar să citim oricare dintre manualele actuale de fizică — chiar și

pe cele mai simple. Conform acestora, există o multitudine de exemple în favoarea tuturor opiniilor. Cel ce își va propune să investigheze va rămâne uimit de bogăția de exemple de acest gen, adevărate dovezi, încât îi va fi dificil să selecteze. Într-adevăr, atât de bine întipărită este ideea unei activități universale în gândirea filosofică și științifică contemporană, încât există frecvente referiri la teoria generală care susține că „orice existență este Activitate, lucru valabil pentru existența fizică și psihică”.

În cazul anumitor forme de învățături metafizice moderne, termenul „realitate” este folosit ca sinonim pentru „activitate”. Din nou, să ne amintim de aforismul despre „Realitate”, care spune că „orice existență este activă și nu este inertă sau moartă; natura esențială a existenței fenomenului urmează să fie descoperită în activitățile lui”.

Și, în sfârșit, constatăm că este îmbrățișată tot mai mult ideea exprimată în postulatul lui Wundt: „Universul mecanic este învelișul exterior în spatele căruia se află ascunsă o activitate spirituală creatoare”. În psihologia modernă, este în general acceptată ideea unei conștiințe însoțite întotdeauna de activitate, iar sintagme de genul „activitate mentală”, „activitatea gândirii”, „activitatea voinței” etc. sunt folosite în mod curent.

Gândirea filosofică și științifică modernă pornește de la ideea că universul ca întreg și în fiecare plan al existenței lui se evidențiază prin activitate, mișcare, funcționare. Astfel, putem spune că există activitate mentală, activitatea conștiinței, activitățile vieții, activitățile de asimilare, creștere, dispariție, descompunere etc., activități ale celulelor și organelor vii, activități ale plantelor, activități ale animalelor, activități chimice, activități atomice, activități ale electronilor și, pe scurt, toate formele de funcțiune fizică și psihică sau acțiune care implică schimbare, dezvoltare și interacțiune.

Știința modernă susține postulatul conform căruia lumea fenomenală a Naturii depinde, în privința formelor sale multiple și evenimentelor modificabile, în mare parte, de vibrație. Vibrațiile electronilor, unități de materie fizică, dau

naștere atomilor; vibrațiile atomilor dau naștere moleculelor din care sunt compuse formele materiale. Nivelul de vibrație constituie scara de măsură a naturii fizice și a caracterului specific tuturor obiectelor materiale, spune știința modernă; de exemplu, ea susține că lumina, căldura, electricitatea etc. se manifestă ca energie vibratoare cu diferite grade de intensitate, aceasta din urmă determinând astfel caracterul special. Pe scurt, știința modernă afirmă că diferența observabilă între lucrurile naturale depinde în mare măsură de diferitele grade de vibrație ale lor. În acest fel, se ajunge de fapt la un acord cu învățăturile ezoterice ale multor filosofii vechi, deși, în acest din urmă caz, s-a recurs la termeni diferiți și la ipoteze diferite pentru a descrie și a explica modul de acțiune a acestei legi.

Un vechi aforism ocult sună în felul următor: „Cel care înțelege Secretul Vibrației a înțeles Secretul Puterii“. Un vechi adagiu hermetic plin de înțelepciune susține: „Nimic nu stă în repaus; totul este în mișcare; totul vibrează“. Această zicală este utilă pentru a clarifica o străveche învățătură hermetică, care spune că există anumite vibrații cu un grad de intensitate atât de ridicat, încât pentru simțurile noastre limitate pare să fie o nemișcare absolută. Prin urmare, din această perspectivă, starea celui mai mare Repaus este într-adevăr una a celei mai intense Activități, Funcționări și Mișcări.

Mai mult, în învățăturile filosofice ezoterice vechi ale hindușilor (brahmani și budiști deopotrivă), se consideră că starea de *Pralaya* sau repaus din Cosmos ar fi în realitate un câmp de activitate subtilă, ascunsă — un fel de curgere subterană a fluxului mișcării. Un factor de coroborare al acestui aspect îl reprezintă aserțiunea lui H.P. Blavatsky: „Cu siguranță, este corect să spunem că și în *Pralaya* există «Respirația Mare»; deoarece «Respirația Mare» este neîntreruptă și este, ca să spunem așa, acel *perpetuum mobile* (mișcare perpetuă) universal și etern... Există un poem

* Vechiul aforism ocult și vechea axiomă hermetică sunt extrase din lucrarea lui Atkinson, *Kybalion*, scrisă cu douăzeci și patru de ani înainte.

magnific despre *Pralaya*, scris de un străvechi Rishi, care compară mișcarea Respirației Mari din timpul *Pralaya* cu mișcările ritmice ale Oceanului Inconștientului... Dar pe parcursul *Pralaya* tot ceea ce s-a diferențiat, ca fiecare unitate, dispare din universul fenomenal și este absorbit sau mai bine spus transferat în el, Unicul numen". (*Translations of the Blavatsky Lodge*, I)

În perspectiva științifică modernă, chiar și cea mai solidă și densă substanță fizică este considerată a fi locul de desfășurare a celei mai intense activități. În toate aceste cazuri, obiectul fizic nu este solid, nici nu este lipsit de mișcare sau în repaus; în realitate, el constă dintr-un mare număr de particule infinitezimale (electroni), care se rotesc și dansează unul în jurul celuilalt, asemenea unei furtuni de zăpadă sau unui roi de albine în zbor. Or, mergând mai departe cu ideea, chiar aceste particule infinitezimale dispar în „centrii ondulatorii ai forței sau energiei”, conform opiniei științifice moderne. Materia se dizolvă în Mișcare, spune știința modernă; însă activitatea nu poate fi redusă la nonactivitate, nici măcar la sfârșit, nicio știință modernă nu poate admite acest lucru.

Mai trebuie amintit că, așa cum în nașterea, creșterea și dezvoltarea formelor organice și anorganice ale obiectelor naturale există dovezi că are loc o activitate permanentă, nu este mai puțin adevărat că, în cazul unor procese cum ar fi moartea, descompunerea, dispariția și dezintegrarea formelor naturale, organice și anorganice, există activitate, funcționare și mișcare. Dezintegrarea și integrarea sunt deopotrivă rezultatul activității: construirea și dezintegrarea sunt împlinite prin funcționare, iar funcționarea înseamnă activitate, sub un alt nume.

În sfârșit, în câmpul psihicului sau mentalului, la fel de adevărat cum este în câmpul fizicului sau materialului, există întotdeauna în Natură prezent și funcțional ceea ce știința și filosofia denumesc „proces”, care este rezultatul exclusiv al activității.

Dintr-un alt punct de vedere, deși nu este unul contrar, descoperim că H.P. Blavatsky afirma: „Nimic nu există, de

fapt, și în realitate care să fie lipsit de mișcare în univers" (*Secret Doctrine*, I, p. 2). Și în continuare: „Este o lege fundamentală în Ocultism, aceea că nu există repaus sau încetarea mișcării în Natură" (*Ibid.*, I, p. 97).

Chiar de la începuturile gândirii filosofice, cu privire la subiectul activității lucrurilor naturale, s-a ajuns la concluzia că a existat o identificare tacită sau exprimată a tuturor acestor activități cu o formă mai grosieră sau superioară de energie vie sau viață. Era absolut adevărat chiar și în cazul considerării unei activități a lucrurilor și obiectelor anorganice. Prezența și manifestarea unor activități spontane sau a ceea ce părea să fie astfel la obiecte anorganice era privită ca un indiciu al prezenței și manifestării vieții într-o formă elementară. Această opinie, chiar dacă multă vreme respinsă și chiar ponegrită de filosofia occidentală, a ajuns să fie repusă în drepturi în gândirea occidentală modernă din ultima vreme.

Atât de puternică a fost această concepție fundamentală, încât în multe dintre filosofiele ezoterice străvechi reprezenta principiul cardinal conform căruia Viața este universal prezentă și acționează în întreaga Natură, iar Moartea este doar o etapă a Vieții — de fapt, nu există nimic în realitate care să fie lipsit de viață. Acest aspect este îndeosebi evident în învățăturile filosofiilor orientale chiar din cele mai timpurii perioade și continuă până în vremurile moderne. El este totodată puternic evidențiat în învățăturile filosofice din Grecia Antică, în care doctrina *Anima Mundi*, Sufletul lumii, era în general acceptată ca fiind un adevăr filosofic bine stabilit.

H.P. Blavatsky subliniază acest aspect în următoarea aserțiune: „Este Viața în sine, eternă, invizibilă și totuși omniprezentă, fără început sau sfârșit, deși periodică în manifestările ei regulate... Unicul ei atribut absolut, care este mișcarea însăși, eternă, neîntreruptă, este numit în limbaj ezoteric «Respirația Mare», care este mișcarea perpetuă a Universului" (*Secret Doctrine*, I, p. 2). În versiunea adaptată a lucrării menționate, Katherine Hilliard realizează un grafic în care „Mișcarea sau Viața" este prezentată ca formând o latură a unui triunghi, celelalte două laturi fiind reprezentate de Minte

și Materie. Imediat sub grafic apare următorul text adăugat de editor: „«Viața» și «Mișcarea» sunt termeni convertibili” (*Abridgement of the Secret Doctrine*, p. 14).

În învățăturile budiste, principiul lui *Tanha*, practic „Voința de a trăi”, este postulat ca fiind principiul ce energizează și însuflețește și care se manifestă în toate formele de activitate, fizică și psihică, organică și anorganică. Se consideră că *Tanha* are natura raportului Dorință-Voință, care „vorbește” întotdeauna ca să se exprime în activitățile Universului. *Tanha* este privită ca forța creatoare a Universului; *Karma* este forța directoare și îndrumătoare a activităților din Univers. *Tanha* acționează în toate planurile universului; manifestându-se, în principal, în planul inconștientului, precum și în toate planurile conștiinței. Se consideră că prezența lui este inerentă în toate lucrurile, așa cum se consideră că Viața este inerentă în toate lucrurile, anorganice și organice.

Dacă filosofia și știința modernă, luate ca întreg, nu merg prea departe în identificarea energiei universale cu viața universală, există unele indicii evidente ale tendinței gândirii moderne de a se angaja în această direcție generală, după cum se poate constata din enunțurile sporadice ale autorilor despre acest subiect. Se manifestă în ultima vreme un acord perceptibil tot mai evident cu ideile unor filosofi din Grecia antică, care susțineau: „Potențialul intrinsec de acțiune spontană sau de mișcare autogenerată, sau de activitate neinițiată de o forță externă este o caracteristică a Vieții și orice se manifestă în acest fel are cel puțin o măsură de Viață”.

În sprijinul tendinței menționate, vă supunem atenției următoarele extrase din lucrările a doi autori moderni despre acest subiect.

Paul Carus a afirmat:

„Prin spontaneitate ar trebui să se înțeleagă acel gen de activitate care izvorăște din natura ființei sau a lucrului care este activ. O mișcare determinată de presiune sau impuls nu este spontană; însă o mișcare pentru care forța motrice rezidă într-un obiect mobil este una spontană... În specificul unui lucru constă sursa acțiunii sale spontane”.

Haeckel a susținut: „Personal, consider că întreaga materie este înzestrată cu mișcare sau, mai bine formulat, cu *forța motrice*. Fiind vorba despre forța de atracție și respingere elementară (atomică), aceste forțe sunt exprimate începând cu cel mai simplu proces chimic, iar pe ele se bazează toate celelalte fenomene... Ideea afinității chimice constă în faptul că diverse elemente chimice percep diferențele calitative din alte elemente — experiența „plăcerii” sau a „repulsiei” — la contactul cu ele și execută mișcări specifice pe această bază”. De asemenea, Haeckel îl citează pe Naegali într-un mod aprobator: „Trebuie să le fie plăcut moleculelor să-și poată urma atracțiile și repulsiile și neplăcut, când sunt obligate să facă altfel” (*Riddle of the Universe*).

Paul Carus spunea: „Sunt dispus să recunosc, alături de profesorul Haeckel, că Natura în întregul ei este vie. Așa este, am susținut cât se poate de categoric că există o spontaneitate care este omniprezentă în întreaga Natură... Termenul «viață» este folosit aici într-un sens mai larg decât în mod obișnuit. Semnificația lui aici este aceea de spontaneitate sau autogenerare a mișcării... Cel mai bine, propun eu, ar fi să o denumim Panbiotism, pe scurt, exprimat în aforismul «Totul este încărcat de Viață; conține Viață; are capacitatea de a fi Viu»”.

Doctor Saleeby se exprima astfel: „Viața este potențială în Materie... în acele elemente chimice care pot fi descoperite într-o celulă... Deoarece știm că fiecare dintre aceste elemente, precum toate celelalte, este construit dintr-o unică unitate invariabilă, electronul... atunci, Viața este potențială în unitatea Materiei — electronul însuși” (*Evolution: The Master Key*).

În sfârșit, urmează afirmația sugestivă care îi aparține lui Luther Burbank: „Toate investigațiile m-au condus dincolo de ideea unui univers lipsit de viață, chinuit de diverse forțe, spre un univers care este în întregime viață sau cum

* Dr. Caleb William Saleeby (1878-1940) a fost un om de știință britanic, adept al eugeniei și susținător al reformei în sistemul de sănătate. Atkinson l-a citat pe Saleeby în mai multe dintre lucrările lui, inclusiv în *Gnani Yoga* și *The Secret Doctrine of the Rosicrucians*.

am prefera să-l denumim. Orice formă de viață de pe planeta noastră este, ca să spunem așa, exact la limita orizontului unde sfârșește acest ocean infinit de forță. Universul nu este pe jumătate inert, ci este absolut viu" (*Prelegere*).

Școala vitalismului, reprezentată de Bergsen și de adepții lui, postulează bineînțeles prezența și puterea unei Vieți spontane și creatoare, ca însăși esența Cosmosului. Ea consideră că întregul Cosmos, fizic și psihic, este pătruns de inițiativă, spontaneitate și Viață, încercând fără încetare să se exprime pe sine și chiar izbucnind într-o activitate creatoare — energizând totul odată cu al ei *Elan Vital* sau Energie Vie, întotdeauna „impulsul creator al omenirii”, care transformă Cosmosul într-un teatru uriaș sau într-o arenă a activității eterne. Mulți consideră filosofia lui Bergsen, în această etapă specială, ca fiind una dintre cele mai semnificative contribuții contemporane la gândirea filosofică. Totuși, ea nu face altceva decât să evoce spiritul unor filosofii ezoterice vechi ale Orientului, pertinente ca și prezentarea ei.

Voluntarismul filosofic modern, în general, reafirmă validitatea anumitor învățături ezoterice ale trecutului, grecești și est-indiene. Voluntarismul este acea școală a filosofiei moderne care postulează ca principiu fundamental că Voința constituie baza și temeiul realității, ființei și energiei. În filosofia modernă, Schopenhauer este probabil cel mai proeminent voluntarist; însă William Wundt a dezvoltat ideea foarte clar și complet. Alți filosofi, bine-cunoscuți în istoria filosofică recentă, manifestă la rândul lor astfel de tendințe voluntariste.

Schopenhauer a susținut că raportul dorință-voință, „voința de a trăi” (analogă cu *Tanha* din gândirea budiștilor), este „sâmburele existenței” și nucleul numeroaselor activități universale. Toate activitățile experimentate sunt rezultatul raportului dorință-voință, începând de la activitățile planului fizic până la cele ale proceselor fiziologice inconștiente și, mai departe, la activitățile conștiente ale animalelor și ființelor umane. Pentru Schopenhauer, voința acoperă toate formele de activitate și energie.

După cum s-a mai afirmat, Schopenhauer a extins operațiunile raportului dorință-voință pentru a include și a acoperi toate etapele, formele și nivelurile de activitate ale universului anorganic și organic: forțele fizice, chimice, magnetice, vitale și psihologice din natură. În toate acestea, susținea el, este evident și operativ spiritul cu care dorința tânjește să se unească cu voința, altfel spus „voința lui de a trăi”, luptându-se fără oprire pentru exprimarea obiectivă și manifestarea prin activitate. Cea mai mare parte din acest impuls și mișcarea rezultată îndreptată spre acțiuni sunt, desigur, inconștiente. Pentru a ilustra acest aspect, cităm în continuare din Schopenhauer:

„Ceea ce se găsește într-o piatră— coeziunea, gravitația, rigiditatea etc. — există în natura ei internă, aceea pe care o recunosc în mine însumi ca voință; și pe care piatra, la rândul ei, dacă ar fi conștientă, ar recunoaște-o în egală măsură”.

După aceea, continuă: „N-am să cred niciodată că până și cea mai simplă combinație chimică se va reduce vreodată la o explicație mecanică; cu atât mai puțin proporția de lumină, căldură și electricitate. Toate acestea vor avea nevoie întotdeauna de o explicație dinamică”.

După care: „Ceea ce își urmează în noi scopul, orientându-se după lumina cunoașterii, aici doar se luptă orbește și mutește într-un chip unic și imuabil, chiar dacă în ambele cazuri trebuie să poarte același nume, al voinței”.

Pentru ca apoi să afirme: „Starea de inconștientă este condiția inițială și naturală a tuturor lucrurilor și, prin urmare, este în același timp baza din care, în clasa ființelor îndeosebi, rodește conștiința de parcă ar fi eflorescența lor cea mai înaltă; motiv pentru care, chiar și atunci, inconștientă continuă mereu să predomine. În consecință, cele mai multe existențe sunt lipsite de conștiință; totuși, ele acționează conform legilor naturii lor, altfel spus, conform voinței lor. Plantele au cel mult o foarte slabă analogie cu conștiința; cea mai puțin evoluată specie de animale, doar un început timid al ei. Dar, chiar și după ce am urcat pe scară, pe lângă clase întregi de animale, până la omul înzestrat cu rațiune,

inconștiența plantelor, de unde ea a început, rămâne încă baza... Cu cât vom coborî mai jos pe scara formelor de viață, cu atât mai redus vom constata că este rolul intelectului; dar nu la fel stau lucrurile cu voința”.

Și după aceea continuă: „Întrucât voința este cauza universală din noi înșine, la fel este în toate lucrurile; și, dacă noi nu înțelegem cauza ca voință, cauzalitatea va rămâne doar o formulă magică. Să spunem așadar că respingerea și atracția, combinația și descompunerea, magnetismul și electricitatea, gravitația și cristalizarea sunt voință”.

Întorcându-ne la vremurile noastre, constatăm că Nicholas Murray Butler, președinte la Columbia University, susține: „Filosofia interpretează în termenii voinței — numele folosit pentru unica energie pe care conștiința a cunoscut-o în mod direct — energia care se manifestă atât de bogat și de minunat în toate fațetele în Natură. Efortul conștient de a ne mișca o mână, capul, ochii constituie tipul și norma după care interpretăm, ca rezultate ale energiei, schimbările de poziție și de masă pe care le observăm neînterupt. Ne referim la conceptul de voință în mod necesar pentru a putea să ne explicăm noțiunile de forță și de energie. Mai mult decât atât, pe parcursul dezvoltării formelor de viață, descoperim iritabilitatea, o formă de energie pe care trebuie s-o interpretăm în termenii voinței cu mult înainte să constatăm că ar exista ceva care să se apropie de o manifestare a inteligenței, inteligența fiind sau o continuare ulterioară a voinței, sau un altui răsărit din ea”.

„Un grup numeros de fizicieni moderni consideră că materia în sine, în starea ei supremă, poate fi analizată din perspectiva energiei, care, la rândul ei, este explicabilă din perspectiva ființei umane ca voință. O tendință puternică și, după opinia mea, dominantă în filosofie, puternic susținută de rezultatele cunoașterii științifice, este cea care înțelege Totalitatea ca fiind Energie, care este Voință. Mișcarea perpetuă este în mod clar imposibilă, din punct de vedere mecanic, în etapa științifică a cunoașterii. Exact din acest motiv, orice mișcare mecanică poate fi explicată doar ca fiind generată de

forța-Voință. Forța-Voință reprezintă Totalitatea autoactivă" (*Philosophy. A lecture delivered at Columbia University, in the Series on Science, Philosophy and Art*, pp. 17, 18, publicată de Columbia University Press, New York City).

Alți autori ne-au atras atenția că, de fapt, conceptul inițial de Energie al omului izvoră din propria experiență legată de Voința din el însuși și de cea din activitățile generate de ea. Altfel, el n-ar fi putut fi capabil să înțeleagă Energia ca principiul Activității Cosmice. Unii autori au susținut că „orice Putere este Puterea Voinței”.^{*} După alții, „în esența ei supremă, nu putem înțelege Energia decât ca pe o manifestare a ceea ce numim Voință”.^{***}

Aceasta, după cum veți remarca, este „în deplin acord” cu acel concept al budismului străvechi, așa cum este formulat într-o recentă carte dedicată vechilor învățături budiste: „Voința este forța motrice sau energia care, prin mii de forme, ia înfățișarea asemănătoare unei mișcări perpetue sau unei transformări... Cu toate acestea, Voința, ca toate celelalte existente în Univers, este de șapte ori prezentă în forma exterioară și poate să apară ca energie abstractă sau dorință animalică, în funcție de planul sau nivelul de conștiință la care este adusă să se manifeste. Ea este, în sine, o forță abstractă și impersonală și, ca atare, nu este nici bună, nici rea. În metafizica budismului Mahayana, este *Fohat*, ceea ce adună laolaltă cei doi poli ai Ființei” (*Buddhism: An Answer from the Western Point of View*, p. 72-73, lucrare publicată de Loja Budistă, Londra, Anglia).^{****}

* „Filosofia. Conferință susținută la Columbia University, din seria dedicată științei, filosofiei și artei”. (N.t.)

** Propoziția „orice putere este Puterea Voinței” îi aparține unui avocat galez și om de știință, William Robert Grove (1811-1896), și a fost folosită în alte trei lucrări de Atkinson, atribuite de acesta când unor „înțelepți”, când „celor mai buni filosofi”, când unei „vechi axiome oculte”.

*** Citatul îi aparține unui fizician și inginer electrician britanic, Sir John Ambrose Fleming (1849-1945), însă cel mai probabil Atkinson l-a întâlnit în scrierile autorului Charles F. Haanel (1866-1949), aparținând mișcării New Thought, care a scris lucrarea *The Master Key System*.

**** „Budismul: un răspuns din perspectiva occidentală.” (N.t.)

Alți filosofi din Orient și Occident, exoterici și ezoterici, au urmat aceleași linii generale ale voluntarismului care au fost descrise mai sus. Prin sublinierea diferențelor de abordare în ceea ce privește natura exactă și esențială a Voinței Cosmice și detaliile manifestării sale în Cosmos, va exista întotdeauna o concepție de bază esențială despre Principiul Cosmic, de o anumită notorietate și importanță, care, în cuvintele unui autor anonim, ar putea fi: „În cele din urmă, fie o Putere care însoțește Dorința de a Acționa, fie o Dorință care însoțește Puterea de a Acționa; sau ambele, îmbrățișate într-o sinteză echilibrată, unificatoare“. Pe scurt, VIAȚA înțeleasă ca Activitate Voluntară-Dorință-Voință sau Spontaneitate!

* * *

Dar, indiferent dacă înțelegem sau nu activitatea cosmică drept „infuzată de Viață“ — Dorință-Voință sau Spiritul Spontaneității —, nu putem să eludăm concluzia logică inevitabilă, invariabilă și infailibilă, formulată în cuvintele prin care exprimăm Legea cosmică a activității: „Totul în Cosmos este Activ, în Mișcare, în stare de Funcționare; există întotdeauna în stare de acțiune în Cosmosul luat ca întreg și în fiecare dintre părțile lui componente, o activitate esențială și atotpătrunzătoare“.

Capitolul VI

Legea cosmică a schimbării

Totul se schimbă; nimic nu este permanent.

Cea de-a treia lege a Cosmosului este Legea schimbării (denumită uneori Legea devenirii)* care poate fi formulată în felul următor:

Cosmosul ca întreg și fiecare dintre părțile lui componente manifestă o permanentă schimbare; nimic nu rămâne neschimbat în Cosmos nici măcar cea mai scurtă perioadă de timp; timpul însuși nu este altceva decât măsura schimbării.

Aici, termenul „schimbare” semnifică „orice modificare sau variație de orice gen, o trecere de la o stare sau formă la alta, transformare, transmutație, transmitere”. Cuvântul „devenire” înseamnă: „Termenul filosofic care desemnează trecerea de la o formă la altă formă sau de la o stare la alta, intrarea într-o nouă stare sau condiție față de cea precedentă”.

Legea schimbării sau a devenirii a fost recunoscută de marii gânditori ai omenirii cu mult timp în urmă; astăzi, este acceptată, practic, de toate filosofii și formele de gândire științifică. Ea este postulată de fizica modernă ca o realitate fundamentală, iar psihologia modernă o consideră un

* Această combinație între Legea schimbării și Legea devenirii pare să fi fost realizată exclusiv de către Atkinson, care a scris despre ea într-un editorial intitulat „A Little Visit to Buddha-Land”, apărut într-un număr din 1918 al revistei *Advanced Thought*.

principiu de funcționare stabilit al Conștiinței, în general și în special.

Legea reprezintă, de fapt, baza esențială a mai multor filosofii mari, vechi și moderne; este de evidențiat că se regăsește în special în filosofia lui Heraclit din Efes, a lui Buddha Gautama, a lui Herbert Spencer din ultimul secol și a lui Henri Bergson, în timpurile noastre. Din când în când, în istoria filosofiei (îndeosebi cea a teologiei) au existat încercări de a postula existența unui univers static; dar ele au eșuat, mai devreme sau mai târziu, și s-a manifestat întotdeauna o întoarcere la concepția unei lumi dinamice, în permanentă schimbare a experienței.

Cosmosul — universul natural — este înțeles de filosofi și de oamenii de știință ca un mare „Proces al devenirii” cosmic sau o succesiune de schimbări. Prin termenul „proces” (în această accepțiune) se înțelege „o continuă mișcare înainte în timp”. Timpul în sine este perceput ca fiind în mod esențial o unitate de măsură a schimbării; el indică schimbarea, el sugerează schimbarea, el exprimă schimbarea. Nu poate să existe timp fără schimbare; nu poate să existe schimbare în afara timpului. Cele două idei sunt în mod inextricabil corelate.

Totul în Cosmos, altfel spus, tot ceea ce există în universul Naturii este înțeles ca fiind menit să manifeste în mod obișnuit următorii pași, sau stări, sau schimbări ale devenirii: (a) nașterea, (b) creșterea, (c) maturitatea, (d) declinul și (e) moartea — *Ciclul Existenței* — *exceptând cazul în care moartea (e) a urmat prematur nașterii (a), anulând etapele intermediare*. Aceste două etape, prima și ultima, sunt inevitabile. Tot acest ciclu este implicat în Procesul devenirii — succesiunea schimbării.

Toate acestea sunt valabile pentru univers și atomi; arhangheli și oameni, minerale, plante, animale, ființe umane; toate stările sau formele fizice și psihice, toate formele activităților naturale sunt guvernate de această lege. Nu se cunoaște nicio excepție; și nu există vreuna ce poate fi imaginată altfel. În toate sistemele de gândire filosofică, teologică și științifică ajunse până la noi există o recunoaștere a acestui principiu.

Filosofiile vechi, îndeosebi cele ezoterice, susțineau că doar Ființa Absolută sau Principiul (indiferent sub ce concept sau nume era cunoscut) este și trebuie să fie imuabil și nesupus schimbării, în timp ce tot ceea ce există în Cosmosul manifestat este guvernat la modul absolut de Legea schimbării. Din punct de vedere logic, se consideră că fiecare dintre aceste două concepții o sugerează și cere cu necesitate pe cealaltă.

Heraclit din Efes (600 î.Hr.) ilustra procesul devenirii asemănându-l cu un râu ce curge, care, în timp ce se află pentru totdeauna acolo, nu este niciodată la fel, nici chiar în două momente consecutive. El susținea că „universul este într-o permanentă mișcare; el continuă să curgă mereu, la infinit același și totuși niciodată exact la fel; mereu diferit și totuși înnoindu-se mereu din stările și formele lui anterioare”. După care, afirma: „Nu poți pași de două ori în același râu, căci apele repezi curg fără oprire acolo unde ai pășit tu”.

În filosofia greacă antică, Heraclit a fost marele susținător al conceptului de univers dinamic, opus ideii de univers static. Toate lucrurile sunt într-un permanent flux al schimbării; chiar în materia cea mai statică există un flux și o mișcare imperceptibilă. În această lume a fluxului neîntrerupt, un singur lucru rămâne constant, legea însăși. Așa spunea Heraclit; și adăuga: „Această ordine, aceeași pentru toate lucrurile, niciunul dintre zei sau oameni nu a creat-o; ci ea a fost dintotdeauna și este și va fi”. Multă vreme ignorat și neglijat, fiind păstrate doar câteva fragmente răzlețe din scrierile sale, el și-a depășit mult epoca întrucât viziunea lui a precedat-o pe aceea a științei cu circa 2 500 de ani.

Apoi, Buddha Gautama, practic un contemporan al lui Heraclit (deși nu se cunoaște și nici nu este sugerată vreo legătură între ei), formula, de fapt, aceleași adevăruri privitoare la devenire. Unul dintre punctele esențiale ale învățăturilor sale era cel al impermanenței tuturor lucrurilor cosmice. Pe acest fundament își baza Buddha mare parte din învățăturile sale. El enunța o axiomă, „Impermanente sunt toate lucrurile componente”, făcând astfel legătura între Legea compoziției și Legea schimbării.

Buddha Gautama părea să fie în favoarea exemplificării combustiei sau arderii drept cea mai bună ilustrare a schimbării sau devenirii. El compara universul cu un întreg și fiecare lucru care îl compune cu o flacără care, chiar dacă este aceeași întotdeauna, nu este precis sau exact aceeași flacără identică nici măcar două clipe consecutive — flacăra fiind în realitate doar activitățile arderii constante. El folosea în exemplificările sale și similitudinea cu râul care curge.

Sir Edwin Arnold, în magnificul său poem „The Light of Asia”, exprimă esența concepției budiste a schimbării și devenirii în următoarele versuri:

Și cauză, dar și urmare și timpul ce se scurge
Și valurile Existenței neîntrerupte,
Ce fără încetare se schimbă și aleargă, legate ca un râu
De unde după unde, mai repezi, mai încete —
La fel și totuși altfel — dintr-un izvor îndepărtat
Spre locul unde apele lui curg
În mări. Iar ele, evaporându-se în Soare,
Pierdute unde, ofrandă norilor vălătuciți aduc
Să curgă lin pe dealuri și să alunece din nou,
Necunoscând odihnă și nici tihnă.

În continuare, trebuie amintit Herbert Spencer, marele filosof englez al ultimului secol. Filosofia lui Spencer cu privire la evoluția generală postula evoluția sau schimbarea progresivă ordonată ca fiind prezentă și operativă în toate lucrurile; nu doar în obiectele fizice și în stările mentale, ci și în instituții, obiceiuri, etică, mode; și aceasta se baza în mod fundamental pe conceptul unei permanente și ordonate schimbări și deveniri în Cosmos și în fiecare aspect al activităților cosmice. Acestea din urmă erau percepute ca manifestări specializate ale „infinitei și eternei energii de la care încep toate lucrurile” și care, în esența ei supremă, este incognoscibilă.

Într-adevăr, pentru Spencer, nimic nu era permanent, în afară de schimbarea în sine — nefiind admisă nicio excepție;

nimic nu va dura o veșnicie fără să cunoască schimbarea, excepție făcând, desigur, Absolutul Incognoscibil. Domeniile psihologiei, eticii, sociologiei, religiei etc., toate erau aduse de el sub guvernarea legii generale a evoluției. „Praf, dinastii și dogme” erau considerate a fi supuse acestei legi a schimbării ordonate. Operarea unei astfel de schimbări structurate în lumea ființelor vii constituia evoluția organică; în lumea sistemelor solare și stelare, ea era evoluția cosmică; în lumea atomilor, evoluția atomică și așa mai departe. Toate mergeau înainte printr-o schimbare regulată și ordonată, iar dezvoltarea avea loc de la forme și stări mai simple la forme și stări mai complexe. Schimbarea și devenirea structurate într-o ordine universală constituiau subiectul permanent în lucrările lui despre evoluția generală.

Urmează în ordinea analizei noastre filosofia lui Henri Bergson, marele filosof vitalist de la începutul secolului nostru. Trecând peste modul inedit în care el identifica natura supremă a lucrurilor ca fiind Viața — Energia Vie —, suntem interesați aici doar de „filosofia schimbării”, în care considera că totul se găsește sub puterea legii schimbării și devenirii. Pentru Bergson, natura este întotdeauna „într-un dans” — expresia unei vieți libere, spontane, creative. El urmează concepția lui Heraclit că „toate lucrurile sunt într-o stare de flux sau curgere” și susține ideea că toate lucrurile sunt dinamice, și nu statice; că mai degrabă sunt în devenire, doar să existe; că ar trebui să percepem Cosmosul ca pe o succesiune de lucruri în permanentă curgere; că schimbarea neîntreruptă, o stare de transformare neîncetată, este semnul distinctiv al activităților Cosmosului.

Bergson ne pune la dispoziție exemplificări utile ale modului în care, prin percepțiile noastre senzoriale, considerăm că activitățile în continuă mișcare ale Cosmosului sunt statice. Aceste relatări senzoriale, spune el, nu sunt altceva decât „instantanee” ale desfășurării lucrurilor aflate, de fapt, în permanentă curgere. Aceste imagini, astfel „fotografiate”, prezintă într-un mod fals lucrurile ca fiind „nemișcate de parcă ar fi congelate pentru eternitate”, ca să folosim

exprimarea sugestivă a lui Will Durant. Ele sunt, în termenii aceluiași scriitor, doar „poze statice ale planului însuflețit al realității”, pe care mintea le sesizează ca pe „o serie de stări, dar pierde continuitatea care le țese pe pânza vieții”. Timpul, cu neîntrerupta lui curgere, este pentru Bergson însăși esența realității.

Popularitatea de care s-a bucurat filosofia lui Bergson s-a datorat într-o mare măsură fuziunii ideilor de „energie vie” și a celor legate de schimbare și evoluție, care constituie un aspect recunoscut al înzestrării mentale pentru știința modernă. Conceptul lui de *elan vital* este un stimulent viu în miezul Cosmosului, a cărui energie determină lucrurile să evolueze și face din lume un teatru al creației fără sfârșit. Ca și predecesorii săi, prin filosofia lui, Bergson a consolidat conceptul de Cosmos care este „nu o bază fixă, nici un fundament central nemișcat, ci energii care vibrează, rotindu-se într-un ritm ordonat, indiferent că este vorba despre sisteme solare sau despre propria noastră inimă și inteligență — conștiința unei ordini dinamice înlocuind-o pe cea a unei ordini statice”, după cum explica atât de sugestiv Caroline Rhys Davids.*

În ceea ce privește știința modernă, se poate spune că, practic, orice gândire științifică modernă este în deplin acord cu legea generală conform căreia toate lucrurile, fără excepție, există într-o condiție de schimbare neîntreruptă și ordonată — concepția unui Cosmos dinamic, în locul unuia static. Fizica modernă, prin toate subramurile ei, furnizează o bogăție de dovezi coroborante care susțin această lege. În chimie, astrofizică, biologie, sociologie, mitologie, etică, istorie religioasă și alte ramuri ale gândirii, există o multitudine de exemple care evidențiază prezența unei schimbări sau evoluții universale ordonate.

* Citatul este dintr-un paragraf care prezenta concluzia unei lucrări apărute în 1912, intitulată *Buddhism: A Study of the Buddhist Norm*, de Caroline A.F. Rhys Davids (1857-1942), care era soția lui T.W. Rhys Davids, fiind ea însăși președintă a Pali Text Society timp de aproape două decenii.

În psihologia modernă, avem, de asemenea, exemple copleșitoare care ilustrează aceeași lege. Însăși conștiința depinde de schimbare pentru activitățile ei; fără schimbare, nu ar exista conștiință: în privința acestei concluzii, toți psihologii moderni sunt, practic, de acord. În esență, ei susțin următoarele: „Conștiința este de așa natură încât este practic imposibil ca ea să existe intactă fără să fie într-o stare de perpetuă schimbare. Conștiința este de neimaginat pentru noi fără schimbare. Un stimul uniform care ne produce o senzație devine repede insesizabil — stimulul trebuie să-și varieze în permanență presiunea pentru că, altfel, senzația va înceta; și acesta este un lucru valabil pentru toate stările conștiente, fără excepție. Este imposibil să menții o stare constantă, uniformă de conștiință“.

Această constatare recentă este în deplin acord cu vechile învățături ale doctrinei ezoterice, așa cum le formula H.P. Blavatsky, în urmă cu mai bine de cincizeci de ani, în *The Secret Doctrine*, unde, pe lângă multe alte referințe la Legea schimbării, afirma:

„Nimic pe pământ nu are o durată reală, deoarece nimic nu rămâne la fel, fără să se schimbe, nici măcar timp de o miliardime dintr-o secundă... Timpul este doar o exemplificare produsă de o succesiune de stări de conștiință ale noastre, pe măsură ce străbatem o temporalitate eternă; și el nu există acolo unde nu există conștiință prin care iluzia să poată fi produsă. Prezentul este doar o linie matematică ce divide acea parte a temporalității eterne pe care o numim viitor de partea pe care o numim trecut“ (*Secret Doctrine*, I, p. 37).

Continuitatea

TOTUL CONTINUĂ ÎNTR-O CURGERE CONSTANTĂ.

În analiza noastră privitoare la Legea cosmică a schimbării, ar fi trebuit să nu scăpăm din vedere și să acordăm atenția

cuvinită Principiului continuității sau al succesiunii ordonate, amintit în enunțul general al Legii schimbării. Acest Principiu special al continuității sau succesiunii ordonate poate fi formulat în felul următor: *Înșiruirea lucrurilor din Cosmos aflate în permanentă schimbare se manifestă într-un flux continuu, conectată într-o unitate progresivă și care își păstrează întotdeauna secvențialitatea ordonată.*

În această accepțiune, „continuitate” înseamnă „starea de a fi continuu, altfel spus, fără pauză, oprire sau întrerupere; o succesiune neîntreruptă și nefragmentată; o repetare periodică dintr-o serie”. Prin „succesiune ordonată” se înțelege „o continuare ordonată conform unei legi și unei secvențialități; o succesiune sau urmarea unui aranjament ordonat prin grade sau etape succesive regulate”. Termenul budist care desemnează această curgere secvențială a existenței naturale se poate traduce doar prin „juxtapunere”, ceea ce înseamnă „o serie continuă de legături unite și inseparabile, fiecare dintre ele contopindu-se în cea care a precedat-o și în cea care o succede într-o serie”.

Atunci când analizează Principiul special al continuității sau al succesiunii ordonate, discipolul ar trebui să evite orice asociere între o succesiune și o cădere constantă a picăturilor de ploaie — ploaia cade la intervale de timp și spațiu ce intervin între acele picături. În schimb, ar fi mai sugestiv să-și imagineze un curent de apă care curge — un flux continuu, neîntrerupt, ce este o succesiune unitară; ceva legat din punct de vedere metaforic de fluenta curgerii timpului.

Curentul de apă care curge poate fi stăvilit prin obstrucționări temporare produse de materiale aduse în calea curgerii sale; sau ar putea curge o vreme pe sub pământ; sau ar putea fi legat la un sistem de bazine sau rezervoare conectate, de la unul dintre ele curentul țâșnind pe dinafară și trecând la următorul și tot așa, până când întreaga serie de acumulări a fost traversată. Dar, în toate aceste exemplificări, curentul curgător trebuie să fie întotdeauna imaginat ca fiind constant și neîntrerupt în secvențialitatea lui ordonată. Aceste presupuse

excepții, așa cum au fost înfățișate mai sus, nu afectează integritatea regulii generale — ele sunt utile doar pentru a scoate la iveală semnificația esențială în integralitatea ei.

În unele ținuturi ale Orientului, învățătorii oculte recurg la un simbol al acestei serii proteice de schimbări sau devenire, o creatură asemănătoare cameleonului, care își schimbă culoarea sub ochii privitorului; în cazul nostru, o nuanță se contopește în alta, trecând prin grade succesive de alte nuanțe și tot așa. Un alt exemplu folosit pentru ilustrarea principiului este cel al unui caleidoscop rotitor, aflat într-o mișcare constantă și continuă, care își schimbă forma conținutului. Proteus, legendarul zeu al mării, care se metamorfoza în diferite chipuri și forme după bunul-plac, a servit și el ca exemplificare sugestivă a acestui proces. În învățăturile moderne, discurile colorate și atât de familiare, care prezintă contopirea de culori ale spectrului solar, slujesc unui scop similar. S-a sugerat că același efect ar avea bine-cunoscutul verset al lui Omar:

A căruia Tainică Prezență, curgând prin venele Creației,
îmbracă toate formele, de la Mah la Mahi; ele toate vor
pieri — EL însă va rămâne.*

Ideea esențială a fost de fiecare dată să arate și să exemplifice o serie graduală de contopire succesivă a unor schimbări conectate sau etape ale schimbării petrecute în același lucru esențial; și pentru a evita conceptul fie de (a) succesiune a unor unități separate, fie de (b) continuitate a unor segmente „porționate” sau părți separate. Chiar și imaginea familiară a unui „lanț nesfârșit”, atât de des utilizată în același scop, a fost criticată drept greșită; aceasta deoarece în realitate un astfel de lanț ar fi compus din verigi separate (deși conectate secvențial). Totuși, dacă verigile ar fuziona într-adevăr, analogia ar putea fi acceptată. Conceptul de „metamorfozare”

* Citatul este un catren (o rubaiat) aparținând poetului persan Omar Khayyám, tradus în engleză de Edward Fitzgerald.

sau „contopire cromatică“ a unui lucru într-altul traversând etape succesive sau stadii ale existenței, când este bine întipărit în minte, ne va aduce foarte aproape de esența adevărului din gândirea noastră în ceea ce privește acest subiect.

Timpul, care este „măsura schimbării“, a constituit mereu o ilustrare sugestivă a acestei distincții dintre (a) *continuu* și (b) schimbarea întreruptă. Suntem obișnuiți să gândim despre timp ca despre o serie de „separate“ sau „porționate“ secunde, minute, ore, zile, săptămâni, luni, ani, secole etc., trecând cu vederea faptul că „porționarea“ sau „separarea“ acestor presupuse unități de timp nu reprezintă altceva decât rezultatul unei măsurări cu un dispozitiv artificial a separării sau, în alte situații, prin mișcările relative ale obiectelor naturale — în ambele cazuri existând doar în mintea noastră. În realitate, timpul nu este niciodată separat sau „porționat“, așa cum o șosea nu este „porționată“ în centimetri, metri, kilometri etc. Obiectele măsurate în timp, spune Bergson, nu sunt altceva decât „instantanee“, ca să spunem așa, ale unui proces în mișcare.

Profesorul Edward Bradford Titchener, într-un articol enciclopedic despre „Asocierea de idei“, pentru a-și exemplifica subiectul a recurs și el la o ilustrare aplicabilă procesului continuu al succesiunii ordonate, care este universal prin manifestarea lui, deși nu aceasta fusese intenția urmărită în articol. El se exprimă în felul următor:

„Elementele asociate sunt extrem de bogate acum, iar, în clipa următoare, șubrede ca firul de ață. Masa este acum viguroasă, iar, în clipa următoare, slabă; acum, e clară, iar, în clipa următoare, obscură; acum, e direcționată de un singur element, iar, în clipa următoare, de două sau mai multe curenți de influență; e stăpânită acum de o stare plăcută, iar, în clipa următoare, este indiferentă. Această apropiere asociativă este, la fel ca orice altă conștientizare, caleidoscopică, culegând câteva procese de aici și eliminând altele de dincolo, dar călăuzindu-se întotdeauna după o unică esență, astfel încât nu se întâmplă niciodată să fie sărită o etapă, nu apare niciodată un hiatus în interiorul lanțului, dar, invariabil,

există o tranziție graduală de la un punct la altul" (*New International Encyclopedia*, vol. II, p. 272).

Acest flux continuu de secvențe din Cosmos nu este doar o *curgere*; este în același timp o *curgere* dominată de *ordine*. Este o *curgere* ordonată, logică — în niciun caz și în niciun moment neprevăzută, haotică, învâlmășită, la nimereală. Nu există nicio dovadă că ar fi vorba despre întâmplare. Dovezile arată că Legea și Ordinea sunt pretutindeni — se manifestă în toate. Există o Logică cosmică, conform căreia Cosmosul își manifestă activitățile.

Prezența când și când a unor neașteptate „sărituri”, „salturi” sau „țâșniri” în procesele naturale nu trebuie privită ca o excepție de la regula generală a succesiunilor continue, neîntrerupte, în activitățile cosmice, întrucât nu asta sunt, în orice caz. O cercetare și o observare mai atentă, întărită de judecăți profunde, vor dezvălui că astfel de întâmplări nu afectează integritatea legii. Când luăm aminte la „izvorul subteran” al curentului de evenimente, soluția este descoperită. Nu există verigi lipsă în procesul general al schimbării continue, deși prin observație s-ar putea ca ființa umană să nu perceapă toate verigile dintr-o singură privire. Legea este lege și nu există excepții de la ea.

Capitolul VII

Legea cosmică a cauzalității

*Totul se întâmplă datorită unei cauze.**

Cea de-a patra lege a Cosmosului este Legea cauzalității, care poate fi formulată după cum urmează:

Toate schimbările din activitățile Cosmosului sunt condiționate și au o cauză; ele ajung să se manifeste condiționate de o cauză; ele continuă să se manifeste condiționate de o cauză; ele ajung să nu se mai manifeste condiționate de o cauză.

În sensul cel mai general, termenul „cauză” este definit ca fiind „ceea ce a produs sau a condus la un rezultat”. La modul general, cauza este adevăratul „motiv” pentru care s-a întâmplat un efect sau ceea ce (fizic sau mental) este în mod corect numit răspunsul la întrebarea: „De ce?” Se consideră că orice întâmplare (fizică sau mentală) are loc „deoarece” anumite efecte au generat un alt lucru. „Deoarece” înseamnă, de fapt, „din cauza” și sugerează „o cauză”.

În terminologia filosofică, verbul „a condiționa” este definit astfel: „a determina sau a face ceva ceea ce este”. Un lucru „condiționat” este unul determinat sau făcut să fie ceea

* Legea cauzalității este în același timp menționată în cel de-al doilea volum al lucrării *The Arcane Teaching* (1909) și în cartea apărută mai târziu, *Faith Power* (1922). Ea apare în *Kyballon* (1908) ca fiind cel de-al șaselea principiu hermetic al cauzei și efectului și ca Legea succesiunii în primul volum al lucrării operei *The Arcane Teaching* (1909).

ce este de altceva. Se consideră că toate lucrurile fenomenale sunt condiționate într-un fel. În filosofie, doar Infinitul sau Absolutul este considerat ca fiind „necondiționat”, altfel spus, liber de orice condiție sau îngrădire.

Dacă ar fi să judecăm corect lucrurile în privința acestui subiect al cauzelor fenomenale care condiționează, ar trebui să ne reamintim că, în realitate, nu există lucruri sau entități statice, în schimb — la fel ca tot ceea ce există în lumea fenomenală — ele sunt activități sau forme pe care condițiile sau cauzele le generează în consecință. Un stimul este întotdeauna o activitate; răspunsul la el este, la fel, o activitate, indiferent că este una fizică sau mentală.

Filosofii din cele mai vechi timpuri au recunoscut și au vorbit despre existența și modul de acțiune al Legii cauzalității. Gândirea umană a urmat direcția observației filosofice, iar clasificarea n-ar fi putut să iasă de sub incidența ei. Treptat, operațiunile legii au ajuns să fie recunoscute ca fiind predominante în anumite domenii, după aceea, în altele și altele, și așa mai departe. Apoi, generalizarea s-a transformat în recunoașterea guvernării universale a cauzalității și a fost ridicată la rangul unei legi axiomatice a Cosmosului.

Filosofii Greciei Antice au acordat în mod special o atenție deosebită elaborării principiilor Legii cauzalității. De multe ori s-a despicat firul în patru când era vorba despre subiectul naturii supreme a cauzei; rezultatul a fost era că „se ieșea pe aceeași ușă pe unde se intrase”, întrucât în acest caz e evident că natura esențială este în mod clar incognoscibilă, așa cum este cazul cu oricare alt concept fundamental. Dar nu a existat nicio urmă de îndoială cu privire la existența și la modul de acțiune al legii în sine și acest lucru este de remarcat.

Se constată că aceeași stare de lucruri a existat în India Antică. Acolo a existat, de asemenea, un volum mai mare de „argumente descoperite cu privire la esența acesteia”, rezultatele fiind în mod inevitabil similare. Dar aici existența legii nu era pusă sub semnul întrebării, ci era acceptată în mod universal ca un adevăr. Budiștii acordau în mod special o mare importanță acestei legi și au făcut din ea o bază

esențială a filosofiei lor. Ei o asociau în mod categoric cu doctrina lor despre schimbare și s-au pronunțat întotdeauna pozitiv pentru „schimbare în funcție de cauză”. Doctrina budistă a devenirii într-un flux neîntrerupt le-a permis să construiască un concept mai cuprinzător al cauzei în comparație cu cel al adversarilor. Pentru budiști era vorba despre un concept al fluxului neîntrerupt de lucruri și evenimente, în contrast cu perspectiva mai mult sau mai puțin statică întreținută de școlile oponente. De fapt, perspectiva budistă era aproape identică cu cea a gândirii științifico-filosofice occidentale moderne.

În perioada de început a gândirii filosofice occidentale privitoare la acest subiect, era vorba, practic, de o reluare a călătoriei pe același teritoriu pe care îl parcurseseră filosofi Greciei Antice. Totuși, în acest caz, speculațiile se refereau aproape în întregime la explicațiile esențiale, care în mod firesc nu conduceau la nicio concluzie satisfăcătoare. Descartes, Hume, Kant, Mill și alți eminente reprezentanți ai filosofiei și-au adus fiecare contribuția pentru a construi soluția; totuși, astăzi se consideră că opera lor esențială a constituit baza pentru cristalizarea unor concepții mai clare, care au evoluat pornind de la ei odată cu trecerea timpului.

Probabil că perspectiva occidentală cea mai modernă asupra cauzalității poate fi cel mai bine formulată prin extrasele dintr-un articol enciclopedic despre acest subiect, scris de profesorul Evander Bradley McGilvary, o autoritate competentă în domeniul tematicii filosofice, în care acesta argumentează astfel:

O definiție a cauzei, care în vremea noastră este destul de larg acceptată, descrie Cauza unui eveniment ca fiind un eveniment anterior, fără de care evenimentul respectiv nu ar fi avut loc. Atât cauzele, cât și efectele sunt întotdeauna evenimente, altfel spus, *lucruri* aflate în procesul schimbării. Cauza completă ar fi toate evenimentele anterioare indispensabile... Astfel, noi gândim despre cauză și efect nu ca despre

o condiționare magică dintre un eveniment și un altul, ci ca reprezentând diferite trepte dintr-un proces continuu, în cadrul căruia fiecare treaptă este ceea ce este în virtutea relației ei cu toate celelalte trepte (*New International Encyclopedia*, articolul despre cauzalitate).

Aceasta, după cum puteți remarca, este practic în conformitate cu teza generală a „devenirii” tuturor lucrurilor cosmice, care sunt înțelese ca „evenimente”; și, desigur, este destul de apropiată de teza budistă referitoare la acest subiect. Ea răspunde totodată cerințelor diferitelor legi cosmice interdependente și interconectate menționate în scrierea de față.

De asemenea, putem ilustra opinia filosofică actuală occidentală citând din două surse diferite. Jevons, în manualul său de logică *Lessons in Logic* susține: „Cauza unui eveniment înseamnă circumstanțele care trebuie să-l fi precedat astfel încât evenimentul să trebuiască să aibă loc”. În *Dictionary of Philosophy and Psychology*, autorul, Baldwin, afirmă: „Fiecare eveniment este rezultatul sau urmarea unui alt eveniment anterior sau a altor evenimente fără de care nu ar fi putut avea loc și a cărui existență actuală o condiționează”.*

Că acest lucru este în conformitate cu vechile învățături budiste poate fi înțeles din următoarea referire la subiect, expusă de Carolyn Rhys Davids:

Începând cu Thomas Brown și John Stuart Mill, noi, cei din această țară cel puțin, ne-am mulțumit să spunem că «nu avem nicio idee despre nimic ce ar putea să stea în calea eficienței dincolo de *periodicitatea succesivă*»... Asta în ceea ce ne privește. Vechea formulă budistă ne prezintă o altă perspectivă. Lăsând de-o parte speculațiile cu privire la început și sfârșit, ea spune că toate *dhamma*, toate lucrurile așa cum sunt

* W. Stanley Jevons (1835-1882) a fost un influent economist și logician. Lucrarea sa *The Elementary Lessons in Logic* a reprezentat primul manual esențial de logică din lumea anglofonă.

cunoscute, se întâmplă datorită unor cauze. Iar o cauză a fost acel lucru sau acele lucruri, a cărui sau a căror prezență a fost necesară pentru producerea unui lucru sau a unor lucruri cunoscut/cunoscute ca rezultat. Și a fost considerată atât de importantă această uniformitate în succesiune, încât a fost denumită „*Dhamma*”. Se povestește că Buddha i-ar fi spus unui jainist amator de speculații: „Lasă de-o parte aceste întrebări legate de început și viața de apoi. Te voi învăța ce este *Dhamma*: — ceea ce e prezent, asta devine; din ivirea aceluia, acesta se ivește; ceea ce este absent nu poate să devină; din conținerea aceluia, acesta contenește”.

(*Buddhism: A Study of the Buddhist Norm*)

Aici, trebuie amintit pe scurt că, în perspectiva budiștilor, practic toate activitățile specifice ființelor vii au ca motivație esențială și cauză a condiționării o anumită formă de dorință, mai intensă sau mai slabă, conștientă sau inconștientă. Aceasta este o trăsătură de bază a doctrinei lor cu privire la *Tanha*, principiul universal al dorinței, în nenumăratele sale forme; și totodată a lui *Kama*, elementul-dorință prezent în toate lucrurile vii. De asemenea, Platon pune accentul pe forța motivațională a dorinței. Spinoza înțelegea dorința ca fiind esența forței motrice care stă la baza activității umane. La rândul lui, Schopenhauer postula existența unui efort conștient sau inconștient îndreptat spre acțiune, principiul raportului dorință-voință, acestea fiind cauzele care condiționează activitatea ființelor vii. În categoria cauzelor care condiționează, dorinței ar trebui să i se acorde un loc important. „În spatele Voinței, se află Dorința”, este un vechi aforism al ocultismului.* Într-adevăr, pe bună dreptate, Dorința ar putea spune: „Se socotește bolnav cel ce de mine a uitat”.**

* Extras din articolul „Freewill” din numărul din 18 septembrie 1892 al revistei *New California*, care a fost retipărit în *Theosophical Siftings*, vol. 6, 1893.

** Extras din poemul „Brahma”, scris de Ralph Waldo Emerson, publicat pentru prima oară în 1857.

Atât Platon, cât și Buddha Gautama considerau că elementul dorință era cel care genera viețile viitoare — Renașterea.

Opinia științifică modernă, formulată în câteva cuvinte, ar putea suna în felul următor: „Orice eveniment produs în timp și, prin urmare, toate schimbările pe care le suportă lucrurile, toate întâmplările și incidentele care implică schimbare, precum și toate lucrurile care rezultă în urma schimbării sunt rezultatul sau efectele anumitor activități anterioare, cunoscute drept «cauze», datorită cărora trebuie să aibă loc rezultatele și efectele“. Se consideră că acest postulat este valabil atât pentru evenimentele și activitățile fizice, cât și pentru cele psihice.

Enunțul de mai sus înseamnă, pe scurt, că orice lucru este (a) exact *ceea ce* este, (b) exact *unde* este și (c) exact *când* este, deoarece anumite lucruri au fost exact *ceea ce* au fost (sau sunt), exact *unde* au fost (sau sunt) și exact *când* au fost (sau sunt). Veți observa că termenul „sunt“ poate fi substituit prin „au fost“ în enunțul anterior. Aceasta deoarece, în sens strict (care este în mod special preferat de budiști), relațiile cauzale nu sunt neapărat confirmate doar de relația temporală.

Budiștii consideră că *orice* relație existentă de interacțiune sau coordonare, corelație sau interdependență, dacă se bazează pe necesitatea reală și tinde să „condiționeze“ neapărat acel lucru sau eveniment (altfel spus, să-i impună condiții), trebuie percepută (în această măsură) ca fiind una dintre „cauzele“ care fac acel lucru sau eveniment să fie exact ceea ce este în special. Este, desigur, necesar ca acele cauze *immediate* să fie prezente atunci când are loc efectul imediat; de fapt, cauzele *îndepărtate* nu trebuie neapărat să fie prezente în acel moment special, influența lor manifestându-se totuși prin efectele lor intermediare derivate. Acest lucru explică acele „sunt“ și „au fost“ din enunțul formulat în paragraful precedent.

Singura alternativă la o cauzalitate ordonată este cea a întâmplării absolute, iar întâmplarea absolută este de neconceput în raport cu activitățile observate ale Cosmosului. Întâmplarea absolută este un concept contrar rațiunii și

o ofensă la adresa gândirii logice. Termenul „întâmplare“, în accepțiunea filosofică și științifică modernă, semnifică doar „cauza necunoscută și neprevăzută a unui eveniment“. Nu este vorba despre concepția filosofică sau științifică de întâmplare, care explică un eveniment *nejustificat*; o astfel de concepție este considerată ca aparținând perioadei Evului Mediu din gândirea filosofică. Nu există nicio garanție pentru vreo utilizare modernă a termenului într-o altă manieră decât în conformitate cu accepțiunea științifică și filosofică formulată mai sus. Contrarul este rezultatul fie al absenței gândirii, fie al purei superstiții; e o pură aberație din perspectiva logică a zilelor noastre și ar trebui înțeles întotdeauna astfel, în orice mod de a gândi despre acest subiect.

Este adevărat că există câțiva filosofi care nu sunt întru totul de acord cu principiile cauzalității, dar o analiză mai atentă a învățăturilor lor va dezvălui faptul că disputa lor are ca obiect o interpretare prea mecanică sau în spiritul unui sistem închis al cauzalității. Odată ce se admite că (a) există planuri ale cauzalității mai înalte necunoscute și că (b) unele dintre regulile minore ale activității naturale s-ar putea să fie înțelese ca „obișnuințe“ stabilite de forțele Naturii, nu ca legi fixe și intangibile ale procesului — simple canale create chiar de forțele cosmice, prin care acestea tind să curgă încontinuu —, principalele dificultăți dispar, iar extremele sunt reconciliate într-o nouă sinteză, mai amplă și mai cuprinzătoare.

Indiferent că este conceput ca un sistem sau ca un principiu al existenței sau vieții, Cosmosul nu este îngrădit de vreun așa-zis sistem închis al succesiunilor cauzale exacte. El este un proces de dezvoltare în care elementele cauzale impredictibile superioare și necunoscute joacă un anumit rol, în care curenții subterani și forțele supraterane sunt operative, ca și cele din planurile de suprafață. Dar cauzalitatea, cunoscută sau necunoscută, superioară sau inferioară, este prezentă și activă întotdeauna.

O simplă perspectivă, însă una care îi răpește materiei aparentul ei mister, este cea care susține că atât cauza,

cât și efectul reprezintă factori sau aspecte componente ale activității universale, în care toate evenimentele și lucrurile sunt *părți*, dar nu *aparte* unul de celălalt sau de întreg. Principiile continuității, secvențialității, devenirii — unitatea lucrurilor și curgerea lor externă în Cosmos —, toate acestea fac zadarnice și inutile speculațiile cu privire la detaliile cauzalității și servesc la consolidarea unei înțelegeri mai profunde a spiritului acestei legi.

N-ar fi corect și nici adecvat să încheiem această considerație pe tema Legii cauzalității fără să ne referim la extinderea ei, de partea școlilor brahmaniste și budiste aparținând filosofiilor orientale, la *Karma* și aplicarea ei la destinul indivizilor, familiilor, neamurilor, națiunilor. Dacă pe parcursul raționamentului logic acești filosofi extind legea *Karmei* pentru a acoperi și a îngloba „Legea cauzei și a efectului în activități etice și morale — Legea cauzalității etice și morale” îndeosebi în doctrinele lor despre renaștere —, ei privesc totuși *Karma* ca pe o punere în aplicare universală în activitățile fizice și psihice ale universului manifestat. Acest din urmă aspect nu este cunoscut în general, dar este destul de corect. Următorul pasaj extras din scrierile lui H.P. Blavatsky ilustrează această semnificație generală și universală a termenului *Karma* în filosofii ezoterice orientale:

„Karma este Legea cauzei și a efectului.” Și: Karma este Legea supremă a Universului, sursa, originea și izvorul tuturor celelalte legi care există în Natură. Karma este legea infailibilă care ajustează efectul în funcție de cauză în planul fizic, mental și spiritual al existenței. Cum nicio cauză nu rămâne fără efectul ce urmează, de la cel mai mare până la cel mai mic, de la turbulența cosmică până jos, la simpla mișcare a mâinii și cum asemănarea produce asemănare, Karma este acea lege nevăzută și necunoscută, care ajustează în mod înțelept, inteligent și echitabil fiecare efect la cauza lui, identificând-o pe aceasta din urmă până la sursa care l-a produs. („Key to Theosophy”, p. 156)

Legea cauzalității este considerată de cele mai autorizate personalități ale lumii științifice și filosofice contemporane, așa cum s-a întâmplat și în trecut, ca fiind axiomatică și evidentă de la sine — negarea ei fiind, prin urmare, de neconceput. Doctrina întâmplării absolute este unica alternativă posibilă; și semnifică negarea totală a principiului cauzalității logice. Ea este de neimaginat și reprezintă o ofensă la adresa rațiunii, dar și a intuiției. Extinderea cauzalității până la universalitate este garantată de experiență, de gândirea logică și, totodată, de aplicarea Legii analogiei.

Nota 1

Deși am formulat în mod expres legile cosmice, considerând în această accepțiune că ele nu pot fi aplicate niciunei concepții finite a unui Principiu Etern al Existenței, am socotit totuși potrivit să adăugăm aici următoarea aserțiune a profesorului B.P. Bowne din cartea sa *The Philosophy of Herbert Spencer*:

Nu *prezența* în sine este cea care cere o cauză; ci doar o *prezență în schimbare*. Este doar *intrarea în* sau *ieșirea din prezență* cea care cere o cauză și declanșează o asemenea cerință. Orice manifestă sau suferă o schimbare *trebuie* să aibă o cauză; orice nu manifestă sau nu trece prin schimbare *poate fi lipsit* de o cauză.

Aplicarea acestui enunț la analiza de față este evidentă, după părerea noastră. Ea absolvă sau exonerează de o cauză necesară orice concept al unui Principiu Etern al Existenței; și, în același timp, leagă și conectează în mod inextricabil Legea cosmică a cauzalității de Legea cosmică a schimbării. Ea nu doar furnizează posibila concepție a unei Supreme „cauze în afara cauzei” — cea care sprijină și susține toate schimbările și rămâne neschimbată printre toate schimbările — dacă astfel este percepută în gândirea filosofică; ci, în același timp,

impune în mod absolut „cauzalitatea prin intermediul schimbării” în funcție de formele cosmice ale activităților în general și în particular.

Nota 2

Legea cauzalității naturale, luată în considerare aici, nu trebuie identificată cu doctrinele fatalismului sau, respectiv, ale predestinării; o astfel de idee apare deseori din greșeală. Următoarele enunțuri scurte cu privire la cele trei concepte vor servi, probabil, la evitarea sau corectarea acestei eventuale erori din partea cititorului.

Până în acest moment, cauzalitatea naturală și fatalismul, considerate identice ca semnificație, sunt de fapt două concepte în mod fundamental antagonice atunci când sunt luate în considerare semnificațiile lor esențiale. Causalitatea naturală postulează doar că toate evenimentele naturale și întâmplările au cauze naturale care le precedă; altfel spus, sunt condiționate întotdeauna de anumite evenimente naturale sau de întâmplări care le-au precedat și în absența cărora acestea n-ar mai fi avut loc; la rândul lor, cele care precedă evenimentele au avut propriile antecedente și așa mai departe, extinzându-se în întregul ciclu cosmic.

Pe de altă parte, fatalismul susține ideea că evenimentele și întâmplările au loc în virtutea unei decizii sau hotărâri *arbitrare* care ar fi emanat de un agent sau o putere misterioasă sau supranaturală, stabilite sau „predestinate” cu foarte multă vreme în urmă, irevocabile și imuabile și destinate să se împlinească la „timpul hotărât”; cauzalitatea naturală sau condiționarea nu au nimic de-a face cu întâmplarea sau cu evenimentul predeterminat în mod arbitrar. Un eveniment „predestinat” este înțeles ca unul ce nu are loc în virtutea tendinței ordonate a legilor naturale ale succesiunii activităților. În schimb, se consideră că are loc în pofida acestor legi — deseori, de fapt, contrar acestora — și că orice

încercare de eludare a destinului prin mijloace naturale este zadarnică. Fatalismul postulează astfel că forțele supranaturale decid și predetermină de la bun început anumite evenimente, fără nicio ingerință a vreunei cauze și efect natural.

Mai mult, fatalismul susține ideea generală că voința umană nu este un factor eficient în procesele posibilității sau imprevizibilului, cel puțin atâta vreme cât se referă la o întâmplare „predestinată”. Pe de altă parte, cauzalitatea naturală susține că voința umană este adesea un factor eficient în multe evenimente și întâmplări, un element antecedent important de determinare, deși chiar el trebuie să fie explicat ca fiind guvernat de legea naturală generală. Astfel, fatalismul refuză să accepte că voința umană este o verigă din lanțul cauzalității naturale, în timp ce cauzalitatea naturală o consideră o verigă importantă în lanțul secvențial. Fatalismul postulează că forțele supranaturale *hotărăsc și predestinează anumite evenimente și întâmplări în mod arbitrar, fără nicio legătură cu legea și ordinea universală*, în timp ce cauzalitatea naturală postulează că *lanțul secvențial al evenimentelor naturale este generat de o evoluție a condițiilor naturale, toate în conformitate cu legea și ordinea naturală*.

În sfârșit, predestinarea diferă în general atât de cauzalitatea naturală, cât și de fatalism, așa cum au fost acestea explicate și definite până acum. Predestinarea este doctrina teologică ce acceptă cauzalitatea naturală supusă legii și ordinii și susține totodată ideea că Divinitatea Însăși (înțeleasă ca o Ființă Personală) a predestinat acea lege naturală și ordine a lucrurilor și, în același timp, a predestinat și a predeterminat toate evenimentele ce au loc în consecință; pe scurt, că, „predestinând scopul, El a predestinat în același timp și mijloacele”.

Predestinarea a fost formulată ca fiind „scopul sau hotărârea lui Dumnezeu pentru eternitate, ținând cont de toate evenimentele” (*Webster's New International Dictionary*). Ducând explicația până la aplicarea ei extremă, predestinarea poate fi formulată în enunțul teologic următor: „Prin

hotărârea lui Dumnezeu, întru manifestarea gloriei Sale, unii oameni și îngeri sunt predestinați la viață veșnică, iar alții, sorociți la moarte veșnică" (*Westminster Confession of Faith*).

Cauzalitatea naturală nu trebuie confundată nici cu doctrina fatalismului, nici cu cea a predestinării. De fapt, atunci când sunt interpretate corect, ele sunt înțelese ca fiind, de fapt, doctrine opuse și antagonice.

Capitolul VIII

Legea cosmică a ritmului sau a periodicității

*Toate lucrurile se mișcă în cicluri ritmice.**

Cea de-a cincea lege a Cosmosului este Legea ritmului sau a periodicității, care poate fi formulată după cum urmează:

Toate schimbările din activitățile Cosmosului se petrec într-un ritm măsurat, cicluri ritmice sau succesiuni periodice.

Termenul „ritm” înseamnă „o succesiune regulată de mișcări, impulsuri, schimbări și altele asemenea”; esența definiției constă în ideea de „succesiune regulată” sau de periodicitate a modificărilor. Termenul „ciclu” înseamnă „un interval de timp în care o anumită succesiune de fenomene este finalizată, după care totul se reia de la capăt”. Termenul „periodicitate” semnifică „starea de a fi periodic, altfel spus, realizată într-o serie de cercuri, circuite sau cicluri recurente, activități repetate sau intervale de timp recurente”.

Legea ritmului sau a periodicității a fost recunoscută ca lege universală cu multă vreme în urmă. Filosofi din vremuri imemorabile au remarcat și au sesizat prezența ei și modul în

* Cel de-al cincilea principiu al *Kybalionului* și în același timp cea de-a patra lege din *The Arcane Teaching* se referă la ritm, iar al patrulea și al cincilea principiu din *The Secret Doctrine of the Rosicrucians* se ocupă de ritm și cicluri. De asemenea, există numeroase referințe la „Legea ritmului” în mai multe dintre cărțile semnate Yogi Ramacharaka.

care funcționează în Natură, în numeroasele ei domenii de activitate. În același timp, s-a observat cât de strânsă este relația ei cu Legea polarității; fiind înțeles procesul ritmic care operează între cei doi poli ai lucrurilor naturale. Heraclit, la fel ca și Buddha Gautama, în urmă cu mai bine de 2 500 de ani, subliniau importanța ei. De aceeași atenție specială s-a bucurat din partea filosofilor și oamenilor de știință din toate vremurile până în zilele noastre, îndeosebi din rândul stoicilor și pitagoricienilor etc. În vremurile noastre, Herbert Spencer a ridicat-o la rangul de trăsătură esențială a propriei filosofii. Știința modernă o consideră lege fundamentală.

Vechii budiști susțineau cu deosebită convingere această doctrină, în strânsă corelație cu învățătura lor fundamentală referitoare la schimbare sau devenire. Concepția lor a fost foarte corect formulată de Carolyn Rhys Davids în felul următor: „Este postulat (1) un univers al mai multor lumi, care se întinde de la veșnicie la nemărginire, între care alternează integrarea și dezintegrarea; (2) această desfășurare cosmică este *ordonată* în ceea ce privește natura fizică, psihică, precum și cea morală; (3) niciun capriciu, nicio întâmplare sau haos nu există nicăieri în acest Cosmos“. (*Buddhism: A Study of the Buddhist Norm*)

H.P. Blavatsky formulează această învățătură în felul următor: „Universul, *in toto*, este un plan nelimitat; în mod periodic, terenul de desfășurare a unui număr infinit de universuri care se manifestă și dispar fără încetare... Această apariție și dispariție a Lumilor este ca un val mareic regulat, cu fluxuri și refluxuri... Această aserțiune a doctrinei secrete constituie universalitatea absolută a Legii periodicității, a fluxului și refluxului, a ascensiunii și declinului, pe care fizica, în calitatea ei de știință, le-a observat și le-a înregistrat în toate aspectele Naturii... o realitate atât de comună, atât de perfect universală și fără nicio excepție, încât este simplu de înțeles că, prin ea, deținem una dintre legile absolut fundamentale ale universului“ (*Secret Doctrine*, I, pp.16-17).

Învățăturile ezoterice ale Orientului fac referire în permanență la modul universal de acțiune al Legii ritmului,

ciclicității și periodicității. Ele o includ în enumerarea diferitelor perioade recurente ale activității și pasivității alternative; aceasta, începând cu marele principiu al „Zilelor și Noptilor lui Brahm” — marile Cicluri Cosmice — și până la perioade mici de alternare, cum ar fi, spre exemplu, *Manyantara* și *Pralaya*, *Yuga* și *Kalpa* majore și minore etc. și, de asemenea, până la desfășurarea ciclică a raselor și subraselor umane succesive, a „valurilor vieții” etc. În plus, învățăturile ezoterice ale lumii orientale se construiesc în jurul principiului care postulează că doctrina lor distinctă despre renaștere depinde nu doar de Legea Karmei (a cauzalității), ci, în același timp, și de Legea periodicității ciclice; aceste două legi sunt în mod inevitabil la fel de funcționale în procesul reîncarnării. În scopul coroborării acestei ultime aserțiuni, redăm următorul citat aparținându-i lui H.P. Blavatsky: „Pelerinajul obligatoriu inițiat de fiecare suflet, de-a lungul ciclului încarnării, este în conformitate cu Legea ciclică și karmică, pe parcursul întregii durate de timp” (*Secret Doctrine*, I, p. 17).

De asemenea, redăm următorul citat care îi aparține lui William Q. Judge, un alt scriitor care s-a aplecat asupra acestui subiect și care afirmă: „Fiind marea lege a vieții și progresului, reîncarnarea se întrepătrunde cu Legea ciclurilor și cu cea a Karmei. Aceste trei legi operează împreună și, în practică, este aproape imposibil să separi reîncarnarea de Legea ciclică. Purtați în fluxul ineluctabil al existenței, indivizi și națiuni întregi revin în perioade ciclice în mod regulat pe pământ și aduc astfel înapoi pe planeta noastră artele, civilizația, ființele care erau și trăiau altă dată. Iar segmente de populații ale unei națiuni și unui popor... apar iar și iar, împreună, într-un nou popor și o nouă civilizație, pe măsură ce aceste cicluri se succed în vremea hărăzită lor... Și de-a lungul acestui drum există momentele în care ciclurile mici sau mari de avataruri scot la iveală în avantajul omului marile personaje, care modelează omenirea din când în când” (*The Ocean of Theosophy*, p. 119).

Herbert Spencer, după cum am menționat, a fost un înfocat adept al teoriei ritmului cosmic. După părerea lui,

Cósmosul urmează o eternă succesiune de schimbări ciclice — univers după univers succedându-se fără să existe un început sau un sfârșit. El afirma ca principiu fundamental al gândirii sale că: „ritmul este totalitatea schimbărilor — ere alternative de evoluție și disoluție — mereu aceleași în principiu, dar niciodată identice prin rezultatele concrete“ (*First Principles*, prima ediție, p. 536). Spencer susținea: „În acest fel, este sugerată concepția unui trecut în care au existat evoluții succesive, analoge celor care au loc acum; și a unui viitor în care altfel de evoluții succesive pot să aibă loc“ (*Ibid.*, p. 536).

Will Durant, în analiza sa cu privire la filosofia lui Herbert Spencer, afirmă printre altele: „Ritmul mișcării: această generalizare nerecunoscută de obicei trebuie să fie doar clarificată. Orice natură este ritmică, de la pulsațiile căldurii până la vibrațiile coardei de vioară; de la pulsațiile luminii, căldurii și sunetului până la valurile mării; de la periodicitățile sexului până la periodicitățile planetelor, cometelor și stelelor; de la alternanța nopți și zi până la succesiunea anotimpurilor și, probabil, până la ritmurile schimbărilor climatice; de la oscilațiile moleculelor până la ascensiunea și prăbușirea națiunilor și nașterea și dispariția stelelor“ (*The Story of Philosophy*, p. 397).

Teoria lui Herbert Spencer cu privire la evoluție se extinde asupra tuturor domeniilor activităților naturale, fizice și psihice, organice și anorganice, biologice, sociologice, istorice, etice etc. Nimic nu trebuie să eludeze generalizarea; totul este conceput să fie conform legilor evoluției. Dar evoluția reprezintă doar unda în creștere a valului schimbării și devenirii; disoluția reprezintă descreșterea și unda care coboară a valului. Mai devreme sau mai târziu, dar în mod inevitabil, se ajunge la „echilibrare“ — actul sau starea de echilibrare sau stabilitate; este un act care merge până la disoluție, în care lucrurile mai întâi încetinesc, apoi se dezintegrează și, în final, dispar. Cu toate acestea, dispariția finală este în mod inevitabil urmată de o nouă perioadă de integrare și de o nouă perioadă de succesiune a evoluției. Întotdeauna, ciclul ritmului se reia. Și tot așa la infinit, până când mintea nu mai reușește să

urmărească firul lucrurilor. Ciclul cosmic al schimbării este înfăptuit mereu și mereu, de la veșnicie la nemurire, conform doctrinei lui Herbert Spencer.

Însă Legea cosmică a ritmului sau a periodicității nu a dezvăluit gândirii moderne doar apariția și dispariția fizică a universurilor; ea a arătat că este prezentă în totalitatea activităților universului, de la cea mai mică la cea mai mare — acționează în toate aspectele activității cosmice — este universală chiar prin acțiunile sale. Într-adevăr, totul „bate ritmul timpului” — fiecare lucru are un *tempo* al lui distinctiv sau un anumit nivel de mișcare și schimbare în timp.

Mișcarea de rotație a electronilor sau mișcările ondulatorii ale undelor electronice, oricum le-ați formula în cuvinte; mișcarea circulară a planetelor, sorilor, universurilor, de la cele mai apropiate până la cele mai îndepărtate sisteme; mișcarea de creștere și cea de descreștere ale valurilor; ritmul vibrației din fiecare lucru; bătaia metronomului; balansul pendulului; succesiunea anotimpurilor; apariția și dispariția continentelor; succesiunea gândurilor, ideilor și stărilor emoționale; felul în care se succed populațiile, popoarele, civilizațiile; periodicitatea cu care revine moda în vestimentație, administrație, comportament, obiceiuri, filosofie, știință, forme de religie și multe altele; toate aceste lucruri ilustrează universalitatea acestei mari Legi cosmice a ritmului sau a periodicității.

Cea mai simplă formă a ritmului se manifestă în (1) bătaia sau oscilația obișnuită de la un pol la celălalt sau de la o extremă la alta — în acest caz, pendulul este exemplul tipic. Însă, mai devreme sau mai târziu, descoperim că o astfel de oscilație sau bătaie este doar segmentul unui cerc incomplet. Apoi, (2) ne gândim la progresul ciclic în termenii unui cerc complet — atât de familiara „învârtire în cerc”. Totuși, o perspectivă superioară și mai completă dezvăluie faptul că (3) un cerc al ritmului cosmic nu este decât o componentă a unei *spirale ascendente*. Orice lucru „merge în cerc”, este adevărat, însă punctul central al mișcării circulare avansează în mod constant în timp și în spațiu. Procesul mișcării circulare înainte și în sus până la un nivel, plan sau ciclu mai înalt

realizează progresul ciclic în continuare în acel plan sau nivel avansat; și așa mai departe, *ad infinitum*. Spirala ascendentă a sensului unui șurub este o exemplificare tipică și familiară a acestui curs al ritmului. În sfârșit, simbolul Legii cosmice a ritmului sau a periodicității urmează să fie descoperit mai degrabă în spirala ascendentă decât în modelul cercului sau în bătaia pendulului.

Până acum câțiva ani, știința modernă a susținut opinia că universul luat ca întreg „se scurgea”, disipându-și propria energie, fiind sortit ca, odată cu trecerea timpului, să ajungă în final lipsit de viață, un cadavru inert, altfel spus o rămășiță fosilizată a fostei sale glorii. Însă ultima teorie științifică, chiar dacă ține cont într-o oarecare măsură de vechea teorie a „scurgerii”, avansează un concept mai nou al unui proces-pereche de „acumulare”, un proces al integrării care continuă în același timp în care se petrece și dezintegrarea. Conform acestui concept, există în desfășurare o evoluție creativă graduală a unui nou univers care în același timp echilibrează procesul distructiv gradual aparent al disoluției, considerat înainte „sfârșitul tuturor lucrurilor”. În acest fel, cele mai recente opinii ale științei occidentale tind să se orienteze spre perspectiva veche de când lumea a lui Heraclit, precum și a lui Buddha Gautama și astfel, ajung să fie tot mai mult în acord cu teoria lui Herbert Spencer în privința acestui subiect.

Următorul citat, aparținându-i lui C.W. Saleeby, scris în 1905, pare să evidențieze spiritul gândirii științifice împărtășite astăzi, deși datează de douăzeci și cinci de ani:

Opinia mea este că aspectul conservării energiei, care ne învață că nu va exista niciodată nici cea mai mică pierdere de energie și nici nu a existat vreodată — coroborat cu teoria care ne învață din nou, în tonurile demne de încredere ale matematicii, lecția lui Heraclit și Herbert Spencer că acest Cosmos urmează o succesiune nesfârșită de schimbări ciclice —, oferă imaginației o viziune a sublimului absolut. Creionul poate doar să-l schițeze, dar cu siguranță cititorul, odată ce a acceptat

viziunea unei... energii etern indestructibile, căutând mereu să examineze acest curs ciclic... ar putea să-mi dea dreptate că aici este vorba, de fapt, despre o epopee („*Evolution: The Master Key*“, p. 82).

Ajunși în acest punct, considerăm că este potrivit să ne avertizăm cititorul să nu facă o eroare, ușor de comis de altfel — o eroare a jumătății de adevăr —, care și-a jucat rolul în istoria gândirii filosofice consacrate ritmului ciclic: cu alte cuvinte, eroarea falsității recurenței eterne, care și-a făcut apariția de timpuriu în istoria filosofiei. De exemplu, stoicii (sau cel puțin o parte din ei) susțineau ideea că „istoria omenirii avansează în cercuri nesfârșite, străbătând aceleași etape“. Asemenea lor, pitagoricienii îmbrățișau ideea că „lumile care se succed se aseamănă una cu cealaltă până în cele mai mici detalii“.

Acest concept al repetiției nesfârșite — o repetiție desfășurată până la cele mai mici detalii și incidente — pare să-i fi contrariat și fascinat pe mulți dintre filosofi lumii antice și chiar pe unii din epoca modernă. Într-adevăr, Heraclit cocheta cu această idee. Asemenea lui, unii stoici, pitagoricienii, Empedocle, Virgiliu, filosoful radical modern Nietzsche și alții de-a lungul vremii.

Dar Herbert Spencer nu s-a lăsat păcălit de această eroare; într-adevăr, a respins-o în mod categoric prin enunțul său referitor la „ritmul în totalitatea schimbărilor... chiar dacă este același în principiu, dar niciodată identic prin rezultatul concret“, pe care l-am citat deja în acest capitol. Mai mult, greșeala este respinsă în mod tacit prin concepția de progresie ritmică în spirală în locul celei de tip circular.

În plus, după cum a susținut dr. Saleeby, „ideea pitagoreică a recurenței *exacte* sau, de fapt, ideea acelui ceva ce seamănă exact cu recurența este incompatibilă cu convingerea științifică modernă conform căreia cauzalitatea este universală. Dacă este adevărată, această convingere sugerează că *fiecare act, oricât de mic*, influențează atât cât îi stă în putință *întregul curs ulterior al evenimentelor* — al tuturor

evenimentelor... aserțiune despre care Newton ne-a învățat că este literalmente adevărată" (*Evolution: The Master Key*).

Faptul că dovezile în favoarea variației — infinita varietate — ne provoacă din toate părțile când ne propunem să analizăm mica bucată de Cosmos care ni se oferă spre examinare ne arată prin analogie că nu există ceva care să semnifice o repetiție exactă eternă. Sperăm că vom fi iertați pentru că repetăm aici cuvintele sugestive cu care H.P. Blavatsky susținea: „Natura, în calitatea ei de potențial creativ, este infinită; și nicio generație de fizicieni nu poate să se laude vreodată că va fi epuizat lista căilor și metodelor ei, oricât de uniforme ar fi legile pe baza cărora ea evoluează" (*Secret Doctrine*, II, p. 153). Nu există și nu va exista niciodată vreun lucru sau un eveniment care să fie precis și exact asemănător cu un alt lucru sau un alt eveniment — conform principiului diferențierii, sprijinit de experiența universală și la care a aderat gândirea filosofică cea mai profundă.

Variația infinită, modificarea și diversitatea reprezintă regula generală a manifestării cosmice, iar repetiția eternă este imposibilă conform acestei reguli. În cele din urmă, recurența eternă (în sensul unei *repetiții exacte*) este, pentru a cita o metaforă sugestivă, „un balon de săpun cu care copiii mari ai filosofiei s-au amuzat uneori". Ideea unui Cosmos care nu este decât scena unei repetiții nesfârșite a acelorași lucruri și evenimente, fără nici cea mai mică diferență, este contrară rațiunii, precum și intuiției; le sfidează pe cele două și, în același timp, este ostilă naturii noastre emoționale. Ea reprezintă doar un soi de spaimă ce bântuie filosofia în anumite etape ale ei: obsesia inutilității.

Mult mai ușor de acceptat pentru intelect, mai plăcută pentru intuiție și comodă pentru natura emoțională este ideea corelată cu acest concept de ritm spiralat al procesului cosmic, altfel spus, ideea progresului etern însoțit de varietatea infinită. Mult mai ușor de acceptat pentru toate aceste facultăți ale gândirii sunt ideea și conceptul dezvoltate de Lotze în *Microcosmos*-ul său: „Seria de perioade cosmice în care fiecare verigă care se înlănțuie de următoarea într-o

ordine succesivă a acestor secțiuni compune unitatea unei linii melodice gândite să se desfășoare“.

În sfârșit, după cum am văzut, este la fel de adevărat că, pe de o parte, variația infinită și diferențierea se mențin; iar, de cealaltă parte, că orice variație și diferențiere sunt înglobate într-o unitate infinită. Acestea sunt consemnări axiomatiche ale rațiunii și intuiției, iar negarea lor este, prin urmare, de neconceput.

Involuție — evoluție

„INVOLUȚIA PRECEDĂ ÎNTOTDEAUNA EVOLUȚIA.“

Acest principiu special al involuției-evoluției este inclus în principiul general al Legii cosmice a ritmului sau a periodicității și poate fi formulat după cum urmează:

Involuția și Evoluția sunt cele două fețe ale medaliei sau polii opuși ai unui mare proces; ceea ce a ajuns să evolueze ulterior trebuie să fi involuat într-o etapă anterioară.

Prin „evoluție“ se înțelege în acest caz „desfășurare, prin urmare, procesul unei dezvoltări și formări graduale“. O definiție mai tehnică ar fi următoarea: „Acea serie de schimbări în conformitate cu legea naturală, care implică progresul continuu, începând de la o structură omogenă până la una eterogenă și de la unic și simplu la divers și multiplicat în ceea ce privește calitatea sau funcția“. Prin „involuție“ se înțelege în cazul de față „a plia, a înfășura, a ascunde, a acoperi, a insera etc.“

Teza generală a evoluției este în principiu acceptată în toate sistemele de gândire filosofică și științifică avansate din epoca noastră, deși detaliile sunt încă supuse (și vor fi probabil întotdeauna) investigației și ipotezelor ulterioare. S-a constatat că este prezentă și operativă în domeniile

fizicii, biologiei, sociologiei, istoriei, eticii, comportamentului și, de fapt, în toate câmpurile de activități cosmice; este un aspect pe care l-am studiat deja când am analizat în acest capitol activitatea cosmică și schimbarea cosmică, precum și în legătură cu ritmul cosmic general. Cu toate acestea, ea este mult mai veche, prin chiar principiile sale generale, decât învățăturile științei moderne. Sub anumite forme, era cunoscută cu multă vreme în urmă. Explicată și justificată din perspectivă ezoterică, constituie o parte a doctrinei secrete a filosofiei ezoterice; și, pe parcursul multor epoci din trecut, a reprezentat o parte a învățăturii.

Totuși, doctrina involuției, ca etapă premergătoare în mod necesar evoluției ulterioare, nu s-a bucurat de atenția cuvenită din partea științei moderne; de fapt, știința modernă a ignorat-o în mod tacit, cu toate că este considerată în mod clar ca fiind doctrina geamănă a evoluției și o etapă care o precede cu necesitate pe aceasta. Probabil, tendința coborătoare — calea descendentă — remarcată în evoluție și denumită de Herbert Spencer „disoluție” a avut darul de a abate gândirea științifică de la aspectele mai profunde și fundamentale ale anumitor ritmuri și mai mari, care sunt explicabile doar prin ipoteza generală a involuției.

În urma unei aprecieri mai atente, concluzia firească este aceea că, înainte ca orice lucru să poată *să se manifeste*, să evolueze sau să se desfășoare, el trebuie să devină immanent și implicit în *ceea ce* îl va face să se manifeste ulterior, îl va determina să evolueze sau să se desfășoare. Se constată că (exprimat în termeni comuni): „Nu poți obține ceva *dintr-un* lucru, decât dacă acel ceva a fost în prealabil *introdus în* acel lucru”. Sau formulat într-un enunț mai concret: „Ceea ce a evoluat ca o consecință trebuie să fi fost implicat anterior în antecedentul acelui lucru”. De exemplu, cazul cunoscut al energiei mecanice, în care ceea ce este extras ca lucru mecanic trebuie să fi fost anterior implicat și prezent în mecanismul respectiv. Legile mecanicii furnizează multe exemple edificatoare care susțin această teorie.

O altă exemplificare a acestui principiu o constituie axioma atât de cunoscută „apa nu se ridică mai sus de nivelul izvorului din care provine”. Din nou, recurgem la exemplul familiar al stejarului, care este *conținut* în ghindă înainte să înceapă să evolueze, și la cel al puiului de găină, *conținut* în oul din care ulterior *a evoluat*. Natura ne oferă nenumărate exemple de acest gen în regnul vegetal și cel animal; întregul proces al reproducerii organice, de fapt, se bazează pe acest principiu. Mai mult, etapele alternative de descendență și ascendență, procesele similare undelor, secvențele ondulatorii atât de universale în activitățile naturale în general, în concordanță cu Principiul schimbării și al ritmului, sunt în realitate momente și exemple ale Principiului involuției-evoluției, chiar dacă acești termeni nu le sunt în mod obișnuit aplicați.

În străvechile învățături ezoterice, se acordă un loc deosebit Principiului involuției-evoluției și, în consecință, el este extins chiar și asupra domeniilor de activitate care le transcend pe ale noastre, după cum vom constata în continuare. În aceste filosofii, procesele gemene cosmice despre care vorbim sunt comparate cu fluxurile alternative de apă (unul curge spre interior, celălalt, spre exterior) despre care se consideră că sunt prezente și acționează în toate domeniile activității naturale — chiar în cazul adierii de vânt ce pătrunde prin gaura cheii și iese printr-un alt orificiu existent în casă. Odată ce ne-am îndreptat atenția spre Principiul involuției-evoluției, vom înțelege cum acționează pretutindeni în jurul nostru.

Mai mult, în filosofii ezoterice orientale, se consideră că marile epoci de manifestare și nonmanifestare cosmică, fiecare întinzându-se pe perioade de timp inimaginabil de mari, sunt rezultatul a ceea ce se cheamă „respirația mare”, simbolul unui aspect al realității elementare. În acțiunea acestei „respirații mari” se manifestă o involuție cosmică, ce precedă cu necesitate evoluția cosmică în întregul ei; în cadrul acesteia din urmă, există momente de evoluție și involuție relative — „roți înglobate în alte roți”, într-o formulare sugestivă —,

dar mai presus de toate acestea există involuția-evoluția respirației mari.

În acest proces, spiritul (un aspect al Principiului suprem) *involuează* mai întâi în Materie printr-o serie de pași sau etape involutive, care corespund stărilor existenței; apoi, după reflux urmează fluxul și Materia face să *evolueze* Spiritul involuat anterior în ea. Totul se petrece într-o serie ascendentă spiralată de etape ale existenței, vieții și conștiinței.

După cum formula un autor când se referea la acest subiect, învățătura argumentează: „Conform Legii imuabile, spiritul *involuează* în materie, iar materia face să *evolueze* spiritul. Există un fluid care circulă în jos și în sus, de la spirit la materie și de la materie spre spirit. Evoluția urmează să fie înțeleasă doar ca jumătate de lege, jumătatea ei geamănă fiind involuția”.*

Această concepție fascinantă a ezoteriștilor orientali, formulată concis, înglobează în ea conceptul de Cosmos manifestat ca o periodică prezență ca întreg. Într-o perioadă de timp aproape incalculabil de mare, el avansează de la *subiectivitate* la *obiectivitate*, printr-o serie descendentă de etape ale involuției; aceasta a fost urmată după o anumită perioadă de o serie similară de etape ascendente evolutive, care conduc treptat spre *subiectivitatea* inițială. Acest proces alternativ al „respirației mari” continuă (înglobând în el perioade corespunzătoare de repaus sau de stări de echilibru) traversând eternitatea — având în vedere că Principiul etern în sine nu este guvernat de lege. Pe scurt, aceasta este Legea respirației mari, în conformitate cu vechile filosofii ezoterice orientale.

H.P. Blavatsky afirmă: „Involuția spirituală și psihică avansează urmând direcții paralele cu evoluția fizică” (*Secret Doctrine*, II, p. 294). „Înainte ca noi să putem atinge evoluția corpului fizic... trebuie să ne familiarizăm noi înșine... cu acea filosofie care vorbește despre involuția spiritului în materie, coborârea progresivă, ciclică” (*Ibid.*, I, p. 416).

* Citatul se pare că este un extras din definiția termenului „teozofie”, din *New International Encyclopedia*, volumul 22.

Pentru a oferi o ilustrare elocventă a Principiului involuției-evoluției, am putea să subliniem că, în fragmentele păstrate până astăzi din vechile învățături hermetice, pot fi găsite următoarele enunțuri: „Creația este perioada de Activitate a Divinității. Divinitatea are două moduri sau aspecte, manifestate în mod alternativ — Activitatea sau Existența, Divinitatea evoluată (*Deus explicitus*); Pasivitatea Existenței sau Divinitatea Involuată (*Deus implicitus*). Ambele moduri sau aspecte, care alternează în acest fel, sunt perfecte și complete și se aseamănă cu stările de trezire și de somn ale omului”.^{*} Aici, sub o altă formă, avem străvechea doctrină vedică a „Zilelor și Noptilor lui Brahm” și „Inspirația și Expirația Respirației Mari”. Mereu aceeași învățătură universală a perioadelor de Involuție și Evoluție care alternează!

Învățăturile cu privire la involuție-evoluție, descoperite într-o prezentare completă a doctrinelor ezoterice, sunt folosite pentru a înțelege semnificația și a explica activitățile de desfășurare și evoluție proiectate în afară, atât de evidente în toate procesele evolutive ale naturii. Pe scurt, în această perspectivă, ceea ce a involuat în Materie ajunge în permanență să se desfășoare și să evolueze și să funcționeze astfel liber de substanța lui materială care îl încătușă. Faptul că tot ceea ce este evoluat avansează din ceva deja implicit — avansând dinspre interior către exterior — este în mod clar formulat de orice filosofie ezoterică. De exemplu, principiul este postulat în mod specific în următorul fragment preluat dintr-o lucrare a lui H.P. Blavatsky:

„Universul este pus în mișcare și direcționat din el spre înafară... Iar omul — microcosmosul și copia în miniatură a macrocosmosului — este mărturie vie pentru această lege universală și modul ei de acțiune. Orice mișcare, act, gest extern, indiferent că este voluntar sau mecanic, este produs

^{*} Preluat din nota de subsol aparținând Annei Kingsford din cea de-a șaptea parte a lucrării „Fragments of the Book of Hermes to His Son Tatios”, publicată în 1885 în opera lui Kingsford și Edward Maitland, *The Virgin of the World of Hermes Mercurius Trismegistus*.

și precedat de sentimente sau emoții, voință sau volițiune, gândire sau inteligență *interne*. Așa cum nicio mișcare sau schimbare externă, când este normală, nu poate avea loc în corpul omului fără să fie provocată de un impuls intern, declanșat de una dintre cele trei funcții amintite, tot astfel se întâmplă în universul extern sau manifestat" (*Secret Doctrine*, I, p. 274).

Capitolul IX

Legea cosmică a polarității

*Orice lucru face parte dintr-o pereche de extreme.**

Cea de-a șasea lege a Cosmosului este Legea polarității, care poate fi formulată după cum urmează:

În Cosmos se manifestă Principiul polarității în absolut fiecare din părțile lui componente. Fiecare dintre calitățile sau grupurile de calități manifestate ale sale își are „cealaltă” pereche a ei sau polul opus; și, în mod similar, fiecare teză și antiteză formează o „pereche de extreme”. Totuși, o astfel de pereche de extreme nu constituie decât cei doi poli opuși ai unui întreg mai mare, în care ei pot fi sintetizați.

Legea polarității este exprimată în axioma conform căreia „polaritatea este acea condiție a corpului în virtutea căreia acesta își etalează forțele sau puterile care contrastează în direcții opuse”. Principiul polarității, formulat deseori ca fiind „perechea extremelor”, este acceptat ca un adevăr axiomatic al gândirii filosofice vechi și moderne, ezoterice, precum și exoterice. A fost puternic accentuat de pitagoreici și de vechii

* În celelalte lucrări ale lui William Walker Atkinson, această a șasea lege cosmică își găsește paralela directă în cel de-al patrulea Principiu hermetic al polarității din *Kyballon* (1908), cel de-al șaselea Principiu cosmic al polarității din *The Secret Doctrine of the Rosicrucians* (1918) și Legea extremelor din *The Arcane Teaching* (1909).

hermetiști, în general. Se face referire la el în marea operă clasică hindusă *Bhagavad Gita* ca fiind „perechea extremelor”.

Îl găsim menționat frecvent în scrierile lui H.P. Blavatsky; de exemplu, „masculin și feminin, altfel spus, polaritate” (*Secret Doctrine*, I, p. 145). Sau: „Legea care implică atracția dintre două obiecte diferite și respingerea dintre cele având aceeași polaritate” (*Ibid.*, II, p. 145). După care: „Se spune că există masculin și feminin, bine și rău, pozitiv și negativ, serii întregi de calități contrastante” (*Ibid.*, I, p. 347). Sau: „Fiecare este în același timp Viață și Moarte, Sănătate și Boală, Acțiune și Reacțiune” (*Ibid.*, I, p. 347). După care: „Universul manifestat este invadat de Dualitate, care reprezintă însăși esența Existenței ca «manifestare»” (*Ibid.*, I, p. 15).

Învățăturile secrete ale vechilor hermetiști se bazau pe această Lege a polarității sau a perechii extremelor. Punerea în aplicare a regulilor de echilibrare sau neutralizare a respectivelor principii mentale, îndeosebi cele privitoare la emoție sau voință, a constituit o parte importantă a alchimiei mentale a hermetiștilor și a altor vechi ocultiști. Desigur, aceasta se baza pe respectivele principii ale polarității și echilibrului. Transmutația calităților mentale de la un pol opus la altul a fost, de asemenea, un aspect studiat în aceste școli; și, în mod similar, se baza pe Legea polarității și putea fi pusă în aplicare conform regulilor care guvernau același univers.

În vechea tradiție ezoterică, pot fi descoperite în mod frecvent referiri la polii opuși ai lucrurilor în general. De asemenea, multe aforisme familiare subliniază acest principiu. De exemplu, paradoxurile expuse în următoarele enunțuri: „Contrariile sunt identice”; „perechea de contrarii poate fi reconciliată”; „extremele se întâlnesc”; „orice este și nu este, în același timp”; „fiecare enunț al unui adevăr exprimă doar o jumătate de adevăr”; „există două laturi opuse în orice lucru” etc., etc.

Formulat pe scurt și în general, Principiul opoziției poate lua forma următoare: „Ceea ce este relativ adevărat pentru o «extremă» nu este adevărat pentru cealaltă; ceea ce se afirmă

despre una trebuie negat despre cealaltă". Astfel, putem spune că există cald și rece; ascuțit și tocit; sus și jos; întuneric și lumină; iarnă și vară; nord și sud; est și vest; mare și mic; și tot așa aproape *ad infinitum*.

Desigur, se poate obiecta că acestea sunt doar grupuri de calități, atribute sau proprietăți relative nu „lucruri în sine” considerate distinct de atributele lor; dar este la fel de valabil pentru orice lucru fenomenal din Cosmos: e vorba despre „un pachet de atribute”, care într-o anumită combinație și un anumit aranjament constituie „specificul” acelui lucru, după cum am văzut când analizăm Legea compoziției.

Când veți parcurge mental lista lucrurilor sau a calităților pe care le cunoașteți, fie ele fizice sau psihice, veți descoperi că această polaritate este prezentă în fiecare obiect de pe lista voastră. Unii filosofi și logicieni au susținut că putem într-adevăr să înțelegem oricare lucru sau calitate în parte doar prin comparație și referire la extrema de la polul opus. În această perspectivă, recunoașterea polului opus constituie în mod logic o parte a definiției detaliate și complete a primului lucru sau a primei calități date. Mai mult, trebuie întotdeauna să se presupună și să se pornească de la ipoteza că există un pol opus pentru orice lucru cunoscut, chiar și atunci când extrema de la polul opus nu a fost (încă) descoperită. Pornind de la prezența extremei cunoscute, existența extremei necunoscute poate fi susținută în mod logic.

Hegel, strălucitul filosof, susținea în mod special acest punct de vedere. Renumita sa doctrină dialectică a „tezei, antitezei și sintezei” este un exemplu elocvent în acest sens. El susținea că opusul unui lucru trebuie să fie cunoscut înainte chiar ca lucrul în sine să poată fi cunoscut pe deplin; că există o relație necesară între cele două extreme. El obișnuia „să gândească în termeni contrari”, după cum ni se spune. Despre acest mod de gândire, William James afirmă: „Odată ce te-ai deprins cu trucul acestei scheme de gândire, te poți declara norocos dacă mai reușești să scapi de ea. Nu mai vezi nimic altceva” (*Pluralistic Universe*, p. 96).

Următorul citat extras din scrierile lui Ralph Waldo Emerson va ilustra în continuare ideile susținute mai sus cu privire la această învățătură generală despre acest subiect:

Polaritatea sau acțiunea și reacțiunea o întâlnim în orice componentă a Naturii; în întuneric și lumină; în căldură și frig; în flux și reflux; în masculin și feminin; în inspirația și expirația plantelor și animalelor; în ecuația dintre cantitatea și calitatea fluidelor din organismul animal; în sistola și diastola inimii; în mișcările ondulatorii ale fluidelor și sunetelor; în gravitația centrifugă și centripetă; în electricitate, galvanizare și afinitatea chimică. Induceți magnetism la capătul unui ac; magnetismul opus se va manifesta la celălalt cap al acului. Dacă sudul atrage, nordul respinge. Ca să golești aici, trebuie să umpli dincolo. Un dualism inevitabil împarte în două natura, astfel încât orice lucru este, de fapt, o jumătate și sugerează că trebuie să existe o altă jumătate pentru a forma un întreg; cum este spiritul e și materia; bărbatul și femeia; par și impar; subiectiv și obiectiv; înăuntru și în afară; sus și jos; mișcare și repaus; da și nu. Dacă lumea este, de fapt, duală, la fel este fiecare din părțile care o compun. Întregul sistem de lucruri ajunge să fie reprezentat de fiecare particulă care îl compune. Este ceva care se aseamănă cu fluxul și refluxul mării, ziua și noaptea, bărbatul și femeia, într-un singur ac de pin, în bobul de grâu, în fiecare individ din orice comunitate. Reacția, atât de măreață în elementele ei, este repetată între aceste granițe mărunte (*Essay on Compensation*).

Orlando J. Smith oferă multe exemple și ilustrări interesante ale prezenței și modului de acțiune a acestei legi, după cum se poate constata urmărind câteva citate din scrierile sale pe această temă.

Polaritățile din Natură și interacțiunile dintre ele sunt destul de evidente în existența umană, precum și în fizică; într-adevăr, polaritățile se extind dincolo de lumea fizică și existența umană, pătrunzând în universul abstract, precum și în lumea numerelor pare și impare. Polaritățile sunt uneori antagonice, alteori reciproce și, cred eu, întotdeauna corective reciproc. Platon înțelegea aceeași Lege a polarității prin „generarea contrariilor de la moarte la viață sau a recompunerii și descompunerii”. Omului îi e dat să cunoască toate laturile polarităților din Natură, unele dintre acestea — cum ar fi umed și uscat, cald și rece, activitate și repaus, plăcere și suferință — fiind evidente atât în sălbăticie, cât și în civilizație.

Odată ce dobândește mai multă cunoaștere, omul înțelege tot mai profund calitățile acestei teze și inventează cuvinte noi pentru a le exprima. Roget ne oferă în al său „Thesaurus” mai mult de douăsprezece mii de cuvinte pentru sensuri opuse. „Există în mod comparativ puține cuvinte cu un caracter general, cărora să nu li se poată atribui niciun termen corelativ, negativ sau opus”, spune Roget. Hegel susținea teoria „progresului prin antagonism” — „formele care sunt opuse sunt, de fapt, complementare sau necesare una celeilalte, iar conflictul dintre ele este limitat de unitatea pe care ele o exprimă și care în cele din urmă trebuie să le subordoneze pe toate sieși” (*Balance: The Fundamental Verity*).*

Extrem de important și la fel de bine înțeles de ezoteriști din vechime (îndeosebi de hermetiști) este faptul că acești

* Orlando Jay Smith (1842-1908) a fost un filosof, care a ajuns până la gradul de maior în timpul Războiului Civil și a pus bazele American Press Association, cel mai mare sindicat al oamenilor de presă din țară. Citatul de mai sus este preluat din cartea lui Smith apărută în 1904 *Balance: The Fundamental Verity*, care își propune să găsească un „acord între știință și religie”.

„poli opuși”, aceste „perechi de extreme” nu sunt, de fapt, două lucruri distincte și separate, așa cum ar părea la prima vedere, ci sunt în realitate doar două extreme sau doi poli ai unei sinteze mai mari; iar această sinteză mai mare este în realitate doar uniunea dintre cele două extreme sau doi poli. În doctrina dialectică a lui Hegel, principiul este exprimat astfel: „Absolut fiecare idee și lucrul pe care ea îl reprezintă are antiteza sau opusul ei, cu care poate fi sintetizată și în acest fel armonizată într-o unitate mai mare, o sinteză nouă sau o idee întreagă și un lucru întreg”.

Cald și rece nu sunt altceva decât extremele sau polii care semnifică două grade diferite ale unui lucru mai mare, adică temperatura. La fel, est și vest sunt doar termeni relativi și comparativi, niciunul nefiind complet în sine; acest lucru este valabil, de asemenea, pentru nord și sud; pentru ascuțit și tocit; pentru mare și mic etc., etc. Toți acești termeni și lucrurile pe care le reprezintă sunt relativi și comparativi și servesc doar la a desemna gradele sau etapele respective ori un lucru sau un termen mai mare — acesta din urmă fiind adesea fie necunoscut, fie neexprimat în acel moment.

Radhakrishnan, un autor inspirat de acest subiect din filosofia hindusă, susține următoarele: „Antiteza dintre cauză și efect, substanță și atribut, bine și rău, adevăr și eroare etc. se datorează tendinței pe care o are omul de a separa termenii care sunt corelați. Dilema lui Fichte între sine și non-sine, antinomiile lui Kant, opoziția dintre fapte și legi a lui Hume, toate pot fi rezolvate dacă am înțelege că factorii opuși se bazează pe o identitate unică” (*Philosophy of the Upanishads*, p. 55). Perspectiva budistă este reprezentată de următorul extras dintr-o lucrare excelentă, de dimensiuni reduse, dedicată în general budismului: „Perechea extremelor, seriile nesfârșite de principii aparent opuse... toate sunt doar aspecte complementare ale unui întreg comun” (*What is Buddhism?*, p. 124).

Un exemplu familiar pentru această idee este faptul că, atunci când cineva călătorește în jurul pământului urmând direcția estică, ajunge în final la punctul de plecare venind din direcția vestică. Orientul îndepărtat și Occidentul îndepărtat reprezintă aceeași localizare; ambii termeni sunt

perspective relative și comparative contrastante. În mod similar, pentru omul care se află la Polul Nord, orice direcție o reprezintă sudul și, dacă ar călători în linie dreaptă, ar fi obligat să înainteze *spre sud*, indiferent cum și în ce direcție s-ar întoarce. Diferențele în ceea ce privește calitățile respective ale lucrurilor sunt de obicei doar o chestiune de diferență de grade ale unei sinteze mai mari a celor doi poli opuși. Aplicați acest test oricărui set de calități contrastante și opuse, precum ascuțit-tocit, greu-ușor, întuneric-lumină etc., etc. și veți descoperi singuri această regulă. Ea se aplică în același timp la calitățile emoționale, precum și la cele fizice, cum ar fi iubire-ură etc.

Principiul general al polarității și al „tezei-antitezei-sintezei” poate fi aplicat în activitățile existenței umane și ale gândirii, precum și în cele ale lumii fizice. S-a afirmat că, dacă cineva s-ar îndrepta în direcția unuia dintre cei doi poli și „ar continua să meargă”, ar atinge, în cele din urmă, polul opus — ceea ce explică faptul că orice călătorie fizică sau mentală este până la urmă „circulară”. Ura aprigă s-a transformat într-o iubire arzătoare; iubirea arzătoare, într-o ură aprigă. Metalul încins la căldură și aerul lichid (răcit intens) vor produce același gen de arsuri pe piele și aceeași senzație de durere. Uneori, cei mai apropiați prieteni se transformă în cei mai înverșunați dușmani, opusul fiind valabil în mod similar în anumite cazuri. Nou convertiții sau prozeiții sunt, după cum bine se știe, intoleranți (deseori, până la fanatism) față de credințele lor anterioare.

În mod similar, libertinul reformat devine deseori cel mai zelos sfânt, odată ce s-a rupt de viața lui din trecut; cel mai zelos sfânt, odată îndepărtat de vechile sale puncte de ancorare, devine de multe ori cel mai extravagant depravat. Virtuțile duse la extrem în mod fanatic, irațional devin deseori vicii; răsfățul plăcerii se finalizează deseori cu sațietate, impotență, abstenență radicală. „Acțiunea și reacțiunea sunt identice, însă opuse.” „Pentru fiecare acțiune există o reacțiune egală și opusă.” În mitologii, îngerii căzuți devin diavoli. „Extremele se întâlnesc” este o aserțiune proverbială. „Antinomile nu se completează; ele au tendința să se anuleze

una pe cealaltă” — sună un aforism filosofic și științific. De fapt, conform unor autori, se pare că, uneori, în viață, este în plină acțiune un gen de ironie cosmică, conform căreia obiectul inițial ales este înlocuit de opusul lui — prin care „lucrurile se termină exact pe dos față de ce se intenționa”.

Toate lucrurile tind să ilustreze prezența și funcționarea Legii cosmice a polarității. Acest adevăr este valabil pentru toate planurile activității cosmice. Vom avea în continuare câteva exemplificări ale acestui aspect când vom analiza cea de-a șaptea lege cosmică, Legea cosmică a echilibrului sau a compensației. În mod special vă îndrumăm atenția spre Legea echilibrului sau a compensației, deoarece ea este complementară și suplimentară Legii polarității. De aceea, este necesară înțelegerea deplină a acesteia din urmă.

Atât de general este formulată sau înțeleasă tacit Legea polarității — a tezei, antitezei și sintezei într-o unitate care le transcende —, încât filosofia, după cum au formulat unii învățători eminenți, a extins aplicarea ei chiar în cazul unor principii fundamentale ale activităților cosmice, care sunt de obicei privite ca fiind absolut separate și distincte unul față de celălalt, cum ar fi, de exemplu, spiritul și materia. De-a lungul unor lungi perioade din istoria filosofiei, a existat o dispută aprinsă în jurul întrebării care dintre aceste două principii, spiritul sau materia, a constituit realitatea fundamentală și care a fost doar „produsul secundar” epifemenal. Conform opiniei unui autor care a tratat acest subiect, se consideră că „și spiritul, și materia sunt prezente deopotrivă; adevărata dilemă este: «Care a fost prezent mai întâi?» Acesta a fost într-adevăr motivul esențial de dispută dintre școlile rivale, respectiv, școala materialismului și cea a idealismului”.*

Însă Herbert Spencer, chiar dacă recunoștea fără ezitare respectivele merite de ambele părți, oferea veriga lipsă a sintezei, postulând activitățile spiritului și materiei ca fiind

* „Autorul” la care se face referire aici este cel mai probabil Atkinson însuși, prin cartea sa din 1906 *A Series of Lessons in Gnani Yoga*, apărută sub semnătura Yogi Ramacharaka.

aspecte coexistente la poli opuși ai unei realități fundamentale care le transcende pe ambele — realitatea fundamentală fiind considerată incognoscibilă. Pe scurt, el considera că atât activitățile spiritului, cât și activitățile materiei sunt fenomene egale, însă relative — aspecte duale ale unei energii supreme, care trebuie să rămână în mod necesar întotdeauna incognoscibile pentru mintea noastră finită, ce poate înțelege doar lucrurile relative și condiționate ale lumii fenomenale.

Dar este bine de amintit că budiștii au considerat întotdeauna că materia fenomenală și spiritul fenomenal nu sunt decât poli opuși și că ei pot fi sintetizați într-o unitate mai înaltă — aceasta fiind mai presus de puterea finită a gândirii. Mai mult, învățăturile ezoterice au susținut în general întotdeauna acest lucru, după cum stă mărturie următoarea aserțiune sugestivă aparținându-i lui H.P. Blavatsky:

Însă, odată ce am depășit în gândire acest prag (pentru noi) de negare absolută (absolutizare), intervine dualitatea prin contrastul dintre spirit (sau conștiință) și materie — subiect și obiect. Cu toate acestea, spiritul (sau conștiința) și materia ar trebui să fie înțelese nu ca realități independente, ci ca două fațete sau aspecte ale absolutului, care constituie baza existenței condiționate, fie ea subiectivă sau obiectivă... Exact așa cum ideea precosmică este rădăcina oricărei conștiințe individuale, la fel, substanța precosmică este substratul materiei în diferitele grade ale diferențierii ei... Contrastul dintre aceste două aspecte ale absolutului este esențial pentru existența Universului manifestat... care este invadat de dualitate, aceasta fiind, dacă ar fi să formulăm astfel, însăși esența existenței sale ca manifestare.*

Recunoașterea aproape intuitivă a valabilității Principiului general al polarității este, într-adevăr, atât de universală,

* Citatul este extras din primul volum al cărții *The Secret Doctrine*, apărută în 1888.

încât mulți filosofi s-au simțit îndreptățiți să încerce aplicarea lui chiar dincolo de limitele activităților condiționate ale Cosmosului manifest; ei au avut tendința să perceapă Cosmosul (așa cum îl cunoaștem) ca fiind el însuși un pol al unei unități finale și supreme mai mari — al unei perechi supreme de extreme — celălalt pol nefiind altceva decât acel principiu nemanifest sau starea unei existențe nemanifeste, pe care filosofii o numesc „absolut” sau poate „absolutizare”.

Astfel, Herbert Spencer s-a descoperit pe sine obligat să accepte fără dovezi prezența unui absolut etern sau a unei stări de absolutizare eternă necondiționată care transcende și suprapune stările fenomenale, relative, condiționate ale existenței cosmice. Acest postulat, considera Spencer, era cerut cu necesitate de felul în care el percepea polul opus, altfel spus, universul relativității, schimbării, efemerului. El recunoștea necesitatea absolută de a postula prezența acestui pol opus extrem pe care îl înțelegea ca o cerință a oricărei gândiri raționale despre acest subiect, atâta vreme cât își îndrepta gândirea spre concluzia ei logică.

De asemenea, budiștii considerau necesar să procedeze într-un mod similar pentru a răspunde multitudinii de întrebări ale propriei logici, deși erau în același timp obligați să admită că cele mai înalte stări ale lor de *Paranirvana* sau „similaritate” (cum o denumeau ei) erau în mod esențial incognoscibile. Un astfel de postulat al acestei stări de polarități extreme era necesar în gândirea lor; era o nevoie a gândirii lor logice despre tematica existenței. Cităm în continuare, dintr-un tratat modern referitor la subiectul budismului în general, un pasaj care se referă în mod direct la această idee:

Budistul vede în jurul lui o lume care poate să demonstreze prin toate elementele ei că este impermanentă și ireală. Dacă tot ceea ce cunoaștem este ireal, finit și tranzitoriu, logica face necesară prezența polului opus, un Real care să fie în același timp infinit și etern. Așa cum o umbră are nevoie de substanța ei, cum o reflexie are nevoie de obiectul ei, tot așa irealitatea

demonstrabilă, așa cum o cunoaștem, necesită o realitate supremă pentru care Universul este manifestarea periodică și trecătoare... Urmează că nu putem nici să definim, nici să descriem și nici să analizăm într-o manieră utilă natura Celui ce este în mod necesar mai presus de înțelegerea conștiinței noastre finite. Putem să ne referim la el prin negații și să-l descriem în mod indirect prin analogie, simboluri și hieroglife, dar, altfel, el trebuie să rămână pentru noi întotdeauna așa cum este în prezent, incognoscibil și inexprimabil (*What is Buddhism?*, compilație realizată de Loja Budistă, Londra, pp. 15-16).

Totuși, în acest moment al analizei noastre, ne vedem siliți să încheiem discuția privitoare la marea Lege a polarității, limitându-ne astfel considerațiile la domeniul special anunțat de enunțul introductiv care formula scopul nostru. Este motivul pentru care nu ne propunem aici să analizăm în detaliu modul în care filosofia a avansat în înțelegerea naturii exacte a legăturii necesare existente între nemanifest și manifestare — dintre Cosmos și Ceea ce îl transcende. Există o mare diversitate de moduri de gândire filosofică prin care s-a încercat să se explice și să se înțeleagă acest mister suprem. Filosofia veche și cea modernă, cea ezoterică și exoterică oglindesc încercările lor de a-l înțelege.

Așa-zisa perspectivă generală panteistă, prin numeroasele ei forme deschise și disimulate, prezintă o soluție atractivă a acestei probleme prin splendidul ei postulat întreit, și anume că: (a) infinitul etern este prezent pentru întotdeauna și immanent în întreaga natură manifestată; (b) întreaga Natură manifestată este prezentă și se supune în totalitate infinitului etern, ca un conținut implicit al acestuia, dar nu ca totalitatea lui; (c) și în acest fel sunt stabilite unicitatea esențială și unitatea nemanifestului și manifestării. Pentru o ilustrare a acestei aserțiuni, cităm din marea lucrare clasică hindusă *Bhagavad Gita*, Capitolul X: „Am recunoscut acest întreg Univers eu însumi ca o parte unică și am stat deoparte“.

Multe alte forme ale filosofiei și teologiei au, desigur, propriile și diversele lor perspective referitoare la această problemă. De fapt, pentru a sintetiza această evidentă dualitate într-o veritabilă unitate supremă, se poate spune că este nevoie de strădania supremă a oricărei gândiri filosofice adevărate — ținta cea mai înaltă pe care toate aceste eforturi își propun s-o atingă. Dar, de cealaltă parte, cele mai ascuțite minți filosofice susțin că o astfel de unitate supremă reprezintă certitudinea noastră cea mai înaltă și imprescriptibilă — realitatea incontestabilă a Ceea ce ESTE.

Capitolul X

Legea cosmică a echilibrului sau a compensației

*Toate lucrurile sunt în echilibru.**

Cea de-a șaptea lege a Cosmosului este Legea echilibrului sau a compensației, care poate fi formulată după cum urmează:

Toate activitățile din Cosmos sunt echilibrate și compensate și manifestă o condiție de stabilitate, echilibru și cumpănire.

Termenii de mai sus pot fi definiți în felul următor: „echilibru” înseamnă „egalitate în suma totală a unei socoteli; cumpănire; stabilitate”; „compensația” este „actul sau principiul de a compensa, altfel spus, a oferi înapoi în mod egal, a răsplăti în mod corespunzător, a despăgubi pentru ceva, a contrabalansa etc.”; „cumpănire” semnifică „egalitatea între greutate și forță; stabilitate; o stare în care cele două capete sau laturi ale unui lucru sunt cumpănite și, prin urmare, devin egale, cumpănite”. „Stabilitatea” are semnificația de „egalitate de greutate sau forță; cumpănire sau stare de repaus determinată de contraacțiunea reciprocă a două forțe; un contrabalans între motive sau rațiuni ce sunt în conflict”. Acești câțiva termeni sunt aproape identici prin semnificația

* Atkinson include, de asemenea, o Lege a echilibrului în cartea sa *The Arcane Teaching* (1909) și introduce ideea de compensație în cadrul celui de-al cincilea Principiu hermetic al ritmului în *Kybalion* (1908).

și conținutul lor general și esențial. Semnificația principală a tuturor este „o cântărire egală”.

Istoria ideii filosofice generale a Legii echilibrului sau a compensației este similară cu cea pe care am analizat-o aici cu privire la Legea polarității și la Legea ritmului. Heraclit și Buddha sunt protagoniștii ei cei mai străluciți din lumea antică, Herbert Spencer este susținătorul ei modern cel mai remarcabil. Hermetiștii au apelat la acest principiu în eforturile lor de a descoperi metode practice de aplicare în viața de zi cu zi. Aristotel s-a folosit de el ca bază a învățăturilor sale cu privire la bine-cunoscuta „cale de mijloc”. Budiștii l-au aplicat în învățătura referitoare la importanța „călătoriei pe muchie de cuțit”.

Oculțiștii au recunoscut și au ținut lecții despre importanța respectării Legii echilibrului — să lupți să trăiești în așa fel încât să dobândești și să menții echilibrul moral, rațional și emoțional sau „să urmezi calea de mijloc a drumului”; echilibrarea perechilor de poli opuși prin respectarea căii de mijloc dintre ei — centrul dintre cele două extreme. Dobândirea unui astfel de echilibru necesită cunoaștere extinsă, discernământ profund, percepție și observație desăvârșită; exprimarea lui ideală, deși adesea îndelung căutată, atinge doar rareori perfecțiunea. În simbolistica ezoterică este adesea comparat cu mersul pe sârmă.

Ezoteriștii experimentați se străduiesc cu mult zel „să reajusteze echilibrul puterii, eliminând astfel presiunea inegală a *Karmei* punitive”. De fapt, se crede în general că însăși *Karma* rezultă în urma unei tulburări a echilibrului cosmic, astfel încât, dacă s-ar menține armonia perfectă, *Karma* ar înceta. H.P. Blavatsky spune: „Descriem *Karma* ca fiind acea Lege a reajustării care tinde întotdeauna să reinstaureze echilibrul tulburat din planul fizic și armonia întreruptă din lumea morală. *Karma* acționează întotdeauna astfel încât să reinstaureze armonia și să păstreze echilibrul stabilității, în virtutea căruia există universul” (*Key to Theosophy*, p. 102).

În general, Legea echilibrului sau a compensației are o multitudine aproape infinită de aplicații. Ne vom referi la cele

mai importante în continuare. Cu toate acestea, principiul fundamental rămâne același în toate aceste cazuri (și în multe altele). Această lege are o aplicabilitate universală. Datorită ei, lucrurile sunt „păstrate la un nivel egal”. Un anumit lucru este cântărit în comparație cu un altul, astfel încât este asigurat și menținut un echilibru.

Iată câteva exemple. Forța centripetă și forța centrifugă tind să se egaleze una pe cealaltă și se creează astfel echilibrul. Dacă rămâne necontrolată în creșterea și reproducția ei, o specie de ființe vii va suprapopula rapid planeta Pământ; însă ea este întotdeauna contrabalansată de altele și astfel se ajunge la echilibru. Când omul, uneori din ignoranță, tulbură temporar acest echilibru al Naturii și Vieții, efectul este devastator, așa cum știința are posibilitatea să înțeleagă. Regnul vegetal pune la dispoziția regnului animal combinațiile chimice și elementele necesare vieții și viceversa; fiecare asigură ceea ce îi este necesar în mod vital celuilalt — necesar pentru hrană și respirație, pe scurt.

Diferitele forțe ale Naturii se angajează într-un permanent conflict, dar echilibrul lor generează rezultate care conduc cu necesitate la o interactivitate armonioasă. S-a susținut că, „prin cele două seturi de forțe opuse aflate în conflict, universul suferă o distribuire neîncetată și o rearanjare a elementelor care îl compun”. În lipsa Legii echilibrului, Cosmosul nu ar putea exista ca atare — legea este în mod inextricabil legată de activitățile cosmice. Legea și ordinea din Cosmos depind de stabilitate și echilibru.

Profesorul Garrett P. Service afirmă: „Fizica nu cunoaște nicio violare a legii echivalenței și nici măcar nu poate concepe o astfel de încălcare. În orice subiect pe care îl tratează știința, începând cu marea lege a lui Newton, care postulează că, pentru absolut fiecare acțiune, există o reacțiune egală și opusă, contul balanței se închide perfect” (*Balance*, de Orlando J. Smith, p. 177). John Fiske susține: „Considerate în cel mai larg sens, procesele pe care le-am văzut cooperând pe parcursul evoluției organismelor sunt toate procese de echilibrare sau ajustare” (*Cosmic Philosophy*, II, p. 64).

Herbert Spencer folosește termenii „echilibrare” și „balansare” în mod interschimbabil. El spune: „Acea coexistență universală a forțelor antagonice care necesită universalitatea ritmului și care necesită descompunerea fiecărei forțe în forțe divergente necesită în același timp instaurarea finală a balansării” (*First Principles*, p. 497). De asemenea, el susține: „Legea echilibrării, pe care încercăm acum s-o identificăm, se manifestă clipă de clipă prin echilibrarea forțelor mecanice; de la o oră la alta prin echilibrarea funcțiilor; de la an la an prin schimbările de stare, care compensează schimbările de condiție; și, în sfârșit, prin oprirea totală a mișcărilor vitale, odată cu moartea” (*Ibid.*, p. 511).

John Burroughs, în cunoscutul său eseu despre naturalism, vorbea despre modurile în care acționează Legea echilibrului în natură în felul următor: „În sălbătăcie, în junglă, o formă de viață devorează o altă formă de viață, însă natura compensează. Viața adaugă mai mult pe talerul balanței în cazul acelor forme de viață care sunt prada pe care o vânează alte forme de viață; ele sunt mai prolifiche. Șobolanii și șoarecii sunt mai prolifici decât nevăstuicile sau bufnițele care se hrănesc cu ei; iepurii au pui într-un raport de zece la unu față de dușmanul lor, vulpea; păsările mici depășesc cu mult numărul păsărilor de pradă; peștișorii populează mările, fiind hrană pentru peștii mari. Probabil, nu va exista niciodată o specie care să fie exterminată de dușmanii săi naturali. Acești dușmani doar mențin situația sub control. Păsările se hrănesc cu insecte care, în număr mare, ar distruge vegetația, care, la rândul ei, constituie sursa de hrană pentru toate formele vii... o accentuare a instinctului de reproducere la animalele care sunt pradă ar duce cu timpul la suprapopulare și la foamete...

Natura ia cu o mână și dă cu alta. Natura este imparțială... dacă l-ar avantaja puțin mai mult pe unul dintre jucători, partida s-ar bloca — nu vor mai fi suficiente păsări, iar păsările mari de pradă vor muri de foame. Natura ține totul în echilibru. Între acțiune și reacțiune stă semnul egal. Nici sconcsul, nici porcul-spinos nu

știu ce este teama; și niciunul dintre ei nu este prea ager... Natura ține în frâu o formă de viață cu o altă și astfel, asemenea unui capitalist dibace, distribuie investițiile pentru ca venitul să rămână constant. Dacă ar investi doar în șoareci și păsări, pisicile și bufnițele ar muri de foame curând; dacă ar investi totul în marmote, pășunile n-ar mai fi de ajuns pentru cirezile de vite.

Deseori, omul tulbură echilibrul Naturii; sistematizarea și cultivarea terenului i-au ținut în frâu pe dușmanii naturali ai marmotelor — vulpile și bufnițele — și totodată le-au sporit considerabil marmotelor sursele de hrană, astfel încât rozătoarele au ajuns o adevărată calamitate pentru agricultori. Aceleași condiții modificate au favorizat într-un mod semnificativ înmulțirea șoarecilor de câmp, iar numărul acestora se pare că este în creștere. Însă această creștere poate să stimuleze creșterea numerică a păsărilor de pradă care se hrănesc cu șoareci, iar echilibrul să poată fi menținut. În aceasta constă pericolul introducerii unor noi forme de viață sălbatică într-o țară: dușmanii lor naturali nu sunt întotdeauna capabili să-i țină în frâu. (Essay on *Tooth and Claw*, în „Accepting the Universe“, Houghton, Mifflin Co., New York City).*

Orlando J. Smith ne oferă la rândul lui multe exemple și ilustrări excelente ale caracterului universal al echilibrului. El postulează că acest principiu este operativ în fiecare aspect al activității naturale. De exemplu, Smith susține următoarele:

Știința modernă admite practic în unanimitate ca o aserțiune fundamentală că «pentru fiecare acțiune există o reacțiune egală și opusă». Aceasta este cea

* John Burroughs (1837-1921) a fost un naturalist, conservator și scriitor american puternic influențat de Emerson și prieten apropiat cu Walt Whitman.

de-a treia Lege a mișcării a lui Newton, care este recunoscută ca fiind axioma esențială a fizicii. În același timp, prin această lege, Newton a exprimat, cred eu, legea fundamentală a Naturii — faptul că acțiunea și reacțiunea sunt neîncetate, echivalente și se compensează... Atracția Soarelui echilibrează momentul mecanic care ar proiecta altfel Pământul direct în spațiu. Echilibrul menține Pământul în mod constant pe orbita lui în jurul Soarelui. Forțele opuse de atracție și respingere, centripetă și centrifugă, există în univers în cele mai mari și cele mai mici părți ale acestuia, deopotrivă în constelații și în atomi.

Știința este obligată să recunoască respingerea ca fiind la fel de universală ca atracția... Știința nu recunoaște decât un lucru: aceste forțe există; că ele se întâlnesc, se compensează, se neutralizează și se reglează una pe cealaltă, uneori cu moderație sau imperceptibil, alteori în mod violent, cu convulsii înfricoșătoare și că, prin influențele, contactele, luptele și războaiele lor, țin toate lucrurile în echilibru... Că, în aceste transformări neîncetate, respingerea compensează atracția, efectele compensează cauzele — pe scurt, că reacțiunea echivalează acțiunea, că echilibrul însoțește și controlează transformarea... Concepțiile fundamentale ale științei conduc în mod distinct și fără echivoc la această unică și superioară generalizare, aceea că echilibrul guvernează lumea... Echilibrul este cheia care îi deschide tainele, cuvântul care le explică, principiul care le unifică.

Universalitatea echivalenței este, în mare, exprimată prin legea conservării energiei: „Când o formă de energie dispare, echivalentul ei exact dintr-o altă formă îi ia întotdeauna locul”. Acceptată de știința modernă, legea nu lasă loc pentru ipoteza că ar putea exista o sincopă a echivalenței în mișcare sau transformare. Putem spune că termenii echivalenți care revin în mod constant în mișcare și transformare sunt compensatorii? Da; revenirea unui echivalent exact este exact

compensația. Căldura este compensația pentru combustibilul care o produce; electricitatea este compensația pentru energia din care provine; o moleculă de apă este compensația pentru doi atomi de hidrogen și un atom de oxigen. Un volum exact de materie sau forță compensează exact același volum dintr-o altă formă. Ceea ce dispare și ceea ce apare după aceea se compensează în mod reciproc. Combustibilul compensează pentru căldură, și căldura compensează pentru combustibil. Bilanțul conturilor se încheie perfect. Natura nu cunoaște nici profit, nici pierdere, nici debite, nici datorii catastrofale, nici eșecuri în compensație. („Balance“).

Legea echilibrului, prin etapa ei specială a compensației, acționează în sensul că „recompensează și aduce compensații”; ea îndeplinește o muncă importantă de acest gen, îndeosebi prin formele superioare de viață. Filosofii au argumentat că „pentru ceea ce îți este inaccesibil vei fi răsplătit cu altceva”. În eseul lui Ralph Waldo Emerson despre „compensație”, există o bogăție de exemple grăitoare cu privire la această etapă specială a Legii compensației, precum și despre subiectul Legii echilibrului în general. El susține, printre altele, că „nu există o creatură care să fie favorizată; un anumit grad de compensare echilibrează fiecare talent și fiecare defect”. Esența teoriei sale este aceasta: „Fiecare lucru este compensat și servește pentru a compensa” — o aserțiune valoroasă cu rol de principiu fundamental.

Extrasele care urmează fac parte din eseul lui Emerson deja menționat și vor reuși, probabil, să contureze o idee generală despre modul lui de gândire pe această temă; însă cititorul este avertizat că ar trebui să citească și să studieze eseul în întregime, dacă n-a făcut-o până acum.

Același dualism reprezintă esența naturii și a condiției umane. Orice este în exces produce o anomalie; orice anomalie duce la exces. Orice este prea dulce devine

grețos; în orice rău există un bine. Orice talent care ne conferă plăcere ne deranjează în egală măsură prin folosirea lui abuzivă. În fiecare sclipire de inteligență există un dram de nebunie. Pentru fiecare lucru pierdut, ai câștigat altceva în schimb; și, pentru orice lucru câștigat, ai pierdut ceva. Când culegătorul adună prea mult, Natura îi ia din coș ceea ce este de prisos; ea îi sporește averea, dar îl doboară pe cel ce o deține. Natura nu iubește nici monopolul și nici excepțiile. Valurile mării, în saltul lor avântat, caută să se niveleze, așa cum varietatea de condiții tinde să se egalizeze. Vor exista întotdeauna condiții de egalizare, care îl doboară pe cel arogant, pe cel puternic, pe bogat, pe norocos, aducându-i efectiv la același nivel cu ceilalți. Este vreunul prea puternic și prea impetuos pentru societate, iar prin firea lui și poziția ocupată, un cetățean nedemn, un ticălos ursuz, cu apucături de pirat în el? Natura îi dăruiește o trupă de fii și fiice drăgălașe, care se descurcă la orele doamnei de la școala din cătun, iar dragostea și grija pentru ei îi domolesc încruntarea sinistră, făcând loc amabilității. Astfel, ea izbutește să combine granitul și feldspatul, renunță la duritatea mistrețului în favoarea blândeții mielului și își păstrează adevăratul echilibru... Această lege decide legile cetăților și națiunilor. Este inutil să te ridici, să urzești sau să complotezi împotriva ei. Nimic nu poate fi gestionat prost la infinit. Deși nu avem cum să împiedicăm să apară un nou rău, există și vor exista metode pentru a-l împiedica să apară. Dacă o taxă prea mare urmează să fie pusă în aplicare, veniturile obținute nu vor duce la niciun rezultat. Un cod penal nemilos îi va determina pe jurați să nu mai condamne pe nimeni. Dacă legea este prea blândă, va urma răzbunarea individuală... Viața merituoasă și satisfacțiile pe care omul le resimte par să eludeze cele mai exigente rigori sau mulțumirea față de condiția sa și să se statornicească singure cu

nepăsare sub influența multitudinii de circumstanțe. Sub orice guvernare, influența caracterului rămâne mereu aceeași... Orice lucru din natură conține toate forțele naturii...

Fiecare act își are propria răsplată sau, altfel spus, se întregește pe sine în două moduri; în primul rând, prin lucrul în sine sau prin natura reală; și, în al doilea rând, prin circumstanță sau prin natura aparentă. Oamenii numesc circumstanțele răzbunare. Răzbunarea cauzală este înglobată în lucru și este percepută de suflet. Răzbunarea prin circumstanță este percepută prin înțelegere; ea este inseparabilă de lucrul respectiv, dar este răspândită deseori într-o perioadă lungă de timp și în acest fel ajunge să fie deslușită abia după mulți ani. Loviturile de bici specifice pot să apară târziu după ce a fost comisă fapta, însă ele urmează să se ivească pentru că o însoțesc. Crima și pedeapsa se ramifică pornind din aceeași tulpină. Pedeapsa este un fruct care se coace fără să dea de bănuț, în plăcerea în care a stat ascunsă. Cauza și efectul, scopul și mijloacele, sămânța și fructul nu pot fi separate; întrucât efectul înflorește deja din cauză, iar scopul există a priori în mijloace, fructul în sămânță... Blestemele se răsfâng întotdeauna asupra celui care le-a rostit. Cine pune un lanț în jurul gâtului unui sclav va constata cum celălalt capăt se strânge la gâtul lui. Sfatul greșit îl atinge pe cel ce l-a dat. Diavolul este nătâng. Astfel este scris deoarece astfel se petrec lucrurile în viață. Omul nu poate să le dea glas, însă el se judecă pe sine. Nu se poate să faci ceva greșit fără să suporti consecințele.
(*Essay on Compensation*)

În cea mai mare parte a eseului din care am extras citatele de mai sus, Emerson reia într-o mare măsură, practic, învățăturile orientale cu privire la *Karma*, îndeosebi învățăturile budiste. La rândul ei, H.P. Blavatsky descrie modurile în care *Karma* acționează în felul următor:

Karma este legea universală a justiției răzbunătoare... *Karma*, prin efectele sale, este un reparator infailibil al in Justiției umane, care rectifică cu severitate faptele greșite, o lege echitabilă care răsplătește sau pedepsește cu egală imparțialitate. Este o convingere comună hindușilor și budiștilor, care cred în egală măsură în *Karma*... În acest fel, aveți dovada că toate consecințele faptelor, ale gândurilor unui om trebuie să se răsfrângă asupra lui cu aceeași forță cu care au fost puse în mișcare... *Karma* îl răsplătește pe fiecare cu consecințele efective ale propriilor acțiuni. Omul primește ceea ce i se cuvine pentru toate. Este evident că el își va primi plata pentru toate suferințele pe care le-a cauzat, exact așa cum va culege cu bucurie și mulțumire fructele tuturor momentelor de fericire și armonie la producerea cărora a contribuit („The Key to Theosophy“, Capitolul XI).

Mai mult, atât de convingător susțin maeștrii budiști prezența universală și modul de acțiune a Legii cauzalității și a Legii compensării echilibrate (care se manifestă laolaltă ca fiind *Karma*), încât ei sunt de părere că propria doctrină a renașterii sau reîncarnării este o consecință directă și, prin urmare, rezultatul lor. Altfel spus, că doar prin aspectele renașterii și reîncarnării — succesiunea vieților personale — pot fi atinse complet și în mod corespunzător cerințele *Karmei* (prin aspectele ei componente, ale cauzalității și compensării echilibrate); altfel, ele nu ar putea și nu ar reuși să li se supună și să le satisfacă. Într-adevăr, pentru ajunge la o concluzie logică legată de modul de acțiune a acestor legi, trebuie să spunem că renașterea și reîncarnarea trebuie să fie postulate ca adevăr necesar. Învățătura pune accentul în mod special pe această necesitate.

Budiștii susțin că acțiunea celor două legi menționate necesită mult mai mult decât o singură existență pământească pentru a închide complet ciclul lor de funcționare. Conform acestora, fiecare viață individuală înglobează în ea un număr

de vieți *personale* succesive sau de durate de viață; aceste vieți *personale* sau de durate de viață constituie „viața” celui individ doar atunci când sunt înlanțuite una de cealaltă ca un întreg. Conform acestor legi, efectele care se manifestă în viața personală actuală sunt în mare parte rezultatul cauzelor generate în timpul vieților *personale* anterioare. În mod similar, conform acestora, cauzele generate în timpul vieții *personale* actuale se vor manifesta ca efecte într-o viață *personală* viitoare sau în alte vieți viitoare ale individului. *Karma* înglobează elementul timp în acțiunile sale.

Nu ne putem aștepta ca, pe durata de viață *personală* actuală, cauzele generate să-și producă efectul complet într-un timp scurt din existența cuiva, dar trebuie să avem în vedere viețile *personale* viitoare pentru o exprimare adecvată, spun budiștii. Cărțile unei vieți *personale* nu se închid odată cu moartea; în schimb, un anumit echilibru este transmis cărților viitoare ale vieții *personale*. Cel ce a comis un act, bun sau rău, trebuie, în mod inevitabil, să culeagă consecințele lui, spun budiștii. Altfel, Legea compensației nu este posibilă. Și nu poate fi posibil de atins niciun echilibru perfect conform niciunui alt principiu. Acesta este, în esență, modul în care înțeleg și interpretează budiștii Legea compensării echilibrate, dusă până la concluzia ei completă și logică.

În poemul său „Light of Asia”, Sir Edwin Arnold exprimă modul de gândire budist referitor la acest aspect:

Cărțile adevărat grăiesc, Frații mei! Viața fiecărui om
Poartă pecetea vieții lui anterioare;
Greșelile trecutului aduc tristețe, dar și suferință,
Faptele bune sunt hrană pentru nemărginita încântare.
Ce sădești, aceea culegi. Ia aminte la câmpurile de
dincolo de lume!
Susanul tot susan era, porumbul
Tot porumb. Tăcerea și Întunericul o știu prea bine!
Astfel este pecetluită soarta omului.
El vine să culeagă ceea ce a semănat,
Susan, porumb, sădite într-o viață trecută

Și totuși, iarba și pleava otrăvită
Îl chinuie pe el și istovesc pământu-acum.
De-ar fi trudit cum se cuvine, plantându-le adânc,
Sădind răsaduri priincioase acolo unde ar trebui,
Roditor și mândru și neprihănit pământ ar fi,
Iar secerișul bogat l-ar mulțumi.

În sfârșit, acum înțelegem că, în conformitate cu această Lege a echilibrului și compensației, va trebui întotdeauna să dăm ceva pentru a primi la rândul nostru altceva — este un fel de proces de „negociere” și de „schimb”, care funcționează în întreaga Natură. O veche axiomă a Orientului spune: „Au rostit zeii către om: «Ce îți dorești tu? Atunci, fie, vei avea, *însă plătește prețul!*»” În Natură, este cerut întotdeauna un preț, este încasat întotdeauna și este plătit întotdeauna. Deseori, este plătit în avans; din nou, în momentul livrării; alteori, după livrare, iar uneori, la mult timp după livrare; poate că la viitoarele rate. Dar prețul se plătește întotdeauna, într-un fel sau în altul.

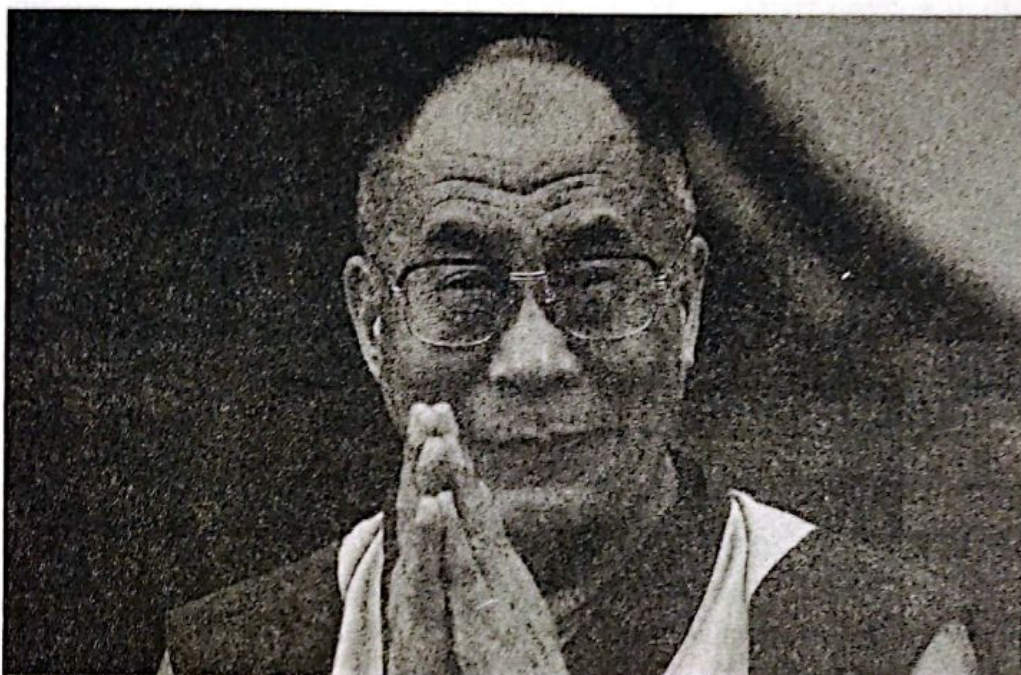
Nimeni nu poate avea în același timp și banii, și tarta cu fructe. Nu poți să păstrezi prăjitura și în același timp s-o și mănânci. Trebuie să te gândești bine, să faci alegerea potrivită, să hotărăști după o îndelungată chibzuință ce-ți dorești *cel mai mult*. După aceea, trebuie să accepți sau să renunți; dar, dacă e să accepți, trebuie să te aștepti „să plătești prețul”. Fără îndoială, în mod inevitabil, invariabil, infailibil. Aceasta este Legea compensării echilibrate, care se manifestă într-una dintre nenumăratele ei forme și etape. Așa cum este la început va fi și la sfârșit: „Totul în Cosmos este echilibrat și compensat și există într-o stare de stabilitate, echilibru și cumpănire”. Așa spune Legea!

Sfârșit.

Dalai Lama este considerat cel mai important maestru și învățător spiritual al budismului, personificând cele mai înalte aspirații ale acestei bogate tradiții vechi de peste 2 500 de ani. Cu profunzime și simplitate, el a purtat învățăturile pline de nuanțe ale lui Buddha până în cele mai îndepărtate colțuri ale planetei, influențând viețile a milioane de oameni. La fel ca Buddha însuși, cu chipul său mereu zâmbitor, el se adresează semenilor săi în moduri care rezonază cu stările lor sufletești și cu realitățile cotidiene cu care se confruntă. Procedând astfel, Dalai Lama a reușit să facă accesibil budismul tuturor.

Această carte fascinantă adună extrase din cele mai elocvente scrieri și discursuri ale Sfinției Sale. Explicând elementele învățăturilor budiste și practicile de bază ale meditației, el caută totodată să reconcilieze știința modernă cu perspectiva budistă.

În final, Sfinția Sa ne îndeamnă să celebrăm diversitatea și să înțelegem interdependența dintre ființele umane, afirmând că spiritul Responsabilității Universale trebuie să guverneze toate relațiile noastre în această lume tot mai fărâmițată.

DALAI LAMA DESPRE EL ÎNSUȘI

O introducere în filosofia
și învățăturile sale

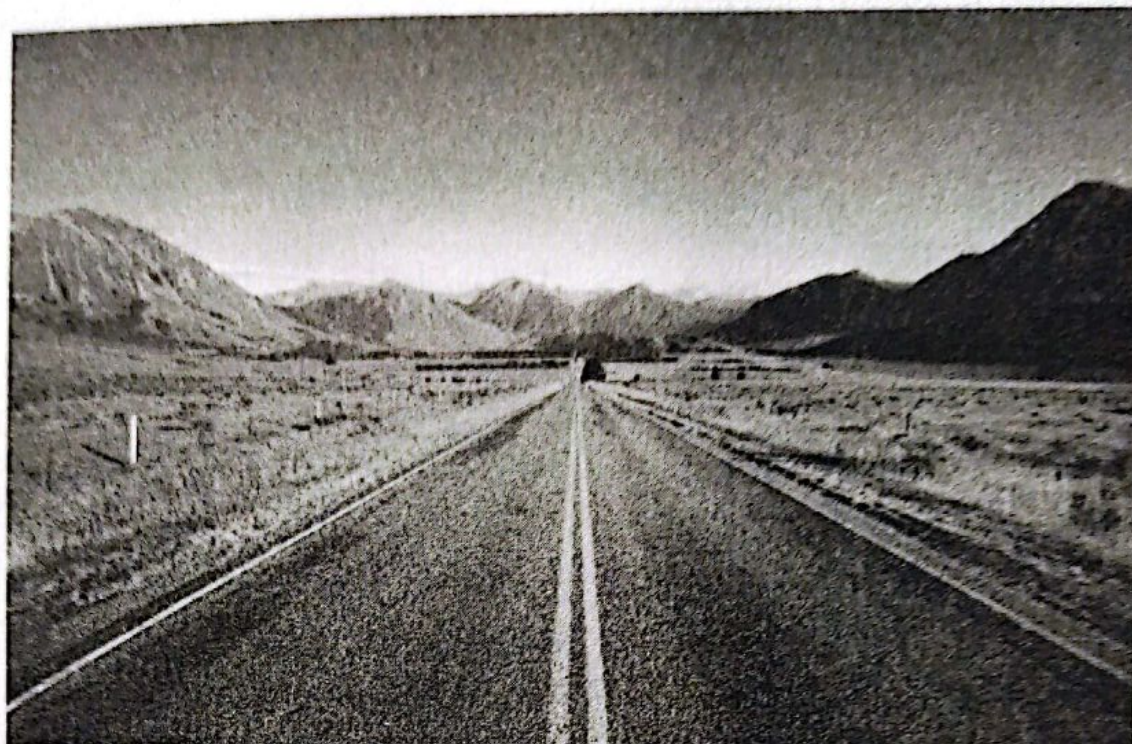
Rajiv Mehrotra, editor

**TREBUIE
SĂ ȘTII**

Glanda pineală, poarta spre o conștiință superioară

Forța infinită a câmpului mental ne oferă o cale nouă de a înțelege relația profundă dintre conștiință și lumea exterioară. Folosind informații din domeniile de vârf ale științei moderne, Anthony Peake ne poartă într-o fascinantă călătorie de descoperire care atestă forța acestor lumi interioare. Autorul pornește de la credința potrivit căreia glanda pineală — „al treilea ochi” — este un organ extrem de important, având un loc central în evoluția noastră, care permite visarea lucidă, experiențele extracorporale, imagistica hipnagogică și experiențele în pragul morții. Anthony Peake stabilește legătura dintre acest organ și miturile străvechi despre dragonii sau șerpii care călăuzesc omenirea și prezintă dovezi cum că aceste ființe reprezintă simboluri ale ADN-ului.

Anthony Peake este autorul mai multor cărți bine primite de critică — printre acestea, *Experiențe extracorporale* (Editura Lifestyle, 2013) — care, alături de numeroasele articole publicate în reviste științifice, i-au creat reputația unuia dintre cei mai interesanți și inventivi scriitori ai noului val al Științei Noetice.

FORȚA INFINITĂ A CÂMPULUI MENTAL

Anthony Peake

Glanda pineală, poarta spre
o conștiință superioară

**TREBUIE
SĂ ȘTII**

Kybalion este una dintre cele mai misterioase și mai controversate lucrări ezoterice scrise vreodată – și, fără îndoială, cel mai popular și mai influent volum de filosofie ezoterică din secolul al XX-lea.

Inspirată, după cum se crede, din înțelepciunea Greciei și a Egiptului antic, *Kybalion* a fost atribuită, încă de la prima sa apariție, în 1908, unor criptici „Trei Inițiați”. Identitatea acestora precum și natura misterioaselor învățături hermetice care au stat la baza conceperii cărții au fost subiectul unor controverse îndelungate.

Kybalion: Ediția definitivă prezintă prima analiză completă a acestei lucrări de înțelepciune ocultă practică. Într-o introducere antrenantă, Philip Deslippe, specialist în probleme religioase, analizează cu competență contextul, istoria și influența considerabilă a cărții (inclusiv faptul că a constituit o sursă de inspirație spirituală pentru o paletă variată de comunități, de la New Thought la Black Nationalism). De asemenea, Deslippe realizează o schiță biografică a acestui autor influent și subtil, William Walker Atkinson. Prezenta ediție specială cuprinde atât textul original al lucrării *Kybalion*, cât și publicarea în premieră a unei alte lucrări anterior necunoscute aparținând lui Atkinson: *Cele șapte legi cosmice*.

Kybalion: Ediția definitivă stabilește în mod categoric că unicul autor al cărții este William Walker Atkinson (1862 – 1932), care a semnat cu pseudonimul Trei Inițiați. Philip Deslippe, care prezintă și adnotează cartea, deține un masterat în cultura religioasă americană la Universitatea din Iowa.

Lifestyle
PUBLISHING

**TREBUIE
SĂ ȘTII**

ISBN 978-606-85662-5-2

www.lifestylepublishing.ro